

การวิจัยและพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษา
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย
สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

**Research and Development of Administration Based on Good Governance : A Case
Study of Bangsaphannoi District Non-Formal and Informal Education Centre
Under Prachuap khiri khan Provincial Office of the Non-Formal and
Informal Education**

ขวัญใจ ปัญญาคุณห์
Kwanjai Punyachun

วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
Master of Education Thesis in Educational Administration
Phetchaburi Rajabhat University

2555

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ชื่อวิทยานิพนธ์ การวิจัยและพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาศูนย์การศึกษา
นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย สังกัดสำนักงาน
ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ผู้วิจัย นางขวัญใจ ปัญญชฌน์
สาขาวิชา การบริหารการศึกษา

คณะกรรมการที่ปรึกษา

คณะกรรมการสอบ

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา บุญส่ง)

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์สุเทพ ลิ้มอรุณ)

..... กรรมการ
(ดร.มณฑา จำปาเหลือง)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา บุญส่ง)

..... กรรมการ
(ดร.มณฑา จำปาเหลือง)

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(รองศาสตราจารย์นิภา เพชรสม)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

.....
(ดร. วิวัฒน์ วรรณษ์)
คณบดีคณะครุศาสตร์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิวัต กลิ่นงาม)
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ชื่อวิทยานิพนธ์ การวิจัยและพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ **ผู้วิจัย** นางขวัญใจ ปัญญาคุณท์ **สาขาวิชา** การบริหารการศึกษา พ.ศ. 2555 **อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก** รองศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา บุญส่ง **อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม** ดร.มณฑา จำปาเหลือง

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ วิจัยและพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ได้แก่ 1) ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 8 คน 2) คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 9 คน และ 3) นักศึกษา กศน. จำนวน 9 คน การดำเนินการวิจัยมี 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการดำเนินงานการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ คู่มือการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ 1) ประเด็นการสนทนากลุ่ม 2) แบบสัมภาษณ์และ 3) แบบประเมินผลการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการประเมินการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีผลการดำเนินการโดยรวมอยู่ในระดับดี มีการบริหารที่อยู่ในระดับดีมาก 3 หลัก คือ หลักการมีส่วนร่วม หลักนิติธรรม และหลักคุณธรรม ตามลำดับ และมีผลการดำเนินการอยู่ในระดับดี 3 หลัก คือ หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ตามลำดับ

2. ผลการประเมินการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีผลการดำเนินการทั้ง 6 หลัก คือ 1) หลักนิติธรรม ทำให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจและปฏิบัติตามกฎระเบียบได้โดยไม่มีข้อร้องเรียนใด ๆ เกิดขึ้น 2) หลักคุณธรรม ทำให้บุคลากรใช้คุณธรรมในการปฏิบัติงาน ไม่มีการประพฤติผิดทางวินัย 3) หลักความโปร่งใส ทำให้ผู้มาใช้บริการของศูนย์ฯ มีความพึงพอใจ เข้าใจขั้นตอนการให้บริการ ไม่มีเรื่องร้องเรียน 4) หลักการมีส่วนร่วม ทำให้มีภาคีเครือข่ายเข้ามาร่วมปฏิบัติงานร่วมกันโดยไม่มีข้อขัดแย้ง 5) หลักความรับผิดชอบ ทำให้บุคลากรมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานพร้อมแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น และ 6) หลักความคุ้มค่า ทำให้บุคลากรมีการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการและยี่คมาตรการการประหยัด

ข้อค้นพบในการวิจัย คือ การบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย ทำให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมเป็นหลักสำคัญที่สุดในการปฏิบัติงาน

Thesis title : Research and Development of Administration Based on Good Governance : A Case Study of Bangsaphannoi District Non-Fomal and Informal Education Centre, Prachuap Khiri Khan.

Researcher : Mrs. Kwanjai Punyachun **Major :** Education Administration **Year :** 2012 **Advisor :** Assoc. Prot. Dr. Kanchana Boonsong **Co-advisor :** Dr.Monta Jampalung

Abstract

The purpose of this research was to research and develop the administration based on good governance of Bangsaphannoi District Non-Fomal and Informal Education Centre, Prachuap Khiri Khan. The target group used for the research were 8 teachers and education staffs , 9 school boards and 7 students. This research study had 2 steps, the first step was to study the operations management with the administration based on the good governance and the second step was to develop the administration based on the good governance. The research instrument was the operations manual based on the good governance. Data collection instruments were the issues of the focus group, interviews and an evaluation of the administration based on the good governance. Data were analyzed by using content analysis.

The findings were as follows :

1. The evaluation of the administration based on good governance of Bangsaphannoi District Non-Fomal and Informal Education Centre, Prachuap Khiri Khan as a whole was at a high level. When the individual aspects were analyzed, participation, rule of law and morality were at the highest level and transparency, responsibility and effectiveness were at a high level, respectively.

2. The evaluation of administration based on good governance was six principles : 1) Rule of Law : the personnel understood and followed the rules without any complaints 2) Morality : the personnel used the moral for their work without misconduct disciplinary 3) Transparency : the service users satisfied and understood the process of services without any complaints 4) Participation : the parties network worked together without any conflicts 5) Responsibility : the personnel were responsible for their work and the problems 6) Effectiveness : the personnel worked on action plans based on the safety.

The study revealed that the administration based on good governance of Bangsaphannoi District Non-Fomal and Informal Education Centre supported the personnel to work effectively and efficiently by the participation was the most important principle in practice.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา บุญส่ง ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.มณฑา จำปาเหลือง ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่เสียสละเวลาอันมีค่าในการให้ข้อเสนอแนะเอาใจใส่ให้กำลังใจตลอดจน การแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆของวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงมาในโอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์สุเทพ ลิ้มอรุณ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และคณะกรรมการการสอบทุกท่านที่ให้ข้อเสนอแนะพร้อมทั้งคำแนะนำให้วิทยานิพนธ์ถูกต้อง สมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวิทย์ เป็ยผ่อง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัญชญา พานิช และผู้ช่วยศาสตราจารย์พจนารถ บัวเขียว ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือในการวิจัย ครั้งนี้ รวมถึง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปัญญา ทองนิลและอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีทุกท่าน ที่ให้ความรู้ตลอดเวลาที่เรียน

ขอขอบคุณคณะครู บรรณารักษ์ คณะกรรมการสถานศึกษา นักศึกษา ของ กศน.อำเภอบางสะพานน้อย ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมทำให้วิทยานิพนธ์เสร็จสมบูรณ์ตามกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้

สำหรับประโยชน์ของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่บิดามารดาครูอาจารย์และ ขอขอบคุณสมาชิกในครอบครัวทุกคนที่เป็นกำลังใจทำให้ผู้วิจัยมีความอดทนในการเดินทางไปเรียน จนการเรียนรู้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขวัญใจ ปัญญาชน

สารบัญ

บทที่	หน้า
บทคัดย่อ.....	(3)
Abstract.....	(4)
กิตติกรรมประกาศ.....	(5)
สารบัญ.....	(6)
สารบัญตาราง.....	(9)
สารบัญภาพ.....	(10)
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์จากการวิจัย.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
ความเป็นมาการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี.....	7
หลักการและแนวคิด.....	9
ความหมายของการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี.....	9
หลักการการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี.....	14
แนวทางการดำเนินการ การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี.....	17
ธรรมเนียมปฏิบัติในสังคมไทย.....	22
ธรรมเนียมปฏิบัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพุทธศักราช 2550.....	24
ธรรมเนียมปฏิบัติในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 ฉบับที่ 9 และฉบับที่ 10.....	27
ธรรมเนียมปฏิบัติในต่างประเทศ.....	31
พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546.....	33
การปฏิบัติราชการตามหลักธรรมเนียมปฏิบัติในสถานศึกษา.....	36

สารบัญ(ต่อ)

บทที่ (ต่อ)	หน้า
การบริหารงานการศึกษาในระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย.....	39
การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม.....	46
การบริหารและการจัดการ โดยใช้วงจรพัฒนาคุณภาพ PDCA ของเดมมิ่ง.....	54
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	58
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	61
ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย.....	61
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	65
การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	66
กลุ่มเป้าหมาย.....	67
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
4 ผลการวิจัย.....	68
ตอนที่ 1 ผลการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล.....	68
1.1 ผลการปฏิบัติงานตามหลักนิติธรรม.....	68
1.2 ผลการปฏิบัติงานตามหลักคุณธรรม.....	69
1.3 ผลการบริหาร โดยใช้หลักความโปร่งใส.....	70
1.4 ผลการปฏิบัติงานตามหลักความมีส่วนร่วม.....	71
1.5 ผลการปฏิบัติงานตามหลักความความรับผิดชอบ.....	73
1.6 ผลการปฏิบัติงานตามหลักความคุ้มค่า.....	74
ตอนที่ 2 ผลการบริหารงานตามเกณฑ์ตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติ ตามหลักธรรมาภิบาล.....	75
2.1 ผลการบริหารงานตามเกณฑ์ตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติ ตามหลักนิติธรรม.....	75
2.2 ผลการบริหารงานตามเกณฑ์ตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติ ตามหลักคุณธรรม.....	76
2.3 ผลการบริหารงานตามเกณฑ์ตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติ ตามหลักความโปร่งใส.....	78

สารบัญ(ต่อ)

บทที่ (ต่อ)	หน้า
2.4 ผลการบริหารงานตามเกณฑ์ตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติ ตามหลักการมีส่วนร่วม.....	79
2.5 ผลการบริหารงานตามเกณฑ์ตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติ ตามหลักความรับผิดชอบ.....	80
2.6 ผลการบริหารงานตามเกณฑ์ตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติ ตามหลักความคุ้มค่า.....	82
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	84
สรุปผลการวิจัย.....	84
การอภิปรายผล.....	86
ข้อเสนอแนะ.....	91
บรรณานุกรม.....	97
ภาคผนวก.....	98
ภาคผนวก ก ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	99
ภาคผนวก ข เครื่องมือในการวิจัย.....	101
ภาคผนวก ค คู่มือการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย.....	117
ภาคผนวก ง รายละเอียดขั้นตอนและกระบวนการวิจัย.....	178
ภาคผนวก จ คะแนนการประเมินตามเกณฑ์ตัวชี้วัดของการบริหารงาน แนวปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล.....	279
ภาคผนวก ฉ คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินตามเกณฑ์ตัวชี้วัดการบริหารงาน ของแนวปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล.....	284
ภาคผนวก ช ความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมาย.....	286
ประวัติผู้วิจัย.....	288

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
4.1	แสดงผลการปฏิบัติงานตามหลักนิติธรรม.....	69
4.2	แสดงผลการปฏิบัติงานตามหลักคุณธรรม.....	69
4.3	แสดง ผลการบริหาร โดยใช้หลักความโปร่งใส.....	71
4.4	แสดงผลการปฏิบัติงานตามหลักความมีส่วนร่วม.....	72
4.5	แสดงผลการปฏิบัติงานตามหลักความความรับผิดชอบ.....	73
4.6	แสดงผลการปฏิบัติงานตามหลักความคุ้มค่า.....	75
4.7	แสดงผลการประเมินตามตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติตามหลักนิติธรรม.....	75
4.8	แสดงผลการประเมินตามตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติตามหลักคุณธรรม.....	76
4.9	แสดงผลการประเมินตามตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติตามหลักความโปร่งใส.....	78
4.10	แสดงผลการประเมินตามตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติตามหลักความมีส่วนร่วม	80
4.11	แสดงผลการประเมินตามตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติตามหลักความความรับผิดชอบ.....	81
4.12	แสดงผลการประเมินตามตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติตามหลักความความคุ้มค่า.....	82
4.13	แสดงสรุปผลการประเมินตามตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล 6 หลัก...	83

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	แสดงโครงสร้างการบริหารงานของสำนักงาน กศน.....	41
2.2	แสดงโครงสร้างการบริหารงานของ สำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม.....	42
2.3	แสดงโครงสร้างการบริหารงานของ กศน.อำเภอ.....	43
2.4	แสดงการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม.....	48
2.5	แสดงวงจร PDCA กับการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง.....	55
3.1	แสดงขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	62

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 หมวดที่ 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ 3 แนวนโยบายการบริหารราชการแผ่นดิน มาตรา 78 ข้อ 4 ระบุว่า การพัฒนาระบบงานภาครัฐ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ คุณธรรม และจริยธรรม ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ควบคู่ไปกับการปรับปรุงแบบ และวิธีการทำงาน เพื่อให้เกิดการบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐ ใช้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการ (สมชาย พงษ์พัฒนาศิลป์ และ เผ่าพันธุ์ ขอบน้ำตาล, 2552 : 32-33)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550 – 2554 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ประเทศไทยว่า มุ่งพัฒนาสู่ สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน คนไทยมีคุณธรรมนำความรอบรู้ รู้เท่าทันโลก ครอบครัวยุคใหม่ ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติสุข เศรษฐกิจมีคุณภาพ เสถียรภาพ และความเป็นธรรม สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพและทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน อยู่ภายใต้ระบบบริหารจัดการประเทศที่มีธรรมาภิบาล ดำรงไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และอยู่ในประชาคมโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี พันธกิจกำหนดว่า พัฒนาระบบบริหารจัดการประเทศให้เกิดธรรมาภิบาลภายใต้ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศสู่ภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชน กำหนดเป้าหมายภายในปี 2554 ธรรมาภิบาลของประเทศไทยทั้งในส่วนภาครัฐและภาคเอกชน เปรียบเทียบกับนานาชาติดีขึ้น โดยมีคะแนนระดับความโปร่งใสไม่น้อยกว่า 5.0 คะแนน ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ มุ่งเสริมสร้างความเป็นธรรมในสังคมอย่างยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับ การเสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตยและธรรมาภิบาลให้เป็นส่วนหนึ่งของวิถีการดำเนินชีวิตในสังคมไทย และสร้างภาคราชการที่มีประสิทธิภาพ มีธรรมาภิบาล เน้นการบริการแทนการกำกับควบคุม

การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศจะมุ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนา ศักยภาพของ “คน” ในทุกกลุ่มทุกภาคส่วนของสังคมไทย ให้มีพื้นฐานทางจิตใจที่ยึดมั่นใน “คุณธรรม” มีความซื่อสัตย์สุจริตและ “ความรอบรู้” อันเป็นเงื่อนไขที่จะทำให้เกิดการประพฤติปฏิบัติ ตนได้อย่าง “มีเหตุมีผล” รู้จักสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองไทยตามระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สามารถฝึกพลังเป็นเครือข่ายที่เข้มแข็ง มี บทบาทและมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการพัฒนาประเทศเพิ่มขึ้น พร้อมทั้งให้

ความสำคัญกับการเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับระบบ โครงสร้าง กลไก และกระบวนการบริหารจัดการ ประเทศ บนหลักธรรมาภิบาลและประชาธิปไตย ที่เปิดกว้างให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม โดยต้องมีการปรับระบบบริหารจัดการภาครัฐทั้งระบบราชการและรัฐวิสาหกิจให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส เน้นบทบาทในการอำนวยความสะดวกใช้การกำกับดูแล แทนการควบคุมและสั่งการ เน้นการทำงานร่วมกับภาคส่วนต่างๆ ในลักษณะหุ้นส่วนการพัฒนา ขณะเดียวกันต้องลดบทบาทอำนาจของราชการในส่วนกลาง และเพิ่มบทบาท มอบอำนาจและกระจายอำนาจการตัดสินใจ การดำเนินการ การกระจายการจัดสรรทรัพยากรให้แก่ราชการส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และชุมชน ให้มีศักยภาพ ความสามารถรับผิดชอบการพัฒนาในพื้นที่ได้อย่างสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและภูมิสังคม ควบคู่ไปกับการส่งเสริมบทบาทภาคเอกชนและการปฏิรูปธุรกิจเอกชนให้เข้มแข็ง สุจริต โปร่งใส ลดการผูกขาด เป็นธรรมกับผู้บริโภคและธุรกิจคู่แข่ง พร้อมทั้งเร่งปฏิรูปกฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เพื่อสร้าง “สมดุล” ในการจัดสรรและกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาให้ทั่วถึงและเป็นธรรม (ธีรพงษ์ มหาวิโร, 2550 : 42-50 ,173)

เมื่อวันจันทร์ ที่ 29 ธันวาคม พ.ศ. 2551 คณะรัฐมนตรีโดยนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภา ทั้งหมด 8 ข้อ ข้อที่เกี่ยวกับธรรมาภิบาลคือ ข้อที่ 8 เป็นนโยบายด้านการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี สร้างมาตรฐานด้านคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลให้แก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ พร้อมทั้งพัฒนาความโปร่งใสในการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้เป็นที่เชื่อถือไว้วางใจของประชาชน ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน รวมถึงการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบตลอดจนสนับสนุนการสร้างค่านิยม และสังคมให้ยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริตและถูกต้องชอบธรรมและส่งเสริมเสรีภาพในการรวมกลุ่มของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐตามบทบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ (จิระ งอกศิลป์, 2552 : 10)

ในการจัดทำแผนปฏิบัติการ 4 ปี พ.ศ.2551-2554 ของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ มีการขับเคลื่อนการบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดวิสัยทัศน์ว่า มุ่งพัฒนาการศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณธรรมนำความรู้ มีคุณภาพ มีศักยภาพในการพัฒนาตนเองตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เสริมสร้างสังคมคุณธรรม พัฒนาสังคมฐานความรู้ และยืนหยัดในเวทีโลกบนพื้นฐานของความเป็นไทย พันธกิจพัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล เป้าประสงค์ ระบบบริหารงานมีคุณภาพและมาตรฐานตามหลักธรรมาภิบาลเป็นที่ยอมรับของผู้รับบริการ กลยุทธ์ ปรับปรุงระบบการบริหารงานให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล วิสัยทัศน์ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นองค์กรต้นแบบในการบริหารการปฏิบัติราชการที่มีหลักธรรมาภิบาลส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ได้มาตรฐานและมีคุณภาพ โดยมีพันธกิจคือมุ่งมั่น สร้างสรรค์พัฒนาระบบบริหารจัดการที่มี

ประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลและสร้างภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กร กำหนดเป้าประสงค์คือหน่วยงานสถานศึกษามีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพยึดหลักธรรมาภิบาลและมีภาพลักษณ์ที่ดี มียุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลและสร้างภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กรและกลยุทธ์พัฒนาระบบบริหารจัดการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

ตามแผนยุทธศาสตร์ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า สำนักงาน กศน. เป็นองค์หลักในการสร้างสังคมอุดมปัญญา ด้วยการจัดการให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพและทั่วถึง พันธกิจมุ่งมั่นสร้างสรรค์พัฒนาระบบบริหารจัดการและสร้างภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กรตามหลักธรรมาภิบาล เป้าประสงค์ให้หน่วยงานและสถานศึกษามีระบบบริหารจัดการและมีภาพลักษณ์ที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล โดยมีสภาพการบริหารงานตามยุทธศาสตร์ 5 ยุทธศาสตร์ และยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวกับธรรมาภิบาลคือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลและสร้างภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กร มี กลยุทธ์ ในการพัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีโครงการสำคัญและเกี่ยวข้องกับธรรมาภิบาลคือ โครงการส่งเสริมการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในหน่วยงานและสถานศึกษา (สำนักงาน กศน. , 2551 : 3-18)

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย เป็นสถานศึกษาขนาดกลาง สังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ สภาพทั่วไปอยู่ห่างไกลจากตัวจังหวัดประจวบคีรีขันธ์มาก อาณาเขตติดต่อกับจังหวัดชุมพร โดยระยะ 3 ปี ที่ผ่านมาเปลี่ยนผู้บริหาร ดังนี้

ปี พ.ศ. 2550 ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่ง

ปี พ.ศ. 2551 นายวุฒิสักดิ์ ศรีเสมอเมือง ดำรงตำแหน่งประมาณ 3 เดือน

ปี พ.ศ. 2552 นางขวัญใจ ปัญญาชนห์ ดำรงตำแหน่งเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2552

จากการศึกษาเอกสารและหลักฐานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย ย้อนหลัง 3 ปีงบประมาณ คือ ปีงบประมาณ 2549 – 2551 ไม่มีรายงานประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR) รวมทั้งแผนปฏิบัติการ รายงานผลการดำเนินงานหลักสูตรสถานศึกษา แผนการสอนของครู และจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย ทราบว่าศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย ยังไม่ได้รับการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ในครั้งที่ 1 เนื่องจากสถานศึกษายังไม่พร้อมและไม่มี

ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจากรายงานประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR) ประจำปีงบประมาณ 2552 สรุปผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้ (รายงานประเมินตนเอง ปีงบประมาณ 2552, 2552 : 31-43)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยซึ่งดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย จึงมีความสนใจที่จะนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารการปฏิบัติราชการ ในการยกระดับคุณภาพขององค์กรนำไปสู่ความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความสงบสุขของบุคลากรโดยรวมอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิจัยและพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพการดำเนินงานการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อยและพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกรณีศึกษาศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. เนื้อหาที่นำมาใช้เป็นแนวทางในการวิจัยและพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย โดยผู้วิจัยศึกษาจากงานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับธรรมาภิบาลและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา โดยมุ่งศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (Good Governance) เป็นหลักใหญ่ตามกรอบแนวคิดของสถาบันการศึกษาและพัฒนาต่อเนื่องสิรินธร(2551:59-75) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- 1) หลักนิติธรรม (The Rule of Law)
- 2) หลักคุณธรรม (Morality)
- 3) หลักความโปร่งใส (Transparency)
- 4) หลักการมีส่วนร่วม (Participation)
- 5) หลักความรับผิดชอบ (Responsibility)
- 6) หลักความคุ้มค่า (Cost-effectiveness or Economy)

2. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ครูของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย จำนวน 7 คน และบรรณารักษ์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย จำนวน 1 คน รวมทั้งหมด 8 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล หมายถึง การนำหลักธรรมาภิบาล 6 หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า มาใช้ในการบริหารการปฏิบัติราชการ โดยบุคลากรของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการปฏิบัติราชการตามหลักธรรมาภิบาล ตามกรอบแนวคิดธรรมาภิบาลในสถานศึกษาของสถาบันการศึกษาและพัฒนาต่อเนื่องสิรินธร

2. ธรรมาภิบาล หมายถึง หลักหรือกรอบที่ใช้ยึดถือเป็นแนวทางในการบริหารการปฏิบัติราชการให้มีความถูกต้องเป็นธรรม สุจริตโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลประกอบด้วย หลักการบริหารที่สำคัญ 6 หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

2.1 หลักนิติธรรม หมายถึง องค์กรมีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง กฎกติกา ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน โดยมีการเผยแพร่ให้ทุกคนรับทราบทั่วกัน มีการทบทวน ปรับปรุง คำสั่ง กฎกติกาที่ออกโดยศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย ให้เกิดความเป็นธรรมและทันต่อการเปลี่ยนแปลง ดำเนินการให้บุคลากรทุกคนศึกษาและปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ กฎกติกาในการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด ผู้บริหารต้องกำกับ ติดตาม ส่งเสริม ให้บุคลากรทุกคนปฏิบัติตามด้วย

2.2 หลักคุณธรรม หมายถึง การปฏิบัติงานโดยการยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม ส่งเสริมให้บุคลากรยึดวินัยของครูเป็นหลักในการประพฤติปฏิบัติตน ผู้บริหารต้องบริหารด้วยความยุติธรรม มอบหมายหน้าที่เหมาะสมตามความรู้ความสามารถของบุคลากร ประเมินผลการปฏิบัติงานด้วยความยุติธรรม ส่งเสริมให้จัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความประพฤติที่ดีงาม มีความซื่อสัตย์สุจริตรักความสามัคคี มีระบบร้องเรียนให้บริการในสถานศึกษา

2.3 หลักความโปร่งใส หมายถึง สร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันในการปฏิบัติงาน สร้างเป็นวัฒนธรรมในองค์กร และให้ประชาชน เครือข่าย มีส่วนรับทราบการปฏิบัติงาน ระบุขั้นตอนการให้บริการอย่างชัดเจน ใช้ระบบสารสนเทศในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารจัดให้มีการประชุมเพื่อแจ้งข้อมูลข่าวสารให้บุคลากรทราบตลอดและร่วมปรึกษาหารือเพื่อกำหนดแนวทางการปฏิบัติงาน

2.4 หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง มีการสำรวจความต้องการในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กร โดยให้บุคลากรในองค์กรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผลประโยชน์ ร่วมมือกับเครือข่ายในการปฏิบัติงาน ใช้ภูมิปัญญา แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเข้ามา มีบทบาทในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมให้บุคลากรมีการเรียนรู้กระบวนการการปฏิบัติงานของเพื่อนโดยสามารถปฏิบัติงานแทนกันได้

2.5 หลักความรับผิดชอบ หมายถึง บุคลากรมีความรับผิดชอบปฏิบัติงานตามโครงสร้างและคำสั่งที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย สามารถปฏิบัติงานจนแล้วเสร็จ รายงานผลได้ทันระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ด้วยความถูกต้อง โดยไม่ต้องมีการทวงถาม ทั้งนี้ผู้บริหารต้องมีการกำกับติดตามงานที่มอบหมายไปแล้วด้วย

2.6 หลักความคุ้มค่า หมายถึง สร้างระบบการใช้และระบบควบคุมวัสดุ อุปกรณ์ อย่างประหยัดเกิดประโยชน์อย่างสูงสุด หลังการใช้ต้องมีการตรวจสอบ ดูแล บำรุงรักษา ซ่อมแซมเมื่อชำรุดเสียหาย นำวัสดุใช้แล้วกลับมาใช้อีกครั้ง เช่นกระดาษ A4 กำหนดให้มีมาตรการประหยัดพลังงานในองค์กรลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ใช้อินเทอร์เน็ตในการติดต่อสื่อสารแทนการใช้โทรศัพท์ โทรสาร

3. PDCA หมายถึง วงจรการบริหารงานของเดมมิ่งที่นำมาใช้ในการกระบวนการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอน 4 ขั้นตอนคือ การวางแผน (P) การปฏิบัติตามแผน (D) การตรวจสอบ (C) การปรับปรุง (A)

4. ครู หมายถึง บุคคลซึ่งปฏิบัติงานด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนและประชาชนทั่วไป ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย

5. บรรณารักษ์ หมายถึง บุคคลซึ่งปฏิบัติงานของห้องสมุดประชาชนประจำศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย

6. คณะกรรมการสถานศึกษา หมายถึง บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการที่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการองค์กรของ กศน.อำเภอบางสะพานน้อย

7. นักศึกษา หมายถึง บุคคลที่ลงทะเบียนเรียนกับ กศน.อำเภอบางสะพานน้อย

ประโยชน์จากการวิจัย

1. ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อยได้คู่มือการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่มีคุณภาพในการบริหารจัดการศึกษา

2. ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อยได้มีการพัฒนาการจัดการศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล

บทที่ 2

เอกสสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเอกสสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย เรื่องการวิจัยและพัฒนา การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล:กรณีศึกษา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอบางสะพานน้อย สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยได้ศึกษา แนวคิด ทฤษฎี หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่ การกำหนดกรอบแนวคิดเบื้องต้นของการวิจัย โดยครอบคลุมประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. ความเป็นมาของการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี
2. หลักการและแนวคิด
 - 2.1 ความหมายของการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี
 - 2.2 หลักการการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี
 - 2.3 แนวทางการดำเนินการการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี
 - 2.4 ธรรมาภิบาลในสังคมไทย
 - 2.5 ธรรมาภิบาลในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพุทธศักราช 2550
 - 2.6 ธรรมาภิบาลในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 ฉบับที่ 9 และฉบับที่ 10
 - 2.7 ธรรมาภิบาลในต่างประเทศ
3. พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546
4. การปฏิบัติราชการตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา
5. การบริหารงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงาน กศน.)
6. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความเป็นมาของการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

ระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี หรือภาษาอังกฤษ เรียกว่า Good Governance เป็นเรื่องที่ถูกสังคมทุกประเทศ ไม่ว่าจะเป็นประเทศกำลังพัฒนาหรือพัฒนาแล้ว ต้องการให้เกิดขึ้น โดยความหมายของ Governance เพียงคำเดียว หมายถึง กรอบในการบริหารจัดการขององค์กรต่าง ๆ

เมื่อนำไปใช้ในการบริหารระดับบริษัทก็จะเรียกว่า Corporate Governance ซึ่งกรอบการบริหารจัดการนี้ย่อมมีทั้งดีและไม่ดี ที่ดีก็เรียกว่า Good Governance แต่สำหรับที่ไม่ดีก็เรียกว่า Bad Governance แนวคิด “Good Governance” เป็นแนวคิดที่ใหม่มาก กล่าวคือเพิ่งมีชื่ออยู่ในรายงานธนาคารโลกเมื่อปี 1989 สำหรับประเทศไทยเริ่มมีการนำมาใช้กันอย่างแพร่หลายภายหลังจากการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับใหม่ และหลังจากภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจและสังคมในปี 2540 เป็นต้นมา ทั้งนี้เนื่องมาจากในหนังสือแสดงเจตจำนงกู้เงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ที่ระบุให้รัฐบาลไทยให้คำมั่นว่าจะต้องสร้าง Good Governance ให้เกิดขึ้นในการบริหารจัดการภาครัฐ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นเป็นผลส่วนหนึ่งที่เกิดจากความไร้ประสิทธิภาพในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคม Bad Governance ของภาครัฐ

รัฐบาลได้มีหนังสือลงวันที่ 15 ธันวาคม 2540 ขอความร่วมมือจากมูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนา ประเทศไทยในการดำเนินการค้นคว้า วิจัย เพื่อเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมทั้งในระยะสั้นและระยะยาวในการ แก้ไขปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น และเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาประเทศให้มีความยั่งยืนถาวร โดยเร็วที่สุด คณะทำงานเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ ซึ่งมูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนา ประเทศไทย ได้ระดมนักคิดในประเทศหลายสาขาที่อาสาสมัครมาร่วมทำงาน และคณะทำงานได้จัดเอกสารข้อเสนอเพื่อส่งเสริมธรรมาภิบาลไทย เสนอต่อนายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 23 เมษายน 2542 ซึ่งนายกรัฐมนตรีได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (สำนักงาน ก.พ.) จัดทำบันทึกเรื่องนี้เป็นวาระแห่งชาติว่าด้วยการ สร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา คณะรัฐมนตรีในการประชุมวันที่ 11 พฤษภาคม 2542 ได้มีมติเห็นชอบตามข้อเสนอ และเห็นสมควรให้ เร่งสร้างธรรมาภิบาลในหน่วยงานภาครัฐเพื่อเป็นแกนนำในการพัฒนาและส่งเสริม ธรรมาภิบาลในสังคมไทย โดยให้จัดทำเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีเพื่อหน่วยงานของรัฐสามารถนำไปปฏิบัติได้ และจะไม่ถูกยกเลิก เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล ซึ่งจะทำการดำเนินการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็นไปได้อย่างต่อเนื่อง ต่อมา คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2542 เห็นชอบร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี นายกรัฐมนตรีได้ลงนามในระเบียบดังกล่าวเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2542 และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม 116 ตอนที่ 63 ง วันที่ 10 สิงหาคม 2542 ระเบียบนี้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 10 สิงหาคม 2542 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้แจ้งเวียนระเบียบนี้ให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งทราบและถือปฏิบัติ ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สลค.ที่ 0204/ว 130 ลงวันที่ 16 สิงหาคม 2542

ธรรมาภิบาล เข้ามาแพร่หลายในประเทศไทย จึงได้มีการบัญญัติศัพท์ไทยขึ้นมาหลายคำ เริ่มตั้งแต่ “ประชารัฐ” ที่ ศาสตราจารย์ ดร.ชยอนันต์ สมุทวณิช ใช้ ซึ่งปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาการ

เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 หลังจากนั้นอาจารย์อมรา พงษ์พิชญ์ ได้ใช้คำว่า “ธรรมรัฐ” ในบทความทางวิชาการและต่อมาอาจารย์ธีรยุทธ บุญมี ได้ใช้คำนี้ในการณรงค์ประชาสัมพันธน์แนวคิดนี้ต่อสังคมในวงกว้าง ส่วนอนุกรรมการบัญญัติศัพท์ทางการบริหารของ ก.พ. ซึ่งมีศาสตราจารย์ ดร.ดิน ปรัชญพุทธิ ดร.พทยา สายหู คุณจางงค์ ทองประเสริฐ เป็นกรรมการ ได้บัญญัติคำว่า “สุประศาสนการ” แต่ไม่ค่อยเป็นที่นิยมใช้นัก อย่างไรก็ตาม คำว่า “ธรรมรัฐ” ก็มีข้อจำกัด เพราะเป็นคำที่ทำให้นึกถึงเฉพาะการบริหารกิจการในภาครัฐเท่านั้น ทั้งที่รากศัพท์เดิมของคำภาษาอังกฤษมีความหมายกว้าง รวมถึงการบริหารในภาครัฐ ภาคธุรกิจ เอกชนและภาคประชาชน จึงมีการบัญญัติศัพท์ใหม่ที่มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) โดย ม.ร.ว.จตุมงคล โสณกุล เรียกว่า “ธรรมภิบาล” ซึ่งขณะนี้มีคนนำมาใช้มากขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากเป็นแนวคิดใหม่ เมื่อรัฐบาลดำริที่จะนำแนวคิดเรื่องนี้มาใช้ในราชการไทย จึงได้ประกาศเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีโดยใช้คำว่า “ระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี” เพื่อให้คนทั่วไปเข้าใจความหมายได้ง่ายขึ้น ระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เกิดขึ้นจากความต้องการให้มีการบริหารจัดการของสังคมที่ดีเกิดขึ้น ทั้งในภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชน และแนวคิดนี้ได้มีการบัญญัติศัพท์ขึ้นมาหลายคำและศัพท์ที่มีผู้นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย ได้แก่ “ธรรมภิบาล” “ธรรมรัฐ” และ “ระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี” (สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน, 2546)

โดยสรุป ระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี นักวิชาการของไทยบัญญัติศัพท์เรียกใหม่ว่า ธรรมภิบาล จึงนิยมเรียกตลอดมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งรัฐบาลนำมาใช้ในราชการไทย จากวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในปี 2540 ซึ่งสาเหตุสำคัญประการหนึ่งเกิดขึ้นจากความบกพร่อง ความอ่อนแอ และหย่อนยานประสิทธิภาพของกลไกด้านการบริหารจัดการในระดับชาติ และระดับองค์กร ทั้งในภาครัฐและเอกชนรวมไปถึงการทุจริต และการกระทำผิดจริยธรรมในวิชาชีพ จากสาเหตุดังกล่าว หากไม่ได้รับการจัดการแก้ไข และป้องกันโดยด่วนแล้วโอกาสการฟื้นตัวจากวิกฤตเศรษฐกิจของไทย อาจต้องใช้เวลาานกว่าที่จะควรเป็น ดังนั้นการแก้ไขปัญหาย่างยั่งยืนก็คือ การจัดสาเหตุของปัญหาดังกล่าวข้างต้น โดยการนำธรรมภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการประเทศให้ปรากฏเป็นจริงในภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อสร้างให้บ้านเมืองและสังคมมีความสุขอย่างยั่งยืน

2. หลักการและแนวคิด

2.1 ความหมายของการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

ธรรมภิบาล เริ่มนำมาใช้กันเมื่อประมาณ 10 กว่าปีที่ผ่านมาโดยปรากฏในรายงานของธนาคารโลกปี ค.ศ.1989 เมื่อแนวความคิดธรรมภิบาลเข้ามาในประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ.2540 ได้มีสถาบันและนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่าธรรมภิบาลไว้หลากหลายพอสรุปได้ดังนี้

สำนักนายกรัฐมนตรี ตามระเบียบว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ซึ่งได้นิยาม ธรรมนูญ ไว้ว่า เป็นหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นหลักการโดยมิใช่รูปแบบ ทฤษฎีการบริหารงาน แต่เป็นหลักการทำงาน หากได้มีการนำมาใช้ในการบริหารงานภาครัฐแล้ว จะ เกิดการนำมาซึ่งผลลัพธ์ที่ดีที่สุด

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2541 : 19-20, อ้างถึงใน สุจิตรา บุญรัตนพนธ์, 2549 : 5) ได้ให้ความหมายของธรรมนูญ โดยมีความหมายหลายประการ เช่น

1. กระบวนการความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐ ภาคสังคม ภาคเอกชนและประชาชนโดยทั่วไปใน การที่จะทำให้การบริหารราชการแผ่นดินดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ โปร่งใส และ ตรวจสอบได้

2. การที่กลไกของรัฐทั้งทางการเมืองและการบริหารมีความแข็งแกร่ง มีประสิทธิภาพ สะอาด โปร่งใส รับผิดชอบหรือ

3. การบริหารหรือการปกครองที่ดี หรือการปกครอง หรือ การบริหารที่เป็นธรรม โดยจะมี องค์ประกอบ 3 ประการ ความโปร่งใส (Transparency) การตรวจสอบได้ (Accountability) และความ มีประสิทธิภาพ (Efficiency)

สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน (2546 : 14-15) ได้รวบรวมความหมายของ ธรรมนูญ ไว้ดังนี้

หน่วยงานสังกัดองค์การสหประชาชาติ ได้ให้ความหมายของ ธรรมนูญ ว่า หมายถึง การใช้อำนาจทางการเมือง การบริหารและเศรษฐกิจในการดำเนินภารกิจ กิจกรรมต่าง ๆ ของประเทศ ในทุกระดับโดยมีกลไกกระบวนการสถาบัน ซึ่งประชาชนและกลุ่มต่าง ๆ สามารถแสดงออกถึงความ ต้องการผลประโยชน์ การใช้สิทธิและหน้าที่ ตามกฎหมาย การประสานประนีประนอมความ แตกต่างโดยผ่านกลไกกระบวนการและสถาบันเหล่านั้น

ทิพาวดี เมฆสวรรค์ (2551, อ้างถึงในปัญญา ฉายะจินดาวงศ์และรัชณี ภูตระกูล, 2551 : 2) ได้ ให้ความหมายของธรรมนูญว่า หมายถึง เรื่องที่ทุกสังคมทุกประเทศไม่ว่าเป็นประเทศกำลังพัฒนา หรือพัฒนาแล้วต้องการให้เกิดขึ้น กรอบการบริหารจัดการขององค์กรต่างๆ ในการบริหารระบบ บริษัทที่จะเรียกว่า Corporate Good Governance ในราชการก็เรียกว่า Public Governance ซึ่งกรอบการ บริหารจัดการนี้มีทั้งดีและไม่ดี ที่ดีเรียกว่า Good Governance ที่ไม่ดีเรียกว่า Bad Governance และ รวมถึง การดำเนินการต่างๆ เพื่อให้สังคมของเรา อยู่ได้อย่างสงบสุข ก็จะต้องให้ทุกกระบวนการใน การดำเนินการมีความยุติธรรม มีความ โปร่งใส และมีส่วนร่วมและสุดท้ายประชาชนจะต้องมี ความรู้สึกว่าได้รับการปฏิบัติอย่างชอบธรรม และได้มาตรฐานเดียวกัน ซึ่งนำไปสู่ความเชื่อถือ ศรัทธา ที่ประชาชนรู้สึกได้จริงๆ ต่อระบบการปกครองของผู้ที่ใช้อำนาจในแต่ละขณะ

ธนาคารโลก (World Bank, 1989, อ้างถึงใน อรพินท์ สพโชคชัย, 2541 : 20) ให้ความหมายของธรรมาภิบาลว่า หมายถึง ลักษณะและวิถีทางของการที่อำนาจได้ถูกใช้ในการจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเพื่อการพัฒนาธรรมาภิบาลเป็นลักษณะและวิถีทางของการที่มีการใช้อำนาจทางการเมือง เพื่อจัดการงานของบ้านเมือง โดยเฉพาะการจัดการงานทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเพื่อการพัฒนาโดยนัยของธนาคารโลก เป็นการชี้ให้เห็นความสำคัญของการมีธรรมาภิบาลเพื่อช่วยในการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งนี้รัฐบาลสามารถให้บริการที่มีประสิทธิภาพ มีระบบที่ยุติธรรม มีกระบวนการกฎหมายที่อิสระ ที่ทำให้มีการดำเนินการให้เป็นไปตามสัญญา อีกทั้งระบบราชการ ฝ่ายนิติบัญญัติและสื่อที่มีความโปร่งใส รับผิดชอบและตรวจสอบได้ และนักวิชาการได้ให้ความหมายของ ธรรมาภิบาล ไว้หลากหลายความหมาย เช่น

ประเวศ วะสี (2541 : 4) ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาลว่า หมายถึง ธรรมรัฐ คือ รัฐที่มีความถูกต้อง เป็นธรรม ซึ่งหมายถึงความถูกต้องเป็นธรรมใน 3 เรื่องใหญ่ ๆ คือ

1. การเมืองและระบบราชการที่โปร่งใส รับผิดชอบต่อสังคม ถูกตรวจสอบได้
2. ธุรกิจที่โปร่งใส ความเป็นประชาสังคม (Civil society) สามารถตรวจสอบภาครัฐ และภาคธุรกิจให้ตั้งอยู่ในความถูกต้องได้ดังนี้ธรรมรัฐ จึงเป็นการยกระดับกระบวนการความสัมพันธ์ร่วมมือของส่วนต่าง ๆ ในสังคม อันได้แก่ 1) ภาครัฐ ภาคสังคม ภาคเอกชน 2) สถาบันต่าง ๆ ของประเทศ และ 3) ระดับต่าง ๆ ของประเทศ คือ ชุมชน ประชาชน ภูมิภาคและระดับชาติให้มีลักษณะเป็นรัฐที่มีพลัง

ธีรยุทธ บุญมี (2541 : 17) ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาลว่า หมายถึง การบริหารจัดการประเทศที่ดีในทุก ๆ ด้าน และทุก ๆ ระดับ การบริหารจัดการที่ดีดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อมีหลักคิดว่าทั้งประชาชน ข้าราชการบริหารประเทศเป็นหุ้นส่วน (Partnership) กันในการกำหนดชะตากรรมประเทศแต่การเป็นหุ้นส่วนไม่ใช่หลักประกันว่าจะเกิดธรรมรัฐหรือ Good Governance ยังต้องหมายถึง การมีกฎเกณฑ์กติกาที่จะให้เกิดความโปร่งใสตรวจสอบได้ ประสิทธิภาพ ความเป็นธรรมและการมีส่วนร่วมของสังคมในการกำหนดนโยบายบริหารตรวจสอบประเมินผลอย่างจริงจัง เป็นกระบวนการความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐ ภาคสังคม ภาคเอกชน และจากประชาชนทั่วไปในการที่จะทำให้การบริการราชการแผ่นดิน ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ โปร่งใส ยุติธรรม และตรวจสอบให้การบริหารประเทศที่ดี ควรเป็นความร่วมมือ แบบสื่อสารสองทางระหว่างรัฐบาลประชาธิปไตยและฝ่ายสังคม เอกชน องค์กรที่มีใช้หน่วยรัฐ (NGOs) โดยเน้นการมีส่วนร่วม (Participation) ความโปร่งใสและตรวจสอบได้ การร่วมกันกำหนดนโยบาย (Shared Policy Marketing) และการจัดการตนเอง (Self - Management) ของภาคสังคมเพิ่มมากขึ้น เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและเป็นธรรมมากขึ้น

อานันท์ ปันยารชุน (2541 : 52-59) ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาลว่า หมายถึง ผลลัพธ์ของการจัดกิจกรรม ซึ่งบุคคลและสถาบันทั้งในภาครัฐและเอกชน มีผลประโยชน์ร่วมกันได้กระทำลง ในหลายทาง มีลักษณะเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจนำไปสู่การผสมผสานผลประโยชน์ที่หลากหลายและขัดแย้งกันได้

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2542:15) ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาลว่า หมายถึง เป็นลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการ และเครื่องมือที่จะก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐกับประชาชนพลเมือง ทั้งในส่วนที่เป็นการดำเนินการในฐานะที่เป็นปัจเจกบุคคลและที่เป็นการดำเนินการในลักษณะสถาบัน เช่น พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ และสื่อมวลชน

ไพโรจน์ พรหมสาส์น (2544 : 24) ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาลว่า หมายถึง การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี มีประสิทธิภาพโดยให้ประชาชน องค์กรเอกชน และสื่อมวลชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และติดตามผลการดำเนินงาน เป็นการบริหารที่มีความเสมอภาค เป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ เพื่อนำไปสู่ความร่วมมืออย่างสร้างสรรค์จากทุกฝ่ายในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชาติ

วราภรณ์ โทษณะเกษม (2542 : 11-17) ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาลว่า หมายถึง การกำกับดูแลที่ดี หรือ การใช้สิทธิของความเป็นเจ้าของที่จะปกป้องดูแลผลประโยชน์ของตนเองโดยผ่านกลไกที่เกี่ยวข้องในการบริหาร โดยหัวใจที่สำคัญของธรรมาภิบาล (Good Governance) คือ ความโปร่งใส (Transparency) ความยุติธรรม (Fairness) และความรับผิดชอบในผลของการตัดสินใจ (Accountability)

นฤมล ทับจุมพล (2541 : 11-12) ในผลงานวิชาการเรื่อง “แนวคิดและวรรณกรรมว่าด้วยธรรมรัฐแห่งชาติ” กล่าวไว้ว่า ธรรมรัฐ (Good Governance) เป็นแนวคิดของธนาคารโลกที่มีการแปลความหมายได้ในหลายลักษณะ โดยผู้ที่ขยายความธรรมรัฐให้สังคมได้เปิดพื้นที่ทางความคิด กล่าวถึงที่สำคัญได้แก่ ชีรยุทธ บุญมี ซึ่งได้ให้ความหมายของรัฐเป็นกระบวนการความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐ ภาคสังคม ภาคเอกชน และประชาชนโดยทั่วไป ในการที่จะทำให้การบริหารราชการแผ่นดินดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณธรรม โปร่งใส ยุติธรรมและตรวจสอบได้ และยังสามารถเสนอว่าธรรมรัฐแห่งชาติ เป็นยุทธศาสตร์ที่ถูกต้องในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของชาติ แนวทางที่ถูกคือ ทางสายกลาง คือการพึ่งพาตนเอง และเสริมปัญญาไทยใจสากล ธรรมรัฐแห่งชาติเป็นการเคลื่อนไหวอย่างมีพลังขององค์กรท้องถิ่น ประชาคม ชุมชน เพื่อเข้าใจปัญหาพึ่งพาตนเอง ช่วยตนเอง ปฏิรูปตนเอง ขณะเดียวกันก็เพื่อความเข้มแข็งที่จะตรวจสอบสิ่งที่ไม่ดีไม่งามได้อย่างจริงจัง รูปแบบธรรมรัฐแห่งชาติก็คือ การยกระดับกระบวนการความสัมพันธ์ความร่วมมือของส่วนต่างๆ ในสังคม อันได้แก่ ภาครัฐ ภาคสังคมและเอกชน สถาบันสำคัญๆ ของประเทศ คือ ชุมชน ประชาคม ภูมิภาคและระดับชาติ ในลักษณะเป็นรูปธรรม มีพลัง

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2541:8) ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาลว่า หมายถึง การจัดการบริหารประเทศที่ดีในทุกๆ ด้านและทุกๆ ระดับ ซึ่งรวมถึงการจัดการระบบองค์การและกลไกของคณะรัฐมนตรี ส่วนราชการองค์การของรัฐและรัฐบาลที่ไม่ใช่ส่วนราชการ การบริหารราชการส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น องค์การที่ไม่ใช่รัฐบาล (Private Sector Organizations) องค์การของเอกชน ชมรมและสมาคมเพื่อกิจกรรมต่าง ๆ นิติบุคคลภาคเอกชนและภาคประชาสังคม (Civil Society) และการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น

ปรัชญา เวสารัชช์ (2542 อ้างถึงในสุจิตรา บุญยรัตนพันธ์, 2549 : 21) ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาลว่า หมายถึง การบริหารจัดการที่ดี ซึ่งหมายถึง กลไกการทำงานของหน่วยงานใดๆ ไม่ว่าจะรัฐบาล ระบบราชการ หรืออะไรก็ตามที่มีรูปแบบวิธีการบริหารจัดการที่ดี โดยพิจารณาถึง สามเรื่องหลักๆ ได้แก่ หลักการที่ดี วิธีการที่ดี และผลลัพธ์ที่ดีที่มีคุณภาพด้วย คือ จะต้องมีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผล เป็นธรรม โปร่งใส และมีความรับผิดชอบ เป็นการให้ความสำคัญกับภาครัฐและรัฐบาลเป็นด้านหลัก

อมรา พงศาพิชญ์ (2541 : 1-2) ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาลว่า หมายถึง ธรรมาภิบาลที่ใช้คำว่า ธรรมราชูร์นั้น มีบริบทที่เกี่ยวข้องไปถึงกลไกที่สมาชิกของสังคมในระดับต่างๆ ช่วยกันดูแลผลประโยชน์ของกันและกัน อันเป็นความหมายในเชิงนามธรรมที่สรุปรวบยอดได้ว่าเป็นการ (กำกับ) ดูแลผลประโยชน์ของส่วนรวมและการรักษาผลประโยชน์ซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกในสังคมโดยมีกฎกติกาที่ตกลงร่วมกัน ส่วนในความหมายรูปธรรมนั้น ธรรมราชูร์คือกฎกติกาที่ตกลงร่วมกันว่าจะเป็นกฎเกณฑ์ที่จะใช้ในการดูแลผลประโยชน์ของส่วนรวม กฎกติกาขั้นต่ำมักประกอบด้วย

- 1.การทำงานอย่างมีหลักการและเหตุผล ตอบสนองความต้องการของสังคม มีความชอบธรรมและรับผิดชอบในผลของการตัดสินใจ (Accountability)
- 2.การทำงานอย่างโปร่งใสและสามารถคาดการณ์ได้ (Transparency and Predictability)
- 3.การมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องในการรับรู้ร่วมตัดสินใจและตรวจสอบการจัดการและบริหารงาน (Participation)

4.การดำเนินงานที่ให้ความสำคัญกับหลักการประชาธิปไตยและความเสมอภาคเท่าเทียมกัน

จรวยพร ธรณินทร์ (2552 : 227) ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาล ว่า ธรรมาภิบาลมาจากคำว่า ธรรมะ+อภิบาล หมายถึง การปกครองด้วยคุณความดี ซื่อตรงต่อกัน มั่นคงในสัญญาที่มี สัญญาที่ว่าคือ กฎ กติกา มารยาท ที่ทำร่วมกัน ด้วยความเป็นธรรม โปร่งใส และต้องรับผิดชอบในสิ่งที่ทำ

ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ (2540, อ้างถึงในสุจิตรา บุญยรัตนพันธ์, 2549 : 9-10) ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาลว่า หมายถึง ธรรมรัฐ คือ การบริหารกิจการของบ้านเมืองด้วยความเป็นธรรม เคารพสิทธิของผู้คนพลเมืองอย่างเสมอกัน มีระบบตัวแทนประชาชนที่สะท้อนความคิดของผู้คน ได้อย่าง

เพียงตรงมีรัฐบาลที่ไม่ถืออำนาจเป็นธรรม แต่ใช้อำนาจอย่างที่ประชาชนจะตรวจสอบได้ ตัวรัฐบาลเองก็มีความเอื้ออาทรต่อผู้คนสามัญเป็นอาภรณ์ระดับตน ไม่ดูถูกประชาชนด้วยการเอาความเท็จมาให้และมีอารยะพอที่จะแสดงความรับผิดชอบ การบริหารงานผิดพลาดหรือไร้ประสิทธิภาพ

โดยสรุป จากความหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดีและธรรมาภิบาล (Good Governance) ที่นักวิชาการและหน่วยงานต่างๆ แสดงความคิดเห็นไว้ นั้น สรุปได้ว่า เป็นแนวทางในการจัดระเบียบ เพื่อให้สังคมของประเทศทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชนสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุขและตั้งอยู่ในความถูกต้องเป็นธรรมตามหลักพื้นฐานการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี การบริหารงานของภาครัฐในทุกๆ ด้าน โดยชอบธรรม และมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการใช้กระบวนการ การมีส่วนร่วมจากทุกส่วนของสังคม ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อให้ประเทศมีพื้นฐานประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง มีความชอบธรรมด้านกฎหมาย มีเสถียรภาพ มีโครงสร้างการบริหารที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้

2.2 หลักการการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี หรือธรรมาภิบาล ประกอบด้วยหลักการบริหารพื้นฐาน 6 ประการ แต่ละหลักจำเป็นจะต้องร่วมมือกันปฏิบัติทุกภาคในสังคมและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ภาคต่าง ๆ ในสังคม หมายถึง ภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชน ดังได้กล่าวมาแล้ว หลักการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2542 ประกอบด้วยหลัก 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า โดยมีรายละเอียด ดังนี้ (สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน, 2546 : 24-35)

หลักที่ 1 หลักนิติธรรม หมายถึง การตรากฎหมายที่ถูกต้อง เป็นธรรม การบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย การกำหนดกฎ กติกาและการปฏิบัติตาม กฎ กติกาที่ตกลงกันไว้อย่างเคร่งครัด โดยคำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพ ความยุติธรรมของสมาชิก ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจ หรืออำนาจของตัวบุคคลในการนำหลักนี้มาปฏิบัติจะต้องคำนึงถึงเรื่องความเป็นธรรมและความยุติธรรม เพราะเมื่อระบบกฎหมายมีความซับซ้อนมากขึ้น คนในสังคมก็เริ่มมองว่ากฎหมายเป็นเรื่องที่เข้าใจยาก มีวิธีปฏิบัติที่สับสนและเกิดความระแวงว่าข้าราชการจะแสวงหาประโยชน์ในการดำเนินการ โดยจะบังคับใช้กฎหมาย กฎ ระเบียบ เหล่านี้อย่างไม่เป็นธรรม ในเรื่องนี้ภาครัฐจะต้องมีการทบทวน ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้เข้าใจง่ายและมีการเผยแพร่ทำความเข้าใจเนื้อหาสาระของกฎหมายกับประชาชนให้

ดี ให้ประชาชนเข้าใจว่าการตรา และบังคับใช้กฎหมาย อยู่บนพื้นฐานของเหตุผลและความจำเป็นจริงๆ มิฉะนั้นประชาชนจะต่อต้านไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่บังคับใช้ นอกจากเรื่องความเป็นธรรมแล้วจะต้องมีการปรับปรุงกระบวนการร่าง ออกกฎหมาย และการบังคับใช้กฎหมายให้มีความรัดกุม รวดเร็ว และเป็นธรรมด้วย

หลักที่ 2 หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม การส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัย ประจำชาติ ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงามโดยตรงค้ำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคมและส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริต จนเป็นนิสัยประจำชาติ ความถูกต้องดีงามเป็นเรื่องของศีลธรรม จริยธรรม วัฒนธรรมที่สังคมยอมรับว่าเป็นแบบอย่างที่ดีปฏิบัติเป็นเรื่องที่มีความละเอียดอ่อนและลึกซึ้งกว่าเรื่องกฎหมายหรือหลักนิติธรรมไปอีกระดับหนึ่ง ปัญหาในการบริหารปกครองของประเทศเราส่วนหนึ่งก็เกิดจากการที่ผู้มีอำนาจตัดสินใจ หลายครั้งยังขาดจิตสำนึก ได้ใช้อำนาจบริหารที่มีไปเพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือเพราะความเกรงกลัวอิทธิพลที่บีบบังคับมา รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้พยายามแก้ไขปัญหานี้บางส่วน โดยวางมาตรการให้ผู้แทนประชาชนที่เข้าไปบริหารราชการต้องเข้าสู่หน้าที่ด้วยความชอบธรรม โดยการกำกับดูแลองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ อีกทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายการเมืองและฝ่ายประจำจะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญมาตรา 77 ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพให้ความยุติธรรมแก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน จัดระบบงานที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนและปฏิบัติตามข้อบังคับ ก.พ. ว่าด้วยจรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือน ต่อผู้ร่วมงานและต่อประชาชนและสังคม

หลักที่ 3 หลักความโปร่งใส หมายถึง การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไก การทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและเข้าใจง่าย และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้ นอกจากนั้นการตัดสินใจและการปฏิบัติงานของภาครัฐต้องมีความโปร่งใส เปิดเผยให้สาธารณชนตรวจสอบได้ เรื่องนี้เป็นประเด็นสำคัญในการตัดสินใจลงทุนที่เหมาะสมของภาคธุรกิจข้อมูลข่าวสารของภาครัฐ จะช่วยให้ภาคธุรกิจเอกชนและประชาชนตัดสินใจได้ถูกต้อง และประชาชนจะมีความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของภาครัฐมากขึ้นด้วยพระราชบัญญัติ ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ช่วยให้ประชาชนมีโอกาสดูแลกว้างขวางในการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่างๆ ของรัฐ ข่าวสารข้อมูลดังกล่าวจะช่วยให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นและใช้สิทธิทาง

การเมืองได้โดยถูกต้องกับความเป็นจริงอันเป็นการส่งเสริมให้มีความเป็นรัฐบาลโดยประชาชนมากยิ่งขึ้น

หลักที่ 4 หลักความมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่นๆ รัฐธรรมนูญกำหนดให้บุคคลมีสิทธิมีส่วนร่วมในการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะมีผลหรืออาจมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของตนในมาตรา 60 ให้รัฐส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง รวมทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับในมาตรา 76 รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและระบบสาธารณสุขปโภคและสาธารณสุขการ ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น ในมาตรา 78 และให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาอบรมด้วยในมาตรา 81 เป็นต้น ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์ พ.ศ. 2539 กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการรับฟังการแสดงความคิดเห็นในปัญหาสำคัญของชาติที่มีข้อโต้แย้งหลายฝ่ายเพื่อเป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจของรัฐในการดำเนินงานอันมีผลกระทบต่อประชาชน และควรมีการสำรวจความเห็นของผู้รับบริการเพื่อปรับปรุงงานให้เกิดประโยชน์สูงขึ้น

หลักที่ 5 หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับผลดีและเสียจากการกระทำของตน ประชาชนทุกคนจะต้องทำความเข้าใจเรื่องสิทธิ เสรีภาพและหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและใช้อำนาจโดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและมีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของภาครัฐส่วนภาคธุรกิจเอกชนจะมีหน้าที่สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพปลอดภัย ให้ผู้บริโภค และไม่สร้างความเดือดร้อนแก่ผู้อยู่อาศัยในท้องที่ รัฐธรรมนูญกำหนดแนวทางในมาตรา 88 กำหนดให้รัฐบาลแถลงนโยบายต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรีที่จะเข้ารับบริหารราชการแผ่นดินต้องชี้แจงต่อรัฐสภาให้ชัดเจนว่าจะดำเนินการใดเพื่อบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ และต้องจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการรวมทั้งปัญหาและอุปสรรคเสนอต่อรัฐสภาปีละหนึ่งครั้งการจัดสรรหน้าที่ความรับผิดชอบระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายการเมืองและฝ่ายประจำจะต้องมีความชัดเจน โดยให้ฝ่ายการเมืองรับผิดชอบในเรื่องนโยบาย ส่วนฝ่ายประจำรับผิดชอบในการดำเนินการให้บรรลุผลตามนโยบาย กรณีเกิดปัญหาใน

สังคม ภาครัฐต้องชี้แจงให้ประชาชนเข้าใจและพอใจให้ได้ เพราะที่ผ่านมา เมื่อโครงการของภาครัฐเกิดปัญหาข้อผิดพลาดหรือเกิดการทุจริตประพฤติมิชอบขึ้น ก็มักจะหาผู้รับผิดชอบในเรื่องนั้นๆ มาชี้แจงให้ประชาชนเข้าใจไม่ได้ ทำให้ประชาชนเสียศรัทธา และเริ่มไม่ไว้วางใจในระบบราชการ

หลักที่ 6 หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยบรรจงทำให้คนไทยมีความประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่าสร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลกและรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน หลังจากเกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจ รัฐบาลได้เข้มงวดในการใช้งบประมาณอย่างประหยัด และทบทวนให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างหมุนเวียนและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ โดยการสร้างปลูกทดแทนใหม่ ในส่วนของการบริหารราชการได้มีแผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐ เพื่อให้หน่วยงานของภาครัฐมีบทบาทภารกิจที่ชัดเจน มีการปรับปรุงระบบงบประมาณ ระบบการบริหารบุคคลในภาครัฐ ปรับเปลี่ยนกฎหมายให้ทันสมัยและปรับเปลี่ยนวัฒนธรรม ค่านิยมในการทำงานของภาครัฐ เพื่อให้สอดคล้องกับการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ ทุกหน่วยงานในภาครัฐจะต้องรายงานผลการทำงานและแสดงประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรต่อสาธารณะ ในขณะที่เดียวกันเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องเรียนรู้และทำความเข้าใจในเรื่องการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า

โดยสรุป หลักการของการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี หรือหลักธรรมาภิบาล ทั้ง 6 หลักครอบคลุมรายละเอียดแต่ละด้านดังนี้ 1)หลักนิติธรรมคือ หลักด้านกฎหมายคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน 2)หลักคุณธรรม คือ หลักด้านความประพฤติ การใช้ดุลยพินิจด้านความถูกต้องในศีลธรรม 3)หลักความโปร่งใสคือ การตรวจสอบการปฏิบัติงาน พฤติกรรมเจ้าหน้าที่ของรัฐ 4)หลักการมีส่วนร่วมคือ ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมทางการเมือง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีโอกาสแสดงความคิดเห็น 5)หลักสำนึกรับผิดชอบคือ มีความรับผิดชอบในผลงาน ปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ 6)หลักความคุ้มค่าคือ การบริหารจัดการการใช้ทรัพยากรการประหยัด และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

2.3 แนวทางการดำเนินการ การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

หลักธรรมาภิบาล เป็นหลักการบริหารจัดการที่ดี เพราะมีการปรับวิถีคิดวิธีการบริหารราชการของประเทศไทยใหม่ทั้งระบบ โดยกำหนดเจตนารมณ์ของแผ่นดินขึ้นมา เพื่อทุกคนทุกฝ่ายในประเทศร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันจัดการ ร่วมกันรับผิดชอบ แก้ปัญหา พัฒนา นำพาแผ่นดินนี้ไปสู่ความมั่นคง ความสงบสันติสุข มีการพัฒนาที่ยั่งยืนและก้าวไกล หลักธรรมาภิบาลจึงตั้งอยู่บนรากฐานของความถูกต้อง ดีงามมั่นคงหรือธรรมาธิปไตย มุ่งให้ประชาชน สังคม ระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน ชุมชนต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการคิดการบริหารจัดการ ในทุกระดับปรับวัฒนธรรมขององค์กรภาครัฐใหม่ เพราะระบบราชการที่แข็งตัวเกินไป ทำให้ไม่มีประสิทธิภาพ และขาด

ความชอบธรรม กฎเกณฑ์เข้มงวด ช่องทางการสื่อสารขาดตอน รัฐไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ได้ถูกต้องทำให้เกิดความขัดแย้ง ช่วงชิงอำนาจ และความล้มเหลวของระบบราชการ และรัฐบาลทำให้ความคิดเกี่ยวกับ Government เปลี่ยนไป กลายเป็น Governance ที่ทุกภาคส่วนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วม (สถาบันการศึกษาและพัฒนาต่อเนื่องสิรินธร, 2551 : 62-63)

สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน มีแนวทางการดำเนินการให้ระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเกิดขึ้นในทุกภาคของสังคม จำเป็นจะต้องมีการร่วมดำเนินการอย่างต่อเนื่องทั้งในระยะเฉพาะหน้า ระยะกลาง และระยะยาว โดยต้องมีการปฏิรูปใน 3 ส่วนพร้อมๆ กัน ไปคือ (สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน, 2546 : 36-37)

1) ภาครัฐ ต้องมีการปฏิรูปบทบาทหน้าที่โครงสร้างและกระบวนการทำงานของหน่วยงานและกลไกการบริหารภาครัฐให้เป็นกลไกการบริหารทรัพยากรของสังคมที่โปร่งใสเชื่อถือตรงเป็นธรรม มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และสมรรถนะสูงในการนำบริการของรัฐที่มีคุณภาพไปสู่ประชาชน โดยเน้นการเปลี่ยนทัศนคติ ค่านิยม และวิธีการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐให้ถือเอาประโยชน์ของประชาชนเป็นจุดมุ่งหมายในการทำงาน และสามารถร่วมทำงานกับประชาชนและภาคเอกชนได้อย่างราบรื่น

2) ภาคธุรกิจเอกชน ต้องมีการปฏิรูปและสนับสนุนให้หน่วยงานของเอกชนและองค์กรเอกชนต่างๆ มีกติกาการทำงานที่โปร่งใส มีความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น เชื่อตรงเป็นธรรมต่อลูกค้า มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีระบบตรวจสอบที่มีคุณภาพ มีมาตรฐานการให้บริการ ร่วมทำงานกับภาครัฐ และประชาชนอย่างราบรื่น และไว้วางใจซึ่งกันและกัน

3) ภาคประชาชน ต้องสร้างความตระหนักตั้งแต่ระดับปัจเจกบุคคลถึงระดับกลุ่มประชาสังคม ในเรื่องสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง เพื่อเป็นพลังของประเทศที่มีคุณภาพ มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการของการสร้างกลไกการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

องค์การสหประชาชาติ ได้กล่าวว่า แนวทางการดำเนินการการบริหารตามหลักการที่ดีอาจจะประกอบไปด้วยหลักการสำคัญหลายประการแล้วแต่วัตถุประสงค์ ได้กำหนดไว้ 8 หลักการ คือการมุ่งฉันทามติ สำนักรับผิดชอบ ความโปร่งใส การตอบสนองประสิทธิผล ประสิทธิภาพ ความเท่าเทียมกัน การคำนึงถึงคนทุกกลุ่ม และการปฏิบัติตามหลักนิติธรรม ทั้งนี้เพื่อให้ลดจำนวนการทุจริตลง

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ระบุไว้ 6 หลักการซึ่งกลายมาเป็นหลักการสำคัญที่มีการนำมาใช้ในประเทศไทยอย่างกว้างขวางและในแต่ละหลักสามารถจำแนกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับประเทศ ระดับภาครัฐ และระดับองค์กร โดยแต่ละระดับมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน กล่าวคือ องค์กรที่การบริหารจัดการที่ดีจะช่วย

สนับสนุนการบริหารจัดการที่ดีของระดับภาครัฐ และระดับประชาชนในระดับประเทศจะมีผลต่อบทบาทภารกิจและการบริหารจัดการของระดับภาครัฐ และระดับองค์กรด้วย ซึ่งมีรายละเอียดของแนวทางการดำเนินการตามหลักการ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน , 2550 : 4-8)

1. หลักนิติธรรม หลักด้านกฎหมายมีการดำเนินการในแต่ละระดับ ดังต่อไปนี้

ระดับประเทศ มีกระบวนการเสนอร่างกฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่าง ๆ เป็นไปด้วยความชอบธรรม เนื้อหาของกฎหมายมีความทันสมัย เป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านั้นจะต้องไม่ขัดกับรัฐธรรมนูญ บังคับใช้กับทุกคนอย่างเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ และไม่ขัดแย้ง กับเจตนารมณ์ของกฎหมาย

ระดับภาครัฐ การปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบที่ใช้ในการบริหารงานร่วมกันภายในภาครัฐ เช่น กฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ พัสดุ และบริหารงานบุคคล ซึ่งขณะนี้อยู่ในระหว่าง การพิจารณาปรับปรุงตามแผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐเพื่อให้เนื้อหามีความทันสมัย และเอื้อต่อการบริหารงาน ที่คล่องตัวและรับผิดชอบต่อผลงานและประชาชนของแต่ละองค์กร

ระดับองค์กร มีกฎ กติกาที่ใช้ในการบริหารงานภายใน เช่น การมาทำงานหรือเข้าประชุม ให้ตรงต่อเวลา การให้บริการประชาชนอย่างเสมอภาคกัน รวมถึงข้อตกลงในการสับเปลี่ยนหน้าที่ภายในองค์กร

2. หลักคุณธรรม หลักด้านความประพฤติ คุณธรรมจริยธรรมมีการดำเนินการในแต่ละระดับ ดังต่อไปนี้

ระดับประเทศ ประชาชนแต่ละคนทำหน้าที่อย่างถูกต้อง คือเลือกทำงานที่สุจริตและเป็นประโยชน์ต่อสังคม ต่อส่วนรวม ปฏิบัติตามกฎหมาย และเป็นพลเมืองดี คือ ถือปฏิบัติตามพระราชธรรม ได้แก่ สัจจะ การรักษาความสัจ ทมะ การรู้จักข่มใจตนเอง ขันติ การอดทน อดกลั้น และอดออม และ จาคะ การรู้จักละวางความชั่ว ความทุจริต ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานแก่คนไทยทุกคนในโอกาสครบ 200 ปี กรุงรัตนโกสินทร์ (ปี 2525) ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่ประชาชนด้วย

ระดับภาครัฐ ผู้แทนประชาชนที่เข้าไปบริหารราชการ ต้องเข้าสู่หน้าที่ด้วยความชอบธรรม ทั้งเจ้าหน้าที่ ของรัฐฝ่ายการเมือง และฝ่ายประจำจะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่ระบุไว้ใน รัฐธรรมนูญ มาตรา 77

ระดับองค์กร เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ให้ความยุติธรรมแก่ประชาชน อย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งจัดระบบงานที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน และปฏิบัติตามข้อบังคับ ก.พ. ว่าด้วย จรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2537 คือมีจรรยาบรรณต่อตนเอง ต่อหน่วยงาน ต่อผู้ร่วมงาน และ ต่อประชาชนและสังคม

3. หลักความโปร่งใส หลักการตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ มีการดำเนินการในแต่ละระดับ ดังต่อไปนี้

ระดับประเทศ ประชาชนมีอิสระในการสื่อสารสื่อมวลชนสามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่ และมีจริยธรรม มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมอย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องได้

ระดับภาครัฐ การตัดสินใจและการปฏิบัติงานของภาครัฐต้องมีความโปร่งใส เรื่องนี้เป็นประเด็นสำคัญ ในการตัดสินใจลงทุนที่เหมาะสมของภาครัฐกิจ ข้อมูลข่าวสารของภาครัฐจะช่วยให้ภาคธุรกิจเอกชนและประชาชนตัดสินใจได้ถูกต้องและประชาชนสามารถตรวจสอบการทำงานของภาครัฐได้ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ช่วยให้ประชาชนมีโอกาสกว้างขวางในการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่างๆ ของรัฐเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อที่ประชาชนจะสามารถแสดงความคิดเห็นและใช้สิทธิทางการเมืองได้โดยถูกต้องกับความเป็นจริง อันเป็นการส่งเสริมให้มีความเป็นรัฐบาลโดยประชาชนมากยิ่งขึ้น

ระดับองค์กร ประชาชนรู้ขั้นตอนที่จะติดต่องาน และสามารถตรวจสอบการทำงานได้ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชนของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2532 กำหนดให้หน่วยงาน ของรัฐกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชน และภายในองค์กรจะต้องมีความโปร่งใส ในการตัดสินใจในการบริหารงาน เงิน คน มีการสื่อสารที่ดี ภายในด้วย เช่น มีการกระจายข่าวรายวันหรือ รายสัปดาห์ เพื่อให้สมาชิกในองค์กรได้ทราบความเคลื่อนไหวขององค์กร

4. หลักความมีส่วนร่วม หลักการให้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วม ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีโอกาสแสดงความคิดเห็นมีการดำเนินการในแต่ละระดับ ดังต่อไปนี้

ระดับประเทศ รัฐธรรมนูญกำหนดให้ บุคคลย่อมมีสิทธิมีส่วนร่วมในการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่จะมีส่วนหรืออาจมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของตน (มาตรา 60) และให้รัฐส่งเสริม สนับสนุนการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคมและ การเมือง รวมทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ (มาตรา 76) นอกจากนี้ยังให้รัฐต้องกระจายอำนาจ ให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เองพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการตลอดทั้งโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้ง พัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น (มาตรา 78) และให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาอบรมด้วย (มาตรา 81)

ระดับภาครัฐ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ โดยวิธี ประชาพิจารณ์ พ.ศ. 2539 กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการรับฟังการแสดงความคิดเห็นในปัญหาสำคัญของชาติที่มีข้อโต้เถียง หลายฝ่ายเพื่อเป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจของรัฐในการดำเนินงานอันมีผลกระทบต่อประชาชน และ ควรมีการสำรวจความเห็นของผู้รับบริการเพื่อปรับปรุงงานให้เกิด ประโยชน์สูงขึ้น

ระดับองค์กร จะต้องมีการวางระบบการรับฟังความเห็น และการรับเรื่องราวร้องทุกข์ที่จะ ให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วม และขณะเดียวกัน ภายในองค์กรเองจะต้องสนับสนุนการมีส่วนร่วมใน การบริหารภายในด้วย

5. หลักความรับผิดชอบ มีความรับผิดชอบในผลงาน ปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุตามเป้าหมายที่ กำหนดไว้ มีการดำเนินการในแต่ละระดับ ดังต่อไปนี้

ระดับประเทศ ประชาชนรู้ เข้าใจการใช้สิทธิ เสรีภาพและปฏิบัติหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญ กำหนดไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและใช้อำนาจโดย คำนึงถึงศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ และมีความ รับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของภาครัฐ ธุรกิจเอกชนมีหน้าที่สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ให้ผู้บริโภค และไม่สร้างความเดือดร้อนแก่ ผู้อยู่อาศัยในท้องถิ่น

ระดับภาครัฐ มาตรา 88 ของรัฐธรรมนูญกำหนดแนวทางสำหรับการตรากฎหมายและการ กำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดินโดยในการแถลงนโยบายต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรีที่จะ เข้าบริหารราชการแผ่นดิน ต้องชี้แจงต่อรัฐสภาให้ชัดเจนว่าจะดำเนินการใดเพื่อบริหารราชการ แผ่นดินให้เป็นไปตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ และต้องจัดทำรายงาน แสดงผลการดำเนินการรวมทั้งปัญหาและอุปสรรคเสนอต่อรัฐสภาปีละหนึ่งครั้งการจัดสรรหน้าที่ ความรับผิดชอบระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายการเมืองและฝ่ายประจำจะต้องมีความชัดเจน โดยให้ฝ่าย การเมืองรับผิดชอบในเรื่องนโยบาย ส่วนฝ่ายประจำรับผิดชอบในการดำเนินการให้บรรลุผลตาม นโยบาย กรณีเกิดปัญหาในสังคม ภาครัฐต้องชี้แจงต่อประชาชนได้

ระดับองค์กร มีการกำหนดโครงสร้างและระบบการใช้อำนาจรัฐใหม่ มีการกระจายอำนาจ การตัดสินใจ ลงสู่ระดับล่าง เพื่อให้ความรับผิดชอบในทุกกระดับมีความชัดเจน และมีรายงานประจำปี รายงานผลการปฏิบัติงาน ที่มีตัวชี้วัดความสำเร็จ รณรงค์ให้ประชาชนรับผิดชอบด้วย

6. หลักความคุ้มค่า หลักการบริหารจัดการ ที่เน้นการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด คุ้มค่ามีการ ดำเนินการในแต่ละระดับ ดังต่อไปนี้

ระดับประเทศ การใช้ทรัพยากรของประเทศต้องเป็นไปด้วยความประหยัด หมุนเวียนใช้ และ สร้างทดแทนใหม่ อย่างมีประสิทธิภาพ พยายามลดการเกิดมลภาวะทั้งในดิน ในน้ำและบนอากาศ เพื่อการส่งทอดทรัพยากรที่มีความสมบูรณ์ให้คน ไทยรุ่นถัดไป

ระดับภาครัฐ ทุกหน่วยงานจะต้องใช้งบประมาณอย่างประหยัด มีรายงานผลการทำงาน และแสดง ประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรต่อสาธารณะ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องมีความเข้าใจอย่างดี ในเรื่องประสิทธิภาพและความคุ้มค่าของโครงการ

ระดับองค์กร ผู้บริหารต้องทบทวนงานในความรับผิดชอบทั้งหมดเพื่อพิจารณาถ่ายโอนงานที่ภาครัฐกิจ เอกชน หรือภาคประชาชนทำได้มีประสิทธิภาพสูงกว่าออกไป เลื่อนนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ และพัฒนา ความสามารถของเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย มีแนวทางการดำเนินการการบริหารตามหลักของ ธรรมนูญใน 4 มิติ ประกอบด้วย หลักการตรวจสอบได้ (Accountability) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) หลักความคงเส้นคงวาของกฎหมาย (Predictability) และ หลักความ โปร่งใส (Transparency) ตามแนวความคิดของธรรมนูญ (Good Governance)

โดยสรุป แนวทางการดำเนินการให้ธรรมนูญหรือระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและ สังคมที่ดี เกิดขึ้นในทุกภาคของสังคม จำเป็นจะต้องมีการร่วมดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ใน 3 ส่วน พร้อมๆ กัน ไปคือ ภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชน ในแต่ละส่วนสามารถดำเนินการได้ 3 ระดับ คือ ระดับประเทศ ระดับภาครัฐ และระดับองค์กร โดยแต่ละระดับมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน กล่าวคือ องค์กรที่การบริหารจัดการที่ดีจะช่วยสนับสนุนการบริหารจัดการที่ดีของระดับภาครัฐ และ ระดับประชาชนในระดับประเทศจะมีผลต่อบทบาทภารกิจและการบริหารจัดการของระดับภาครัฐ และระดับองค์กรด้วย

2.4 ธรรมนูญในสังคมไทย

ในอดีตภายใต้ระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ผู้ปกครองและผู้ถูกปกครองมีความสัมพันธ์ กันในแนวดิ่ง ผู้ปกครองมีอำนาจให้คุณให้โทษได้เต็มที่ ไม่มีใครทักท้วงได้ ในขณะที่ประชาชนต้อง พึ่งพาอาศัยและปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ปกครองอย่างเคร่งครัด อย่างไรก็ตาม สำหรับประเทศไทยเราได้มี ระบบที่จะควบคุม กำกับจริยธรรม คุณธรรมของผู้ปกครองโดยยึดธรรมเนียมปฏิบัติของพระราชามี เนื้อหาปรากฏอยู่ในนิทานชาดก ในพระไตรปิฎก แนวทางปฏิบัตินี้ กำหนดให้พระราชปกครอง โดยหลักทศพิธราชธรรมหรือธรรม 10 ประการ ในการบริหารงานแผ่นดินได้แก่ 1) ทาน – การให้ 2) สีล – รักษาศีล 3) ปริจจาคะ – สละประโยชน์ส่วนตน 4) อาชววะ – ซื่อตรงต่อตนเองและผู้อื่น 5) มัทท วะ – อ่อนโยนมีสัมมาคารวะ 6) ตบะ – พากเพียรไม่เกียจคร้าน 7) อักโกธะ – ระวังความโกรธ 8) อวิหิงสา – ไม่เบียดเบียน 9) ขันติ – อุดทน และ 10) อวิโรธนะ – แน่วแน่ในความถูกต้อง ซึ่งเมื่อ

พระมหากษัตริย์บริหารบ้านเมืองให้สอดคล้องตามหลักทั้ง 10 ประการดังกล่าวแล้วจะทำให้สังคมเกิดความสงบสุข ประชาชนได้รับการปกป้องคุ้มครองในชีวิตและทรัพย์สิน การบริหารราชการมีความตรงไปตรงมาไม่ลำเอียงหรือทุจริตซึ่งทำให้ประชาชนมีความพอใจ มีความรักใคร่นับถือและปฏิบัติตามตามพระมหากษัตริย์

ต่อมาเมื่อประเทศตะวันตกเริ่มเข้ามาติดต่อกับค้าขายกับประเทศไทยมากขึ้น สังคมไทยได้รับแรงกดดันทางการเมืองและเศรษฐกิจจากภายนอกมากขึ้น จึงจำเป็นต้องชวนชาวเรียนรู้อิทธิพลและประสบการณ์จากต่างประเทศเพื่อนำมาพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า ทันสมัยขึ้น โดยได้มีการนำรูปแบบของระบบราชการของประเทศตะวันตก ซึ่งมีการแบ่งงานตามความเชี่ยวชาญเป็นกระทรวง กรมต่างๆ มาใช้ และได้ขยายระบบราชการ เพื่อให้การบริหารงานครอบคลุมทั่วประเทศ เป็นการสร้างความเข้มแข็งให้รัฐในการต่อต้านภัยคุกคามจากมหาอำนาจ อย่างไรก็ตามแนวคิดในการบริหารปกครองของไทย คือ ทศพิธราชธรรมก็ยังถือปฏิบัติอยู่ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. 2475 และนำระบอบประชาธิปไตยเข้ามาใช้ เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปกครองประเทศนั้น ในทางปฏิบัติ ปรากฏว่าประชาชนยังไม่เข้าใจความหมายหรือวิธีการเข้ามามีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตย ทำให้การตัดสินใจระดับชาติอยู่ในมือของข้าราชการระดับสูง ประชาชนไม่มีโอกาสมีส่วนร่วมในการบริหารบ้านเมืองอย่างแท้จริง ประกอบกับแนวทางการพัฒนาประเทศในช่วง 40 ปีที่ผ่านมาเน้นที่การพัฒนาเศรษฐกิจหรือพัฒนาทางวัตถุมากขึ้น ทำให้สังคมเราละเลยศีลธรรม จริยธรรมที่เกื้อกูลสังคมไทยในอดีต ทำให้ผู้มีอำนาจทางการเมืองและที่จะดูแลความเป็นอยู่ของประชาชนและสังคม ในขณะที่ระบบราชการขยายตัวและทวีความซับซ้อนขึ้นเรื่อยๆ ยิ่งทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชนห่างไกลกันออกไป ประกอบกับการที่ระบบราชการขาดการตรวจสอบจากภายนอกส่งผลให้มีการใช้อำนาจของรัฐไปละเมิดสิทธิ เสรีภาพของประชาชน มีการทุจริตประพฤติมิชอบปรากฏบ่อยครั้งขึ้น นับเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่ง ซึ่งทำให้ประเทศไทยต้องประสบกับปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจในกลางปี พ.ศ. 2540 (สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน, 2546 : 17-19)

ในปัจจุบันสถานการณ์ด้านการเมืองเศรษฐกิจ สังคม การบริหารงานของรัฐทั้งภายในและต่างประเทศมีความเปลี่ยนแปลงไปมากและเป็นไปอย่างรวดเร็ว กว้างขวาง ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากความก้าวหน้าทางด้านการสื่อสารเทคโนโลยี การถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็วสู่ประชาชน ในขณะที่สภาพแวดล้อมได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ แต่ระบบการบริหารงานของภาครัฐ และสังคมไทยโดยรวมที่ผ่านมาไม่สอดคล้องไม่ทันต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว การปรับเปลี่ยนบทบาทของสังคมโดยการนำหลักการบริหารการจัดการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) หรือหลักธรรมาภิบาลมาใช้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับ ประเทศไทยเราเพราะหลักธรรมาภิบาลก็คือ การบริหารที่สามารถตรวจสอบได้ มีประสิทธิผลและเป็นระบบที่เปิดโอกาสให้

ประชาชนได้มีส่วนร่วม โดยสามารถเสนอข้อเรียกร้องมีการรวมตัวของประชาชน กลุ่มมวลชนผู้ใช้แรงงานและองค์กรภาคเอกชน เพื่อเข้ามา มีบทบาทในการติดตาม ตรวจสอบการดำเนินการทางการเมืองและการบริหารงานภาครัฐ ตลอดจนการประกอบธุรกิจเอกชน เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนโดยรวมและสังคมไทยเติบโตด้วยความแข็งแกร่ง สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะช่วยให้ประเทศชาติมีความสงบสุขและพัฒนาอย่างรวดเร็วและยั่งยืน อย่างไรก็ตามเพื่อให้สังคมไทยพัฒนาไปสู่ประชาธิปไตยที่มีธรรมาภิบาลอย่างแท้จริง จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการมีหน่วยงานหนึ่ง ซึ่งไม่ควรเป็นหน่วยงานของรัฐ แต่เป็นการรวมตัวกัน จากทุกภาคของสังคมไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน หรือภาคประชาสังคม เพื่อทำหน้าที่ในการประสานงานเชื่อมโยงการทำงานทั้ง 3 ภาคให้มีการสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ เพื่อสร้างธรรมาภิบาลที่แท้จริงให้เกิดในสังคมไทยอย่างยั่งยืน (ปัญญา ฉายะจินดาวงศ์ และ รัชณี ภูตระกูล, 2550 : 1)

โดยสรุป ธรรมาภิบาลกับสังคมไทยเริ่มตั้งแต่มีการปกครองระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ โดยพระมหากษัตริย์บริหารบ้านเมืองด้วยหลักทศพิธราชธรรมหรือธรรม 10 ประการ ในการบริหารงานแผ่นดินได้แก่ 1) ทาน – การให้ 2) ศีล – รักษาศีล 3) ปริจจาคะ – สละประโยชน์ส่วนตน 4) อาชชวะ – ซื่อตรงต่อตนเองและผู้อื่น 5) มัททวะ – อ่อนโยนมีสัมมาคารวะ 6) ตบะ – พากเพียรไม่เกียจคร้าน 7) อักโกธะ – ระวังความโกรธ 8) อวิหิงสา – ไม่เบียดเบียน 9) ขันติ – อุดทน 10) อวิโรธนะ – แน่วแน่ในความถูกต้อง ปัจจุบันใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมเพื่อสร้างสงบสุขให้แก่ประชาชนและสังคม ต่อมาปี 2475 ประเทศไทยเปลี่ยนแปลงการปกครอง จากระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ เป็นระบอบประชาธิปไตย ระยะเวลาแรกประชาชนยังไม่เข้าใจวิธีการมีส่วนร่วม ทำให้อำนาจตกอยู่ในมือของข้าราชการ ประกอบกับระยะ 40 ปีที่ผ่านมา มุ่งการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ด้านวัตถุมากกว่าคุณธรรมจริยธรรม ระบบราชการขยายตัว มีความซับซ้อนมาก ขาดการตรวจสอบ ส่งผลให้มีการทุจริตมากขึ้น ทำให้ต้องประสบปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจกลางปี 2540 ตามมาจึงนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการในประเทศไทย

2.5 ธรรมาภิบาลในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และ พุทธศักราช 2550

แนวคิดธรรมาภิบาลได้มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของระบบการเมืองไทย คือ การปฏิรูประบบการเมือง โดยการร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน หรือรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 นับเป็นเอกสารสำคัญของการบริหารรัฐกิจแนวใหม่ ที่มีเจตนารมณ์มุ่งส่งเสริมสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีของความ

เป็นมนุษย์ การมีส่วนร่วมของประชาชน การตรวจสอบอำนาจรัฐ การสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่ และการกระจายอำนาจ (นรินดี เศรษฐบุตร 2546, อ้างถึงใน สถาบันพระปกเกล้า, 2549: คำนำ) จึงมีการประยุกต์แนวคิดรัฐธรรมนูญหรือธรรมาภิบาลมาใช้อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้เกิดทั้งการปฏิรูปการเมืองและการบริหารราชการแผ่นดินควบคู่กันไป ในส่วนของหลักการธรรมาภิบาลของรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับมีสาระสำคัญที่มุ่งพยายามสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีสำหรับสังคมไทย โดยการสร้างช่องทางใหม่สำหรับการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและประชาสังคมเน้นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจของภาครัฐมากขึ้น รวมทั้งการประกันและคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน และส่งเสริมภาครัฐให้มีการบริหารการปกครองที่โปร่งใส สามารถถูกตรวจสอบโดยประชาชนมากขึ้น จะเห็นได้ว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้วางรากฐานที่สอดคล้องกับหลักการของรัฐธรรมนูญ หรือธรรมาภิบาล

สถาบันพระปกเกล้า (2549: 15-16) ได้เสนอไว้ว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับ พุทธศักราช 2540 ได้สร้างธรรมาภิบาลหรือการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) โดยมีเป้าหมายร่วมกันอยู่ 3 ประการประกอบด้วย

ประการแรก การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ เพื่อให้การบริหารงานภาครัฐมีคุณภาพได้มาตรฐานตามี่ประชาชนต้องการ มีความโปร่งใสในการตัดสินใจและในกระบวนการทำงาน ให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสาร ร่วมแสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในการทำงาน รวมทั้งการประหยัด มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล รับผิดชอบต่อผลงานนั้น แทนการเน้นทำให้ถูกต้องจากกฎ ระเบียบ และวิธีการเพียงอย่างเดียว

ประการที่สอง การปรับเปลี่ยนบทบาทการทำงานของภาครัฐ โดยเน้นงานในหน้าที่หลักของภาครัฐ ซึ่งได้แก่การกำหนดนโยบายที่มองการณ์ไกล การมีบังคับใช้กฎหมายที่ให้ความเสมอภาคเป็นธรรม และองค์การบริหารอย่างเป็นอิสระ มีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการดำเนินการ

ประการที่สาม การบริหารแบบพหุภาคี ได้แก่ การบริหารที่ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย ตัดสนใจหรือร่วมปฏิบัติงานโดยไม่ผูกขาดหรือรวมศูนย์อำนาจ

บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญในบางมาตราได้สะท้อนให้เห็นแนวคิดและคุณค่าในเรื่องรัฐธรรมนูญ และรองรับต่อแนวทางในการสร้างรัฐธรรมนูญให้เกิดขึ้นในสังคมไทย มีดังต่อไปนี้ (มนตรี กนกาวี, 2548 : 4)

หลักนิติธรรม (Rule of Law) หลักนิติธรรมนี้ หลักการปกครองโดยกฎหมายนี้ มีขึ้นเพื่อให้ความคุ้มครองแก่ประชาชนทั้งในเรื่องสิทธิเสรีภาพในทรัพย์สิน การแสดงออก การดำรงชีพ เป็นต้น ซึ่งถือเป็นหนึ่งในบรรดาสิทธิขั้นพื้นฐานทั้งหมดของปัจเจกบุคคลและโดยหลักการนี้ ผู้ปกครองไม่สามารถใช้อำนาจใดๆ อันละเมิดต่อกฎหมายกระทำต่อประชาชนได้ ไม่ว่าจะในเชิงการ

ลิดรอนเพิกถอนอำนาจของประชาชนด้วยการจำกัดสิทธิเสรีภาพหรือด้วยวิธีการอื่นใด โดยมักจะถูกบัญญัติไว้ในกฎหมายสูงสุดของรัฐ อาทิ ในรัฐธรรมนูญของประเทศ ทั้งนี้ หลักการการปกครองภายใต้กฎหมายหรือหลักนิติธรรมนี้ ที่ครอบคลุมไปถึงเรื่องการตรากฎหมายให้ทันสมัยและเป็นธรรมรวมทั้งเป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจในการปฏิบัติตามกฎหมายซึ่งบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญที่สอดคล้องกับหลักการดังกล่าว อาทิ สถานะความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ และการรับโทษทางกฎหมาย

หลักคุณธรรม (Virtues) การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม การส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติกับคนในสังคม ซึ่งบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญได้สะท้อนถึงคุณค่า (values) ที่ดีงามของมนุษย์ อาทิ การคุ้มครองและสร้างหลักประกันสิทธิ เสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ จริยธรรมและคุณธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งในทางการเมือง และมาตรการลงโทษผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ขาดจริยธรรมและคุณธรรม

หลักความโปร่งใส (Transparency) การปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์การให้มีความโปร่งใส เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร และมีกระบวนการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและตรวจสอบความถูกต้องได้ ซึ่งบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญที่สอดคล้องกับหลักการดังกล่าว อาทิ การสร้างกระบวนการตรวจสอบใช้อำนาจและระบบการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

หลักการมีส่วนร่วม (Participation) การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นต่อการตัดสินใจขององค์การ ซึ่งบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญได้คุ้มครองสิทธิในการมีส่วนร่วมกับรัฐและการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

หลักความรับผิดชอบ (Accountability) การสำนึกในความรับผิดชอบต่อสาธารณะและเคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง โดยที่รัฐธรรมนูญได้กำหนดกรอบขององค์การรัฐหรือองค์การตามรัฐธรรมนูญในการทำงานของเพื่อตอบสนองต่อผลประโยชน์ส่วนรวม การสร้างระบบการรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง เช่น การกำหนดกรอบของรัฐ บุคลากรของรัฐและองค์การในรัฐธรรมนูญในการทำงานตอบสนองต่อผลประโยชน์สาธารณะเป็นหลักประกันในการทำงานของรัฐที่จะต้องตอบสนองต่อผลประโยชน์ส่วนรวมและการสร้างระบบการรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง การสร้างกระบวนการรับฟังความคิดเห็นและเคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง

หลักความคุ้มค่า (Effectiveness) การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม ในการกำหนดกรอบหน้าที่ของบุคลากรในภาครัฐ และการปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์การภาครัฐ โดยมุ่งเน้นให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ด้วยการกำหนดกรอบหน้าที่ของบุคลากรภาครัฐ โดยมุ่งเน้นในการทำหน้าที่ของบุคลากรในภาครัฐและการสร้างเครื่องมือของรัฐในการปรับโครงสร้างระบบราชการ เพื่อตอบสนองในเรื่องประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการ

ทำงาน ได้กำหนดให้การจัดตั้งกระทรวง ทบวง กรม เป็นไปตามแนวทางที่สร้างกลไกให้รัฐบาลในฐานะผู้กำหนดนโยบายจะได้ปรับปรุงการบริหารภาครัฐให้ตอบสนองหลักความคุ้มค่า

โดยสรุป ธรรมนูญการปฏิรูปการใช้ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และ พุทธศักราช 2550 มีเจตนารมณ์เพื่อมุ่งสร้างสิทธิเสรีภาพ ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ การมีส่วนร่วมของประชาชน การตรวจสอบอำนาจรัฐโดยประชาชน สร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน การกระจายอำนาจ ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มีเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับธรรมนูญไว้ 3 ประการคือ การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ บังคับการใช้กฎหมายให้ความเสมอภาคเป็นธรรม และเน้นการบริหารที่ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย ตัดสินใจร่วมปฏิบัติงาน และบทบัญญัติบางมาตราของรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับครอบคลุมแนวทางในการสร้างธรรมนูญ 6 หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

2.6 ธรรมนูญในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 ฉบับที่ 9 และฉบับที่ 10

ประเทศไทย แนวคิดธรรมนูญการปฏิรูปนำมาประยุกต์ใช้ในบริบทการเมืองและการบริหาร อย่างเป็นรูปธรรม ปรากฏนับจากปี 2540 เป็นต้นมา โดยปรากฏครั้งแรกในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ซึ่งมีการกำหนด “ยุทธศาสตร์การพัฒนาประชากร” เป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์หลักเพื่อการพัฒนาให้รัฐและประชาชนมีความเข้าใจที่ดี มีความรับผิดชอบและมีความเอื้ออาทรต่อกัน ทั้งนี้เพื่อความสัมพันธ์ระหว่างรัฐและประชาชนดำเนินไปในเชิงสร้างสรรค์ และเสริมสร้างสมรรถนะซึ่งกันและกัน และเนื่องจากภาครัฐเป็นสถาบันของประเทศที่มีบทบาทสำคัญในกระบวนการพัฒนา ประกอบกับตามโครงสร้างและกลไกการบริหารจัดการของภาครัฐในขณะนั้นยังมีข้อจำกัดหลายประการ อาทิ การรวมศูนย์อำนาจ ประสิทธิภาพของการบริหาร การบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มแข็ง การมีส่วนร่วมจากเอกชนและประชาชน ความชอบธรรมและเป็นธรรมของการใช้อำนาจการบริหาร ความรับผิดชอบทางการบริหาร ความไม่ต่อเนื่องด้านนโยบายรวมทั้งการดำเนินงานตามแนวทางของแผนพัฒนาประเทศ ทำให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ได้กำหนดแนวทางเพื่อสร้างการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ปรากฏในยุทธศาสตร์การพัฒนาประชากรระหว่างภาครัฐกับประชาชน เพื่อให้เกิดการประสานร่วมมือกันในการพัฒนาประเทศของทุกภาคส่วน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อ้างถึงใน สถาบันพระปกเกล้า, 2548 : 16)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) สุจิตรา บุญยรัตพันธุ์ (2549:5) ได้ชี้ให้เห็นว่า แม้จะมีการนำแนวคิดธรรมาภิบาลมาเป็นเนื้อหาในยุทธศาสตร์การพัฒนา ประชากรรัฐแต่ยังคงเป็นเพียงหลักการกว้างๆ ที่เน้นเรื่องการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างรัฐและประชาชน และการพัฒนาคนเท่านั้น แต่ยังคงขาดแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนและยังไม่สะท้อนแนวคิดธรรมาภิบาลได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยแนวคิดธรรมาภิบาลเริ่มมีความชัดเจน เห็นภาพเป็นรูปธรรมมากขึ้นในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ซึ่งได้กำหนดวัตถุประสงค์ของแผน เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการที่ดีในสังคมไทยทุกระดับเป็นหนึ่งในวัตถุประสงค์หลัก โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างระบบราชการที่มีประสิทธิภาพ มีขนาดและโครงสร้างที่เหมาะสมท้องถิ่นมีขีดความสามารถจัดเก็บรายได้สูงขึ้นและมีระบบสนับสนุนการกระจายอำนาจให้โปร่งใส มีระบบตรวจสอบด้วยการมีส่วนร่วมที่เข้มแข็ง เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริต ประพฤติมิชอบ เกิดประสิทธิผลอย่างแท้จริง โดยในด้านการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ซึ่งแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ยุทธศาสตร์ จำแนกเป็น 7 ยุทธศาสตร์ย่อย โดยยุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่ดีเป็นยุทธศาสตร์แรกในกลุ่มที่ 1 และถือเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการผลักดันให้ทุกยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนไปได้ โดยให้ความสำคัญกับการปรับระบบบริหารจัดการภาครัฐให้มีประสิทธิภาพและโปร่งใสการกระจายภารกิจและความรับผิดชอบให้แก่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างโปร่งใส การป้องกันและปราบปรามทุจริตประพฤติ มิชอบ ทั้งฝนภาคการเมือง ภาครัฐ และภาคธุรกิจเอกชน การพัฒนาและเสริมสร้างกลไกการตรวจสอบถ่วงดุลทุกภาคส่วนในสังคม การเสริมสร้างระบบการบริหารจัดการที่ดีของภาคเอกชนและเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชน

โดยในแผนทั้งสองฉบับดังกล่าว ยังคงมีการให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่องกับการสร้างระบบบริหารจัดการที่ดีโดยเฉพาะของภาคธุรกิจเอกชน และการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของกลไกตรวจสอบการปฏิบัติงานของภาครัฐที่จัดตั้งขึ้นตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และผลักดันให้การกำหนดทิศทางพัฒนาจำต้องดำเนินการพัฒนาแบบองค์รวม โดยการพัฒนาให้ภาครัฐมีสมรรถนะ และพันธกิจหลักในการเสริมสร้างศักยภาพและสมรรถนะของคน ทำให้คนในสังคมเป็นพันธมิตรกับเจ้าหน้าที่ของรัฐและมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยการสนับสนุนศักยภาพและโอกาสการพัฒนาของคน การพัฒนาสภาพแวดล้อมทางสังคม การเสริมสร้างศักยภาพการพัฒนาของภูมิภาคและชนบท การพัฒนาสมรรถนะและประสิทธิภาพของระบบเศรษฐกิจการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาระบบบริหารจัดการ

สถาบันพระปกเกล้า ได้รับมอบหมายจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ให้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาเพื่อพัฒนาดัชนีวัดผลการพัฒนาระบบการบริหาร

จัดการที่ดี” เพื่อกำหนดกรอบการติดตามประเมินผลการพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดีตาม ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไทยในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 และการบริหาร จัดการที่ดีในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ในภาคราชการและภาคประชาชน เพื่อ พัฒนาด้านชีวิตการดำรงระบบการบริหารจัดการที่ดี โดยศึกษาระหว่างเดือนกันยายน 2544 ถึงเดือน กันยายน 2545 รวมเวลาที่ศึกษา 12 เดือน มีขอบเขตการศึกษาคือ กรอบแนวคิดที่สอดคล้องกับการ บริหารจัดการที่ดี ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีใน 6 มิติ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า โดยมีหลักย่อยรวมทั้งสิ้น 81 หลัก นำมาสู่การสร้างคำถามจำนวน 246 ข้อ แบ่งเป็นการสอบถามประชาชนในฐานะผู้รับบริการ 39 ข้อ เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ 99 ข้อ และ เป็นการเก็บข้อมูลitudinalของหน่วยงาน 108 ข้อ ผลการศึกษาพบว่าหลักการบริหารจัดการที่ดีทั้ง 6 หลัก มีความเหมาะสม และจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวมทั้ง 10 หน่วยงาน พบว่า หน่วยงาน ภาครัฐมีความโปร่งใสต่ำสุด ในขณะที่หลักนิติธรรมและหลักคุณธรรม (ในที่นี่ หมายถึง การปลอด จากการคอร์รัปชัน การปลอดจากการทำผิดวินัย และการปลอดจากการทำผิดมาตรฐานวิชาชีพนิยมและ จรรยาบรรณ) เป็นหลักการที่มีคะแนนสูงสุด โดยหลักคุณธรรมและหลักความโปร่งใสมีคะแนนที่ สวนทางกัน เนื่องจากการเปิดเผยข้อมูลมีอยู่ในระดับน้อย และในการวิจัยโดยใช้ข้อมูลจากหน่วยงาน กลางเพื่อวัดการบริหารจัดการที่ดี ในภาพรวมพบว่าบางหลักไม่สามารถใช้ได้เนื่องจากไม่มีการเก็บ ข้อมูลไว้ (สถาบันพระปกเกล้า, 2545 : 1-4)

ในระยะของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) มีการ กำหนดเป็นวิสัยทัศน์ของประเทศไทย มุ่งการพัฒนา สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน คนไทยมีคุณธรรม นำความรอบรู้ รู้เท่าทันโลก ครอบคลุมรอบอุ้น ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติสุข เศรษฐกิจมีคุณภาพ เสถียรภาพ และเป็นธรรม สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพและทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืนอยู่ภายใต้ระบบบริหาร จัดการประเทศที่มีธรรมาภิบาล ดำรงไว้ซึ่งระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระ ประมุข และอยู่ในประชาคมโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี มีพันธกิจในการพัฒนาระบบบริหารจัดการ ประเทศให้เกิดธรรมาภิบาลภายใต้ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข มุ่ง สร้างกลไกและระเบียบที่เอื้อต่อการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาสู่ทุกภาคีเครือข่าย ควบคู่กับ การเสริมสร้างความโปร่งใส สุจริต ยุติธรรม รับผิดชอบต่อสาธารณะ มีการกระจายอำนาจและ กระบวนการที่ทุกภาคส่วนมีส่วนในการตัดสินใจ ผู้ความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจ สังคม และการใช้ ทรัพยากร กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศสู่ภาครัฐ ภาค ธุรกิจเอกชนและภาคประชาชน และขยายบทบาทขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควบคู่กับการเสริมสร้างกลไกและกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตยให้

เกิดผลในทางปฏิบัติต่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขซึ่งเป็นหนึ่งของวัตถุประสงค์โดยมีเป้าหมายด้าน
 ธรรมชาติบาลมุ่งให้ธรรมชาติของประเทศดีขึ้นมีคะแนนภาพลักษณ์ของความโปร่งใสอยู่ที่ 5.0
 ภายในปี 2554 ระบบราชการมีขนาดที่เหมาะสมและมีการดำเนินงานที่คุ้มค่าเพิ่มขึ้น ลดกำลังคนภาค
 ราชการให้ได้ร้อยละ 10 ภายในปี 2554 ธรรมชาติบาลในภาครัฐกิจเอกชนเพิ่มขึ้น ท้องถิ่นมีขีด
 ความสามารถในการจัดเก็บรายได้และมีอิสระในการพึ่งตนเองมากขึ้นและภาคประชาชนมีความ
 เข้มแข็ง รู้สิทธิ หน้าที่ และมีส่วนร่วมมากขึ้นในการตัดสินใจและความรับผิดชอบในการบริหาร
 จัดการประเทศ รวมทั้งให้มีการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยและมีธรรมชาติบาล มี
 ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมชาติบาลในการบริหารจัดการประเทศ มุ่งเสริมสร้างความเป็นธรรมใน
 สังคมอย่างยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับ การเสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตยและ
 ธรรมชาติบาลให้เป็นส่วนหนึ่งของวิถีการดำเนินชีวิตในสังคมไทย สร้างความเข้มแข็งของภาค
 ประชาชนให้สามารถเข้าร่วมในการบริหารจัดการประเทศ สร้างภาคราชการที่มีประสิทธิภาพและมี
 ธรรมชาติบาล เน้นการบริการแทนการกำกับควบคุม และการทำงานร่วมกับหุ้นส่วนการพัฒนา
 กระจายอำนาจการบริหารจัดการประเทศสู่ภูมิภาค ท้องถิ่น และชุมชนเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ส่งเสริมภาค
 ภาครัฐกิจเอกชนให้เกิดความเข้มแข็ง สุจริต และมีธรรมชาติบาล ปฏิรูปกฎหมาย กฎระเบียบ ขั้นตอน
 กระบวนการที่เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเพื่อสร้างความสมดุลในการจัดสรรผลประโยชน์
 จากการพัฒนา และรักษา เสริมสร้างความมั่นคงเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการประเทศสู่ดุลยภาพ
 และความยั่งยืน (ธีรพงษ์ มหาวิโร, 2550 : 42-50)

โดยสรุป ธรรมชาติบาลในประเทศไทยเริ่มปรากฏขึ้นในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
 แห่งชาติ ฉบับที่ 8 เป็นครั้งแรกมีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประชาธิปไตยเป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์
 หลักของการพัฒนาประเทศ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชน แต่ก็มีข้อจำกัดหลาย
 ประการ เช่น ประสิทธิภาพการบริหาร การบังคับใช้กฎหมาย การมีส่วนร่วมของประชาชน หลังจาก
 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ต่อเนื่องถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
 ฉบับที่ 9 ธรรมชาติบาลมีความชัดเจนมากขึ้นโดยกำหนดวัตถุประสงค์ เพื่อให้เกิดธรรมชาติบาลหรือ
 การบริหารจัดการที่ดีในสังคมไทยทุกระดับ มีเป้าหมายเพื่อสร้างระบบราชการที่มีประสิทธิภาพ
 กำหนดยุทธศาสตร์ในการผลักดันและเป็นกลไกในการสร้างความธรรมชาติบาล เมื่อมีการใช้
 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทั้ง 2 ฉบับแล้ว สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ
 และสังคมแห่งชาติ ได้มอบหมายให้ สถาบันพระปกเกล้าทำการวิจัย เรื่อง การศึกษาเพื่อพัฒนาดัชนี
 วัดผลการพัฒนาระบบบริการจัดการที่ดี วัตถุประสงค์เพื่อกำหนดกรอบการติดตามประเมินผลการ
 พัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดีตามยุทธศาสตร์การพัฒนาประชาธิปไตยในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
 แห่งชาติ ฉบับที่ 8 และการบริหารที่ดีในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9
 ผลการวิจัยพบว่า หลักการบริหารจัดการที่ดีทั้ง 6 หลักมีความเหมาะสม ภาครัฐมีความโปร่งใสต่ำสุด

หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม เป็นหลักที่มีคะแนนสูงสุด และธรรมาภิบาลในช่วงของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ถือเป็นเรื่องสำคัญของประเทศไทยซึ่งจะเห็นว่า ธรรมาภิบาลเป็นส่วนสำคัญของวิสัยทัศน์ มีการกำหนด พันธกิจ วัตถุประสงค์ ยุทธศาสตร์ ของแผนพัฒนาฯ ไว้อย่างชัดเจนและเป็นที่สำคัญอย่างมาก

2.7 ธรรมาภิบาลในต่างประเทศ

สุจิตรา บุญยรัตพันธุ์ (2549 : 5-6) อธิบายไว้ว่า หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) มีกำเนิดจากข้อสรุปของที่ประชุมองค์การให้ความช่วยเหลือระหว่างประเทศในช่วงต้นทศวรรษ 1990 ได้แก่ ธนาคารโลก (World Bank) องค์การพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UN) และองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD) เป็นต้น โดยต่อมาได้แพร่หลายอย่างรวดเร็วในบริบทการพัฒนาที่ยั่งยืนและการช่วยบรรเทาปัญหาความยากจน ซึ่งก่อนหน้านั้นในปี ค.ศ. 1989 ธนาคารโลก (World Bank, 1989, อ้างถึงใน อรพินท์ สพิโชคชัย, 2541 : 4) ได้ริเริ่มใช้ธรรมาภิบาล (Good Governance) ซึ่งปรากฏในรายงานเรื่อง “Sub-Sahara African : From Crisis to Sustainable Growth” ได้กล่าวถึงความสำคัญของการมีธรรมาภิบาล ในการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนา และประเทศในซีกโลกใต้โดยเฉพาะในแถบละติน-อเมริกาและแอฟริกา โดยที่องค์การทางการเงินระหว่างประเทศไม่สามารถแก้ปัญหาหรือให้ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจแก่ประเทศต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจากปัญหาการบริหารจัดการที่ไม่ดีของประเทศนั้นๆ ธนาคารโลกจึงได้ใช้หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) เป็นเงื่อนไขสำคัญในการพิจารณาอนุมัติให้กู้ โดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับคุณภาพการบริการภาครัฐที่ดียิ่งขึ้น ยึดหลักนิติธรรมรวมทั้งการจัดคอร์ปชั่นในประเทศเหล่านั้นให้หมดสิ้นไป และต่อมามองค์การพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Program-UNDP) ได้นำแนวคิดดังกล่าวมาวิเคราะห์ในเอกสาร “Governance for Sustainable Human Development” ส่งผลให้นับจากประมาณปี ค.ศ. 1990 เป็นต้นมา แนวคิดเรื่องหลักธรรมาภิบาลเริ่มได้รับความสำคัญมากขึ้นและกลายเป็นประเด็นสำคัญในบริบทการพัฒนาระดับสากล

ธรรมาภิบาลในต่างประเทศ ได้รับความสำคัญนำมากล่าวถึงอีกครั้งในช่วงปี ค.ศ. 1995 โดยธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (ADB) ซึ่งเป็นอีกหนึ่งองค์การที่ให้ความสำคัญกับแนวคิด ธรรมาภิบาล ซึ่งเป็นลักษณะการใช้อำนาจในการจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเพื่อใช้ในการพัฒนา (Webster’s New universal Unabridged Dictionary, London : Dorset & Baber, 1979 อ้างถึงในสุจิตรา บุญยรัตพันธุ์, 2549 : 6) ธรรมาภิบาลในแง่มุมหนึ่ง จึงมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดการและกระบวนการพัฒนาทั้งในส่วนงานของภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งนี้การกล่าวถึง ธรรมาภิบาล ของธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชียเช่นที่ได้กล่าวไปนั้น มีเครื่องบ่งชี้หรือชี้วัดใน 4 มิติ ประกอบด้วย หลักการตรวจสอบได้ (Accountability) หลักการมีส่วนร่วม (Participation)

หลักความคงเส้นคงวาของกฎหมาย (Predictability) และหลักความโปร่งใส (Transparency) แนวความคิดเรื่อง ธรรมนูญ โดยธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย ได้กลายเป็นยาวนานหนึ่ง ที่ได้รับการทดลองใช้เมื่อหลายประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เกิดภาวะวิกฤติเศรษฐกิจและขยายตัวอย่างรวดเร็วต่อเนื่องจากปี ค.ศ. 1997 การแนะนำ ธรรมนูญแก่ประเทศ ที่ประสบปัญหาดังกล่าวนั้นเป็นไปภายใต้บทบาทสำคัญในการให้ความช่วยเหลือทางการเงินและให้ คำแนะนำหลักการบริหารจัดการระบบเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ โดยเฉพาะในอินโดนีเซีย สาธารณรัฐเกาหลี

ในปี ค.ศ. 2000 จากการประชุมระดับสูงของคณะกรรมการเพื่อช่วยเหลือการพัฒนา (Development Assistant Committee-DAC) ซึ่งเป็นคณะทำงานชุดหนึ่งขององค์การเพื่อความร่วมมือ ทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (The Organization Economic Cooperation and Development-OECD) ได้ระบุถึงหลักการของธรรมนูญ ตามคำนิยามของธนาคารโลก และสรุปว่าหลักการนี้นอกจากจะ เป็นการดำเนินกิจกรรมของรัฐบาลและรัฐสภาพแล้วนั้น ยังครอบคลุมถึงภาคประชาสังคมรวมทั้งภาค ประชาชน และยังได้ขยาย ธรรมนูญ สุ่มิติด้านความคงเส้นคงวาของกฎหมาย (Predictability) ซึ่ง เป็นมิตีย่อยประเด็นหนึ่งของหลักนิติธรรม (Rule of Law) และเป็นมิตีล่าสุดที่เกิดขึ้นในระหว่างวิกฤติ เศรษฐกิจช่วงปลายทศวรรษ 1990 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบบรรษัทภิบาลและระบบ การเงินระหว่างประเทศที่เข้มแข็งและมีเสถียรภาพ (United Nations, 2004, อ้างถึงใน สุจิตรา บุญยรัตนพันธ์, 2549 : 7)

จากวิวัฒนาการโดยรวมข้างต้นเราจะเห็นได้ว่า แม้แนวคิด ธรรมนูญ ในปัจจุบันจะยัง ไม่มีคำนิยามและหลักการพื้นฐานที่เป็นมาตรฐานเดียวกันระหว่างองค์การโลกลา โดยเฉพาะในกลุ่ม องค์การที่มีบทบาทหน้าที่หลักในการให้ความช่วยเหลือระหว่างประเทศต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นกองทุน การเงินระหว่างประเทศ หรือธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย เป็นต้น โดยการตีความคำนิยามและ หลักการพื้นฐานของธรรมนูญ ดูเหมือนจะผูกอยู่กับวัตถุประสงค์ของการนำแนวคิดไปใช้ของแต่ละ องค์การ แต่อย่างไรก็ตาม เนื้อหาโดยรวมของธรรมนูญ ยังคงเป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องและ ใกล้เคียงกัน

โดยสรุป องค์การที่มีบทบาทเกี่ยวกับธรรมนูญในต่างประเทศหลายองค์กร เช่น ธนาคารโลก (World Bank) องค์กรนี้ใช้ธรรมนูญในการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศที่กำลังพัฒนา โดยกำหนดเป็นเงื่อนไขในการพิจารณาอนุมัติให้กู้เงิน เพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารภาครัฐ ซึ่ง คล้ายๆกับ ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (ADB) เป็นอีกองค์กรหนึ่งที่มีความสำคัญกับธรรมนูญ โดยมีตัวชี้วัด 4 มิติ คือ หลักการตรวจสอบได้ หลักการมีส่วนร่วม หลักความคงเส้นคงวาของกฎหมาย หลักความโปร่งใส ได้นำมาใช้กับประเทศที่ประสบปัญหาด้านเศรษฐกิจเพื่อช่วยเหลือด้านการเงิน เช่นประเทศอินโดนีเซีย เกาหลีและประเทศไทย อีกองค์กรหนึ่งคือ กองทุนการเงินระหว่างประเทศ

(IMF) ได้ใช้หลักการของธรรมาภิบาล เป็นเงื่อนไขบังคับที่ผูกพันกับกองทุน และองค์การเพื่อความ ร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD) ใช้ธรรมาภิบาล เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาระบบบรรษัท ภิบาลและระบบการเงินระหว่างประเทศ จะเห็นว่าองค์การดังกล่าวทั้ง 4 นั้นมีวัตถุประสงค์ของ ธรรมาภิบาล เพื่อเป็นเงื่อนไขในการกู้ยืมเงินและนำหลักของธรรมาภิบาล มาใช้การบริหารจัดการ ประเทศเพื่อแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจ

3. พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546

ก่อนหน้าที่จะมีพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 นี้ ประเทศไทยได้รับเอาแนวความคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาลมาใช้ในระบบราชการโดยปรากฏในระเบียบสำนัก นายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ธรรมาภิบาล ตามระเบียบฉบับนี้ มีองค์ประกอบสำคัญ 6 กรอบ อันสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ในการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ฉบับที่ 9 และฉบับที่ 10 ซึ่งเป็นกรอบเดียวกับที่ปรากฏใน องค์ประกอบของธรรมาภิบาลของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 และเมื่อมีพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีดังกล่าวแล้ว ก็ได้ยกเลิกระเบียบ สำนักนายกรัฐมนตรีไปโดยองค์ประกอบทั้ง 6 ยังคงอยู่ และจากระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ได้มีการพัฒนามาสู่การปฏิรูประบบ ราชการในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2542 และได้วางกรอบแนวทางการบริหารราชการแผ่นดินดังมาตรา 3/1 ของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 คือ “ต้องเป็นไปเพื่อ ประโยชน์สุขของประชาชนเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจและทรัพยากรในท้องถิ่น การกระจายอำนาจ ตัดสินในการอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชน ” โดยมีเป้าหมายสำคัญ เพื่อให้การปฏิบัติงานของส่วนราชการตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศและสามารถให้บริการแก่ ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพภายหลังต่อมา ได้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบ ราชการไทย พ.ศ. 2546-2550 เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปสู่การปฏิบัติและกำหนดกติกาในการ บริหารราชการให้เป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยต้องใช้วิธีการบริหารจัดการบ้านเมือง ที่ดี

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ซึ่งเป็นแนวปฏิบัติที่เป็น รูปธรรมเกี่ยวกับการพัฒนาระบบราชการให้แก่หน่วยงานต่างๆ เมื่อส่วนราชการได้มีการนำแนว ทางการปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกาฯ มาปรับใช้ย่อมเป็นพื้นฐานอันดีที่จะช่วยนำมาซึ่งการปฏิบัติงาน ในภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และจะช่วยแก้ปัญหาที่สั่งสมในระบบราชการรวมทั้งปัญหา การคอร์รัปชันในภาครัฐที่สั่งสมมาเป็นเวลานาน มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 10 ตุลาคม 2546 แบ่งเป็น 8 หมวด มีสาระที่สำคัญในหมวดและมาตราต่าง ๆ ได้แก่

หมวด 1 การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ได้แก่ การบริหารราชการเพื่อบรรลุเป้าหมายดังต่อไปนี้ (มาตรา 6) เกิดผลประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ไม่มีขั้นตอนในการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์ ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวก และได้รับการตอบสนองความต้องการ และมีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

หมวด 2 การบริหารราชการเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน หมายถึง การปฏิบัติราชการที่มีเป้าหมายเพื่อให้เกิดความผาสุกและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนความสงบและปลอดภัยของสังคมส่วนรวม ตลอดจนประโยชน์สูงสุดของประเทศ (มาตรา 7) โดยส่วนราชการจะต้องดำเนินการ โดยถือว่าประชาชนเป็นศูนย์กลางที่จะได้รับการบริการจากรัฐ (มาตรา 8)

หมวด 3 การบริหารราชการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ให้ส่วนราชการปฏิบัติ โดยก่อนจะดำเนินการตามภารกิจใดต้องจัดทำแผนปฏิบัติราชการไว้ล่วงหน้าระบุขั้นตอนระยะเวลา และบทบาทที่จะต้องใช้ในการดำเนินการของแต่ละขั้นตอนเป้าหมายของภารกิจ ผลสัมฤทธิ์ของภารกิจ และตัวชี้วัดความสำเร็จของภารกิจและจัดให้มีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนฯ โดยในกรณีที่การปฏิบัติภารกิจหรือการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการเกิดผลกระทบต่อประชาชน ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการที่จะต้องดำเนินการแก้ไขหรือบรรเทาผลกระทบนั้น หรือเปลี่ยนแปลงแผนปฏิบัติราชการให้เหมาะสม (มาตรา 9)

หมวด 4 การบริหารราชการอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ โดยส่วนราชการต้องกำหนดเป้าหมายแผนการทำงาน ระยะเวลาแล้วเสร็จ และงบประมาณที่จะต้องใช้ในแต่ละงานหรือโครงการและต้องเผยแพร่ให้ข้าราชการและประชาชนทราบทั่วกันด้วย (มาตรา 20) และในการจัดซื้อหรือจัดจ้าง ให้ส่วนราชการดำเนินการ โดยเปิดเผยและเที่ยงธรรม (มาตรา 23)

หมวด 5 การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการบริการประชาชน หรือการติดต่อประสานงานระหว่างส่วนราชการด้วยกัน ให้ส่วนราชการแต่ละแห่งจัดทำแผนภูมิขั้นตอนและระยะเวลาการดำเนินการรวมทั้งรายละเอียดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในแต่ละขั้นตอนเปิดเผยไว้ ณ ที่ทำการและในระบบเครือข่ายสารสนเทศของส่วนราชการ เพื่อให้เพื่อให้ประชาชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าตรวจสอบได้(มาตรา 29)

หมวด 6 การปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการ ส่วนราชการมีหน้าที่สำรวจตรวจสอบและ ทบทวน กฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับและประกาศที่อยู่ในความรับผิดชอบ เพื่อดำเนินการยกเลิกปรับปรุง หรือจัดให้มีกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศขึ้นใหม่ ให้ทันสมัยและเหมาะสมกับสถานการณ์หรือสอดคล้องกับความจำเป็น โดยจำเป็นโดยคำนึงถึงความสะดวกรวดเร็วและลดภาระของประชาชนเป็นสำคัญ (มาตรา 35)

หมวด 7 การอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชนเมื่อส่วนราชการใดได้รับการติดต่อสอบถามเป็นหนังสือจากประชาชนหรือจากส่วนราชการด้วยกันเกี่ยวกับงานที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการนั้น จะต้องตอบคำถามหรือแจ้งการดำเนินการให้ทราบภายในสิบห้าวันหรือภายในกำหนดเวลาที่กำหนดไว้ (มาตรา 38) โดยการปฏิบัติราชการในเรื่องใดๆ โดยปกติให้ถือว่าเป็นเรื่องเปิดเผย เว้นแต่กรณีที่มีความจำเป็น (มาตรา 43) และต้องจัดให้มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับงานประมาณรายจ่ายแต่ละปี ให้ประชาชนสามารถขอคู่มือหรือตรวจสอบได้ (มาตรา 47)

หมวด 8 การประเมินผลการปฏิบัติราชการ เมื่อส่วนราชการได้ดำเนินงานไปตามเป้าหมายสามารถเพิ่มผลงานและผลสัมฤทธิ์โดยไม่เป็นการเพิ่มค่าใช้จ่ายและคุ้มค่าต่อภารกิจของรัฐหรือสามารถดำเนินการตามแผนการลดค่าใช้จ่ายต่อหน่วยตามหลักเกณฑ์ให้ ก.พ.ร.เสนอคณะรัฐมนตรีจัดสรรเงินรางวัลการเพิ่มประสิทธิภาพให้แก่ส่วนราชการนั้น หรือให้ส่วนราชการใช้เงินงบประมาณเหลือจ่ายของส่วนราชการนั้น เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือจัดสรรเป็นรางวัลให้ข้าราชการในสังกัด (มาตรา 49)

การที่ประเทศไทยได้มีความพยายามนำหลักธรรมาภิบาลเข้ามาประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติไม่ว่าจะเป็นในภาคการเมืองและภาคราชการนั้น นับเป็นความพยายามภายใต้ความเชื่อว่าหลักการนี้ อาจช่วยบรรเทาปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันและปัญหาความไร้ประสิทธิภาพที่สั่งสมในระบบการบริหารงานภาครัฐมาเป็นเวลานานและนำมาสู่ผลลัพธ์สุดท้าย คือความกินดีอยู่ดีของประชาชนในที่สุดซึ่งนอกจากธรรมาภิบาลจะเป็นวิธีการในการบรรเทาปัญหาแล้วธรรมาภิบาลยังได้กลายเป็นเป้าหมายสุดท้ายของสังคมที่ทุกภาคส่วนในสังคมจะต้องร่วมกันสร้างให้เกิดขึ้น เนื่องจากสังคมใดมีธรรมาภิบาลเป็นพื้นฐานย่อมบ่งชี้ว่ามีการพัฒนาในระดับหนึ่ง และแม้ในปัจจุบันแนวคิดธรรมาภิบาลจะได้รับการตอบสนองทั้งจากภาครัฐและเอกชนในการนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการอย่างเป็นรูปธรรม แต่ในส่วนของภาคประชาชนและเอกชนก็ควรได้รับการถ่ายทอดและปลูกฝังค่านิยมให้เกิดการมีส่วนร่วมเกื้อหนุนต่อการพัฒนาทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เพื่อสร้างธรรมาภิบาลที่สมดุลในทุกระดับและทุกภาคส่วนของสังคมอย่างสมบูรณ์

โดยสรุป ก่อนที่จะมีและใช้พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ได้ใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 มาก่อนและได้ยกเลิกระเบียบนี้แล้วใช้พระราชกฤษฎีกานี้แทน แต่องค์ประกอบทั้ง 6 หลักยังคงใช้อยู่ และจะไม่ถูกยกเลิกเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลทำให้การดำเนินการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็นไปอย่างต่อเนื่อง โดยพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 เป็นแนวปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมเกี่ยวกับการพัฒนาระบบราชการทำให้ภาครัฐมีการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ช่วยแก้ปัญหาด้านการคอร์รัปชันภาครัฐ ซึ่งมีผลการใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 10 ตุลาคม 2546 แบ่งเป็น 8 หมวด ดังนี้หมวด 1 การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

หมวด 2 ความผาสุกความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน หมวด 3 ผลสัมฤทธิ์ของการบริหารราชการ
 หมวด 4 ความคุ้มค่าในการบริหารราชการ หมวด 5 ลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน แสดงขั้นตอนการ
 ปฏิบัติงานให้ชัดเจน หมวด 6 การปรับปรุงกฎระเบียบให้ทันสมัย หมวด 7 การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร
 ให้ประชาชนทราบ และหมวด 8 การประเมินผลการปฏิบัติราชการ ทั้งนี้เพื่อความกินดีอยู่ดีของ
 ประชาชนในที่สุด

4. การปฏิบัติราชการตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (Good Governance)

สถานศึกษาสามารถนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติราชการในการบริหารงานสถานศึกษา
 ควรพิจารณาอยู่พื้นฐานและแนวทางดังนี้ (สถาบันการศึกษาและพัฒนาต่อเนื่องสิรินธร, 2551 : 69-71)

1. หลักนิติธรรม สถานศึกษามีการบริหารราชการในการปฏิบัติราชการ เพื่อให้เกิดหลักนิติ
 ธรรมดังนี้

- 1) เผยแพร่ความรู้เรื่องกฎหมาย ระเบียบของสถานศึกษาแก่ผู้รับบริการและประชาชนทั่วไป
- 2) สร้างจิตสำนึกแก่เจ้าหน้าที่ของสถานศึกษาในการใช้กฎ ระเบียบด้วยความเป็นธรรม
- 3) ทบทวน ปรับปรุง กฎ ระเบียบ และกระบวนการ การดำเนินการให้เป็นธรรม และ
 ทันกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

2. หลักคุณธรรม สถานศึกษามีการบริหารราชการในการปฏิบัติราชการ เพื่อให้เกิดหลัก
 คุณธรรมดังนี้

- 1) กำหนดจรรยาบรรณของสถานศึกษาและข้าราชการ
- 2) จัดให้มีระบบการร้องเรียนในการให้บริการของสถานศึกษา
- 3) รมรงค์ให้มีการใช้หลักคุณธรรมอย่างกว้างขวางและจริงจังในทุกระดับจากระดับ
 บริหารถึงระดับผู้ปฏิบัติงานทุกคน
- 4) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความมีคุณธรรมของสถานศึกษาตลอดจนประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อ
 ต่าง ๆ ของสถานศึกษาเพื่อเรื่องนี้
- 5) สร้างระบบเครือข่ายการส่งเสริมคุณธรรมระหว่างสถานศึกษา หน่วยงานต่าง ๆ และ
 กลุ่มต่าง ๆ ในสังคม

3. ความโปร่งใส สถานศึกษามีการบริหารราชการในการปฏิบัติราชการ เพื่อให้เกิดหลัก
 ความโปร่งใส ดังนี้

- 1) สสำรวจความเห็นของผู้เกี่ยวข้องในภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน ภาคประชาชนเกี่ยวกับ
 ความโปร่งใสที่ต้องการได้รับ
- 2) สร้างจิตสำนึกในการปฏิบัติงานอย่างโปร่งใส สร้างวัฒนธรรมใหม่ในการทำงาน

3) กระตุ้นและผลักดันให้เจ้าหน้าที่ของสถานศึกษาปฏิบัติตาม พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร และมีระบบให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้

4) ปรับปรุงระบบสารสนเทศและระบบการจัดเก็บเอกสารให้สะดวกต่อการสืบค้นและเผยแพร่แก่ประชาชน

5) จัดทำประกาศและคู่มือการขอรับบริการสำหรับประชาชน โดยระบุขั้นตอนและระยะเวลาการให้บริการที่ชัดเจน

6) มีระบบการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล รับฟังความคิดเห็นจากบุคคลภายนอก ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และประชาชน

4. หลักการมีส่วนร่วม สถานศึกษามีการบริหารราชการในการปฏิบัติราชการ เพื่อให้เกิดหลักการมีส่วนร่วม ดังนี้

1) ปรับปรุง กฎ ระเบียบ และกลไกการให้ผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม

2) การกระจายอำนาจการบริหารงานในสถานศึกษาสู่ท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

3) รณรงค์เพื่อสร้างจิตสำนึกเรื่องการมีส่วนร่วมแก่เจ้าหน้าที่ของสถานศึกษา

4) สร้างหลักประกันความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้มีส่วนร่วม

5. หลักความรับผิดชอบ สถานศึกษามีการบริหารราชการในการปฏิบัติราชการ เพื่อให้เกิดหลักความรับผิดชอบ ดังนี้

1) ให้ผู้บังคับบัญชาเป็นแบบอย่างที่ดี มีมาตรฐานหรือข้อกำหนดกับความประพฤตินักบริหาร

2) สร้างความสำนึกเรื่องความรับผิดชอบของตนเอง (Self-Accountability) เช่น ใช้การมีส่วนร่วมระบบการตรวจสอบผลแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์

3) ส่งเสริมผู้มีความรู้ ความสามารถ โดยใช้ระบบการให้รางวัล และระบบจูงใจอื่น ๆ

6. หลักความคุ้มค่า สถานศึกษามีการบริหารราชการในการปฏิบัติราชการ เพื่อให้เกิดหลักความคุ้มค่า ดังนี้

1) สร้างจิตสำนึกแก่เจ้าหน้าที่ของสถานศึกษาในการประหยัดการใช้ทรัพยากร

2) ลดขั้นตอนการให้บริการการทำงาน

3) ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต

4) กำหนดเป้าหมาย และมาตรฐานการทำงาน

5) มีระบบการติดตาม ประเมินผลเพื่อเปรียบเทียบความคุ้มค่าในการดำเนินการเรื่องต่าง ๆ

6) มีระบบการรายงานผลที่สอดคล้องกับระบบการประเมินผล

7) ใช้เทคนิคการบริหารแบบใหม่สำหรับบางงาน ที่สถานศึกษาไม่ต้อง ทำเอง เช่น การจ้างเหมา รปภ. พนักงาน

ในการใช้ธรรมาภิบาล เพื่อการบริหารสถานศึกษา จำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเหมาะสมมีแนวทางการบริหารสอดคล้องกับหลักการบริหารจัดการสถานศึกษาการบริหารงานจะต้องเป็นรูปแบบใหม่ เพราะประสิทธิภาพของการดำเนินงานของสถานศึกษา ขึ้นอยู่กับผู้บริหารและทีมงาน ซึ่งเป็นผู้นำในการบริหารจัดการศึกษาโดยจำเป็นต้องจัดหาทรัพยากรวิชาการและข้อมูลสารสนเทศจัดการกำกับติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ประสานและสร้างความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว และองค์กรต่าง ๆ เพื่อทุกฝ่ายจะได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ในเรื่องนี้ ปัญญา แก้วกีฑูร และ สุภัทร พันธุ์พัฒนกุล (2550, อ้างถึงในสถานบันการศึกษาและพัฒนาต่อเนื่องนสิรินทร, 2550 : 15) ได้เสนอยุทธศาสตร์สู่ความสำเร็จของสถานศึกษา ดังนี้สถานศึกษาพัฒนาวิสัยทัศน์ พันธกิจ ภารกิจ เป้าหมายและวิธีดำเนินการอย่างชัดเจน มีทีมงานที่มีคุณภาพ หลากหลาย โดยผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำสูง กำกับดูแลให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาเป็นมืออาชีพ ทั้งด้านมาตรฐานวิชาชีพ คุณธรรม จริยธรรม มีความสามารถและทักษะด้านหน้าที่และกระบวนการ พัฒนาตนเองให้ทันสมัย พัฒนาข่าวสารข้อมูลในสถานศึกษา มีกลไกในการจัดระบบข้อมูลข่าวสารมีระบบสารสนเทศที่ทันสมัย สื่อสารได้หลายทาง รวมทั้งประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข่าวสารให้เกียรติและยกย่องครูเพื่อสร้างแรงจูงใจ มีการประชาสัมพันธ์ที่ดี ให้ชุมชนมีส่วนร่วม โปร่งใสในการดำเนินการพร้อมที่จะรับการตรวจสอบมุ่งคุณภาพประโยชน์ต่อผู้เรียนเป็นที่ตั้ง พึ่งตนเองเป็นหลักทำงานด้วยความรับผิดชอบ หน่วยงานองค์กรที่เกี่ยวข้องให้อิสระในการดำเนินการ เน้นการบริหารโดยองค์คณะบุคคล คณะกรรมการจัดให้มีสารสนเทศครบถ้วน ประกันคุณภาพการศึกษา ประเมิน ตรวจสอบ เป็นระยะ ๆ

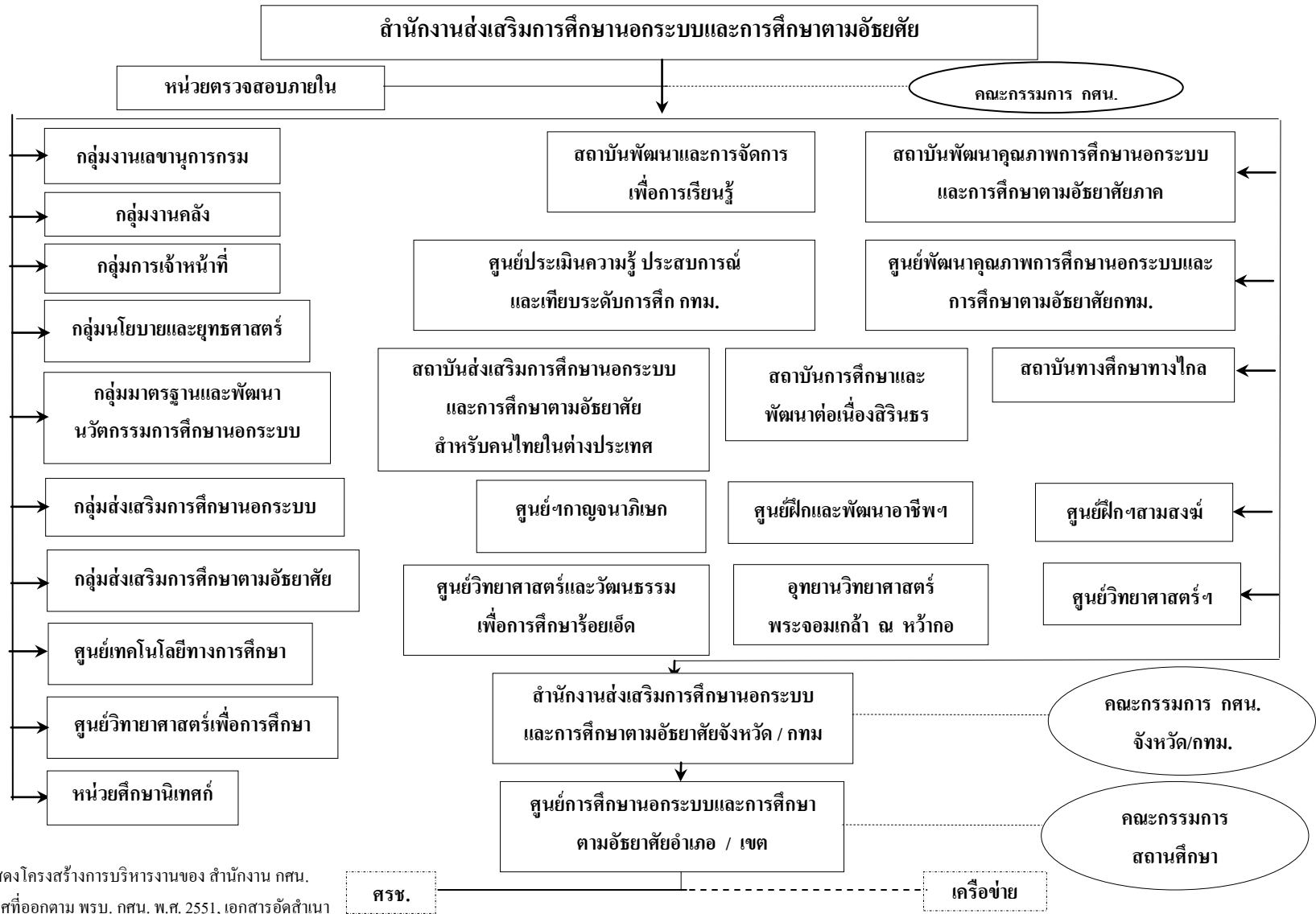
โดยสรุป จากการปฏิบัติราชการตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล จำเป็นต้องอาศัย ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำที่เหมาะสม มีแนวทางการบริหารที่สอดคล้องกับ หลัก 6 ประการของธรรมาภิบาล คือ หลักที่ 1 หลักนิติธรรม การเผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมาย 2 หลักคุณธรรม จรรยาบรรณ กิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรม 3 หลักความโปร่งใส ปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส 4 หลักความมีส่วนร่วม โดยให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมการบริหารงาน 5 หลักความรับผิดชอบ มีความรับผิดชอบในงาน 6 หลักความคุ้มค่า เน้นการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด โดยในแต่ละหลักจะมีการกำหนดแนวทางที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสถานศึกษาด้วยหลักธรรมาภิบาลประสบผลสำเร็จจะส่งผลถึงคุณภาพของการจัดการศึกษา ซึ่งต้องมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

5. การบริหารงานสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

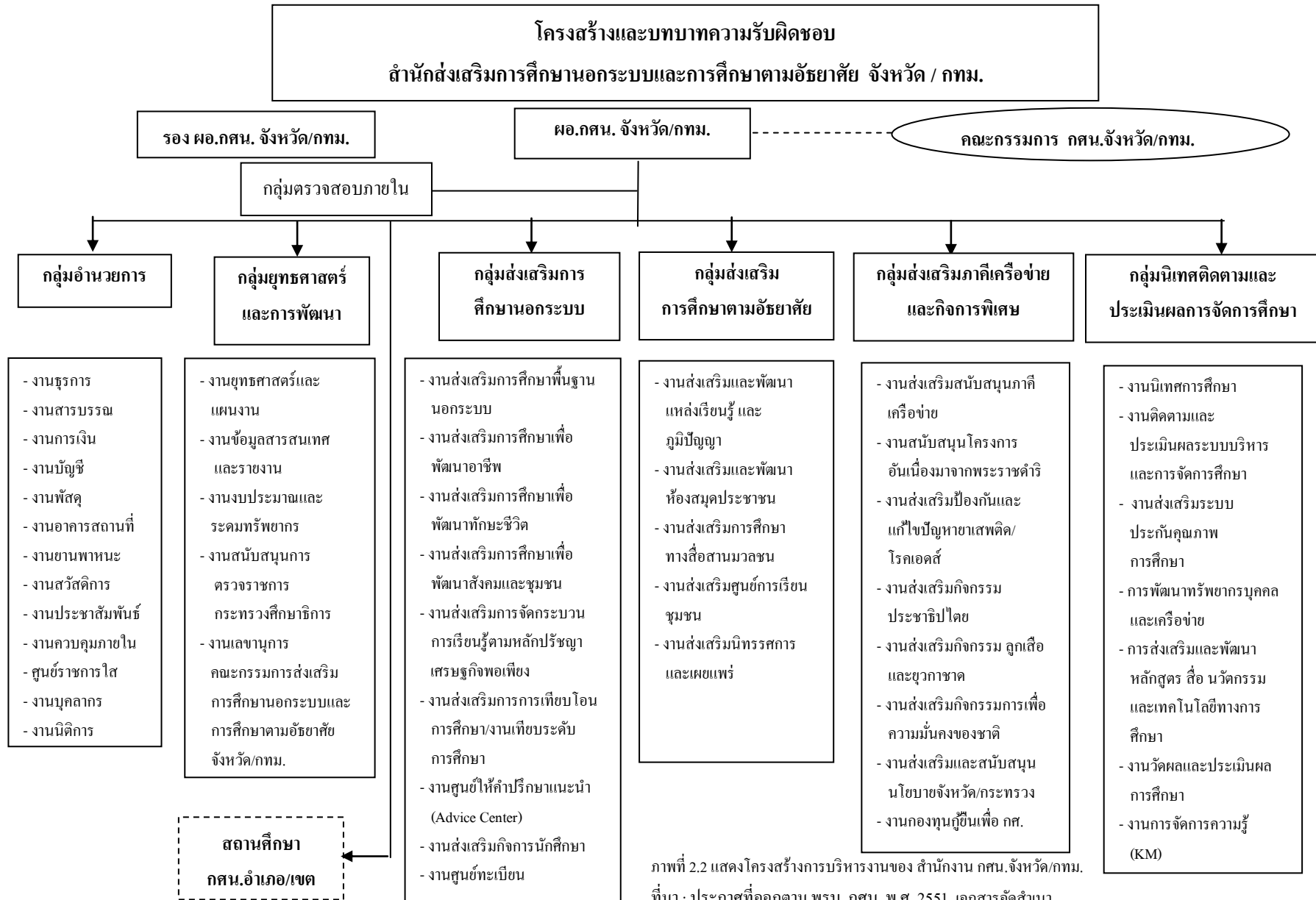
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จัดตั้งขึ้นตั้งแต่วันที่ 24 มีนาคม 2522 เป็นกรมหนึ่งในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีรากฐานที่มั่นคงมาจาก การศึกษาผู้ใหญ่ ซึ่งเริ่มต้นตั้งแต่ช่วงปลายทศวรรษของปี 2473 เป็นต้นไป เมื่อรัฐบาลได้ตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องจัดการศึกษา ในรูปแบบอื่นเพื่อยกระดับอัตราการรู้หนังสือ ซึ่งขณะนั้นอัตรา การรู้หนังสือของประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป มีเพียง 32 เปอร์เซ็นต์ ในปี 2483 รัฐบาลจึงได้จัดตั้ง กองการศึกษาผู้ใหญ่ขึ้นในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อรับผิดชอบงานการศึกษาผู้ใหญ่ โดยตรง และได้ริเริ่มโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือทั่วประเทศพร้อมกับประกาศใช้กฎหมาย บังคับให้ประชาชนผู้ไม่รู้หนังสือที่มีอายุระหว่าง 20-45 ปี เสียค่าเล่าเรียนเป็นรายปี จนกว่าจะผ่านการ ทดสอบว่าเป็นผู้รู้หนังสือแล้ว โครงการรณรงค์ ดังกล่าวประสบความสำเร็จพอสมควร แต่ต้องหยุดชะงักไปเนื่องจากภาวะสงครามโลก ครั้งที่ 2 ในช่วงระหว่าง 2513-2523 ภารกิจการดำเนินงาน ของการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ได้ขยายตัวและมีบทบาทหน้าที่ที่เพิ่มมากขึ้น จนได้มีการตั้งกรมการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อจัดการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับประชาชนทั่วไปที่พลาด และขาดโอกาสทางการศึกษาให้ได้รับการศึกษาตลอดชีวิต มีฐานะเป็นสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ งานการศึกษานอกโรงเรียนเป็นงานที่มีขอบข่ายกว้างขวาง ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศมีกิจกรรมที่หลากหลายรูปแบบสำหรับให้บริการแก่ประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะ ประชาชนที่อยู่นอกระบบโรงเรียนได้มีโอกาสรับการศึกษา และการพัฒนาตามสภาพความพร้อมได้อย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิต สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการมีจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยให้บริการทางการศึกษาในหลากหลายรูปแบบ ได้แก่ การศึกษาสายสามัญการศึกษาสายอาชีพ และการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งสามารถเลือกเรียนได้ตามความต้องการ และความเหมาะสมกับสภาพความพร้อมของตนเอง สาระ ที่สำคัญของการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อเผยแพร่และเป็นข้อมูลพื้นฐานแก่ผู้สนใจศึกษา คั่นคว้า เกี่ยวกับงานการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อประโยชน์กว้างขวางอย่างต่อเนื่องต่อไป (สำนักงาน กศน., 2552 : ออนไลน์)

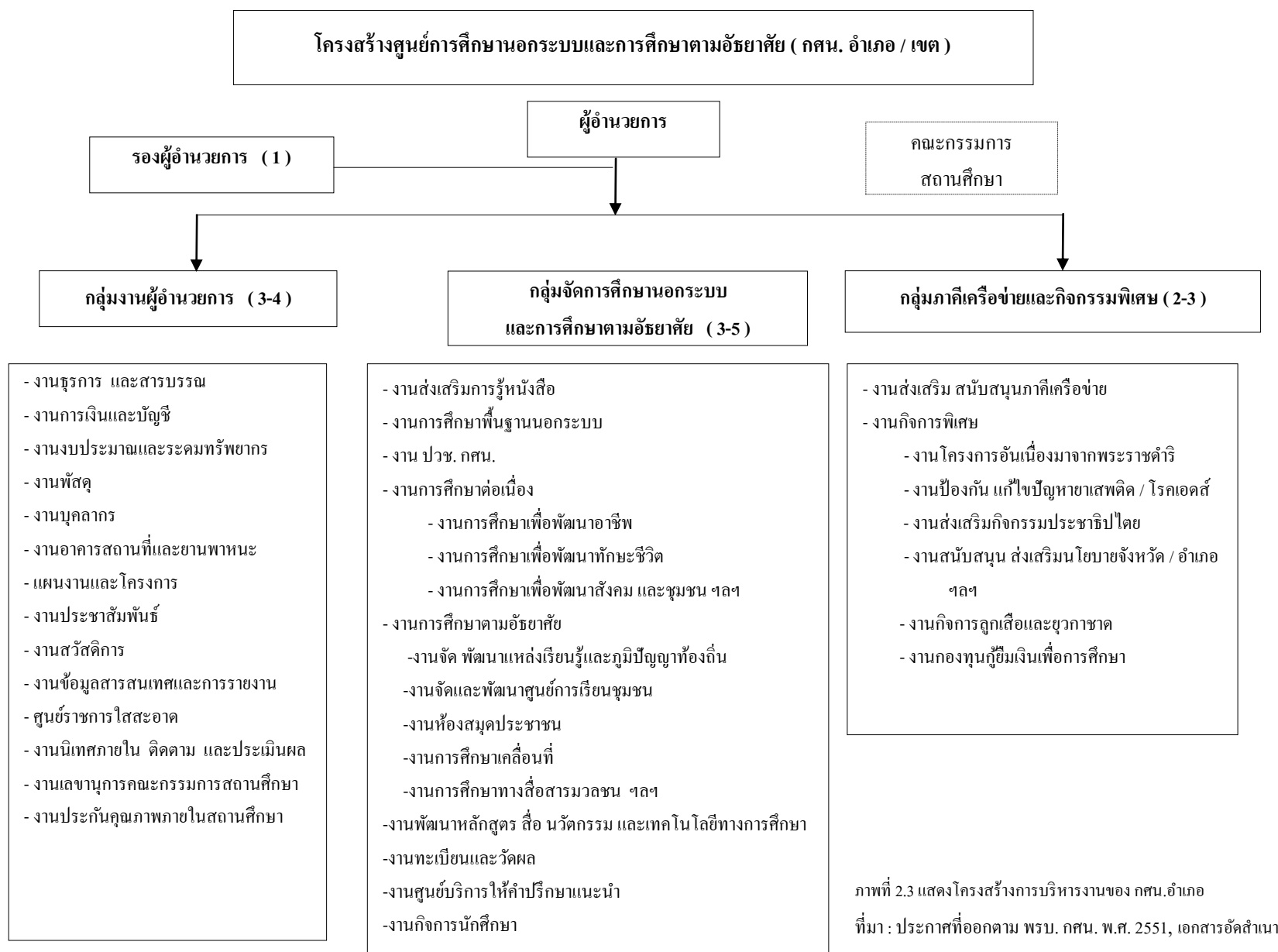
ตามที่พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 3 มีนาคม พ.ศ. 2551 และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2551 ส่งผลให้ สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนได้ปรับเปลี่ยนชื่อและบทบาทเป็น สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยมีสถานภาพเป็นกรมที่ไม่เป็นนิติบุคคล มีเลขธิการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ใช้ชื่อย่อ “เลขธิการ กศน.” มีฐานะเป็นอธิบดี มีคณะอนุกรรมการภาคีเครือข่าย เรียกว่า “อก.กศน.” ร่วมจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำหรับหน่วยงานระดับ กทม./จังหวัด ให้มีสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรุงเทพฯ/จังหวัด (สำนักงาน กศน.

กทม./จังหวัด) เป็นหน่วยงานการศึกษา ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มีสถานศึกษาในพื้นที่รับผิดชอบ ซึ่งอาจจัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชนได้ และให้สถานศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยต้องมีคณะกรรมการสถานศึกษาโดยสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด/กทม. และศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ/เขต มีโครงสร้าง บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบเป็นลำดับ ดังนี้ (พรบ. ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551, 2551 : เอกสารอัครสำเนา)

ภาพที่ 2.2 แสดงโครงสร้างการบริหารงานของ สำนักงาน กศน.
ที่มา : ประกาศที่ออกตาม พรบ. กศน. พ.ศ. 2551, เอกสารอัดสำเนา

**บทบาท อำนาจ และหน้าที่ ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
จังหวัด/กรุงเทพมหานคร**

ตามพระราชบัญญัติการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 กำหนดให้มีสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด/กรุงเทพมหานคร และได้กำหนดบทบาทอำนาจหน้าที่ ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (ประกาศที่ออกตาม พรบ.ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551, 2551 : เอกสารอัดสำเนา)

1. เป็นหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด/กรุงเทพมหานคร

2. จัดทำยุทธศาสตร์ เป้าหมายและ แผนพัฒนา การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัด/กรุงเทพมหานคร ให้สอดคล้องกับนโยบายมาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษาชาติ แผนพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน

3. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ ด้านการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

4. วิเคราะห์ จัดตั้ง จัดสรร เงินงบประมาณให้แก่สถานศึกษาและภาคีเครือข่ายที่จัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

5. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของสถานศึกษาและภาคีเครือข่าย

6. จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษานอกระบบ ตามที่กฎหมายกำหนด

7. ส่งเสริม สนับสนุน การเทียบโอนผลการเรียน การเทียบโอนความรู้ และประสบการณ์และการเทียบระดับการศึกษา

8. ส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาร่วมกับสถานศึกษาและภาคีเครือข่าย

9. ระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อการมีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

10. ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัย และพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

11. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และภาคีเครือข่าย

12. ส่งเสริม สนับสนุน ติดตามและรายงานผลการดำเนินงานตาม โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและงานสนองนโยบายพิเศษเร่งรัดของรัฐบาล

13. กำกับ ดูแล นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของสถานศึกษาและภาคีเครือข่าย

14. ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

โดยสรุป สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด/กรุงเทพมหานคร มีบทบาทหน้าที่เป็นองค์หลักในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ประสานส่งเสริมสนับสนุนภาคีเครือข่าย จัดระบบการประกันคุณภาพ ระดมทรัพยากรด้านต่างๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคลเพื่อการมีส่วนร่วม ตลอดจนกำกับดูแล นิเทศติดตาม เพื่อให้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ / เขต

เพื่อให้การบริหารงานและการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ระดับอำเภอ/เขต ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงกำหนดให้มีหน่วยงานรับผิดชอบและมีบทบาทหน้าที่ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (ประกาศที่ออกตามพรบ.ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551, 2551 : เอกสารอัดสำเนา)

1. จัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
2. ส่งเสริม สนับสนุน และประสานภาคีเครือข่าย เพื่อการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
3. ดำเนินการตามนโยบายพิเศษของรัฐบาลและงานเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ
4. จัด ส่งเสริม สนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่
5. จัด ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น
6. วิจัยและพัฒนาคุณภาพหลักสูตร สื่อ กระบวนการเรียนรู้ และมาตรฐาน
7. ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์
8. กำกับ ดูแล ตรวจสอบ นิเทศภายใน ติดตามประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย
9. พัฒนาคู และบุคลากรทางการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
10. ระดมทรัพยากรเพื่อใช้ในการจัดและพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
11. ดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ให้สอดคล้องกับระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด
12. ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

โดยสรุป ศูนย์การศึกษาอิสระและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ/เขต เป็นสถานศึกษาที่มีภารกิจหลัก ในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ส่งเสริมสนับสนุนและประสานภาคีเครือข่าย พัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น กำกับดูแล ตรวจสอบ นิเทศภายใน และรายงานผลการดำเนินงานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทราบ ดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ระดมทรัพยากร พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

6. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR)

6.1 ความหมายของการวิจัยแบบมีส่วนร่วม

ได้มีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมไว้หลายท่าน เช่น

พันธุ์ทิพย์ รามสูตร (2540 : 31) กล่าวว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการทางประชาธิปไตยอย่างหนึ่งที่บุคคลจำนวนหนึ่งนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิจัยและการลงมือกระทำด้วยตนเองมาปรับปรุงแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงสังคมตน จึงเป็นรูปแบบของการวิจัยที่ประชาชนผู้เคยเป็นประชากรที่ถูกวิจัย กลับบทบาทเปลี่ยนเป็นผู้ร่วมในการกระทำวิจัย

บุญนาค คีวกุล (2543 : 93) กล่าวว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เป็นการทำงานร่วมกัน ระหว่างผู้วิจัยกับสมาชิกในชุมชน ทำการศึกษาชุมชน เน้นการวิเคราะห์ในชุมชนเพื่อค้นหาศักยภาพ ปัญหา แนวทางการแก้ไขปัญหาด้วยการวางแผน ปฏิบัติการตามแผนที่วางไว้ ประเมินงานเป็นระยะเพื่อปรับเปลี่ยนแผนการดำเนินงานให้สามารถบรรลุเป้าหมายได้

ไวท์ (Whyte, 1991 : 20 อ้างถึงใน สิทธิรัฐ ประพุทธนิตินิสาร, 2545 : 20) กล่าวว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม คือ กระบวนการที่คนจำนวนหนึ่งในองค์กรหรือชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมศึกษาปัญหาโดยกระทำร่วมกับนักวิจัย ผ่านกระบวนการวิจัยตั้งแต่ต้นจนกระทั่งเสร็จสิ้น การเสนอผลและการอภิปรายผลการวิจัย เป็นการเริ่มต้นของผู้คนที่อยู่กับปัญหา (Problem People) ค้นหาปัญหาที่ตนเองมีอยู่ร่วมกับนักวิชาการ จึงเป็นกระบวนการที่ผู้คนในองค์กรหรือชุมชนมิใช่ผู้ถูกกระทำ แต่เป็นผู้กระทำการที่มีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นและมีอำนาจร่วมกันในการวิจัย

สุภาวศ์ จันทวานิช (2547 : 67) กล่าวว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเป็นวิธีการเรียนรู้จากประสบการณ์โดยอาศัยการมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็งกับทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการวิจัยนับตั้งแต่การระบุปัญหา ผลการติดตามจนถึงขั้นประเมินผล

สุมาลี งามสมบัติ และคณะ (2547 : 24-25) กล่าวว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เป็นการรวบรวมทั้งการวิจัยเชิงปฏิบัติการและการวิจัยแบบมีส่วนร่วมเข้าด้วยกัน กล่าวคือเป็นการวิจัยที่พยายามศึกษาชุมชน โดยเน้นการวิเคราะห์ปัญหา ศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหา

การวางแผนดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหา ปฏิบัติการตามแผน และติดตามประเมินผล โดยทุกขั้นตอน มีสมาชิกในกลุ่มมาเข้าร่วมด้วย มี ผู้ให้คำนิยามการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมไว้ 3 ประการ คือ

1) การศึกษาอย่างมีระบบที่มีการเก็บข้อมูล การร่วมมือดำเนินการสะท้อนภาพประเมินตนเอง วิเคราะห์และรับผิดชอบ โดยผู้มีส่วนร่วมในการศึกษา

2) รูปแบบการศึกษาที่รับผิดชอบโดยมีส่วนร่วมในสถานการณ์ทางสังคม เพื่อปรับเหตุและความถูกต้องของการจัดทำแผนปฏิบัติด้านสังคม หรือด้านการศึกษาของชุมชนของตนเองพร้อม ๆ กับทำความเข้าใจกับการดำเนินงานและสถานการณ์ของชุมชนในการปฏิบัติงานตามแผนนั้น

3) การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดทั้งการมีจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อประชาชนในสถานการณ์ที่เป็นปัญหาและเกิดความรู้ความเข้าใจในปรากฏการณ์ทางสังคมของนักวิจัยด้วยการร่วมมือในกรอบปฏิบัติที่ยอมรับได้ของทั้งสองฝ่าย

บุปผา ศิริรัสมิ (2548 : 1) กล่าวว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การศึกษาวิจัยอย่างเป็นระบบ โดยการกระทำร่วมกันระหว่างนักวิจัยและคนในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำกรวิจัย โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะและปฏิบัติการเพื่อพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง และส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในชุมชนที่ทำกรวิจัย

กล่าวโดยสรุป การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) เป็นรูปแบบการวิจัยที่ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมกับนักวิจัยตลอด ทุกขั้นตอนของกระบวนการวิจัยอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มตั้งแต่การตัดสินใจว่าควรมีการริเริ่มศึกษาวิจัยในชุมชนนั้นหรือไม่ ประมวลเหตุการณ์ และข้อมูลเพื่อกำหนดปัญหาการวิจัย การเลือกระบบประเด็นปัญหา การสร้างเครื่องมือ การเก็บข้อมูลวิเคราะห์ และเสนอสิ่งที่ค้นพบ จนกระทั่งถึงการลงมือปฏิบัติ ติดตามและประเมินผล

6.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมีจุดประสงค์ดังต่อไปนี้ (สุมาลี งามสมบัติ และคณะ, 2547 : 27)

1) เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นแต่ละแห่งได้เข้ามามีส่วนร่วมค้นหาหาข้อมูลตลอดประเด็น ปัญหาเชิงพัฒนา และวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ปัญหาของชุมชนของตนเอง มิใช่รอคอยนักวิจัยและนักพัฒนาจากภายนอกดำเนินงานให้ตน

2) เพื่อให้ได้ข้อมูลความจริง และแนวทางพัฒนาที่เหมาะสมหรือมี “ความพอดี” กับสภาพบริบทชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ ทั้งนี้เพราะประชาชนในท้องถิ่นซึ่งสัมผัสกับบริบทท้องถิ่นของตนเองมาตลอด ย่อมรู้จักสภาพของท้องถิ่นของตนเองดีกว่าบุคคลภายนอก

3) เพื่อให้มีการขับเคลื่อน (Mobilization) มวลสมาชิกเข้าด้วยกัน เป็นกระบวนการของผู้มีความรับผิดชอบร่วมกัน เรียนรู้ไปด้วยกันและแก้ปัญหาไปด้วยกัน

6.3 รูปแบบของการมีส่วนร่วม

การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมอาจมีรูปแบบของการมีส่วนร่วมแบบหนึ่งแบบใด คือ (สุมาลี งามสมบัติ และคณะ, 2547 : 25-28)

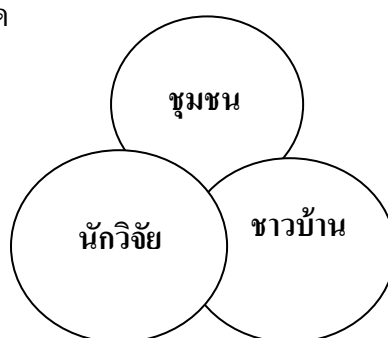
1) มีนักวิจัยจากภายนอกเป็นนักวิจัยหลัก (Principal Researcher) ในระยะแรก ๆ หรือ วงรอบแรก ๆ ของกระบวนการ PAR โดยมีประชาชนในท้องถิ่นเข้ามาเป็นนักวิจัยร่วมจนกระทั่งถึงระยะหนึ่งหรือวงรอบหลัง ๆ จึงค่อยโอนความรับผิดชอบของบทบาทผู้นำของนักวิจัยหลักจากภายนอกไปยังสมาชิกในชุมชนเอง โดยอาจจะมึนักวิจัยหรืออาจไม่มีก็ได้

2) ไม่มีนักวิจัยหลักจากภายนอก แต่อาจมีผู้ให้คำปรึกษาจากภายนอกคนเดียว หรือเป็นคณะผู้ให้คำปรึกษาก็ได้ และมีสมาชิกผู้ร่วมวิจัยจากชุมชนในท้องถิ่นนั้นเองจัดรูปองค์กรคณะผู้วิจัยขึ้นเองตามที่เหมาะสมกับลักษณะปัญหาเชิงพัฒนา (Development Problem) ที่ต้องการจะแก้ไขของชุมชนและท้องถิ่น

3) รูปแบบอื่น ๆ ที่ดัดแปลงหรือประยุกต์ไปจากรูปแบบทั้งสองที่กล่าวแล้วข้างต้นไม่เรียกว่านักวิจัยหลักจากภายนอกและไม่เรียกว่าผู้ให้คำปรึกษาแต่อาจเรียกว่าผู้อำนวยกระบวนการ (Facilitator) เป็นต้น

การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม ได้รวมจุดเด่นของการวิจัยอย่างมีส่วนร่วมและการวิจัยเชิงปฏิบัติการเข้าด้วยกัน จึงเป็นการวิจัยที่พยายามศึกษาชุมชนโดยเน้นการวิเคราะห์ปัญหาศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหา วางแผนดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาปฏิบัติการตามแผน และติดตามประเมินผล ทั้งนี้ในการวิจัยทุกขั้นตอน ชาวบ้าน หรือสมาชิกของชุมชนนั้น ๆ จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมด้วย

การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชน หรือสมาชิกของชุมชนกับผู้วิจัย ให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประเมินปัญหาความต้องการของชุมชน (Need Assessment) วิเคราะห์ศึกษาแนวทางในการแก้ปัญหาและประเมินผลในขั้นสุดท้าย โดยกระบวนการนี้สมาชิกจะเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจโดยตลอด

ภาพที่ 2.4 แสดงการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม

ที่มา : สุมาลี งามสมบัติและคณะ, 2547 : 27

เป้าหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม คือ ต้องการพัฒนาคณะเป็นกระบวนการที่สร้างคนเพื่อไปสร้างชุมชนให้เข้มแข็งให้สามารถต้านทานกับความเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สิ่งแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม หรือแม้กระทั่งการศึกษาเพื่อให้ชุมชนสามารถปรับตัวและเลือกเส้นทางการพัฒนาให้ตนได้อย่างชาญฉลาดต่อไป

6.4 ลักษณะของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในชุมชนท้องถิ่นแต่ละแห่งเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะ 3 ประการ ที่เชื่อมโยงเข้าด้วยกันอย่างผสมผสานกลมกลืน คือ

1) เป็นการค้นคว้าวิจัยเพื่อให้ได้คำตอบที่จำเป็น เช่น ข้อมูล ความจริง ปัญหาเชิงพัฒนาที่จะต้องแก้ไขสมมติฐานสำหรับการทดสอบต่อไป แผนงานดำเนินงานสำหรับการพัฒนาการวิจัยหรือแก้ปัญหาและการติดตามประเมินผลการพัฒนาแก้ไขปัญหา

2) เป็นการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนท้องถิ่นผู้ซึ่งเป็นทั้งผู้ร่วมดำเนินการวิจัยและผู้ได้รับผลลัพธ์ของการวิจัย

3) เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการในการดำเนินชีวิตจริงไม่ใช่การจำลองจากชีวิตจริงมาเพื่อการวิจัยที่มักจะทำกันในห้องทดลองของการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ กล่าวคือ ผู้เข้าร่วมในกาวิจัยจะต้องเอาการดำเนินชีวิตที่ตนกระทำอยู่เป็นปกติธรรมดามาเป็นเดิมพันและจะเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกิจกรรมครั้งนี้

จากคุณสมบัติดังกล่าวข้างต้น จึงเรียกรวมการวิจัยครั้งนี้ว่า “การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม” หรือ “Participatory Action Research” หรือ “PAR”

PAR มิใช่กิจกรรมวิจัยแบบ “มีวันเดียวจบ” แต่เป็นกระบวนการ (Process) ที่มีวงรอบ (Cycle) ต่อเนื่องกันเป็นช่วง ๆ สำหรับการวิจัยและพัฒนาในปัญหาหนึ่ง ๆ กล่าวคือ เมื่อพัฒนาไปจนจบช่วงหนึ่งของปัญหานั้นก็จะมีผลการประเมินผลการพัฒนา โดยกลุ่มผู้วิจัยเองแล้วเริ่มคิดแผนวิจัยและพัฒนาปัญหานั้นในช่วงต่อไป ทั้งนี้เพราะแต่ละปัญหาในชุมชนท้องถิ่นสามารถทำการวิจัยและพัฒนาได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด

6.5 ขั้นตอนในการดำเนินงานของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

การทำวิจัยแบบ “PAR” มีขั้นตอนสำคัญๆ ในการดำเนินการอยู่ 2 ขั้นตอนหลักดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนการเตรียมการ
 - 1) การคัดเลือกชุมชนและการเข้าสู่ชุมชน
 - 2) การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน
2. ขั้นตอนการวิจัยเพื่อวางแผนประเมินผล
 - 1) การศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาชุมชน

- 2) การพิจารณาความเหมาะสมและเป็นไปได้ของโครงการพัฒนา
- 3) การกำหนดแผนงาน โครงการและการจัดการ
- 4) การปฏิบัติตามโครงการ
- 5) การติดตามประเมินผล

อมรวิชัย นาคทรรพ และดวงแก้ว จันทร์สระแก้ว (2524 : 8-11) ได้แบ่งการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมไว้ 3 ขั้นตอนหลัก คือ

1. ขั้นเตรียมประสานพื้นที่ได้แก่ การคัดเลือกชุมชน และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน

2. ขั้นเริ่มใส่ใจกระบวนการ ได้แก่

1) การศึกษาปัญหาและความต้องการของชุมชน ตลอดจนการประเมินทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนนั้น

2) การกำหนดปัญหาและการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา

3) การร่วมกันออกแบบการวิจัยโดยเริ่มตั้งแต่กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย กำหนดการเก็บข้อมูล เป็นต้น

4) การวิเคราะห์ข้อมูล

5) การนำเสนอข้อมูลต่อที่ประชุมของชุมชน

3. ขั้นพัฒนามุ่งแก้ปัญหาชุมชน ประกอบไปด้วยกิจกรรม

1) กำหนดโครงการเพื่อแก้ปัญหา มีการนำวัตถุประสงค์ของโครงการ ระบุกิจกรรมต่างๆ ขั้นตอนการดำเนินงานให้ชัดเจน กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของสมาชิก

2) การปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ โดยมีแกนนำหรือกลุ่มในชุมชนเป็นกลุ่มงานและเป็นกลุ่มบุคคลที่สมาชิกในชุมชนให้การยอมรับ

3) การติดตามและการประเมินผล เป็นกิจกรรมที่จำเป็นและขาดไม่ได้ การติดตามผลหมายถึง การตรวจสอบของชุมชนว่า งานหรือกิจกรรมที่ทำไปนั้นสามารถดำเนินงานไปได้อย่างต่อเนื่องหรือไม่ โดยการตอบคำถามว่า ใครทำ ทำเมื่อไร ทำที่ไหน และทำอย่างไร

สำหรับกลไกในการติดตามประเมินผลนั้นอาจจะเป็นทั้งลักษณะของการติดตามประเมินผล ในรูปแบบที่มีการกำหนดระยะเวลา วิธีการ หรือเป็นแบบฟอร์มเพื่อใช้ในการตรวจสอบงานโดยการจัดกลุ่มอภิปรายถึงกระบวนการของการดำเนินโครงการเพื่อหาข้อบกพร่องจะได้แก้ไขทันกาล และในขณะที่เดียวกันนั้นก็เพื่อจะหาข้อดี ซึ่งจะได้เป็นบทเรียนในการที่จะนำไปปฏิบัติในโครงการเดิมที่จะทำต่อไปหรือโครงการใหม่

พันธุ์ทิพย์ रामสูตร (2540 : 42-43) กล่าวว่า ขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย

1) การเตรียมชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีความพร้อมในการเข้ามามีส่วนร่วมในการวิจัยในระดับที่เสมอภาคในทุกขั้นตอน

2) อบรมนักวิจัยร่วมจากชุมชน เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ในท้องถิ่น บทบาทของผู้นำที่เป็นนักวิจัยท้องถิ่น การจัดองค์กรชุมชนรูปแบบของผู้นำ การสนับสนุนและมนุษยสัมพันธ์

3) กำหนดรูปแบบของการวิจัย เพื่อแตกปัญหาทั่วไปที่ชุมชนเลือกแล้วเป็นปัญหาย่อยๆ ก็สามารถทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาได้ทีละส่วน

4) ลงมือเก็บข้อมูล โดยผู้ที่ได้รับการอบรมวิธีการเก็บข้อมูลมาแล้ว

5) ประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ข้อสังเกตหรือข้อวิจารณ์สิ่งที่พบ วิเคราะห์ว่าเหตุใดจึงได้ข้อมูลนั้น

6) หาหรือผลการค้นพบกับชุมชน เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเสนอกลับคืนต่อชุมชนให้มีโอกาสตรวจสอบและแก้ไขความถูกต้อง ตลอดจนทำการวิเคราะห์สรุปประเด็นหรือชี้แนะแก้ปัญหา

7) วางแผนชุมชนโดยการอบรมทีมวางแผน ให้สามารถเขียนโครงการได้ รวมทั้งความสามารถในการจัดองค์กรชุมชนด้วย

8) นำแผนไปร่วมปฏิบัติกับชุมชน โดยการระดมทรัพยากรทั้งบุคคลและชุมพลัง ตลอดจนองค์กรประชาชนต่างๆ ในชุมชนมาช่วยในการปฏิบัติตามแผนที่จัดวางขึ้น จากข้อมูลที่เป็นผลจากการศึกษาร่วมกัน โดยทีมนักวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมนั้น

9) ติดตาม กำกับและประเมินผลในชุมชน โดยทีมวิจัยและชุมชนร่วมกัน

บุญเรียง ขจรศิลป์ และคนอื่นๆ (2547 : 73-78) สรุปได้ขั้นตอนของกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) เป็น 3 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนในระยะก่อนดำเนินการวิจัย ขั้นตอนในระยะดำเนินการวิจัย และขั้นตอนในระยะหลังดำเนินการวิจัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ขั้นตอนระยะก่อนดำเนินการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1) การคัดเลือกชุมชนและการเข้าสู่ชุมชน ก่อนที่จะเลือกชุมชนที่ศึกษานักวิจัยจะต้องสำรวจและศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของชุมชนทุกด้าน นับตั้งแต่ลักษณะทางการภาพ แหล่งทรัพยากรของชุมชน ลักษณะทางด้านชีวภาพ ข้อมูลทางด้านประชากร สังคม เศรษฐกิจ การสื่อสารในการศึกษาและรวบรวมข้อมูลดังกล่าว ควรรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยอาจอาศัยจากหน่วยราชการที่มีอยู่ องค์กรพัฒนาเอกชนที่เกี่ยวข้องร่วมกับการสำรวจเบื้องต้นในชุมชน ต่อจากนั้นจึงตัดสินใจเลือกชุมชนที่มีความเหมาะสมและมีปัญหาที่สามารถดำเนินการวิจัยได้

2) การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน นักวิจัยควรทำความเข้าใจกับชุมชนขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีหรือความคุ้นเคยเพื่อให้คนในชุมชนไว้วางใจและให้การ

ยอมรับโดยพบปะกับองค์กรเอกชน องค์กรของรัฐ ผู้นำชุมชน และกลุ่มต่างๆ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ และแนะนำโครงการ รวมทั้งเพื่อเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ นอกจากนี้ นักวิจัยจะต้องปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนนั้น ร่วมกิจกรรมสังคมของหมู่บ้านทำตัวให้เรียบง่ายแต่ช่วยเหลือร่วมมือกับชาวบ้านเป็นต้น ขั้นตอนของการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนเป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก เพราะถ้านักวิจัยไม่ได้รับการยอมรับและไม่ได้รับความไว้วางใจ ก็จะเป็นการยากที่จะก้าวสู่ขั้นตอนต่อไป

2. ขั้นตอนระยะดำเนินการวิจัย มีกิจกรรม 5 ประการ ดังนี้

1) การศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาความต้องการของสังคม ตลอดจนประเมินทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนนั้น โดยการศึกษาร่วมกับชุมชนซึ่งจำเป็นต้องกระทำควบคู่ไปกับการให้ความรู้แก่ชุมชนในเรื่องของกระบวนการ และขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม ในการให้ความรู้แก่ชุมชนนี้เป็นการใช้รูปแบบ และแนวคิดการศึกษาผู้ใหญ่ครอบคลุมการพัฒนาทักษะต่างๆ นับตั้งแต่การเก็บรวบรวมข้อมูลความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาสถานการณ์ของชุมชน การประเมินความต้องการของชุมชนการพัฒนาเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลต่างๆ การวิเคราะห์ข้อมูล การตีความข้อมูล การสรุปและการให้ข้อเสนอแนะบนพื้นฐานข้อมูล

2) การกำหนดปัญหาในเบื้องต้นอาจพบว่า ชุมชนมีปัญหาและความต้องการที่หลากหลายแต่เมื่อถึงขั้นการดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาอาจจะพบว่ามีความจำเป็นที่จะต้องเลือกและกำหนดปัญหามีการลำดับความสำคัญของปัญหาโดยพิจารณาจากปัจจัยและองค์ประกอบต่างๆ เช่น ความรุนแรง ของปัญหา ความยากง่ายในการดำเนินการแก้ไขปัญหา ความเร่งด่วนของปัญหา และจากทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนการนำทรัพยากรเหล่านั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ สูงสุด ซึ่งขั้นตอนนี้จะเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการอภิปรายแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจในการเลือกและกำหนดปัญหา

3) การร่วมกันออกแบบการวิจัย โดยเริ่มตั้งแต่การกำหนดวัตถุประสงค์ ของการวิจัย กำหนดวิธีการเก็บข้อมูลว่าจะเก็บข้อมูลอะไร อย่างไร ส่วนใด จะใช้แบบสอบถาม สัมภาษณ์ สังเกตหรืออาจจะใช้การอภิปรายกลุ่ม กำหนดแผนการเก็บข้อมูลว่าจะใช้เวลาเก็บข้อมูลนานเท่าไร ใครจะรับผิดชอบ เก็บข้อมูลในเรื่องอะไร เป็นต้น เมื่อถึงเวลาที่ทีมงานวิจัยของชาวบ้านออกเก็บข้อมูลจริงนักวิจัยจากภายนอกต้องคอยให้คำแนะนำเพิ่มเติมเกี่ยวกับกระบวนการของการเก็บรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล จนกว่าจะได้ข้อมูลที่สมบูรณ์พร้อมนำไปวิเคราะห์

4) การวิเคราะห์ข้อมูล ในขั้นตอนนี้อาจเป็นขั้นตอนที่ยากเกินไปสำหรับคนในชุมชนที่จะเข้ามามีส่วนร่วม เนื่องจากประสบการณ์และความรู้ในเรื่องการวิจัยมีจำกัด ดังนั้น ตัวผู้วิจัยจะต้องให้ความสำคัญในเรื่องนี้โดยเฉพาะอย่างยิ่งในตอนคัดเลือกสมาชิกในชุมชนที่จะมาร่วมควรจะเป็นผู้ที่อ่านออกเขียนได้

5) การนำเสนอข้อมูลต่อที่ประชุมของชุมชนเพื่อให้ชุมชนได้ทราบและเป็นการร่วมกันยืนยันและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล พร้อมกับเสนอข้อคิดเห็นเพิ่มเติมอันจะเป็นประโยชน์ต่อการนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดทำแผนงานหรือโครงการเพื่อแก้ปัญหาต่อไป

3. ขั้นตอนระยะหลังดำเนินการวิจัย ประกอบด้วยกิจกรรมที่นักวิจัยควรดำเนินการ 4 ประการ ดังนี้

1) การจัดและอบรมทีมงานวางแผนของท้องถิ่น หลังจากที่ได้ข้อมูลจากขั้นตอนระยะดำเนินการวิจัยก็ต้องมีทีมงานจัดทำแผนของชุมชน โดยให้ชาวบ้านหรือสมาชิกเป็นแกนนำ นักวิจัยภายนอกจะต้องคอยเป็นที่เล็ง และจัดอบรมหรือจัดหาวิทยากรภายนอกที่มีความรอบรู้ในการจัดทำแผนมาให้ความรู้แก่ทีมวางแผนของท้องถิ่น เพราะท้องถิ่นอาจยังมีจุดอ่อนในเรื่องของการจัดทำแผน

2) การวางแผนดำเนินงาน โดยการกำหนดโครงการหรือกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหา นั้นๆ การวางแผนเป็นขั้นตอนต่อเนื่องระหว่างการตัดสินใจกับการปฏิบัติ นักวิจัยและสมาชิกในชุมชนต้องร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ ระบุกิจกรรม ขั้นตอน การดำเนินงานให้ชัดเจน กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินกิจกรรม จัดทำตาราง และกำหนดเวลาที่จะดำเนินตามโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ

3) การปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้โดยมีแกนนำหรือกลุ่มในชุมชนเป็นกลุ่มทำงานซึ่งมีความเหมาะสมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ หรือลักษณะของงาน สิ่งสำคัญในขั้นตอนนี้คือการกระจายหน้าที่ความรับผิดชอบต่างๆ ระหว่างสมาชิกของชุมชน ระหว่างสมาชิกในกลุ่มทำงาน ระหว่างสมาชิกกลุ่มชุมชนกับผู้วิจัยและการมอบหมายงานให้ตรงกับศักยภาพและความสามารถของกลุ่มทำงาน การกระจายทรัพยากรและการให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่างๆ

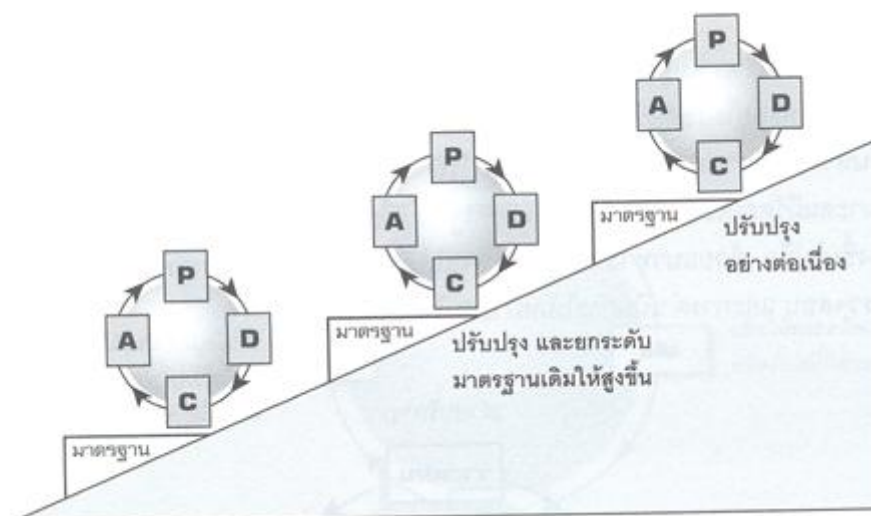
4) การติดตามและประเมินผล ถือเป็นกิจกรรมที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการทำ PAR เพราะฉะนั้นนักวิจัยภายนอก ควรได้เสนอให้ชาวบ้านจัดตั้งทีมงานติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ในการติดตามประเมินผลควรทำทุกระยะของโครงการ เพื่อดูปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานมีอะไรที่ต้องแก้ไขโดยรวบรวมข้อมูลจากแบบบันทึกและรายงานความก้าวหน้าของโครงการที่ทำไว้ทุกระยะ เพื่อชาวบ้านจะได้เห็นผลงานที่เกิดจากความพยายามร่วมกันของทุกฝ่ายในการช่วยกันแก้ปัญหาของชุมชน

7. การบริหารและการจัดการโดยใช้วงจรการพัฒนาคุณภาพ PDCA ของเดมมิง (Deming Cycle)

7.1 แนวคิดเกี่ยวกับวงจร PDCA

เริ่มขึ้นเป็นครั้งแรกโดยนักสถิติ Walter Shewhart ซึ่งได้พัฒนาจากการควบคุมกระบวนการเชิงสถิติที่ Bell Laboratories ในสหรัฐอเมริกาเมื่อทศวรรษ 1930 ในระยะเริ่มแรก วงจรดังกล่าวเป็นที่รู้จักกันในชื่อ "วงจร Shewhart" จนกระทั่งราวทศวรรษที่ 1950 ได้มีการเผยแพร่อย่างกว้างขวางโดย W. Edwards Deming ปรมาจารย์ทางการบริหารคุณภาพ หลายคนจึงเรียกวงจรนี้ว่า " วงจร Deming " เมื่อเริ่มแรก Deming ได้เน้นถึงความสัมพันธ์ 4 ฝ่ายในการดำเนินธุรกิจ เพื่อให้ได้มาซึ่งคุณภาพ และความพึงพอใจของลูกค้า ซึ่งได้แก่ ฝ่ายออกแบบฝ่ายผลิต ฝ่ายขาย และฝ่ายวิจัย ความสัมพันธ์ทั้ง 4 ฝ่ายนั้น จะต้องดำเนินไปอย่างต่อเนื่องเพื่อยกระดับคุณภาพของสินค้าตามความต้องการของลูกค้าที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยให้ถือว่าคุณภาพจะต้องมาก่อนสิ่งอื่นใด

ต่อมาแนวคิดเกี่ยวกับกับวงจร Deming ได้ถูกดัดแปลงให้เข้ากับวงจรการบริหาร ซึ่งประกอบด้วย ขั้นตอนการวางแผน ขั้นตอนการปฏิบัติ ขั้นตอนการตรวจสอบ และขั้นตอนการดำเนินการให้เหมาะสม (ซึ่งในระยะเริ่มแรกหมายถึงการปรับปรุงแก้ไข) แต่ยังไม่สามารถใช้งานได้ อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะแต่ละขั้นตอนถูกมอบหมายให้เป็นหน้าที่รับผิดชอบของแต่ละฝ่าย ขณะที่ฝ่ายบริหารกำหนดแผนงานและตั้งเป้าหมายสำหรับพนักงาน พนักงานก็ต้องลงมือปฏิบัติให้บรรลุตามเป้าหมายที่ฝ่ายบริหารได้กำหนดขึ้น ในขณะที่ผู้ตรวจสอบคอยตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของพนักงานเป็นระยะๆ และรายงานผลให้ผู้บริหารทราบ หากการปฏิบัติงานมีความผิดพลาดหรือเบี่ยงเบนไปจากเป้าหมายก็จะได้แก้ไขได้ทันที พนักงานที่สามารถปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมายก็จะได้รับรางวัลเป็นการตอบแทน แต่ถ้าไม่สามารถทำได้ตามเป้าหมายก็จะถูกประเมินผลการปฏิบัติงานที่ต่ำกว่าการดำเนินงานในลักษณะนี้จะเห็นได้ว่าค่อนข้างแข็งกระด้าง นอกจากผู้บริหารจะไม่ประเมินศักยภาพของพนักงานซึ่งเป็นผู้ที่รู้ดีที่สุดเกี่ยวกับกระบวนการทำงานแล้ว ยังขาดวิสัยทัศน์ที่ดีในเรื่องของการประสานงานภายในหน่วยงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้พนักงานมีส่วนร่วมในขั้นตอนการวางแผน และแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น อย่างไรก็ตาม วงจร Deming ได้พัฒนาไปในทิศทางที่นุ่มนวลขึ้น ในประเทศญี่ปุ่นซึ่งได้ให้ความสำคัญกับพื้นฐานการบริหารงาน 2 อย่าง นั่นก็คือ การสื่อสารและความร่วมมือร่วมใจจากทุกคนในหน่วยงาน โดยผู้บริหารยังคงเป็นผู้กำหนดแผนงาน แต่จะสื่อสารผ่านช่องทางหัวหน้างานและพนักงานตามลำดับขั้นเป้าหมายถูกกำหนดขึ้นตามความเหมาะสมเป็นไปได้ เราใช้วงจร PDCA เพื่อการปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง ทุกครั้งที่วงจรหมุนครบรอบก็จะเป็นแรงส่งให้หมุนในรอบต่อไป วิธีการใหม่ ๆ ที่ทำให้เกิดการปรับปรุงก็จะถูกจัดทำเป็นมาตรฐานการทำงาน ซึ่งจะทำการทำงานมีการพัฒนาอย่างไม่สิ้นสุด เราอาจเริ่มด้วยการปรับปรุงเล็ก ๆ น้อย ๆ ก่อนที่จะก้าวไปสู่การปรับปรุงที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น

ภาพที่ 2.5 แสดงวงจร PDCA กับการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

ที่มา : วรภัทร์ ภูเจริญและโสภณา หิรัญบุรณะ, 2542 : 20

วงจร PDCA สามารถประยุกต์ใช้ได้กับทุก ๆ เรื่อง นับตั้งแต่กิจกรรมส่วนตัว เช่น การปรุงอาหาร การเดินทางไปทำงานในแต่ละวัน การตั้งเป้าหมายชีวิต การดำเนินงานในระดับบริษัท จนกระทั่งในระดับสถาบันการศึกษา หรือนำมาใช้ในระบบประกันคุณภาพการศึกษา (วรภัทร์ ภูเจริญและโสภณา หิรัญบุรณะ, 2542 : 1-25)

7.2 โครงสร้างของวงจร PDCA

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Plan – P)

ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติตามแผน (Do – D)

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ (Check – C)

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุง (ACT – A)

(วรภัทร์ ภูเจริญและโสภณา หิรัญบุรณะ, 2542 : 25-47)

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Plan – P)

ขั้นตอนการวางแผนครอบคลุมถึงการกำหนดกรอบหัวข้อที่ต้องการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ซึ่งรวมถึงการพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน ฯลฯ พร้อมกับพิจารณาว่ามีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลใดบ้างเพื่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงนั้น โดยระบุวิธีการเก็บข้อมูลให้ชัดเจน นอกจากนี้ จะต้องวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้ แล้วกำหนดทางเลือกในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงดังกล่าว การวางแผนยังช่วยให้เราสามารถคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคต และช่วยลดความเสี่ยงต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ ทั้งในด้านแรงงาน วัสดุดิบ ชั่วโหมงการทำงาน เงิน เวลา ฯลฯ โดยสรุปแล้ว การวางแผนช่วยให้รับรู้สภาพปัจจุบัน พร้อมกับกำหนดสภาพที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต ด้วยการ

ผลงานประสบการณ์ ความรู้ และทักษะอย่างลงตัว โดยทั่วไปการวางแผนมีอยู่ด้วยกัน 2 ประเภทหลัก ๆ ดังนี้

ประเภทที่ 1 การวางแผนเพื่ออนาคต เป็นการวางแผนสำหรับสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตหรือกำลังจะเกิดขึ้น บางอย่างเราไม่สามารถควบคุมสิ่งนั้นได้เลย แต่เป็นการเตรียมความพร้อมของเราสำหรับสิ่งนั้น

ประเภทที่ 2 การวางแผนเพื่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง เป็นการวางแผนเพื่อเปลี่ยนแปลงสภาพที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเพื่อสภาพที่ดีขึ้น ซึ่งเราสามารถควบคุมผลที่เกิดในอนาคตได้ด้วยการเริ่มต้นเปลี่ยนแปลงตั้งแต่ปัจจุบัน

ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติตามแผน (Do – D)

ขั้นตอนการปฏิบัติ คือ การลงมือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามทางเลือกที่ได้กำหนดไว้ในขั้นตอนการวางแผน ในขั้นนี้ต้องตรวจสอบระหว่างการปฏิบัติด้วยว่าได้ดำเนินไปในทิศทางที่ตั้งใจหรือไม่ พร้อมกับสื่อสารให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบด้วย เราไม่ควรปล่อยให้ถึงวินาทีสุดท้ายเพื่อดูความคืบหน้าที่เกิดขึ้น หากเป็นการปรับปรุงในหน่วยงานผู้บริหารย่อมต้องการทราบความคืบหน้าอย่างแน่นอน เพื่อจะได้มั่นใจว่าโครงการปรับปรุงเกิดความผิดพลาดน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ (Check – C)

ขั้นตอนการตรวจสอบ คือ การประเมินผลที่ได้รับจากการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง แต่ขั้นตอนนี้มักจะถูกมองข้ามเสมอการตรวจสอบทำให้เราทราบว่า การปฏิบัติในขั้นที่สองสามารถบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ สิ่งสำคัญก็คือ เราต้องรู้ว่า จะตรวจสอบอะไรบ้างและบ่อยครั้งแค่ไหน ข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบจะเป็นประโยชน์สำหรับขั้นตอนถัดไป

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุง (ACT – A)

ขั้นตอนการดำเนินงานให้เหมาะสมจะพิจารณาผลที่ได้จากการตรวจสอบ ซึ่งมีอยู่ 2 กรณี คือ ผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามแผนที่วางไว้ หรือไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ หากเป็นกรณีแรกให้นำแนวทางหรือกระบวนการปฏิบัตินั้นมาจัดทำให้เป็นมาตรฐาน พร้อมทั้งหาวิธีการที่จะปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นไปอีก ซึ่งอาจหมายถึงสามารถบรรลุเป้าหมายได้เร็วกว่าเดิม หรือเสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่าเดิม หรือทำให้คุณภาพดียิ่งขึ้นก็ได้ แต่ถ้าหากเป็นกรณีที่สอง ซึ่งก็คือผลที่ได้ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนที่วางไว้ เราควรนำข้อมูลที่รวบรวมไว้มาวิเคราะห์ และพิจารณาว่าควรจะดำเนินการอย่างไรต่อไปนี้

- มองหาทางเลือกใหม่ที่น่าจะเป็นไปได้
- ใช้ความพยายามให้มากขึ้นกว่าเดิม
- ขอความช่วยเหลือจากผู้รู้
- เปลี่ยนเป้าหมายใหม่

7.3 ประโยชน์ PDCA

1. การวางแผนงานก่อนการปฏิบัติงาน จะทำให้เกิดความพร้อมเมื่อได้ปฏิบัติงานจริง การวางแผนงานควรวางแผนให้ครบ 4 ขั้นตอน (วรภัทร์ ภูเจริญและโสภณา หิรัญบุรณะ, 2542 : 50-61)

- 1) ขั้นการศึกษา คือ การวางแผนศึกษาข้อมูล วิธีการ ความต้องการของตลาด ข้อมูลด้านวัตถุดิบ ด้านทรัพยากรที่มีอยู่หรือเงินทุน
- 2) ขั้นเตรียมงาน คือ การวางแผนการเตรียมงานด้านสถานที่ การออกแบบผลิตภัณฑ์ ความพร้อมของพนักงาน อุปกรณ์ เครื่องจักร วัตถุดิบ
- 3) ขั้นดำเนินงาน คือ การวางแผนทางการปฏิบัติงานของแต่ละส่วนแต่ละฝ่าย เช่น ฝ่ายผลิต ฝ่ายขาย
- 4) ขั้นการประเมินผล คือ การวางแผนหรือเตรียมการประเมินผลงานอย่างเป็นระบบ เช่น ประเมินจากยอดขาย ประเมินจากการติชมของลูกค้า เพื่อให้ผลที่ได้จากการประเมินเกิดการเที่ยงตรง

2. การปฏิบัติตามแผนงาน ทำให้ทราบขั้นตอน วิธีการ และสามารถเตรียมงานล่วงหน้า หรือทราบอุปสรรคล่วงหน้าด้วย ดังนั้น การปฏิบัติงานก็จะเกิดความราบรื่น และเรียนร้อย นำไปสู่เป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

3. การตรวจสอบ ให้ได้ผลที่เที่ยงตรงเชื่อถือได้ ประกอบด้วย

- 1) ตรวจสอบจากเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้
- 2) มีเครื่องมือที่เชื่อถือได้
- 3) มีเกณฑ์การตรวจสอบที่ชัดเจน
- 4) มีกำหนดเวลาการตรวจที่แน่นอน
- 5) บุคลากรที่ทำการตรวจสอบต้องได้รับการยอมรับจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เมื่อการตรวจสอบได้รับการยอมรับ การปฏิบัติงานขั้นต่อไปก็ดำเนินงานต่อไปได้

4. การปรับปรุงแก้ไข ข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นขั้นตอนใดก็ตาม เมื่อมีการปรับปรุงแก้ไขคุณภาพก็เกิดขึ้น ดังนั้นวงจร PDCA จึงเรียกว่า วงจรบริหารงานคุณภาพ

สรุป

องค์กรใดจะประสบความสำเร็จหรือบรรลุเป้าหมายหรือไม่ ขึ้นอยู่กับทรัพยากรบุคคล เพราะคนเป็นศูนย์กลางความสำเร็จ คนเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าขององค์กร เนื่องจากเป็นทรัพยากรที่สามารถพัฒนาให้มีศักยภาพเพิ่มขึ้นได้ คนเป็นทั้งผู้ที่จะกำหนดระบบงานที่เหมาะสม และเป็นผู้ปฏิบัติในระบบงานที่กำหนดไว้ การบริหารองค์กรจะต้องพัฒนาทรัพยากรบุคคลเป็นอันดับต้น ๆ

การพัฒนาศักยภาพของบุคคล ด้วยการทำงาน แบบ PDCA จึงเป็นจุดเริ่มต้นในการสร้างคนให้มีคุณภาพ พร้อมทั้งจะบริหารงานแบบเชิงรุก อันจะนำองค์กรไปสู่มาตรฐานสากลได้ในที่สุด

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

8.1 งานวิจัยในประเทศ

ศิรินารถ นันทวัฒน์ภิรมย์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษา ขึ้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาล อำเภอเมืองลำพูน ผลการศึกษาพบว่า การบริหารทางด้านวิชาการ ผู้บริหารส่วนใหญ่ได้จัดให้มีการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนตามสภาพจริง แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารตระหนักมองเห็นความสำคัญของการวัดผลและประเมินผล การบริหารด้านงบประมาณ ได้มีการมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บ ควบคุม และเบิกจ่ายพัสดุ และแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบพัสดุประจำอย่างสม่ำเสมอทุกปี การบริหารด้านบุคลากร มีการมอบหมายอำนาจหน้าที่รับผิดชอบให้แก่บุคลากรในแต่ละตำแหน่งตามความสามารถและความเหมาะสม เป็นลายลักษณ์อักษร การบริหารด้านการบริหารทั่วไป มีการจัดทำสำมะโนและระบบข้อมูลสารสนเทศจากการทำสำมะโนผู้เรียนเพื่อให้สามารถนำข้อมูลมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาต้องประสานงานกับชุมชนและท้องถิ่นในการสำรวจจำนวนนักเรียนที่จะเข้ารับการศึกษ ในเขตบริการของสถานศึกษา

นพพล สุรนักครินทร์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประชาชนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในการบริหารงานของ อบต.อยู่ในระดับปานกลาง และประชาชนยังมีความเห็นว่าการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในการบริหารงานของ อบต. นั้นจะช่วยพัฒนาวิธีการทำงานของ อบต. ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

นันทพล พงศธรวิสุทธิ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการสร้างระบบการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลสันนาเม็ง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ด้านความพึงพอใจของประชาชนนั้น ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของ อบต. และเห็นด้วยว่ารูปแบบการปกครองท้องถิ่นแบบ อบต. ส่งผลให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่นของตน ด้านคณะผู้บริหาร สมาชิกสภา พนักงานส่วนตำบล และลูกจ้าง พบว่าอบต. มีประสิทธิผลในการดำเนินงาน บทบาทและหน้าที่ที่มีความรับผิดชอบอยู่ในระดับความพึงพอใจสูง

สุภัทรมาศ จริยเวชช์วัฒนา (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการจัดการของเทศบาลตำบลบ้านฉางตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อศึกษากระบวนการในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารของเทศบาลตำบลบ้านฉาง ผลการศึกษาพบว่า ในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลบ้านฉางตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลบ้านฉาง ได้จัดทำโครงการตามนโยบายและเทศบัญญัติในด้านต่างๆ และรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากประชาชน เพื่อหาจุดยืนและแนวทางร่วมกัน พบว่ายังประสบปัญหา ในเรื่องโครงสร้างพื้นฐานการทำงานในเทศบาลยังไม่เป็นระบบ โดยพนักงานส่วนหนึ่งยังคงยึดติดกับระบบงานเก่า ไม่ยอมรับระเบียบกฎเกณฑ์ใหม่ ๆ ทางด้านกระบวนการนำหลักธรรมาภิบาล มาใช้ในการบริหารเทศบาลตำบลบ้านฉาง มีความเสมอภาคและกระจายการพัฒนาอย่างทั่วถึง ไม่มีการเลือกปฏิบัติและได้จัดตั้งคณะกรรมการชุมชนร่วมกันจัดทำแผนพัฒนา และในเรื่องของการจัดซื้อจัดจ้าง กระบวนการต่าง ๆ ส่วนใหญ่มีความเปิดเผยตรงไปตรงมา พบว่ามีปัญหาในเรื่องของคณะกรรมการชุมชนที่ได้รับการแต่งตั้งเข้ามานั้นบางคนไม่เห็นแก่ประโยชน์ของชุมชน แต่เข้ามาเพื่อหาผลประโยชน์ให้กับตนเอง

8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

บลูเมล (BlumeI,2000 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความช่วยเหลือระหว่างประเทศ ความร่วมมือกันระหว่างนักสังคมสงเคราะห์และการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ (ประเทศเคนยา) งานวิจัยนี้พบว่า หลักธรรมาภิบาลมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อความร่วมมือ ต่องานความช่วยเหลือระหว่างประเทศ ของนักสังคมสงเคราะห์ต่างๆ ส่วนปัจจัยอื่นๆ ที่ช่วยเสริมสร้างการทำงานร่วมกันระหว่างนักสังคมสงเคราะห์เหล่านี้ในประเทศเคนยา (Kenya) ก็คือความสามารถของนักสังคมสงเคราะห์ในการเข้าถึงวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และรวมไปถึงการปรับตัวเข้าหากัน เพื่อที่จะสร้างความร่วมมือเป็นกลุ่มย่อยๆ เพื่อที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ในการสื่อสาร และการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ทำยที่สุดนักสังคมสงเคราะห์ จากความร่วมมือกันระหว่างประเทศ ที่มีจำนวนมากในประเทศเคนยา ยังก่อให้เกิดการสร้างสภาพสังคมใหม่ๆ โดยการนำกิจกรรมและความมีส่วนร่วมต่างๆ เข้ามาเป็นปัจจัยในการเชื่อมต่อ

คลาร์ค (Clarke,2001 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการกระจายอำนาจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศกาน่า พบว่า ในประเทศที่ด้อยพัฒนา การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยได้มีการกระจายอำนาจส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่น โดยประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้นทำให้เกิดกลยุทธ์การพัฒนาที่เป็นจริงเป็นจัง มีการปรับตัวในการปฏิบัติต่างๆ ของท้องถิ่นโดยใช้หลักธรรมาภิบาลให้เหมาะสมกับท้องถิ่นจนถือเป็นกุญแจสำคัญการใช้หลักธรรมาภิบาล ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น แต่ก็ยังคงมีปัญหายังคงมีการถือพรรคถือพวก

คิมเมท (Kimmet,2005 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในระบอบการเมืองการปกครองในอาเซียน 4 ประเทศ งานวิจัยนี้พบว่าในประเทศที่พัฒนาแล้วหลักธรรมาภิบาลได้ถูกนำไปใช้ในเชิงของกลยุทธ์ทางการเมืองมากกว่าการนำเนื้อหาสาระไปประยุกต์ในเชิงนโยบาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวิจัยนี้เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 4 ประเทศนี้ ได้แก่ ฟิลิปปินส์ ไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย โดยพิจารณาเป็นรายประเทศและเปรียบเทียบกับกรณีศึกษา โดยศึกษาว่าประเทศเหล่านี้มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้อย่างไรบ้าง รวมไปถึงการมีส่วนร่วมของหลักธรรมาภิบาล ในการเลือกตั้งปี 2004 ซึ่งพบว่าหลักธรรมาภิบาลได้ถูกนำไปใช้อย่างกว้างขวาง และเป็นประเด็นสำคัญในการปฏิรูประบบการปกครอง นอกจากนี้ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ได้กล่าวมานี้ ยังได้เรียนรู้ในการนำหลักธรรมาภิบาลเพื่อพัฒนาการเมือง การปกครอง โดยเน้นการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้พัฒนาบ้านเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาวะที่บ้านเมืองมีความไม่แน่นอนและเศรษฐกิจถดถอย เพื่อเป็นรูปแบบและแนวทางในการบริหารประเทศใหม่ๆ เนื่องจากหลักธรรมาภิบาลช่วยสนับสนุนการเมือง การปกครอง ซึ่งแนวคิดของหลักธรรมาภิบาลมีที่มาจากชาติตะวันตก ซึ่งก่อให้เกิดรูปแบบการบริหารใหม่ๆ และก่อให้เกิดการพัฒนาทางประชาธิปไตยซึ่งนั่นก็คือหนึ่งในจุดประสงค์สำคัญของหลักธรรมาภิบาลนั่นเอง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

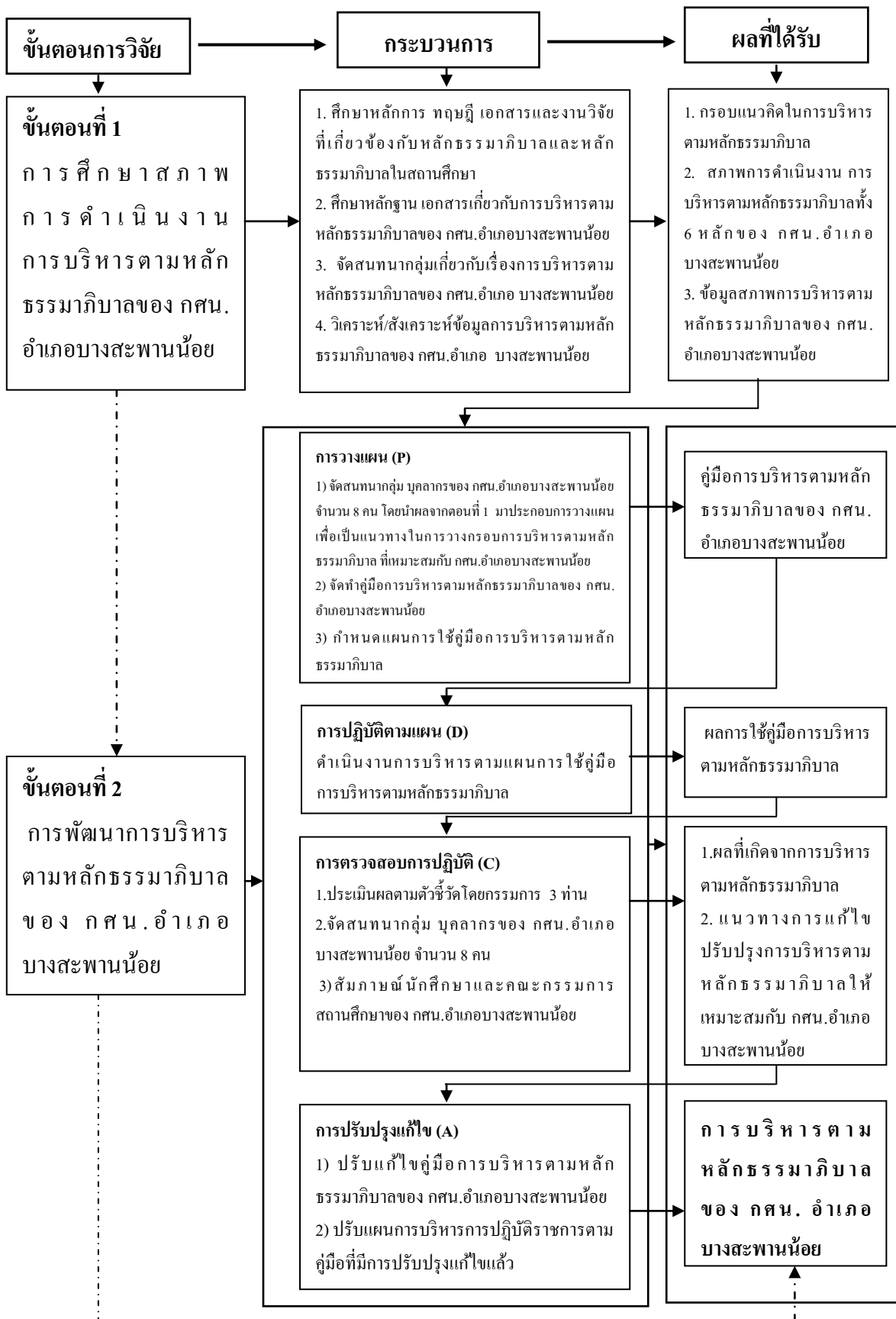
การวิจัย เรื่อง การวิจัยและพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล :กรณีศึกษา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย สังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ วิจัยและพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) เป็นกระบวนการที่เน้นการปฏิบัติและการมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์กรทุกคน โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการดำเนินงานการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยทั้ง 2 ขั้นตอน ดังแสดงในแผนภาพประกอบ ที่ 3.1 ดังนี้

ภาพที่ 3.1 แสดงขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

จากแผนภาพขั้นตอนการดำเนินการวิจัย เรื่อง การวิจัยและพัฒนาการบริหารตามหลัก
 ธรรมภิบาล : กรณีศึกษา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย
 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีรายละเอียดการดำเนินการวิจัย ดังนี้

**ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการดำเนินงานการบริหารตามหลักธรรมภิบาลของศูนย์
 การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย** ผู้วิจัยศึกษาสภาพการบริ
 การปฏิบัติราชการตามหลักธรรมภิบาลที่ผ่านมา 1 ปีงบประมาณ คือปีงบประมาณ 2552 โดยมี
 กระบวนการ ดังนี้

1) ศึกษาหลักการ ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมภิบาลและ
 ธรรมภิบาลในสถานศึกษา ในการสร้างความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมภิบาลให้กับตนเอง เพื่อใช้ใน
 การดำเนินการวิจัย

2) ศึกษาหลักฐาน เอกสาร ที่เกี่ยวข้องการบริหารตามหลักธรรมภิบาลของศูนย์
 การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการ
 พัฒนาการบริหารตามหลักธรรมภิบาลให้เหมาะสมกับศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา
 ตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย

3) สันทนากลุ่ม ในการสนทนากลุ่มแบ่งกลุ่มเป้าหมายออกเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มที่ 1
 คณะกรรมการสถานศึกษาของ กศน.อำเภอบางสะพานน้อย กลุ่มที่ 2 กลุ่มครู บรรณารักษ์ ของ กศน.
 อำเภอบางสะพานน้อย และกลุ่มที่ 3 กลุ่มนักศึกษา กศน. ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา
 ตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมภิบาลที่ผ่านมาใน
 รอบ 1 ปีงบประมาณ (ปีงบประมาณ 2552) เพื่อนำข้อมูลไปใช้เป็นพื้นฐานในการวางกรอบในการ
 บริหารการปฏิบัติราชการในตอนที่ 2 ใช้ประเด็นการสนทนากลุ่มเป็นเครื่องมือ ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้กำหนด
 ประเด็นและมีการหาคุณภาพจากกระบวนการของการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

4) วิเคราะห์/สังเคราะห์ข้อมูลการบริหารตามหลักธรรมภิบาลของศูนย์การศึกษ
 นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย จากเนื้อหาที่ได้จากกระบวนการที่ 1 - 3

**ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมภิบาลของศูนย์การศึกษานอกระบบและ
 การศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย** ผู้วิจัยได้นำวงจร PDCA ของเดมมิ่ง มาใช้ประกอบการ
 ดำเนินงานในการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมภิบาล ทั้ง 6 หลัก ซึ่งตอนที่ 2 ผู้วิจัย
 ตั้งวัตถุประสงค์ไว้เพื่อสร้างกรอบของกระบวนการ การบริหารตามหลักธรรมภิบาลให้มีความ
 เหมาะสมตรงตามความต้องการ โดยบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นมีการแลกเปลี่ยน

เรียนรู้ความคิดเห็นร่วมกัน ในการวางกรอบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลทุก ๆ ขั้นตอน โดยผู้วิจัย ใช้วงจร PDCA ของเดมมิ่ง 1 วงรอบ มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นการวางแผน (P) ผู้วิจัยกำหนดกระบวนการในขั้นการวางแผนของการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ บางสะพานน้อย ดังนี้

1) สนทนากลุ่ม (Focus Group) บุคลากรของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ บางสะพานน้อย จำนวน 8 คน ในประเด็นเกี่ยวกับ แนวปฏิบัติ วิธีปฏิบัติ ตัวชี้วัด พร้อมเกณฑ์การประเมินและหลักฐานร่องรอยข้อมูลประกอบการพิจารณาตามหลักธรรมาภิบาล แล้วนำไปจัดทำคู่มือการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ บางสะพานน้อย โดยนำผลที่ได้จากตอนที่ 1 และกรอบแนวคิดการปฏิบัติราชการตามหลักธรรมาภิบาลของสถาบันการศึกษาและพัฒนาต่อเนื่องสิรินธรประกอบเป็นข้อมูลพื้นฐานในประเด็นการสนากลุ่มด้วย ใช้ประเด็นการสนทนากลุ่มเป็นเครื่องมือซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้กำหนดและมีการหาคุณภาพจากกระบวนการของการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือแล้ววิเคราะห์ข้อมูลจากเนื้อหาที่ได้จากการสนทนากลุ่ม

2) จัดทำคู่มือการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อเป็นกรอบแนวทางในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ บางสะพานน้อย โดยวิเคราะห์ข้อมูลเนื้อหาจากการสนทนากลุ่มสรุปเป็นคู่มือ มีประเด็นการสนทนากลุ่มเป็นเครื่องมือซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้กำหนดและมีการหาคุณภาพจากการวิพากษ์โดยผู้เชี่ยวชาญ

3) จัดทำแผนปฏิบัติการการใช้คู่มือการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของ กศน.อำเภอ บางสะพานน้อย

ขั้นการปฏิบัติตามแผน (D) ดำเนินงานการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 หลักตามแผนปฏิบัติการการใช้คู่มือการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ บางสะพานน้อย ในระยะเวลา 6 เดือนตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2553 – วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2554 โดยมีการบันทึกผลการใช้คู่มือดังกล่าวด้วย

ขั้นการตรวจสอบการปฏิบัติ (C) การตรวจสอบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล 6 หลัก เพื่อตรวจสอบติดตามประเมินผลการบริหารการปฏิบัติราชการตามแนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 หลัก ดำเนินการ ดังนี้

1) ประเมินผลการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ บางสะพานน้อย ตามแบบประเมินการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล

เพื่อตรวจสอบผลของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารการปฏิบัติราชการเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นในคู่มือโดยคณะกรรมการ จำนวน 3 ท่านคือ 1) นายชนกร เกื้อกุล รองผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 2) นางสาวขวัญจิต ศรีจันทนากุล ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอสามร้อยยอด และ 3) นางสาวสุธิกานต์ แยมินิด ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอหัวหิน ใช้แบบประเมินผลเป็นเครื่องมือซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้กำหนดและมีการหาคุณภาพจากกระบวนการของการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ แล้ววิเคราะห์คะแนนเป็นคะแนนเฉลี่ยของกรรมการทั้ง 3 ท่าน

2) สนทนากลุ่ม บุคลากรของศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย จำนวน 8 คน โดยมีการสนทนากลุ่มจำนวน 1 ครั้งหลังจากสิ้นสุดการทดลองการบริหารตามแผนปฏิบัติการใช้คู่มือเพื่อติดตามประเมินผลการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลใช้ประเด็นการสนทนากลุ่มเป็นเครื่องมือซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้กำหนดและมีการหาคุณภาพจากกระบวนการของการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือแล้ววิเคราะห์ข้อมูลจากเนื้อหาที่ได้จากการสนทนากลุ่ม

3) สัมภาษณ์นักศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาของศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย เพื่อตรวจสอบผลของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารการปฏิบัติราชการใช้แบบการสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้กำหนดและมีการหาคุณภาพจากกระบวนการของการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือแล้ววิเคราะห์ข้อมูลจากเนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์

ขั้นการปรับปรุงแก้ไข (A) ข้อจำกัดของการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ได้จากการตรวจสอบการปฏิบัติทั้งหมดได้นำข้อมูลมาปรับปรุงแก้ไข ดังต่อไปนี้

1) ปรับแก้ไขคู่มือการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของ ศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย ตามผลของการตรวจสอบการปฏิบัติในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ทั้ง 6 หลัก เพื่อให้มีความเหมาะสมกับศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย

2) ปรับแผนการบริหารการปฏิบัติราชการตามคู่มือที่มีการปรับปรุงแก้ไขแล้ว

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการดำเนินงานการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ ประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้วิจัยกำหนดหัวข้อหรือประเด็นในการดำเนินการสนทนากลุ่ม

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

- 1) ประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้วิจัยกำหนดหัวข้อหรือประเด็นในการดำเนินการสนทนากลุ่ม
- 2) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interviews) ผู้วิจัยกำหนดหัวข้อคำถามที่จะสัมภาษณ์ไว้เป็นการล่วงหน้า เป็นลักษณะคำถามแบบเปิด
- 3) แบบการประเมินผลการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยมีแนวทางในการดำเนินการดังนี้

1. ประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

การสร้างและหาคุณภาพของประเด็นการสนทนากลุ่มขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 มีกระบวนการ คือ

- 1) ผู้วิจัยกำหนดหัวข้อในการสนทนากลุ่ม
- 2) สร้างประเด็นการสนทนากลุ่มย่อยตามประเด็นวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 3) เสนอประเด็นการสนทนากลุ่มต่อประธานที่ปรึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ
- 4) นำประเด็นการสนทนากลุ่มให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องเชิงเนื้อหาและผู้วิจัยนำมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ
- 5) นำประเด็นการสนทนากลุ่มฉบับสมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. แบบสัมภาษณ์ (Structure Interviews)

การสร้างและหาคุณภาพของแบบสัมภาษณ์มีกระบวนการ คือ

- 1) ผู้วิจัยกำหนดหัวข้อคำถามที่จะสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้าเป็นลักษณะคำถามแบบเปิด การกำหนดคำถามมีประเด็นสำคัญคือ สภาพการดำเนินงานการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล แนวทางการพัฒนา แนวทางการแก้ไขการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ที่เหมาะสมกับศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย
- 2) สร้างแบบสัมภาษณ์ตามประเด็นวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 3) เสนอหัวข้อสัมภาษณ์ต่อประธานที่ปรึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ
- 4) นำแบบสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องเชิงเนื้อหาและผู้วิจัยนำมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

5) นำหัวข้อการสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. แบบการประเมินผล

การสร้างและหาคุณภาพของแบบการประเมินผล ใช้การวิพากษ์ซึ่งวิพากษ์พร้อมกับคู่มือการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโดยผู้ช่วยเชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จำนวน 3 ท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวิทย์ เปี้ยผ่อง รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัญชญา พานิช รองคณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์พจนารถ บัวเขียว ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ในวันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2553 เวลา 15.00 น.เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมสถาบันวิจัยและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี แล้วนำข้อเสนอแนะที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข

กลุ่มเป้าหมาย กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 มี 3 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มครูและบุคลากรทางการศึกษา ประกอบด้วย ครู บรรณารักษ์ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย จำนวน 8 คน
2. กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย จำนวน 9 คน
3. กลุ่มนักศึกษา กศน. ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย จำนวน 270 คน ใช้การคัดเลือกนักศึกษาที่มาพบกลุ่มเป็นประจำไม่ขาดเรียน จำนวน 9 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการดำเนินงานการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาจากการดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 1 ของการศึกษาหลักการทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาลและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาและจากการศึกษาหลักฐานเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย พร้อมทั้งสรุปข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย การวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาจากการดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 2 ทั้ง 4 ขั้นตอนย่อยคือ ขั้นที่ 1 ขั้นการวางแผน(P) ขั้นที่ 2 ขั้นการปฏิบัติตามแผน(D) ขั้นที่ 3 ขั้นการตรวจสอบการปฏิบัติ (C) และขั้นที่ 4 ขั้นการปรับปรุงแก้ไข (A) จากการสนทนากลุ่มการสัมภาษณ์และการประเมินผล

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การวิจัยและพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล :กรณีศึกษา ศูนย์การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยเสนอผลการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล

- 1.1 ผลการปฏิบัติงานตามหลักนิติธรรม
- 1.2 ผลการปฏิบัติงานตามหลักคุณธรรม
- 1.3 ผลการบริหาร โดยใช้หลักความโปร่งใส
- 1.4 ผลการปฏิบัติงานตามหลักการมีส่วนร่วม
- 1.5 ผลการปฏิบัติงานตามหลักความความรับผิดชอบ
- 1.6 ผลการปฏิบัติงานตามหลักความคุ้มค่า

ตอนที่ 2 ผลการบริหารงานตามเกณฑ์ตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล

- 2.1 ผลการบริหารงานตามเกณฑ์ตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติตามหลักนิติธรรม
- 2.2 ผลการบริหารงานตามเกณฑ์ตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติตามหลักคุณธรรม
- 2.3 ผลการบริหารงานตามเกณฑ์ตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติตามหลักความโปร่งใส
- 2.4 ผลการบริหารงานตามเกณฑ์ตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติตามหลักการมีส่วนร่วม
- 2.5 ผลการบริหารงานตามเกณฑ์ตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติตามหลักความรับผิดชอบ
- 2.6 ผลการบริหารงานตามเกณฑ์ตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติตามหลักความคุ้มค่า

ตอนที่ 1 ผลการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล

จากการกำหนดแผนการ ใช้คู่มือตามหลักธรรมาภิบาลและได้ดำเนินการปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ปรากฏว่าเกิดผลการปฏิบัติงานตามวิธีปฏิบัติในการบริหารของแนวปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล ดังต่อไปนี้

1.1 ผลการปฏิบัติงานตามหลักนิติธรรม จากการกำหนดแผนการ ใช้คู่มือตามหลักนิติธรรม และได้ดำเนินการปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ปรากฏว่าเกิดผลการปฏิบัติงานตามวิธีปฏิบัติในการบริหารของแนวปฏิบัติตามหลักนิติธรรม ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงผลการปฏิบัติงานตามหลักนิติธรรม

แนวปฏิบัติตามหลักนิติธรรม	ผลการปฏิบัติงานตามวิธีปฏิบัติในการบริหาร
1.การเผยแพร่ความรู้เรื่องกฎหมายระเบียบของสถานศึกษาแก่บุคลากรของสถานศึกษา	มีการเผยแพร่ทั้งหมด 20 ฉบับ จำแนกเป็นระเบียบที่เกี่ยวกับผู้บริหารจำนวน 2 ฉบับ ครูและบุคลากรทางการศึกษาจำนวน 13 ฉบับ และระเบียบที่เกี่ยวกับนักศึกษาจำนวน 5 ฉบับ ซึ่งเป็นกฎหมาย ระเบียบที่ใช้ในการปฏิบัติงานด้านการเงินบัญชีพัสดุ งานการศึกษาขั้นพื้นฐาน งานการศึกษาต่อเนื่องงานการศึกษาตามอัธยาศัยงานบุคลากร งานแผนงานและงานภาคีเครือข่าย
2.การสร้างจิตสำนึกแก่บุคลากรของสถานศึกษาในการใช้กฎระเบียบให้ถูกต้อง	มีการจัดเอกสารออกเป็น 6 กลุ่ม คือ 1) การเงินบัญชีและพัสดุ 2) ระเบียบแนวปฏิบัติด้านหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 3) ระเบียบแนวปฏิบัติด้านหลักสูตร กศน. พุทธศักราช 2544 4) ระเบียบแนวปฏิบัติด้านการศึกษาต่อเนื่อง 5) เอกสารด้านการประกันคุณภาพ และ 6) เอกสารอื่น ๆ โดยบุคลากรสามารถใช้ศึกษาประกอบการปฏิบัติงานได้
3.การสร้างความเข้าใจเรื่องกฎระเบียบให้เป็นแนวเดียวกัน	มีการใช้ กฎ ระเบียบ แนวปฏิบัติต่างๆแล้วส่งผลต่อความสำเร็จของงาน จาก 3 วิธีการคือ 1) การประชุม 2) การแจ้งเวียน 3) การอบรม

1.2 ผลการปฏิบัติงานตามหลักคุณธรรม จากการกำหนดแผนการใช้คู่มือตามหลัก คุณธรรม และได้ดำเนินการปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ปรากฏว่าเกิดผลการปฏิบัติงานตามวิธีปฏิบัติในการบริหารของแนวปฏิบัติตามหลักคุณธรรม ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2 แสดงผลการปฏิบัติงานตามหลักคุณธรรม

แนวปฏิบัติตามหลักคุณธรรม	ผลการปฏิบัติงานตามวิธีปฏิบัติในการบริหาร
1.กำหนดให้บุคลากรของสถานศึกษายึดหลักจรรยาบรรณของครูและระเบียบของสถานศึกษา	ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการใช้หลักจรรยาบรรณครู ปี พ.ศ. 2539 และหลักเกี่ยวกับศีลธรรมหลักศาสนาที่ตนนับถือ
2.จัดให้มีระบบการร้องเรียนในการให้บริการของสถานศึกษา	สถานศึกษากำหนดวิธีการร้องเรียนได้ 2 วิธี คือ 1) เขียนข้อความใส่กล่องร้องเรียนที่จัดไว้ให้ที่ กศน.อำเภอและ กศน.ตำบล ทั้ง 5 ตำบล 2) ร้องเรียนโดยตรงกับผู้อำนวยการ

ตารางที่ 4.2 แสดงผลการปฏิบัติงานตามหลักคุณธรรม (ต่อ)

แนวปฏิบัติตามหลักคุณธรรม	ผลการปฏิบัติงานตามวิธีปฏิบัติในการบริหาร
3. ส่งเสริมให้มีการใช้คุณธรรมในการทำงานอย่างต่อเนื่อง	การส่งเสริมให้มีการใช้คุณธรรมในการทำงานอย่างต่อเนื่อง คุณธรรมที่ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเช่นหลักจรรยาบรรณครู ปี พ.ศ. 2539 หลักเกี่ยวกับศีลธรรม หลักศาสนา ความขยันหมั่นเพียรการเสียสละความซื่อสัตย์สุจริตและความเอื้ออาทร
4. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความมีคุณธรรมให้แก่บุคลากรของสถานศึกษา	มีการส่งเสริมให้มีกิจกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมให้กับครูและนักศึกษา จำนวน 2 กิจกรรมคือ กิจกรรมปิ่นโตคนละเถาเข้าวัดทำบุญกับกิจกรรมสถานศึกษา 3 D แต่สามารถจัดได้ 1 กิจกรรมคือกิจกรรมปิ่นโตคนละเถาเข้าวัดทำบุญ
5. ร่วมกับเครือข่ายจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	การร่วมกับเครือข่ายจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม มีการเข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 2 กิจกรรม คือ 1) กิจกรรมถวายบังคมวันปิยมหาราช 23 ตุลาคม 2553 1 ครั้ง 2) กิจกรรมถวายพระพรวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (วันพ่อแห่งชาติ) 5 ธันวาคม 2553 จำนวน 6 ครั้งโดยผู้อำนวยการพร้อมทั้งครูและนักศึกษาแต่ละตำบลเข้าร่วมกับเครือข่ายที่จัดกิจกรรมขึ้นในวันดังกล่าวตั้งแต่วันที่ 4 ธันวาคมและวันที่ 5 ธันวาคม รายละเอียดดังนี้ ครั้งที่ 1) วันที่ 4 ธันวาคม มีคณะครูนักศึกษาของตำบลช้างแรงเข้าร่วมแข่งขันกีฬาเทิดพระเกียรติกับ อบต.ช้างแรง ครั้งที่ 2) ช่วงเช้าวันที่ 5 ธันวาคมร่วมพิธีลงนามถวายพระพรที่อำเภอบางสะพานน้อยโดยผู้อำนวยการและคณะครู ครั้งที่ 3) ช่วงเย็นวันที่ 5 ธันวาคมคณะครูและนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมวางพานพุ่มร่วมกับอำเภอบางสะพานน้อย ครั้งที่ 4) ช่วงเย็นวันที่ 5 ธันวาคมคณะครูและนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมวางพานพุ่มกับ อบต.ช้างแรง ครั้งที่ 5) ช่วงเย็นวันที่ 5 ธันวาคมคณะครูและนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมวางพานพุ่มกับ อบต.ทรายทอง รวมจำนวนครั้งของการเข้าร่วมทั้ง 2 กิจกรรม ได้ทั้งหมดจำนวน 7 ครั้ง

1.3 ผลการบริหารโดยใช้หลักความโปร่งใส จากการกำหนดแผนการใช้คู่มือตามหลักความโปร่งใสและได้ดำเนินการปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ปรากฏว่าเกิดผลการปฏิบัติงานตามวิธีปฏิบัติในการบริหารของแนวปฏิบัติตามหลักความโปร่งใส ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.3 แสดงผลการปฏิบัติงานตามหลักความ โปร่งใส

แนวปฏิบัติ ตามหลักความโปร่งใส	ผลการปฏิบัติงานตามวิธีปฏิบัติในการบริหาร
1. ส ำ ร ว จ ค ว า ม เ ห็ น ข อ ง ประชาชนเกี่ยวกับแนวทางการ จัดกิจกรรมด้านการศีกษาของ สถานศีกษา	มีการสำรวจข้อมูลโดยใช้การเข้าร่วมประชุมหมู่บ้านกับชาวบ้านแล้วนำ ข้อมูลที่ได้มาวางแผนการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของ กลุ่มเป้าหมาย
2. ส่งเสริมให้บุคลากรของ สถานศีกษามีการปฏิบัติงาน อย่างโปร่งใส	มีการส่งเสริมให้บุคลากรของสถานศีกษาปฏิบัติงานอย่างโปร่งใส กศศน. อำเภอบางสะพานน้อยปฏิบัติงานด้วยความ โปร่ง 2 เรื่องคือ บุคลากร และงบประมาณ
3. พัฒนาระบบสารสนเทศด้าน ระบบการจัดเก็บเอกสารให้ สะดวกต่อการสืบค้นและการ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร	การพัฒนาระบบสารสนเทศและระบบการจัดเก็บเอกสารให้สะดวกต่อ การสืบค้นและการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร มีการพัฒนาให้มีเว็บไซต์ การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการลงทะเบียนนักศึกษา ลงทะเบียน หนังสือห้องสมุดประชาชนและมีระบบในการจัดเก็บเอกสารให้สะดวก ต่อการสืบค้นจำนวน 2 ระบบคือ 1) จัดเก็บในคอมพิวเตอร์และ 2) เพิ่ม เอกสาร มีรูปแบบของการจัดเก็บเอกสารจำนวน 2 อย่าง สำหรับรูปแบบ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารมีจำนวน 6 อย่าง คือ 1) เว็บไซต์ 2) แผ่นป้าย ไววนิว 3) แผ่นพับ 4) บุคคล 5) วิทยุชุมชน 6) บอร์ดประชาสัมพันธ์
4. จัดทำคู่มือปฏิบัติงานพร้อม ทั้งบางงานต้องมีผังระบุขั้นตอน ระยะเวลาของการทำงาน	มีการจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน โดยมีผังระบุขั้นตอนและระยะเวลาของ การปฏิบัติงาน จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานสู่การประกันคุณภาพ ใช้ประกอบการปฏิบัติสำหรับบุคลากรที่ต้องเรียนรู้งานที่ได้รับ มอบหมายใหม่บุคลากรที่อยู่เดิม
5. มีการนิเทศติดตามประเมินผล และการรายงานผลของการจัด กิจกรรม	การนิเทศติดตามประเมินผลและการรายงานผลของการจัดกิจกรรม นิเทศกิจกรรม 2 กิจกรรมคือกิจกรรมการศีกษาขั้นพื้นฐานนอกระบบ และกิจกรรมการศีกษาต่อเนื่อง

1.4 ผลการปฏิบัติงานตามหลักการมีส่วนร่วม จากการกำหนดแผนการใช้คู่มือตามหลักการ
มีส่วนร่วม และได้ดำเนินการปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ปรากฏว่าเกิดผลการปฏิบัติงานตามวิธีปฏิบัติ
ในการบริหารของแนวปฏิบัติตามหลักการมีส่วนร่วม ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.4 แสดงผลการปฏิบัติงานตามหลักการมีส่วนร่วม

แนวปฏิบัติ ตามหลักการมีส่วนร่วม	ผลการปฏิบัติงานตามวิธีปฏิบัติในการบริหาร
1. ส่งเสริมให้เครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา	การส่งเสริมให้เครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา เครือข่ายของ กศน.อำเภอบางสะพานน้อย จำนวนได้ 1) คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 8 คน 2) อบต.จำนวน 5 อบต. 3) กลุ่มสตรีอำเภอ บางสะพานน้อย 4) กลุ่มแม่บ้านอำเภอบางสะพานน้อย 5) โรงเรียนอนุบาลบางสะพานน้อย 6) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล และสถานีอนามัยในอำเภอบางสะพานน้อย 7) โรงพยาบาลบางสะพานน้อย 8) สถานีตำรวจภูธรอำเภอบางสะพานน้อย 9) ชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน 10) อำเภอบางสะพานน้อย 11) ศูนย์วิจัยหม่อมเจ้าสิทธิพร กฤดากร 12) เทศบาลตำบลบางสะพานน้อย สำหรับกิจกรรมที่เครือข่ายให้ความร่วมมือกับ กศน.อำเภอบางสะพานน้อย คือ 1) การศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3 ระดับ ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย 2) การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ 3) กิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน 4) กิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต 5) กิจกรรมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 6) การศึกษาตามอัธยาศัย 7) กิจกรรมพิเศษ 8) กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
2. ส่งเสริมสนับสนุนให้ กศน. ตำบล มีบทบาทในการจัดกิจกรรมการศึกษา	การส่งเสริมสนับสนุนให้ กศน. ตำบล มีบทบาทในการจัดกิจกรรมการศึกษา โดยกิจกรรมที่ ส่งเสริมสนับสนุนให้ กศน.ตำบล ปฏิบัติ จำนวนเป็น 4 ประเภทคือ ประเภทที่ 1) กิจกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกระบบ 3 ระดับคือ ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ประเภทที่ 2) กิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องคือ กิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ กิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน กิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต กิจกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ประเภทที่ 3) กิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย ประเภทที่ 4) กิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมาย

ตารางที่ 4.4 แสดงผลการปฏิบัติงานตามหลักการมีส่วนร่วม (ต่อ)

แนวปฏิบัติ ตามหลักการมีส่วนร่วม	ผลการปฏิบัติงานตามวิธีปฏิบัติในการบริหาร
3. มุ่งเน้นให้บุคลากรของสถานศึกษาปฏิบัติงานโดยใช้การมีส่วนร่วม	มุ่งเน้นให้บุคลากรของสถานศึกษาปฏิบัติงานโดยใช้การมีส่วนร่วม ซึ่งบุคลากรของสถานศึกษามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวางแผน เป็นการให้บุคลากรร่วม วางแผนการจัดกิจกรรมทั้งการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาต่อเนื่องโดยการจัดทำแผนการสอนแบบบูรณาการและการสำรวจข้อมูลความต้องการของชุมชนและนำผลมาวางแผนกิจกรรมรวมถึงการใช้งบประมาณในการจัดกิจกรรมด้วยการทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณระดับตำบล 2) การปฏิบัติการตามกระบวนการจัดกิจกรรมด้วยการออกคำสั่งกำหนดผู้รับผิดชอบงานแล้วประชุมสร้างข้อตกลงร่วมกันเน้นการทำงานเป็นทีม 3) การประเมินผลคือครูหรือบรรณรักษ์ผู้รับผิดชอบกิจกรรมโครงการเป็นผู้ประเมินผลการจัดกิจกรรมพร้อมสรุปผลการจัดกิจกรรมนำเสนอผู้บริหาร และ4) การร่วมรับผลประโยชน์คือบุคลากรได้รับผลตอบแทนด้วยการต่อสัญญาจ้างหรือเลื่อนขึ้นเงินเดือน

1.5 ผลการปฏิบัติงานตามหลักความรับผิดชอบ จากการกำหนดแผนการใช้คู่มือ ตามหลักความรับผิดชอบและได้ดำเนินการปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ปรากฏว่าเกิดผลการปฏิบัติงานตามวิธีปฏิบัติในการบริหารของแนวปฏิบัติตามหลักความรับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.5 แสดงผลการปฏิบัติงานตามหลักความรับผิดชอบ

แนวปฏิบัติ ตามหลักความรับผิดชอบ	ผลการปฏิบัติงานตามวิธีปฏิบัติในการบริหาร
1. ให้ผู้บริหารและบุคลากรของสถานศึกษามีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานและร่วมแก้ปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงาน	มีการให้ผู้บริหารและบุคลากรของสถานศึกษามีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานและร่วมแก้ปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงาน มีวิธีการแก้ปัญหาร่วมกัน 2 วิธี คือ 1) การประชุม เป็นการวางแผนการปฏิบัติงานของกิจกรรมโครงการหรือแนะนำให้ผู้รับผิดชอบวางแผนการจัดกิจกรรมให้ครบวงจรการทำงานตั้งแต่เริ่มต้นถึงเสร็จสิ้นกิจกรรม

ตารางที่ 4.5 แสดงผลการปฏิบัติงานตามหลักความรับผิดชอบ (ต่อ)

แนวปฏิบัติ ตามหลักความรับผิดชอบ	ผลการปฏิบัติงานตามวิธีปฏิบัติในการบริหาร
	2) การแนะนำเป็นรายบุคคลซึ่งมีทั้งบุคลากรเป็นผู้เข้าปรึกษาและผู้บริหารเชิญซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นปัญหาด้านเอกสารการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ การส่งงานล่าช้าหรือไม่รายงานและข้อมูลการรายงานไม่ตรงกับข้อเท็จจริง
2. ส่งเสริมให้บุคลากรของสถานศึกษามีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย	มีการส่งเสริมให้บุคลากรของสถานศึกษามีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ความรับผิดชอบที่ กศน.อำเภอบางสะพานน้อย คำนึงถึงมากที่สุดจำแนกเป็น 4 เรื่อง คือ 1) เรื่องเวลา 2) ข้อมูล/เอกสาร 3) การจัดกิจกรรม/โครงการ และ 4) เรื่องการประสานงาน มีงานบางงานที่ได้รับมอบหมายแล้วไม่ปฏิบัติคือการรายงานข้อมูลด้านยาเสพติดซึ่งผู้รับผิดชอบจัดเก็บเอกสารไม่เป็นระบบเอกสารสูญหาย มีการส่งงาน สนง.กศน.จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ช้ากว่ากำหนดเกี่ยวกับเรื่องการขอตรวจสอบวุฒิการศึกษา การส่งต้นฉบับข้อสอบปลายภาคในรายวิชาที่มอบหมายให้ กศน.อำเภอบางสะพานน้อยโดย สำนักงาน กศน.จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ต้องเลื่อนกำหนดการส่งให้ซึ่งไม่มีปัญหาอันเกิดจากการดำเนินการเรื่องนี้
3. สร้างขวัญและกำลังใจให้บุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความรู้ความสามารถและเต็มเวลา	มีการสร้างขวัญและกำลังใจให้บุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความรู้ความสามารถและเต็มเวลา บุคลากรของ กศน.อำเภอบางสะพานน้อย เมื่อได้รับมอบหมายงานแล้วมีความรับผิดชอบพอสมควร บางคนมีการจัดเก็บเอกสารไม่เป็นระบบเอกสารที่มอบหมายไปเกิดการสูญหาย มีผลการประเมินเรื่องงานที่ได้รับมอบหมายแล้วไม่ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับเรื่องวันลา มาสาย ของครูในสถานศึกษา

1.6 ผลการปฏิบัติงานตามหลักความคุ้มค่า จากการกำหนดแผนการใช้คู่มือตามหลักความคุ้มค่าและได้ดำเนินการปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ปรากฏว่าเกิดผลการปฏิบัติงานตามวิธีปฏิบัติในการบริหารของแนวปฏิบัติตามหลักความคุ้มค่า ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.6 แสดงผลการปฏิบัติงานตามหลักความคุ้มค่า

แนวปฏิบัติตามหลักความคุ้มค่า	ผลการปฏิบัติงานตามวิธีปฏิบัติในการบริหาร
1. สร้างจิตสำนึกให้บุคลากรของสถานศึกษาในการประหยัดพลังงานและใช้ทรัพยากรอื่นๆอย่างประหยัดและคุ้มค่า	มีการสร้างจิตสำนึกให้บุคลากรของสถานศึกษาในการประหยัดพลังงานและใช้ ทรัพยากรอื่นๆอย่างประหยัดและคุ้มค่า โดยเน้นความคุ้มค่าอยู่ 2 เรื่องคือ พลังงานและงบประมาณ
2. ส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีใช้ประกอบการปฏิบัติงานเพื่อลดงบประมาณและเวลา	มีการส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีประกอบการปฏิบัติงานเพื่อลดงบประมาณและเวลา จำแนกเป็น 3 ประเภทคือ อินเทอร์เน็ต โทรสาร และการส่ง EMS ทางไปรษณี
3. มีการวางแผนและกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงาน	มีการวางแผนและกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงาน โดยมีการกำหนดปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ รวมทั้งแผนพัฒนาสถานศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ

ตอนที่ 2 ผลการบริหารงานตามเกณฑ์ตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล จากการบริหารงานตามแผนการใช้คู่มือการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลแล้วมีผลเกิดขึ้นอย่างไรบ้าง บรรลุผลไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ผลการบริหารงานตามเกณฑ์ตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติตามหลักนิติธรรม มีผลการบริหารงานเป็นไปตามเกณฑ์ตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 4.7 แสดงผลการประเมินตามตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติตามหลักนิติธรรม

แนวปฏิบัติตามหลักนิติธรรม	ตัวชี้วัด	ผลการประเมิน	คะแนน
1. เผยแพร่ความรู้เรื่องกฎหมาย ระเบียบของสถานศึกษาแก่บุคลากรของสถานศึกษา	1. จำนวนข้อแย้งหรือไม่เห็นด้วยกับกฎระเบียบของสถานศึกษา	ไม่มีข้อขัดแย้งหรือไม่เห็นด้วยกับกฎระเบียบของสถานศึกษา	5
	2. จำนวนข้อร้องเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบหรือปฏิบัติอย่างไม่ถูกต้อง	ไม่มีข้อร้องเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบหรือปฏิบัติอย่างไม่ถูกต้อง	5

ตารางที่ 4.7 แสดงผลการประเมินตามตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติตามหลักนิติธรรม (ต่อ)

แนวปฏิบัติ ตามหลักนิติธรรม	ตัวชี้วัด	ผลการประเมิน	คะแนน
2. สร้างจิตสำนึกแก่นุคลากรของสถานศึกษาในการใช้กฎระเบียบให้ถูกต้อง	จำนวนการลงโทษทางวินัยต่อบุคลากรที่ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ	ไม่มีการลงโทษทางวินัยต่อบุคลากรที่ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบเลย	5
3. สร้างความเข้าใจเรื่องกฎระเบียบให้เป็นแนวเดียวกัน	จำนวนครั้งที่บุคลากรไม่ทราบหรือไม่เข้าใจกฎระเบียบแนวทางการปฏิบัติงานที่สร้างความเข้าใจร่วมกันแล้ว	ไม่มีบุคลากรที่ไม่ทราบหรือไม่เข้าใจกฎระเบียบแนวทางการปฏิบัติงานที่สร้างความเข้าใจร่วมกันแล้ว	4
คะแนนเฉลี่ย			4.75

จากตารางที่ 4.7 การบริหารโดยใช้หลักนิติธรรมของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีผลการประเมินตามตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติตามหลักนิติธรรมอยู่ในระดับดีมาก มีคะแนนเฉลี่ย 4.75 โดยพิจารณาเป็นรายข้อแล้วแนวปฏิบัติข้อที่ 1 และข้อที่ 2 มีผลการประเมินตามตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติอยู่ในระดับดีมากที่คะแนนสูงสุดคือ 5.00 คะแนนรองลงมาเป็นข้อที่ 3 มีผลการประเมินตามตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติอยู่ในระดับดี คะแนน 4.00 คะแนนตามลำดับ

2.2 ผลการบริหารงานตามเกณฑ์ตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติตามหลักคุณธรรม
มีผลการบริหารงานเป็นไปตามเกณฑ์ตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 4.8 แสดงผลการประเมินตามตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติตามหลักคุณธรรม

แนวปฏิบัติ ตามหลักคุณธรรม	ตัวชี้วัด	ผลการประเมิน	คะแนน
1. กำหนดให้บุคลากรของสถานศึกษายึดหลักจรรยาบรรณของครูและระเบียบของสถานศึกษา	1. จำนวนข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์เกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคลากรในสถานศึกษา	ไม่มีข้อร้องเรียนหรือร้องทุกข์เกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคลากรในสถานศึกษา	5
	2. จำนวนการประพฤติดังกล่าวทางวินัยของบุคลากรในสถานศึกษา	ไม่มีการประพฤติดังกล่าวทางวินัยของบุคลากรในสถานศึกษา	5

ตารางที่ 4.8 แสดงผลการประเมินตามตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติตามหลักคุณธรรม (ต่อ)

แนวปฏิบัติ ตามหลักคุณธรรม	ตัวชี้วัด	ผลการประเมิน	คะแนน
2. จัดให้มีระบบการ ร้องเรียนในการ ให้บริการของ สถานศึกษา	1. จำนวนข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์ เกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคลากรใน สถานศึกษา	ไม่มีการข้อร้องเรียนหรือร้องทุกข์ เกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคลากรใน สถานศึกษา	5
	2. จำนวนการประพุดติพิตทางวินัย ของบุคลากรในสถานศึกษา	ไม่มีการประพุดติพิตทางวินัยของ บุคลากรในสถานศึกษา	5
3. ส่งเสริมให้มีการใช้ คุณธรรมในการทำงาน อย่างต่อเนื่อง	1. จำนวนข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์ เกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคลากรใน สถานศึกษา	ไม่มีการข้อร้องเรียนหรือร้องทุกข์ เกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคลากรใน สถานศึกษา	5
	2. จำนวนการประพุดติพิตทางวินัย ของบุคลากรในสถานศึกษา	ไม่มีการประพุดติพิตทางวินัยของ บุคลากรในสถานศึกษา	5
4. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริม ความมีคุณธรรมให้แก่ บุคลากรของ สถานศึกษา	1. จำนวนข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์ เกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคลากรใน สถานศึกษา	ไม่มีการร้องเรียนหรือร้องทุกข์ เกี่ยวกับพฤติกรรม	5
	2. จำนวนการประพุดติพิตทางวินัย ของบุคลากรในสถานศึกษา	ไม่มีการประพุดติพิตทางวินัยของ บุคลากรในสถานศึกษา	5
	3. จำนวนกิจกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมที่สถานศึกษาจัดให้ครู และนักศึกษา	สถานศึกษามีการส่งเสริมให้มี กิจกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรม ให้กับครูและนักศึกษา 2 กิจกรรม แต่สามารถจัดได้ 1 กิจกรรม	2
	4. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่ เข้าร่วมกิจกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม	ผลการประเมินความพึงพอใจ การจัดกิจกรรมการศึกษาชั้น พื้นฐานเนื้อหาที่เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมสำหรับครู	4.54

ตารางที่ 4.8 แสดงผลการประเมินตามตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติตามหลักคุณธรรม (ต่อ)

แนวปฏิบัติ ตามหลักคุณธรรม	ตัวชี้วัด	ผลการประเมิน	คะแนน
5. ร่วมกับเครือข่ายจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	จำนวนกิจกรรมที่สถานศึกษาเข้าร่วมกับเครือข่ายในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	กิจกรรมที่สถานศึกษาเข้าร่วมกับเครือข่ายในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม จำนวน 4 กิจกรรม	4
คะแนนเฉลี่ย			4.59

จากตารางที่ 4.8 การบริหารโดยใช้หลักคุณธรรมของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีผลการประเมินตามตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติตามหลักคุณธรรมอยู่ในระดับดีมาก ที่คะแนนเฉลี่ย 4.59 โดยพิจารณาเป็นรายข้อแล้วแนวปฏิบัติข้อที่ 1-4 มีผลการประเมินตามตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติอยู่ในระดับดีมาก คะแนนสูงสุดคือ 5.00 คะแนน รองลงมา เป็นแนวปฏิบัติข้อที่ 4 ตัวชี้วัดที่ 4 มีผลการประเมินตามตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติอยู่ในระดับดีมาก คะแนน 4.54 คะแนน และข้อที่ 5 มีผลการประเมินตามตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติอยู่ในระดับดี คะแนน 4.00 ตามลำดับ

2.3 ผลการบริหารงานตามเกณฑ์ตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติตามหลักความโปร่งใส
มีผลการบริหารงานเป็นไปตามเกณฑ์ตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้
ตารางที่ 4.9 แสดงผลการประเมินตามตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติตามหลักความโปร่งใส

แนวปฏิบัติ ตามหลักความโปร่งใส	ตัวชี้วัด	ผลการประเมิน	คะแนน
1.สำรวจความเห็นของประชาชนเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมด้านการศึกษาของสถานศึกษา	ความพึงพอใจของนักศึกษาและประชาชนต่อกิจกรรมที่ได้รับจากสถานศึกษา	นักศึกษาและประชาชนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมที่ได้รับจากสถานศึกษา	5
2.ส่งเสริมให้บุคลากรของสถานศึกษามีการปฏิบัติงานอย่างโปร่งใส	จำนวนข้อร้องเรียนของผู้รับบริการเกี่ยวกับความไม่ชัดเจนของขั้นตอนการให้บริการ	ไม่มีเรื่องร้องเรียนของผู้รับบริการเกี่ยวกับความไม่ชัดเจนของขั้นตอนการให้บริการ	5

ตารางที่ 4.9 แสดงผลการประเมินตามตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติตามหลักความโปร่งใส (ต่อ)

แนวปฏิบัติ ตามหลักความโปร่งใส	ตัวชี้วัด	ผลการประเมิน	คะแนน
3. พัฒนาระบบ สารสนเทศด้านระบบ การจัดเก็บเอกสารให้ สะดวกต่อการสืบค้น และการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร	1. จำนวนรูปแบบของการจัดเก็บ เอกสาร	มีรูปแบบของการจัดเก็บเอกสาร ให้สะดวกต่อการสืบค้น 2 อย่าง	2
	2. จำนวนของรูปแบบ การเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสาร	มีรูปแบบการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารในองค์กรมากเกินกว่า เกณฑ์ที่กำหนดและมีรูปแบบการ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารหลายวิธี	5
4. จัดทำคู่มือปฏิบัติงาน พร้อมทั้งทีมงานต้องมี ผัง ระบุ ขั้นตอน ระยะเวลาของการ ทำงาน	จำนวนข้อร้องเรียนของบุคลากร ภายในเกี่ยวกับความไม่ชัดเจนใน กระบวนการปฏิบัติงานและการ บริหารภายในสถานศึกษา	ไม่มีการร้องเรียนของบุคลากร ภายในเกี่ยวกับความไม่ชัดเจนใน กระบวนการปฏิบัติงานและการ บริหารภายในสถานศึกษา	5
5. มีการนิเทศติดตาม ประเมินผลและการ รายงานผลของการจัด กิจกรรม	1. จำนวนครั้งของการนิเทศ กิจกรรมของสถานศึกษา	มีการนิเทศกิจกรรมของ สถานศึกษา	4
	2. จำนวนครั้งของการรายงานผล การจัดกิจกรรม	มีการรายงานผลการจัดกิจกรรม ทุกกิจกรรม	5
คะแนนเฉลี่ย			3.71

จากตารางที่ 4.9 การบริหาร โดยใช้หลักความโปร่งใสของศูนย์การศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีผลการประเมินตามตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติตามหลัก
ความโปร่งใสอยู่ในระดับดี ที่คะแนนเฉลี่ย 3.71 โดยพิจารณาเป็นรายข้อแล้วแนวปฏิบัติข้อที่ 1-5 มีผล
การประเมินตามตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติอยู่ในระดับดีมาก คะแนนสูงสุดคือ 5.00 คะแนนทุกข้อ ยกเว้น
ข้อที่ 5 ตัวชี้วัดที่ 1 มีผลการประเมินตามตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติอยู่ในระดับดี มีคะแนน 4.00 คะแนน
และข้อที่ 3 ตัวชี้วัดที่ 1 มีผลการประเมินตามตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติอยู่ในระดับควรปรับปรุง คะแนน
2.00 คะแนน

2.4 ผลการบริหารงานตามเกณฑ์ตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติตามหลักการมีส่วนร่วม
มีผลการบริหารงานเป็นไปตามเกณฑ์ตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 4.10 แสดงผลการประเมินตามตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติตามหลักการมีส่วนร่วม

แนวปฏิบัติ ตามหลักการมีส่วนร่วม	ตัวชี้วัด	ผลการประเมิน	คะแนน
1. ส่งเสริมให้เครือข่ายมีส่วน ร่วมในการจัด กิจกรรมของ สถานศึกษา	1. จำนวนกิจกรรมที่ให้เครือข่ายมีส่วน ร่วมกับสถานศึกษา	มีกิจกรรมที่ให้เครือข่ายและผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมตามเกณฑ์ที่กำหนด	5
	2. จำนวนเครือข่ายหรือผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีส่วนร่วมกับกิจกรรม ของสถานศึกษา	เครือข่ายหรือผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมกับกิจกรรมของสถานศึกษาตามเกณฑ์ที่กำหนด	5
2. ส่งเสริมสนับสนุนให้ กศน. ตำบล มีบทบาท ในการจัดกิจกรรม การศึกษา	จำนวนกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ กศน.ตำบล ปฏิบัติหรือร่วมปฏิบัติ กับ กศน.อำเภอ	มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ กศน. ตำบล ปฏิบัติหรือร่วมปฏิบัติกับ กศน.อำเภอตามเกณฑ์ที่กำหนด	5
3. มุ่งเน้นให้บุคลากร ของสถานศึกษา ปฏิบัติงานโดยใช้การมี ส่วนร่วม	จำนวนข้อขัดแย้งหรือข้อกล่าวหา ของผู้เกี่ยวข้องหรือได้รับ ผลกระทบ เมื่อนำแผนงาน/ โครงการที่ผ่านกระบวนการมีส่วน ร่วมไปปฏิบัติ	ไม่มีข้อขัดแย้งหรือข้อกล่าวหา ของผู้เกี่ยวข้องหรือได้รับ ผลกระทบ เมื่อนำแผนงาน/ โครงการที่ผ่านกระบวนการมีส่วน ร่วมไปปฏิบัติ	5
คะแนนเฉลี่ย			5.00

จากตารางที่ 4.10 การบริหารโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมของศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีผลการประเมินตามตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติตามหลักการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับดีมาก ที่คะแนนเฉลี่ย 5.00 โดยพิจารณาเป็นรายชื่อแล้วแนวปฏิบัติทุกข้อมีผลการประเมินตามตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติอยู่ในระดับดีมาก คะแนนสูงสุดคือ 5.00 คะแนน

2.5 ผลการบริหารงานตามเกณฑ์ตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติตามหลักความรับผิดชอบ
มีผลการบริหารงานเป็นไปตามเกณฑ์ตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้
ตารางที่ 4.11 แสดงผลการประเมินตามตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติตามหลักความรับผิดชอบ

แนวปฏิบัติตามหลักความ รับผิดชอบ	ตัวชี้วัด	ผลการประเมิน	คะแนน
1. ให้ผู้บริหารและบุคลากรของ สถานศึกษามีความรับผิดชอบใน การปฏิบัติงานและร่วมแก้ปัญหาที่ เกิดจากการปฏิบัติงาน	จำนวนครั้งที่บุคลากร เข้าปรึกษา ผู้อำนวยการ	บุคลากรเข้าปรึกษาผู้อำนวยการ ตลอดเวลาเกินกว่าเกณฑ์ที่ กำหนด	5
2. ส่งเสริมให้บุคลากรของ สถานศึกษามีความรับผิดชอบใน งานที่ได้รับมอบหมาย	1. จำนวนครั้งของงาน ที่ได้รับมอบหมายแล้ว ไม่ปฏิบัติ	มีงานที่ได้รับมอบหมายแล้วไม่ ปฏิบัติ	3
	2. จำนวนครั้งของ ปัญหาที่เกิดจากการ ปฏิบัติงานผิดพลาด	ไม่มีปัญหาที่เกิดจากการ ปฏิบัติงานผิดพลาด	5
	3. จำนวนครั้งการส่ง งาน สนง.กศน.จังหวัด ช้ากว่ากำหนด	ไม่มีการส่งงาน สนง.กศน.จังหวัด ช้ากว่ากำหนด	5
3. สร้างขวัญและกำลังใจให้บุคลากร ของสถานศึกษาเพื่อสร้างแรงจูงใจ ในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความรู้ ความสามารถและเต็มเวลา	1. จำนวนครั้งของงาน ที่ได้รับมอบหมายแล้ว ไม่ปฏิบัติ	มีงานที่ได้รับมอบหมายแล้วไม่ ปฏิบัติ	3
	2. จำนวนวันลา มา สาย ของ ครู ใน สถานศึกษา	ไม่มีวันลา มาสาย ของครูใน สถานศึกษา	5
คะแนนเฉลี่ย			4.33

จากตารางที่ 4.11 การบริหาร โดยใช้ความรับผิดชอบต่อศูนย์การศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีผลการประเมินตามตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติตาม
หลักความรับผิดชอบอยู่ในระดับดี ที่คะแนนเฉลี่ย 4.33 โดยพิจารณาเป็นรายข้อแล้วแนวปฏิบัติทุกข้อ
มีผลการประเมินตามตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติอยู่ในระดับดีมาก มีคะแนนสูงสุดคือ 5.00 คะแนน ยกเว้น
แนวปฏิบัติข้อที่ 2 ตัวชี้วัดที่ 1 และแนวปฏิบัติข้อที่ 3 ตัวชี้วัดที่ 1 มีผลการประเมินตามตัวชี้วัดของ
แนวปฏิบัติอยู่ในระดับพอใช้ คะแนน 3.00 คะแนน

2.6 ผลการบริหารงานตามเกณฑ์ตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติตามหลักความคุ้มค่า
มีผลการบริหารงานเป็นไปตามเกณฑ์ตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 4.12 แสดงผลการประเมินตามตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติตามหลักความคุ้มค่า

แนวปฏิบัติตามหลักความคุ้มค่า	ตัวชี้วัด	ผลการประเมิน	คะแนน
1. สร้างจิตสำนึกให้บุคลากรของสถานศึกษาในการประหยัดพลังงานและใช้ทรัพยากรอื่นๆ อย่างประหยัดและคุ้มค่า	1.มีมาตรการการประหยัดพลังงานและทรัพยากรอื่นๆ ใช้ในสถานศึกษา	มีมาตรการการประหยัดพลังงานและ ทรัพยากรอื่นๆ ใช้ในสถานศึกษา	4.33
	2.อัตราค่าสาธารณูปโภคมีแนวโน้มลดลง	ค่าสาธารณูปโภคมีแนวโน้มลดลง	3
2. ส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีใช้ประกอบการปฏิบัติงานเพื่อลดงบประมาณและเวลา	จำนวนครั้งของการใช้เทคโนโลยีในการประสานงานและการจัดส่งข้อมูลของสถานศึกษา	มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อประสานงานและการจัดส่งข้อมูลของสถานศึกษาเกินเกณฑ์ที่กำหนด	5
3. มีการวางแผนและกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงาน	1. มีแผนการปฏิบัติงานพร้อมเป้าหมายอย่างชัดเจน	สถานศึกษามีแผนการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน	5
	2. ปฏิบัติงานได้เป้าหมายตามแผนที่กำหนดไว้	ปฏิบัติงานได้เป้าหมายตามแผนที่กำหนดไว้	5
คะแนนเฉลี่ย			4.46

จากตารางที่ 4.12 การบริหารโดยใช้ความคุ้มค่าของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีผลการประเมินตามตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติตามหลักความคุ้มค่าอยู่ในระดับดี ที่คะแนนเฉลี่ย 4.46 โดยพิจารณาเป็นรายข้อแล้วมีผลการประเมินตามแนวปฏิบัติ ข้อที่ 2 และ 3 อยู่ในระดับดีมาก คะแนนสูงสุดคือ 5.00 คะแนน รองลงมาเป็นแนวปฏิบัติข้อที่ 1 มีผลการประเมินตามตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติอยู่ในระดับพอใช้ คะแนน 3.00 คะแนนตามลำดับ

ตารางที่ 4.13 แสดงสรุปผลการประเมินตามตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล 6 หลัก

หลักธรรมาภิบาล	คะแนนเฉลี่ย	ระดับคุณภาพ
1.หลักนิติธรรม	4.75	ดีมาก
2. หลักคุณธรรม	4.59	ดีมาก
3. หลักความโปร่งใส	3.71	ดี
4. หลักการมีส่วนร่วม	5.00	ดีมาก
5. หลักความความรับผิดชอบ	4.33	ดี
6. หลักความคุ้มค่า	4.46	ดี
เฉลี่ย	4.47	ดี

จากตารางที่ 4.13 สรุปผลการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีผลการประเมินตามตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 หลักอยู่ในระดับดี ที่คะแนนเฉลี่ย 4.47 ถ้าพิจารณาเป็นรายหลักแล้วจะเห็นว่า หลักการมีส่วนร่วมมีผลการประเมินตามตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติอยู่ในระดับดีมาก มีคะแนนสูงสุดคือ 5.00 คะแนน รองลงมาเป็นหลักนิติธรรมมีผลการประเมินตามตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติอยู่ในระดับดีมาก คะแนน 4.75 คะแนน หลักคุณธรรมมีผลการประเมินตามตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติอยู่ในระดับดีมาก คะแนน 4.59 คะแนนตามลำดับ และหลักที่มีผลการประเมินตามตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติต่ำที่สุดคือหลักความโปร่งใสมีผลการประเมินอยู่ในระดับดี คะแนน 3.71 คะแนน

บทที่ 5

สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การวิจัยและพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิจัยและพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) เป็นกระบวนการที่เน้นการปฏิบัติและการมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์กรนักศึกษา กศน. อำเภอบางสะพานน้อย คณะกรรมการสถานศึกษาโดยมีวิธีดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการดำเนินงานการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ประเด็นการสนทนากลุ่มแบบสัมภาษณ์ แบบประเมินผลการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการบริหารโดยใช้หลักนิติธรรม สถานศึกษาใช้แนวทางของการเผยแพร่ความรู้สร้างความเข้าใจ สร้างจิตสำนึก เรื่องกฎหมายระเบียบของสถานศึกษาแก่บุคลากรของสถานศึกษาพบว่า บุคลากรของสถานศึกษาไม่มีข้อขัดแย้งหรือไม่เห็นด้วยกับกฎระเบียบของสถานศึกษาและไม่มีข้อร้องเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบหรือปฏิบัติอย่างไม่ถูกต้องไม่มีการลงโทษทางวินัยต่อบุคลากรที่ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบเลยและไม่มีบุคลากรที่ไม่ทราบหรือไม่เข้าใจกฎระเบียบแนวทางการปฏิบัติงานที่สร้างความเข้าใจร่วมกันแล้ว และมีผลการประเมินตามตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติตามหลักนิติธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก มีคะแนนเฉลี่ย 4.75

2. ผลการบริหารโดยใช้หลักคุณธรรม สถานศึกษามีการกำหนดให้บุคลากรยึดหลักจรรยาบรรณของครูปี พ.ศ. 2539 ระเบียบของสถานศึกษารวมทั้งส่งเสริมให้มีการใช้คุณธรรมในการทำงานอย่างต่อเนื่อง มีระบบการร้องเรียนในการให้บริการของสถานศึกษา จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความมีคุณธรรมให้แก่บุคลากรของสถานศึกษา และร่วมกับเครือข่ายจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม พบว่า ไม่มีข้อร้องเรียนหรือร้องทุกข์เกี่ยวกับพฤติกรรมและไม่มีการประพฤติด

ทางวินัยของบุคลากรในสถานศึกษา และมีผลการประเมินตามตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติตามหลักคุณธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก มีคะแนนเฉลี่ย 4.59

3. ผลการบริหาร โดยใช้หลักความโปร่งใส สถานศึกษามีการสำรวจความเห็นของประชาชนเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมด้านการศึกษา การส่งเสริมให้บุคลากรของสถานศึกษามีการปฏิบัติงานอย่างโปร่งใส พัฒนาระบบสารสนเทศ ระบบการจัดเก็บเอกสารให้สะดวกต่อการสืบค้น และเผยแพร่ จัดทำคู่มือปฏิบัติงานพร้อมทั้งบางงานต้องมีผังระบุขั้นตอนระยะเวลาของการทำงาน มีการนิเทศติดตามประเมินผลและการรายงานผลของการจัดกิจกรรม พบว่า นักศึกษา กศน.อำเภอ บางสะพานน้อยและประชาชนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมที่สถานศึกษาจัดให้ และไม่มีเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับความไม่ชัดเจนของขั้นตอนการให้บริการ และมีผลการประเมินตามตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติตามหลักความโปร่งใส ในภาพรวมอยู่ในระดับดี มีคะแนนเฉลี่ย 3.71

4. ผลการบริหาร โดยใช้หลักการมีส่วนร่วม มีการส่งเสริมให้เครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนให้ กศน.ตำบลมีบทบาทในการจัดกิจกรรม มุ่งเน้นให้บุคลากรของสถานศึกษาปฏิบัติงาน โดยใช้การมีส่วนร่วมของหน่วยงานเครือข่าย เช่น อำเภอ บางสะพานน้อย องค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มสตรี โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลและสถานีอนามัยในอำเภอ บางสะพานน้อย โรงพยาบาลบางสะพานน้อย สถานีตำรวจภูธรอำเภอ บางสะพานน้อย ชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน ศูนย์วิจัยหม่อมเจ้าสิทธิพรกฤดากร เทศบาลตำบล บางสะพานน้อย และ พบว่าหน่วยงานเครือข่ายดังกล่าวข้างต้นทั้งหมดไม่มีข้อขัดแย้งหรือข้อกล่าวหาเมื่อนำแผนงาน/โครงการที่ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมไปปฏิบัติในพื้นที่ และมีผลการประเมินตามตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติตามหลักการมีส่วนร่วมในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก มีคะแนนเฉลี่ย 5.00

5. ผลการบริหาร โดยใช้หลักความรับผิดชอบ มีการให้ผู้บริหารและบุคลากรของสถานศึกษามีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานและร่วมแก้ปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงาน ส่งเสริมให้บุคลากรของสถานศึกษามีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย มีการสร้างขวัญและกำลังใจให้บุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความรู้ความสามารถและเต็มเวลา พบว่าบุคลากรมีการปรึกษาผู้อำนวยการตลอดระยะเวลาที่ทดลองการใช้คู่มือแต่มีงานบางงานที่ได้รับมอบหมายแล้วไม่ปฏิบัติซึ่งผู้รับผิดชอบจัดเก็บเอกสารไม่เป็นระบบเอกสารสูญหาย สำหรับการส่งงาน สนง.กศน.จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีการส่งช้ากว่ากำหนดซึ่งไม่มีปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงานผิดพลาด และมีผลการประเมินตามตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติตามหลักความรับผิดชอบในภาพรวมอยู่ในระดับดี มีคะแนนเฉลี่ย 4.33

6. ผลการบริหารโดยใช้หลักความคุ้มค่า มีการวางแผนและกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงาน สร้างจิตสำนึกให้บุคลากรของสถานศึกษาประหยัดพลังงานและใช้ทรัพยากรอื่นๆอย่างประหยัด และคุ้มค่าและส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีประกอบการปฏิบัติงานเพื่อลดงบประมาณและเวลา พบว่า กศน.อำเภอบางสะพานน้อยมีแผนการปฏิบัติงานอย่างชัดเจนและปฏิบัติงานได้เป้าหมายตามแผนที่กำหนดไว้ กำหนดมาตรการการประหยัดพลังงานและทรัพยากรอื่นๆใช้ในสถานศึกษาและมีอัตราค่าสาธารณูปโภคมีแนวโน้มลดลงและบุคลากรใช้เทคโนโลยีในการประสานงานและการจัดส่งข้อมูลของสถานศึกษา และมีผลการประเมินตามตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติตามหลักความความคุ้มค่า ในภาพรวมอยู่ในระดับดี มีคะแนนเฉลี่ย 4.66

การอภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่องการวิจัยและพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการบริหารโดยใช้หลักนิติธรรม พบว่า มีแนวทางตามหลักนิติธรรมที่ใช้ในการบริหาร 3 แนวทางคือ 1) การเผยแพร่ความรู้ 2) สร้างความเข้าใจ 3) สร้างจิตสำนึกเรื่องกฎหมายระเบียบของสถานศึกษาแก่บุคลากร ซึ่งบุคลากรของสถานศึกษาเห็นด้วยกับกฎระเบียบไม่มีข้อร้องเรียนจากการปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎระเบียบ ไม่มีการลงโทษทางวินัยต่อบุคลากร บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจกฎระเบียบแนวทางการปฏิบัติงาน และบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในกฎระเบียบงานที่รับผิดชอบสามารถอ้างอิงได้ถูกต้องพร้อมทั้งทราบแหล่งในการสืบค้นได้ เพราะว่ากฎระเบียบแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของ กศน.ระดับอำเภอมีจำนวนไม่มากและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกฎระเบียบแนวปฏิบัตินั้นมีการจัดหาไว้สำหรับบุคลากร โดยคัดแยกประเภทของเอกสารเป็นหมวดหมู่พร้อมทั้งมีการติดป้ายชื่อประเภทของเอกสารด้วย หลังจากนั้นมีการประชุมชี้แจงให้บุคลากรทุกคนทราบเป็นแนวเดียวกัน ถ้าไม่แน่ใจเกี่ยวกับระเบียบใดมีการปรึกษาผู้อำนวยการ กศน.อำเภอ หรือหารือเป็นการภายในกับเจ้าหน้าที่งานระดับจังหวัดก่อนปฏิบัติเพื่อความถูกต้อง กรณีมีกฎระเบียบแนวปฏิบัติใหม่มีการแจ้งเวียนให้บุคลากรทราบทุกท่านและมอบหมายผู้รับผิดชอบดำเนินการเก็บเอกสารเป็นแฟ้มระเบียบอย่างเป็นระบบพร้อมให้เจ้าหน้าที่ธุรการรับผิดชอบ นอกจากนี้แล้วผู้บริหารต้องทราบกฎระเบียบแนวปฏิบัติและเป็นผู้ขับเคลื่อนด้วยโดยฝึกให้บุคลากรทุกคนศึกษากฎระเบียบแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับงานที่รับผิดชอบให้เป็นปัจจุบันถูกต้อง จากเอกสารหนังสือที่มีอยู่และค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่งอื่นๆ เช่น อินเทอร์เน็ต พร้อมทั้งเน้นการใช้กฎระเบียบแนวปฏิบัติอย่างเข้มงวด เพราะผู้ปฏิบัติคิดว่าปฏิบัติงานที่รับผิดชอบแบบนี้มานานแล้วคงไม่ต้องศึกษากฎระเบียบแนวปฏิบัติหรือ

ปฏิบัติเหมือนอำเภอข้างเคียงน่าจะไม่ผิดแต่กฎระเบียบแนวปฏิบัติมีการปรับเปลี่ยนเสมอ เพราะกฎระเบียบแนวปฏิบัติเป็นหัวใจของการปฏิบัติเป็นแนวทางให้งานประสบผลสำเร็จอย่างราบรื่นไม่มีผลกระทบตามมาภายหลัง นอกจากนี้แล้วนักศึกษา กศน. และคณะกรรมการสถานศึกษาของ กศน. อำเภอบางสะพานน้อย มีความรู้ความเข้าใจด้านกฎระเบียบที่เกี่ยวกับตนเองอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภัทรมาศ จริยเวชช์วัฒนา (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารการจัดการของเทศบาลตำบลบ้านฉางตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อศึกษากระบวนการในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารของเทศบาลตำบลบ้านฉาง ผลการศึกษาพบว่า ในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลบ้านฉางตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลบ้านฉาง ได้จัดทำโครงการตามนโยบายและเทศบัญญัติในด้านต่างๆ และรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากประชาชน เพื่อหาจุดยืนและแนวทางร่วมกัน พบว่ายังประสบปัญหา ในเรื่องโครงสร้างพื้นฐานการทำงานในเทศบาลยังไม่เป็นระบบ โดยพนักงานส่วนหนึ่งยังคงยึดติดกับระบบงานเก่าไม่ยอมรับระเบียบกฎเกณฑ์ใหม่ ๆ ทางด้านกระบวนการนำหลักธรรมาภิบาล มาใช้ในการบริหารเทศบาลตำบลบ้านฉาง มีความเสมอภาคและกระจายการพัฒนาอย่างทั่วถึง ไม่มีการเลือกปฏิบัติและได้จัดตั้งคณะกรรมการชุมชนร่วมกันจัดทำแผนพัฒนา และในเรื่องของการจัดซื้อจัดจ้างกระบวนการต่าง ๆ ส่วนใหญ่มีความเปิดเผยตรงไปตรงมา พบว่ามีปัญหาในเรื่องของคณะกรรมการชุมชนที่ได้รับการแต่งตั้งเข้ามานั้นบางคนไม่เห็นแก่ประโยชน์ของชุมชนแต่เข้ามาเพื่อหาผลประโยชน์ให้กับตนเอง

2. ผลการบริหาร โดยใช้หลักคุณธรรม พบว่า มีแนวทางตามหลักคุณธรรมที่ใช้ในการบริหาร 5 แนวทาง คือ 1) กำหนดให้บุคลากรยึดหลักจรรยาบรรณของครูปี พ.ศ. 2539 และระเบียบของสถานศึกษา 2) การส่งเสริมให้ใช้คุณธรรมในการทำงานอย่างต่อเนื่อง 3) จัดให้มีระบบการร้องเรียนในการให้บริการของสถานศึกษา 4) การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้แก่บุคลากรของสถานศึกษามีคุณธรรม และ 5) ร่วมกับเครือข่ายจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งจากการบริหารโดยใช้หลักคุณธรรม พบว่า ไม่มีการร้องเรียนหรือร้องทุกข์เกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคลากร ไม่มีการประพฤติผิดทางวินัยของบุคลากรในสถานศึกษา เพราะ กศน.อำเภอบางสะพานน้อยมีบุคลากรจำนวนน้อย จึงง่ายต่อการบริหารจัดการมีความใกล้ชิดกันเป็นการส่วนตัวมากอยู่ด้วยกันแบบพี่แบบน้องสามารถตักเตือนได้ อีกประการหนึ่งคุณธรรมเป็นเรื่องของความดีงามที่ทุกคนปฏิบัติได้ไม่ยากสร้างเกียรติยศชื่อเสียงแก่ตนเองและองค์กร นอกจากนี้แล้วสถานศึกษายังมีกิจกรรมโครงการที่ให้บุคลากรปฏิบัติและยังให้ความสำคัญกับกิจกรรมที่เครือข่ายจัดขึ้น โดยเข้าร่วมทุกครั้งที่มีโอกาสทั้งนักศึกษาและครู อีกทั้งปัจจุบันนี้ประชาชนทั่วไปมีความรู้ความเข้าใจงาน กศน.อำเภอมากขึ้น โดย กศน.อำเภอเปิดตัวออกสู่ชุมชนมากขึ้นเช่นเดียวกันพร้อมทั้งมีช่องทางเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่หลากหลายรูปแบบ เช่น คลื่นวิทยุชุมชน เว็บไซต์ของ กศน.อำเภอ รวมถึงครู กศน.อำเภอเป็นคนในภูมิลำเนาชาวบ้านมีความคุ้นเคยตั้งแต่รุ่นพ่อแม่จนถึงรุ่นครูจึงทำให้มีความเข้าใจอย่างดี สำหรับ นศ.กศน.มีพฤติกรรมดี

ขึ้นมีความคุ้นเคยมากขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมด้านคุณธรรมของ กศน.อำเภอบางสะพานน้อย จัดและร่วมกับเครือข่าย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บลูเมล (Blumel,2000:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ความช่วยเหลือระหว่างประเทศ,ความร่วมมือกันระหว่างนักสังคมสงเคราะห์และการนำหลัก ธรรมาภิบาลมาใช้ (ประเทศเคนยา) งานวิจัยนี้พบว่า หลักธรรมาภิบาลมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อความ ร่วมมือ ต่องานความช่วยเหลือระหว่างประเทศของนักสังคมสงเคราะห์ต่างๆ ส่วนปัจจัยอื่นๆ ที่ช่วย เสริมสร้างการทำงานร่วมกันระหว่างนักสังคมสงเคราะห์เหล่านี้ในประเทศเคนยา (Kenya) ก็คือ ความสามารถของนักสังคมสงเคราะห์ในการเข้าถึงวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และรวมไป ถึงการปรับตัวเข้าหากันเพื่อที่จะสร้างความร่วมมือเป็นกลุ่มย่อยๆ เพื่อที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ในการ สื่อสาร และการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ท้ายที่สุดนักสังคมสงเคราะห์ จากความร่วมมือกันระหว่าง ประเทศ ที่มีจำนวนมากในประเทศเคนยา ยังก่อให้เกิดการสร้างสภาพสังคมใหม่ๆ โดยการนำ กิจกรรมและความมีส่วนร่วมต่างๆ เข้ามาเป็นปัจจัยในการเชื่อมต่อ

3. ผลการบริหาร โดยใช้หลักความโปร่งใส พบว่า มีแนวทางตามหลักความโปร่งใสที่ใช้ใน การบริหาร 5 แนวทางคือ 1) การสำรวจความเห็นของประชาชนเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมด้าน การศึกษา 2) การส่งเสริมให้บุคลากรของสถานศึกษามีการปฏิบัติงานอย่างโปร่งใส 3) การพัฒนา ระบบสารสนเทศระบบการจับเก็บเอกสารให้สะดวกต่อการสืบค้นและเผยแพร่ 4) จัดทำคู่มือ ปฏิบัติงาน และ5) การนิเทศติดตามประเมินผลและการรายงานผลของกิจกรรม จากการบริหาร โดยใช้หลักความโปร่งใสปรากฏว่า นักศึกษา กศน.อำเภอบางสะพานน้อยและประชาชนมีความ พึงพอใจต่อกิจกรรมที่สถานศึกษาจัดให้ และไม่มีเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับขั้นตอนการให้บริการ เพราะ จากการดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมสร้างความโปร่งใสให้เกิดในองค์กรนั้นมีความสำคัญมาก บุคลากร ปฏิบัติงานด้วยความสบายใจ ทราบกระบวนการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบทุกขั้นตอนจากคู่มือที่ร่วมกัน จัดทำขึ้น มีความเข้าใจในประสิทธิภาพประสิทธิผลของงานที่จะเกิดขึ้น สำหรับนักศึกษา กศน.และ ประชาชนที่มาใช้บริการทราบและเข้าใจขั้นตอนในการใช้บริการจากข้อมูลที่จัดแสดงไว้อย่างเปิดเผย อ่านได้อย่างง่ายและมีบุคลากรให้บริการตลอดเวลาราชการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศิรินารถ นันทวัฒน์ภิรมย์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลัก ธรรมาภิบาลอำเภอเมืองลำพูน ผลการศึกษาพบว่า การบริหารทางด้านวิชาการผู้บริหารส่วนใหญ่ได้จัด ให้มีการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนตามสภาพจริง แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารตระหนัก มองเห็นความสำคัญของการวัดผลและประเมินผล การบริหารด้านงบประมาณ ได้มีการมอบหมายให้ มีผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บ ควบคุม และเบิกจ่ายพัสดุ และแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบพัสดุ ประจำอย่างสม่ำเสมอทุกปี การบริหารด้านบุคลากร มีการมอบหมายอำนาจหน้าที่รับผิดชอบให้แก่ บุคลากรในแต่ละตำแหน่งตามความสามารถและความเหมาะสมเป็นลายลักษณ์อักษร การบริหารด้าน การบริหารทั่วไป มีการจัดทำสำมะโนและระบบข้อมูลสารสนเทศจากการทำสำมะโนผู้เรียนเพื่อให้

สามารถนำข้อมูลมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาต้องประสานงานกับชุมชนและท้องถิ่น ในการสำรวจจำนวนนักเรียนที่จะเข้ารับการศึกษาในเขตบริการของสถานศึกษา

4. ผลการบริหาร โดยใช้หลักการมีส่วนร่วม พบว่า มีแนวทางตามหลักความมีส่วนร่วมที่ใช้ในการบริหาร 3 แนวทาง คือ 1) การส่งเสริมให้เครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม 2) การส่งเสริมสนับสนุนให้ กศน. ตำบลมีบทบาทในการจัดกิจกรรมการศึกษา และ 3) มุ่งเน้นให้บุคลากรของสถานศึกษาปฏิบัติงานโดยใช้การมีส่วนร่วม จากการบริหารโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมปรากฏว่า การปฏิบัติงานของบุคลากรของสถานศึกษาร่วมกับหน่วยงานเครือข่าย คือ อำเภอบางสะพานน้อย องค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มสตรี โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลและสถานีอนามัยในอำเภอบางสะพานน้อย โรงพยาบาลบางสะพานน้อย สถานีตำรวจภูธรอำเภอบางสะพานน้อย ชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้านศูนย์วิจัยหม่อมเจ้าสิทธิพรกฤดากร เทศบาลตำบลบางสะพานน้อย ไม่มีข้อขัดแย้งหรือข้อกล่าวหาของหน่วยงานเครือข่ายและบุคคลเมื่อนำแผนงาน/โครงการที่ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมไปปฏิบัติ เพราะการปฏิบัติงานของ กศน. อำเภอบางสะพานน้อยมีความโดดเด่นเรื่องความร่วมมือของเครือข่ายโดยใช้การประสานงานเป็นหัวใจของการปฏิบัติงานเนื่องจาก กศน. อำเภอบางสะพานน้อยมีความขาดแคลนด้านอาคารสถานที่อุปกรณ์ที่จำเป็นด้านการศึกษาเช่นอาคารศูนย์การเรียนชุมชน(สรช.) เครื่องฉายโพรเจกเตอร์พร้อมจอรับภาพ รวมถึงข้อจำกัดด้านบุคลากร จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการให้ความสำคัญกับเครือข่ายเป็นสำคัญในการปฏิบัติงาน ซึ่งได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดีจากเครือข่าย เช่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 5 ตำบลให้ความอนุเคราะห์อาคารสำนักงานเดิมใช้เป็นศูนย์การเรียนชุมชนในการจัดกิจกรรมของนักศึกษา กศน. สำหรับโรงเรียนและส่วนราชการภายในอำเภอบางสะพานน้อยให้ความมือในการร่วมจัดกิจกรรมอีกทั้ง กศน. อำเภอบางสะพานน้อยเองได้ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานดังกล่าวด้วยเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทพล พงศธรวิสุทธิ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการสร้างระบบการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลสันนาเม็ง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ด้านความพึงพอใจของประชาชนนั้น ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของ อบต. และเห็นด้วยว่ารูปแบบการปกครองท้องถิ่นแบบ อบต. ส่งผลให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่นของตน ด้านคณะผู้บริหาร สมาชิกสภา พนักงานส่วนตำบล และลูกจ้าง พบว่าอบต. มีประสิทธิผลในการดำเนินงานบทบาทและหน้าที่ที่มีความรับผิดชอบอยู่ในระดับความพึงพอใจสูง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ คลาร์ก (Clarke, 2001: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการกระจายอำนาจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศกาน่า พบว่า ในประเทศที่ด้อยพัฒนาการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยได้มีการกระจายอำนาจส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่น โดยประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้นทำให้เกิดกลยุทธ์การพัฒนาที่เป็นจริงเป็นจัง มีการปรับตัวในการปฏิบัติต่างๆ ของ

ท้องถิ่นโดยใช้หลักธรรมาภิบาลให้เหมาะสมกับท้องถิ่นจนถือเป็นกุญแจสำคัญการใช้หลักธรรมาภิบาล ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น แต่ก็ยังคงมีปัญหายังคงมีการถือพรรคถือพวก

5. ผลการบริหารโดยใช้หลักความรับผิดชอบ พบว่า มีแนวทางตามหลักความรับผิดชอบที่ใช้ในการบริหาร 3 แนวทาง คือ 1) ให้ผู้บริหารและบุคลากรของสถานศึกษามีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานและร่วมแก้ปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงาน 2) ส่งเสริมให้บุคลากรของสถานศึกษามีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย และ 3) สร้างขวัญและกำลังใจให้บุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความรู้ความสามารถและเต็มเวลา จากการบริหารโดยใช้หลักความรับผิดชอบปรากฏว่า บุคลากรของ กศน.อำเภอบางสะพานน้อยมีการปรึกษาผู้อำนวยการตลอดระยะเวลาที่ทดลองการใช้คู่มือและเมื่อมีปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงานมีการร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างบุคลากรกับผู้อำนวยการ แต่เป็นปัญหาที่เกิดเป็นปัญหาไม่ร้ายแรง เช่น เอกสารการเบิกจ่ายเงินไม่ถูกต้อง งานที่ได้รับมอบหมายแล้วไม่ปฏิบัติ การรายงานข้อมูล กศน.จังหวัดลำพูน โดยเกิดจากผู้รับผิดชอบจัดเก็บเอกสารไม่เป็นระบบเอกสารสูญหาย สำหรับการส่งงาน สนง.กศน.จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีการส่งช้ากว่ากำหนดและไม่มีปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงานผิดพลาด โดยงานที่ส่งล่าช้าเป็นงานที่ไม่สำคัญเป็นการรายงานปกติแก้ปัญหาด้วยโทรศัพท์แจ้งข้อมูลขณะที่สำนักงาน กศน.จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ทวงข้อมูล บางครั้งมีการรายงานข้อมูลไปแล้วแต่มีการสูญหายแต่ไม่มีปัญหาร้ายแรงเกิดขึ้นส่งผลให้งานมีประสิทธิภาพสร้างภาพใหม่ให้กับ กศน.อำเภอบางสะพานน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นพพล สุรนักครินทร์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประชาชนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลได้นำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในการบริหารงานของ อบต.อยู่ในระดับปานกลาง และประชาชนยังมีความเห็นว่าการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในการบริหารงาน ของ อบต. นั้นจะช่วยพัฒนาวิธีการทำงานของ อบต. ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

6. ผลการบริหารโดยใช้หลักความคุ้มค่า พบว่า มีแนวทางตามหลักความคุ้มค่าที่ใช้ในการบริหาร 3 แนวทางคือ 1) การสร้างจิตสำนึกให้บุคลากรของสถานศึกษาในการประหยัดพลังงานและใช้ทรัพยากรอื่นๆอย่างประหยัดและคุ้มค่า 2) ส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีใช้ประกอบการปฏิบัติงาน เพื่อลดงบประมาณและเวลา 3) วางแผนและกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงาน จากการบริหารโดยใช้หลักความคุ้มค่าปรากฏว่า บุคลากรของ กศน.อำเภอบางสะพานน้อยให้ความสำคัญกับแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณระดับ กศน.อำเภอและ กศน.ตำบล ที่ร่วมกันวางแผนไว้ตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ โดยการปฏิบัติตามมาตรการเท่าที่จะทำได้ เพราะบุคลากรทุกคนเข้าใจงานที่ต้องปฏิบัติ

ตามนโยบายและจุดเน้นของ สำนักงาน กศน.และสำนักงาน กศน.จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ รวมถึงจำนวนงบประมาณที่ได้รับจัดสรรเพื่อใช้ให้เหมาะสมกับบทบาทและภาระหน้าที่ ถ้าไม่ประหยัดจะเกิดปัญหาไม่มีงบประมาณใช้ตลอดปีงบประมาณ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คลาร์ก (Clarke,2001 :บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการกระจายอำนาจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศกาน่า พบว่า ในประเทศที่ด้อยพัฒนาการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยได้มีการกระจายอำนาจส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่นโดยประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น ทำให้เกิดกลยุทธ์การพัฒนาที่เป็นจริงเป็นจัง มีการปรับตัวในการปฏิบัติต่างๆ ของท้องถิ่นโดยใช้หลักธรรมาภิบาลให้เหมาะสมกับท้องถิ่นจนถือเป็นกุญแจสำคัญการใช้หลักธรรมาภิบาลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น แต่ก็ยังคงมีปัญหาอยู่จากการที่ยังคงมีการถือพรรคถือพวก

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอแนะเป็น 2 ส่วน คือ ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ผลการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 หลัก ผู้บริหารเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนด้วยวิธีปฏิบัติในการบริหารและบุคลากรในองค์กรมีส่วนร่วมในการกำหนดกรอบแนวทางการปฏิบัติเป็นการสร้างความเข้าใจให้บุคลากรอย่างมีทิศทางโดยร่วมกันปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลที่วางไว้ โดยคำนึงถึงการใช้ PDCA ตลอดกระบวนการ ดังนั้นถ้าผู้บริหารหรือหน่วยงานใดจะนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ควรคำนึงถึงแนวปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลและวิธีปฏิบัติในการบริหารแต่ละหลักของธรรมาภิบาลโดยต้องมีความสอดคล้องกับบทบาทภารกิจขององค์กร และใช้หลักการของธรรมาภิบาลพร้อมทั้งขอบเขตของหลักธรรมาภิบาลเป็นแนวทางใหญ่แล้วปรับให้เข้ากับบริบทของตนเองเมื่อเกิดปัญหาจากความไม่เหมาะสมของแนวปฏิบัติตามหลัก ธรรมาภิบาลและวิธีปฏิบัติในการบริหารแต่ละหลักของธรรมาภิบาลแล้วสามารถปรับแก้โดยใช้การมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์กรดำเนินการการปรับแก้ให้เหมาะสมได้ตลอดตามกระบวนการ PDCA

2. ผลการวิจัยพบว่าศูนย์การศึกษาอนุกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เมื่อนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการมีผลให้การปฏิบัติงานในภาพรวมดีขึ้น เช่นได้คะแนนเป็นลำดับที่ 1ของ สำนักงาน กศน.จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จากการประเมินคุณภาพการศึกษาโดยต้นสังกัด เนื่องจากมีกระบวนการที่มีความสอดคล้องกัน ทั้งนี้ผู้บริหารและบุคลากรมีแนวทางที่ใช้ยึดเป็นกรอบในการบริหารจัดการ รวมถึงการปฏิบัติงาน ดังนั้นถ้าหน่วยงานหรือผู้บริหารจะนำหลักธรรมาภิบาลเป็นกรอบแนวทางในการบริหารจัดการองค์กรควรปรับแนวปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลและวิธีปฏิบัติในการบริหาร

ให้เข้ากับบริบทและบทบาทหน้าที่ขององค์กร โดยจัดทำเป็นคู่มือการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้บุคลากรทุกคน ใช้อยู่เป็นแนวทางในการปฏิบัติด้วย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาความคิดเห็น ปัญหาอุปสรรคของการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในองค์กร
2. การศึกษารายครั้งต่อไปควรมีการเปรียบเทียบกับ กศน.อำเภอที่มีการบริหารจัดการที่ดีที่สุดเพื่อนำมาปรับใช้กับการบริหารจัดการองค์กรตามหลักธรรมาภิบาล

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัย.พ.ศ.2551. เอกสารอัดสำเนา.
_____. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ,สำนักงาน กศน.,. (2551). แผนยุทธศาสตร์
ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแผนปฏิบัตินโยบาย 4 ปี
(พ.ศ. 2551- 2554). พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : รั้งสีการพิมพ์.
_____. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงาน กศน.,สถาบันการศึกษาและ
พัฒนาต่อเนื่องนิรช. (2551). โครงการพัฒนาข้าราชการครูบุคลากรทางการศึกษา
นอกโรงเรียนและลูกจ้างประจำเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงประจำปีงบประมาณ 2551
เอกสารประกอบการฝึกอบรมกลุ่มข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 1.
นครราชสีมา: หจก.มิตรภาพการพิมพ์ 1995.
_____. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงาน กศน.,ศูนย์การศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย. (2553). สรุปผลการดำเนินงาน ประจำปี
งบประมาณ 2553. เอกสารอัดสำเนา.
จรรยาพร ธรณินทร์. (2552). 12 ไม้เด็ดสูตรสำเร็จข้าราชการ. พิมพ์ครั้งที่1. กรุงเทพฯ: H.N.Group.
จิระ งามศิลป์. (2552). วิชาความรอบรู้. พิมพ์ครั้งที่ 2.
ธีรพงษ์ มหาวิโรและฝ่ายวิชาการสำนักพิมพ์เดอะบุคส์. (2550). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติฉบับที่ 10. กรุงเทพฯ : บริษัทสำนักพิมพ์เดอะบุคส์จำกัด.
ธีระยุทธ บุญมี. (2541). สังคมเข้มแข็งธรรมรัฐแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สายธาร.
นโยบายรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 29 ธันวาคม พ.ศ.2551. (2551). (ระบบออนไลน์).
แหล่งที่มา: http://www.cabinet.thaigov.go.th/bb_main31.htm (21 กุมภาพันธ์ 2552).
นพพล สุรศักดิ์รินทร์. (2547). การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์กรบริหารส่วนตำบลตาม
ทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่. รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
นันทพล พงศธรวิสุทธิ. (2548). บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล กับการสร้างระบบการ
บริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลสันนาเม็ง
อำเภอสันทรายจังหวัดเชียงใหม่. รัฐศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- นฤมล ทับจุมพล. (2541). แนวคิดและกรรมกรว่าด้วย ธรรมนูญแห่งชาติในเอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการเนื่อง ในโอกาสครบรอบ 20 ปี คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. แนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาล. (2551). **ธรรมาภิบาลในกฎหมายไทย** หน้า 4-6. (ระบบออนไลน์). แหล่งที่มา: <http://202.143.137.109/ebook2> (14 ธันวาคม 2551)
- บุญนาถ ศรีวกุล. (2543). **ชนบทไทย : การพัฒนาสู่ประชาสังคม**. นครปฐม. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บุปผา ศิริรัมย์. (2548). เอกสารประกอบการอบรมเรื่องการจัดตั้งเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR). เอกสารอัดสำเนา.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2542). การสร้างธรรมาภิบาล (Good Governance) ในสังคมไทยในเอกสารการวิจัยส่วนบุคคลชมเชยในฐานะนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 41 ประจำปีการศึกษาพุทธศักราช 2541-2542. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- _____. (2542). การสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลาคม. วิจัยส่วนบุคคลชมเชยในฐานะนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรรุ่นที่ 41 ประจำปีการศึกษาพุทธศักราช 2541-2542. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- ประเวศ วะสี. (2541). **ยุทธศาสตร์ชาติเพื่อความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจสังคม และศีลธรรม**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปัญญา ฉายะจินดาวงศ์และรัชณี ภูตระกูล. (2544). **ธรรมาภิบาลกับสังคมไทย**. นนทบุรี: สำนักงาน. ปัญญา ฉายะจินดาวงศ์และรัชณี ภูตระกูล. (2551). **ธรรมาภิบาล (Good Governance) กับสังคมไทย**. (ระบบออนไลน์). แหล่งที่มา: <http://www.stabundamroug.go.th/journal/7/701.doc> (14 ธันวาคม 2551).
- คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. ฝ่ายวิชาการสุตรไพศาล. (2550). **แนวข้อสอบรัฐธรรมนูญพุทธศักราช 2550**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุตรไพศาล.
- พันธุ์ทิพย์ รามสูตร. (2540). **การวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พี.เอ. ลีฟวิ่ง จำกัด.
- พิชิต ฤทธิจัญญ. (2549). **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: แฮ็สต์ออฟเคอร์มิสท์.
- ไพโรจน์ พรหมสาสน์. (2544). **การบริหารแบบประชารัฐ วารสารนานาชาติที่ตระหนักว่าควรมีการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กองกลางสำนักงาน ก.พ.
- มนตรี กนกาวรี. (2548). **รัฐธรรมนูญกับการสร้างรัฐในองค์กรอิสระ.รวมบทความทางวิชาการ**

- ของศาลรัฐธรรมนูญ ข้อที่3 ศาลรัฐธรรมนูญกับการพัฒนาประชาธิปไตยในระบบนิติรัฐ.
กรุงเทพฯ: สำนักงานศาล.
- วรภัทร์ ภูเจริญและโสภณา หิรัญบุรณะ. (2542). **คู่มือ ISO 9000 สำหรับผู้บริหารการศึกษาไทย**.
กรุงเทพฯ: บริษัทดวงกมลสมัย จำกัด.
- วรภัทร์ โดชนะเกษม. (2542). **“การสร้าง Good Governance ในองค์กร”** วารสาร กสท. (ตุลาคม)
รัฐธรรมนูญ.
- ศิรินารด นันทวัฒน์ภิรมย์. (2547). **การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักธรรมาภิบาลอำเภอ
เมืองลำพูน**. ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สิทธิณัฐ ประพุทธนิตินสาร. (2545). **การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม : แนวคิดและแนวปฏิบัติ**.
โครงการวิชาการเพื่อเด็กและชุมชน คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักงาน กศน. (2552). **ประวัติความเป็นมาของ กศน.** (ระบบออนไลน์).
แหล่งที่มา : [http:// www. nfe.go.th](http://www.nfe.go.th) (7 ธันวาคม 2552)
- สมชาย พงษ์พัฒนาศิลป์และเผ่าพันธ์ ขอบน้ำตาล. (2542). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช 2550**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เจริญรัฐการพิมพ์.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2549). **ทศวรรษตัวชี้วัดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี**. กรุงเทพฯ:
สถาบันพระปกเกล้า.
- _____. (2545). **รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาเพื่อพัฒนาดัชนีวัดผลการพัฒนาระบบ
บริหารจัดการที่ดี**. รายงานการวิจัยเสนอสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ.
- _____. (2548). **วัดระดับการบริหารจัดการที่ดี**. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี: สถาบัน
พระปกเกล้า.
- สถาบันการศึกษาและพัฒนาต่อเนื่องสิรินธร. (2550). **เอกสารประกอบการอบรม, ผู้บริหาร
สถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารการศึกษานอกโรงเรียน ปีงบประมาณ 2550**. นครราชสีมา:
มิตรภาพการพิมพ์.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2540). **รายงานการศึกษารูปแบบและแนวทางการสร้าง
ความเข้มแข็งขององค์กรบริหารส่วนตำบล**. กรุงเทพฯ: สถาบันงานวิจัยเพื่อการพัฒนา
ประเทศไทย.
- สุจิตรา บุญรัตน์พันธ์. (2549). **รายงานวิจัยเรื่องประชาชนและธรรมาภิบาล : การสำรวจทัศนคติของ
คนไทยในภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร
ศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุภัทรมาศ จริยเวชช์วัฒนา. (2547). การบริหารการจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล :

กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านฉาง. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

สุภางศ์ จันทวานิช. (2540). วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุมาลี งามสมบัติและคณะ. (2547). รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์โครงการวิจัยวางระบบติดตามและประเมินผลการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ในพื้นที่รับผิดชอบของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.

สำนักงาน ก.พ., สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน, (2546). ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง,หลักสูตรการบริหารงาน:การบริหารจัดการงานรัฐแนวใหม่. พิมพ์ครั้งที่2. กรุงเทพฯ: บริษัทอาทิตย์โปรดักส์กรุ๊ปจำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2542). คู่มือการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี,ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 . กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กองกลาง สำนักงาน ก.พ..

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2546). คู่มือคำอธิบายและแนวทางปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.

_____. (2546). คู่มือคำอธิบายและแนวทางปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2549). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ครั้งที่9 (พ.ศ. 2545-2549). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักนายกรัฐมนตรี. (2546). พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546.

_____. (2542). ระเบียบนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542.

- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2550). โครงการสำคัญการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี. (ระบบออนไลน์). แหล่งที่มา : [http: 203.146.227.2 /projec/projec-good.asp](http://203.146.227.2/projec/projec-good.asp). (5 มกราคม 2552).
- สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2552). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8. (ระบบออนไลน์). แหล่งที่มา <http://www.hesdb.go.th/default.aspx?tabid=90> . (21 มกราคม 2552).
- _____. (2552). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ครั้งที่9. (ระบบออนไลน์). แหล่งที่มา: <http://www.hesdb.go.th/default.aspx?tabid=90> (21 มกราคม 2552).
- สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2552). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่10. (ระบบออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.hesdb.go.th/default.aspx?tabid=139> (21 มกราคม 2552).
- สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค). (2551). ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับธรรมาภิบาล หน้า 1-9. (ระบบออนไลน์). แหล่งที่มา: http://www.fpo.go.th/pdf/good_govoi.pdf (14 ธันวาคม 2551).
- อมรา พงศาพิชญ์. (2541). **รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติ กบองค์การประชาสังคมเอกสารประกอบ. การประชุมทางวิชาการเนื่องในวาระครบรอบ 50 ปี คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- อมรวิชัย นาคทรพรพและดวงแก้ว จันทร์สระแก้ว. (2541). การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม : **ข้อคิดแนวทางและประสบการณ์ของ ผศ.ดร.อริศรา ชูชาติ.** กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยนโยบายทางการศึกษา ครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรพินธ์ สพิโชคชัย. (2541). **แนวทางการนำหลักการธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้สำหรับการบริหารงานส่วนท้องถิ่น.** กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.
- อานันท์ ปันยารชุน. (2541). **“Good Governance ต้องปฏิบัติได้ ต้องเป็นรูปธรรมไม่ใช่เล็งไว้แต่บูชา”** ปันสิ่งแวดล้อมในรัฐธรรมนูญแปลกแนวคิดสู่การปฏิบัติ : ม.ป.ท.
- Blumel,c.m. (2000). **Foreign aid,donor coordination and the pursuit of good Governance (Kenya).**Ph.D.Dissertation University of Maryland.
- Clarke,Vicki clinell Burge. (2001). **In search of good governance : Decentralization and democracy in Ghana.** Ph.D.Dissertation Northern Illinois Universty.
- Kimmet,P. (2005). **The politics of good Good Governance in the Asean 4.** Mester Degree Griffith Univevaity.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวิทย์ เป็ยผ่อง
รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัญชณา พานิช
รองคณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พจนารถ บัวเขียว
ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ประเด็นการสนทนากลุ่มเรื่องการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ผ่านมาของ กศน.อำเภอ บางสะพานน้อย กลุ่มครู บรรณารักษ์ กศน.อำเภอ บางสะพานน้อย
2. ประเด็นการสนทนากลุ่มเรื่องการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ผ่านมาของ กศน.อำเภอ บางสะพานน้อย กลุ่มนักศึกษา กศน.อำเภอ บางสะพานน้อย
3. ประเด็นการสนทนากลุ่มเรื่องการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ผ่านมาของ กศน.อำเภอ บางสะพานน้อย กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษา กศน.อำเภอ บางสะพานน้อย
4. ประเด็นการสนทนากลุ่มเรื่องการประเมินผลการบริหาร โดยใช้คู่มือการบริหาร ตามหลักธรรมาภิบาล
5. แบบประเมินการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามตัวชี้วัด
6. แบบสัมภาษณ์เรื่องการประเมินผลการบริหาร โดยใช้คู่มือการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล กลุ่มนักศึกษา กศน.อำเภอ บางสะพานน้อย
7. แบบสัมภาษณ์เรื่องการประเมินผลการบริหาร โดยใช้คู่มือการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษา กศน.อำเภอ บางสะพานน้อย

ภาคผนวก ค
คู่มือการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล

คำนำ

คู่มือการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย สังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กระทรวงศึกษาธิการ จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางการบริหารประกอบการวิจัย เรื่องการวิจัยและพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย สังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ รายละเอียดประกอบด้วย ข้อมูลพื้นฐานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย ความรู้เกี่ยวกับธรรมาภิบาล การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย และแนวทางการประเมินผล การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย

เอกสารเล่มนี้ ผู้วิจัยได้ร่วมกับบุคลากรคือ ครู บรรณารักษ์ นักศึกษา กศน. และคณะกรรมการสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย จัดทำขึ้นซึ่งคาดว่าจะส่งผลให้ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย เป็นสถานศึกษาที่มีระบบมีการทำงานที่มีประสิทธิภาพมีผลสำเร็จของงานและสามารถตรวจสอบการปฏิบัติได้ ทำให้ครู ผู้เรียน บุคลากรทางการศึกษา ประชาชนทั่วไป และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้รับการบริการที่ดีและมีประสิทธิภาพ เป็นที่เชื่อถือของประชาชนตามหลักธรรมาภิบาล

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย ขอขอบคุณ คณะครู บรรณารักษ์ นักศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษา ที่มีส่วนร่วมในการจัดทำคู่มือเล่มนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเล่มนี้จะเป็นประโยชน์กับงานวิจัย และการบริหารงานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย ต่อไป

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย

	หน้า
คำแนะนำการใช้คู่มือ	122
บทที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย	124
◇ ประวัติความเป็นมา	124
◇ ที่ตั้ง	125
◇ บทบาทและอำนาจหน้าที่	125
◇ ปรัชญา	126
◇ คำขวัญ	126
◇ วิสัยทัศน์	126
◇ พันธกิจ	126
◇ เป้าประสงค์	127
◇ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (กศน.ตำบล)	127
◇ ทำเนียบผู้บริหาร	128
◇ จำนวนบุคลากร	129
◇ โครงสร้างการบริหาร	129
บทที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับธรรมาภิบาล	131
◇ ความเป็นมาของธรรมาภิบาล	131
◇ ความหมายของธรรมาภิบาล	133
◇ หลักการของธรรมาภิบาล	138
◇ ขอบเขตธรรมาภิบาลของศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย	140

บทที่ 3 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย	142
◇ หลักนิติธรรม	142
◇ หลักคุณธรรม	144
◇ หลักความโปร่งใส	146
◇ หลักความมีส่วนร่วม	148
◇ หลักความรับผิดชอบ	150
◇ หลักความคุ้มค่า	151
บทที่ 4 แนวทางการประเมินผล การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย	155
◇ หลักนิติธรรม	155
◇ หลักคุณธรรม	156
◇ หลักความโปร่งใส	157
◇ หลักความมีส่วนร่วม	157
◇ หลักความรับผิดชอบ	158
◇ หลักความคุ้มค่า	159
บทที่ 5 เกณฑ์การประเมิน	161
◇ เกณฑ์การประเมิน	161
◇ หลักฐาน ร่องรอย ข้อมูลประกอบการพิจารณาของตัวชี้วัด	172
บรรณานุกรม	176

คำแนะนำการใช้คู่มือ การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล

คู่มือการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอบางสะพานน้อย สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เล่มนี้ ผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ สามารถนำไปใช้เป็นตัวอย่างหรือแนวทางในการบริหารจัดการในสถานศึกษา

ขอบข่ายเนื้อหาคู่มือ

คู่มือการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอบางสะพานน้อย แบ่งเป็น 4 บท ดังนี้

บทที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย เนื้อหาสาระประกอบด้วย ประวัติความเป็นมา ที่ตั้ง บทบาทและอำนาจหน้าที่ ปรัชญา คำขวัญ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ศูนย์การเรียนชุมชน (กศน.ตำบล) ทำเนียบผู้บริหาร จำนวนบุคลากรและโครงสร้างการบริหาร ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอบางสะพานน้อย

บทที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับธรรมาภิบาล เนื้อหาสาระประกอบด้วย ความเป็นมาของธรรมาภิบาล ความหมายของธรรมาภิบาล หลักการของธรรมาภิบาล และขอบเขตธรรมาภิบาล ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย

บทที่ 3 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย เนื้อหาสาระเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของหลักธรรมาภิบาล จำนวน 6 หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

บทที่ 4 แนวทางการประเมินผล การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับ แนวทางการประเมินผล การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ บางสะพานน้อย 6 หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

วิธีการใช้คู่มือ

1. ผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศึกษาบทที่ 2 เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมาภิบาลก่อนใช้แนวปฏิบัติในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล

2. ผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ศึกษาบทที่ 3 เพื่อใช้แนวปฏิบัติในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลแต่ละหลักทั้ง 6 หลักเป็นแนวทางการบริหารของสถานศึกษา

3. ผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ศึกษาบทที่ 3 และทดลองใช้แนวปฏิบัติในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลแต่ละหลักทั้ง 6 หลัก แล้วสามารถปรับแนวปฏิบัติการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ให้เหมาะสมกับสภาพบริบทและข้อมูลพื้นฐานหรือนุเคราะห์ของสถานศึกษา

4. ผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ศึกษาบทที่ 4 และทดลองใช้แนวทางการประเมินผลการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามตัวชี้วัด แล้วสามารถปรับแนวทางการประเมินผลการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ให้เหมาะสมกับสภาพบริบทและข้อมูลพื้นฐานหรือนุเคราะห์ของสถานศึกษา

มทที่ 1

ข้อมูลพื้นฐาน ศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษา ตามอัยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย

ประวัติความเป็นมา

เดิมประมาณปี พ.ศ. 2535 อำเภอบางสะพานน้อย มีข้าราชการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มาปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนประจำอำเภอบางสะพานน้อย (ผปอ.) เพื่อประสานงานการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนกับส่วนราชการต่างๆ ภายในอำเภอบางสะพานน้อย โดยยังไม่มีสำนักงานในการปฏิบัติงานประจำ

เมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2536 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศจัดตั้งให้มีศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอบางสะพานน้อย (สบอ.) ซึ่งเป็นลำดับที่ 4 ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง จัดตั้งศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ/กิ่งอำเภอ โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2534 ประกอบกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษานอกโรงเรียน พ.ศ. 2531 ข้อ 6 ช่วงนี้มีผู้บริหารตำแหน่งหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอบางสะพานน้อย ได้เช่าอาคารของเอกชนเป็นสำนักงานและขณะเดียวกันได้ดำเนินการก่อสร้างห้องประชาชนอำเภอบางสะพานน้อย และการก่อสร้างแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2537 โดยใช้ห้องสมุดประชาชนอำเภอบางสะพานน้อยเป็นสำนักงานของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอบางสะพานน้อยด้วย

ต่อมาในปี พ.ศ. 2551 ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอบางสะพานน้อย เปลี่ยนชื่อเป็น ศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย (กศน.อำเภอบางสะพานน้อย) มีสถานภาพเป็นสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัยาศัยจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (สำนักงาน กศน.จังหวัดประจวบคีรีขันธ์) สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัยาศัย (สำนักงาน กศน.) สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเปลี่ยนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกกระบวนและ

การศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2551 จนถึงปัจจุบันและยังใช้ห้องสมุดประชาชนอำเภอบางสะพานน้อยเป็นสำนักงานอยู่ (ศูนย์ฯ กศน.อำเภอบางสะพานน้อย , 2552 : 1-6)

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 3 ตำบลช้างแร้ง อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ รหัสไปรษณีย์ 77170 โทร/โทรสาร 0-3255-8170 E-mail Address : Bangsaphannoy-nfe@hotmail.com

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีบทบาทและอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. จัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
2. ส่งเสริม สนับสนุนและประสานภาคีเครือข่าย เพื่อจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
3. ดำเนินการตามนโยบายพิเศษของรัฐบาล และงานเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ
4. จัด ส่งเสริม สนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาตามโครงการ อันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่
5. จัด ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น
6. วิจัยและพัฒนาคุณภาพหลักสูตร สื่อ กระบวนการเรียนรู้และมาตรฐานการศึกษานอกระบบ
7. ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์
8. กำกับ ดูแล ตรวจสอบ นิเทศภายใน ติดตามประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงาน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
9. พัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และภาคีเครือข่าย
10. ระดมทรัพยากรเพื่อใช้ในการจัด และพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

11. ดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ให้สอดคล้องกับระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด

12. ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีปรัชญาดังนี้
คิดเป็นตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีคำขวัญดังนี้
สร้างสรรค์ผลงาน ประสานงานที่ดี มีประสิทธิภาพ

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีวิสัยทัศน์ดังนี้
ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้กับประชาชนได้มีความรู้ เป็นคนดี มีศีลธรรม และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยใช้หลักธรรมาภิบาล

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีพันธกิจ ดังนี้

1. จัดการศึกษาอย่างทั่วถึง เหมาะสมกับผู้เรียนทุกกลุ่ม โดยมุ่งเน้นให้ เป็นคนดี มี

คุณธรรม

2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้และมีทักษะการดำรงชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
3. ส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนของชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
4. ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตจากแหล่งการเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นในและนอกชุมชน
5. พัฒนาระบบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล

เป้าประสงค์

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีเป้าประสงค์คือ

1. จัดและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับประชาชนทุกหมู่บ้านในรูปแบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
2. จัดกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ
3. สร้างและส่งเสริมระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
4. พัฒนาระบบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน(กศน. ตำบล)

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีศูนย์การเรียนรู้ ชุมชน (กศน.ตำบล) จำนวน 5 ศูนย์ โดยแต่ละศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีที่ทำการอยู่ประจำตำบลและมี ครูผู้สอนรับผิดชอบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ที่	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	สถานที่ตั้ง	ครูผู้สอน
1.	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตำบลไชยราช	ม.5 ต.ไชยราช อ.บางสะพานน้อย จ.ประจวบคีรีขันธ์	นายณัฐวุฒิ รอดทรัพย์
2.	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตำบลช้างแรกร	ม.3 ต.ช้างแรกร อ.บางสะพานน้อย จ.ประจวบคีรีขันธ์	น.ส.นิภาพร สุขเจริญ
3.	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตำบลทรายทอง	ม.7 ต.ทรายทอง อ.บางสะพานน้อย จ.ประจวบคีรีขันธ์	นางฉวีวรรณ มณีบุญยัง
4.	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตำบลปากแพรก	ม.4 ต.ปากแพรก อ.บางสะพานน้อย จ.ประจวบคีรีขันธ์	นายพิชญ์ คงประจำ
5.	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตำบลบางสะพาน	ม.6 ต.บางสะพาน อ.บางสะพานน้อย จ.ประจวบคีรีขันธ์	นายอนันต์ อินทกาล

ทำเนียบผู้บริหาร

ศูนย์การศึกษาานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีผู้บริหารตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จำนวน 12 คน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ที่	ชื่อ – สกุล	ตำแหน่ง	ระยะเวลา	หมายเหตุ
1	นายวิระชัย เทียมเทศ	หัวหน้า สบอ.บางสะพานน้อย	2537	
2	นายอำนาจ หนูยิ้มชัย	ผอ.สบอ.บางสะพาน	2538	รักษาราชการแทน
3	นายสุทัศน์ อ่อนละมัย	ผช.ผอ.ศนจ.ปช.	2538-2539	รักษาราชการแทน
4	นายทวีศักดิ์ เข้มพราย	ผอ.สบอ.บางสะพาน	2539	รักษาราชการแทน
5	นายอนุกุล นรังสิทธิ	ผอ.สบอ.บางสะพานน้อย	2540	
6	นายประจันต์ อินทประสงค์	ผอ.สบอ.บางสะพานน้อย	2541-2542	
7	นายวรวุฒิ หุนมาตรา	ผอ.สบอ.บางสะพานน้อย	2542-2543	
8	ส.อ.อวยพร ศิริวรรณ	ผอ.สบอ.บางสะพานน้อย	2543-2547	
9	นายทวีศักดิ์ เข้มพราย	ผอ.สบอ.บางสะพานน้อย	2548-2549	
10	ส.อ.อวยพร ศิริวรรณ	ผอ.สบอ.บางสะพาน	2550	รักษาราชการแทน
11	นายวุฒิศักดิ์ เสมามือง	ผอ.กศน.อ.บางสะพานน้อย	2551	ดำรงตำแหน่ง 3 เดือน
12	นางขวัญใจ ปัญญาชนห์	ผอ.กศน.อ.บางสะพานน้อย	มิ.ย.2552-ปัจจุบัน	

จำนวนบุคลากร

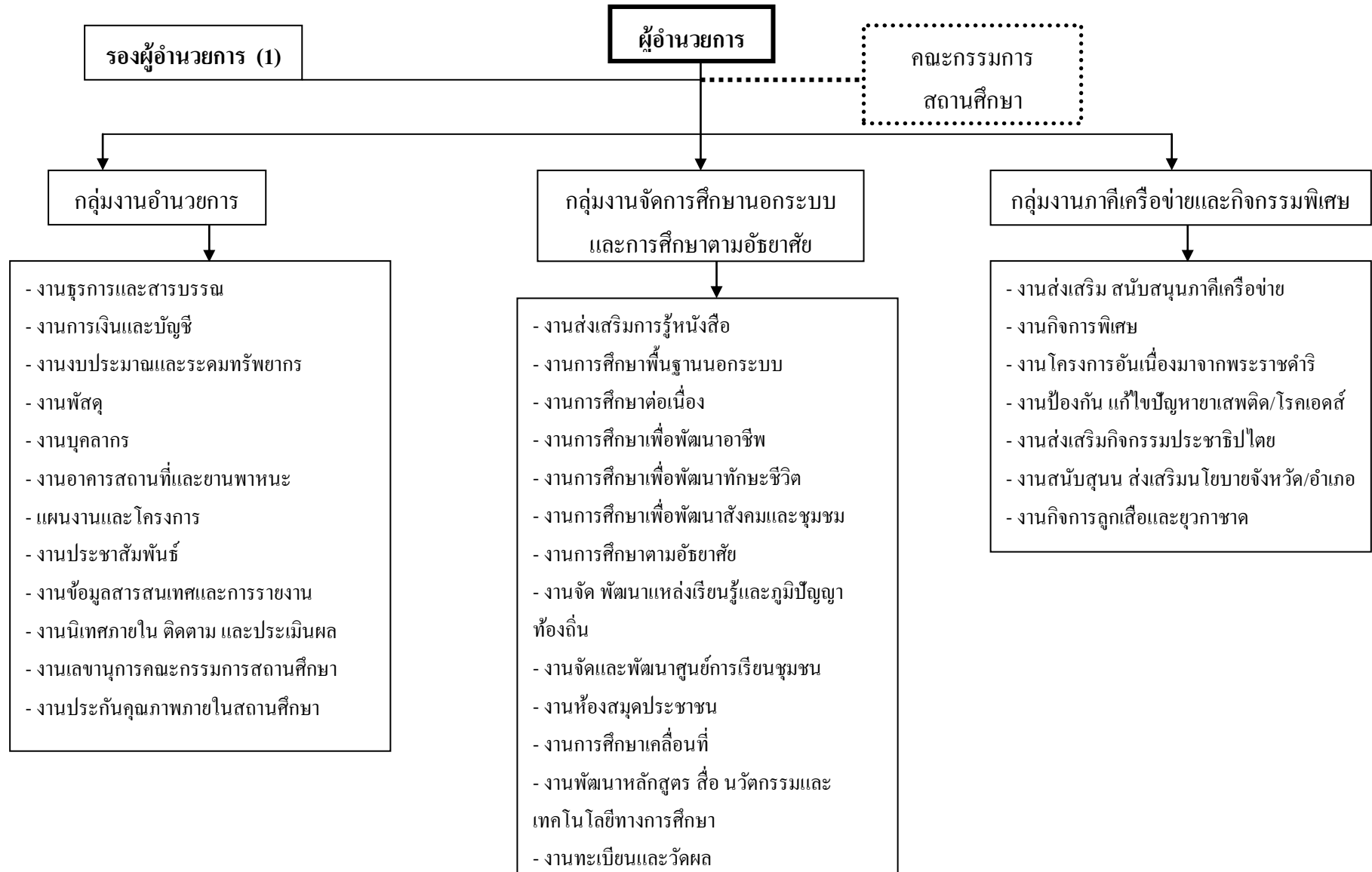
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย ปัจจุบัน มีข้าราชการพนักงานราชการและลูกจ้างชั่วคราว จำนวน 11 คน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตำแหน่ง	ชาย	หญิง	รวม	หมายเหตุ
1. ผู้อำนวยการสถานศึกษา		1	1	ข้าราชการ
2. ครูอาสาสมัคร	1	2	3	พนักงานราชการ/ไปช่วยราชการ 1 คน
3. ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	3	2	5	ลูกจ้างชั่วคราว
4. บรรณารักษ์		1	1	ลูกจ้างชั่วคราว
5. ชุรการ		1	1	ลูกจ้างชั่วคราว
รวมทั้งสิ้น	4	7	11	

โครงสร้างการบริหาร

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีโครงสร้างการบริหาร ดังต่อไปนี้

โครงสร้างศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย

บทที่

2

ความรู้เกี่ยวกับธรรมาภิบาล

ความเป็นมาของธรรมาภิบาล

ธรรมาภิบาลหรือระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ภาษาอังกฤษ เรียกว่า Good Governance เป็นเรื่องที่ถูกสังคมทุกประเทศ ไม่ว่าจะเป็นประเทศกำลังพัฒนาหรือพัฒนาแล้ว ต้องการให้เกิดขึ้น โดยความหมายของ Governance เพียงคำเดียว หมายถึง กรอบในการบริหารจัดการขององค์กรต่าง ๆ เมื่อนำไปใช้ในการบริหารระดับบริษัทก็จะเรียกว่า Corporate Governance ซึ่งกรอบการบริหารจัดการนี้ย่อมมีทั้งดีและไม่ดี ที่ดีก็เรียกว่า Good Governance แต่สำหรับที่ไม่ดีก็เรียกว่า Bad Governance แนวคิด “Good Governance” เป็นแนวคิดที่ใหม่มาก กล่าวคือเพิ่งมีชื่ออยู่ในรายงานธนาคารโลกเมื่อปี 1989 สำหรับประเทศไทยเริ่มมีการนำมาใช้กันอย่างแพร่หลายภายหลังจากการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับใหม่ และหลังจากภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจและสังคมในปี 2540 เป็นต้นมา ทั้งนี้เนื่องมาจากในหนังสือแสดงเจตจำนงผู้เงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ที่ระบุให้รัฐบาลไทยให้คำมั่นว่าจะต้องสร้าง Good Governance ให้เกิดขึ้นในการบริหารจัดการภาครัฐ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นเป็นผลส่วนหนึ่งที่เกิดจากความไร้ประสิทธิภาพในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคม Bad Governance ของภาครัฐ

รัฐบาลได้มีหนังสือลงวันที่ 15 ธันวาคม 2540 ขอความร่วมมือจากมูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนา ประเทศไทยในการดำเนินการค้นคว้า วิจัย เพื่อเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมทั้งในระยะสั้นและระยะยาวในการ แก้ปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น และเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาประเทศให้มีความยั่งยืนถาวร โดยเร็วที่สุด คณะทำงานเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ ซึ่งมูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทยได้ระดมนักคิดในประเทศหลายสาขาที่อาสาสมัครมาร่วมทำงาน และคณะทำงานได้จัดเอกสารข้อเสนอเพื่อส่งเสริมธรรมาภิบาลไทย เสนอต่อนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 23 เมษายน 2542 ซึ่งนายกรัฐมนตรีได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (สำนักงาน ก.พ.) จัดทำบันทึกเรื่องนี้เป็นวาระแห่งชาติว่าด้วยการ สร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาในการประชุมเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2542

ได้มีมติเห็นชอบตามข้อเสนอ และเห็นสมควรให้ เร่งสร้างกรมมหาดไทยในหน่วยงานภาครัฐเพื่อเป็นแกนนำในการพัฒนาและส่งเสริม กรมมหาดไทยในสังคมไทย โดยให้จัดทำเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีเพื่อหน่วยงานของรัฐสามารถนำไปปฏิบัติได้ และจะไม่ถูกยกเลิก เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล ซึ่งจะทำการดำเนินการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็นไปได้อย่างต่อเนื่อง ต่อมา คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2542 เห็นชอบร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี นายกรัฐมนตรีได้ลงนามในระเบียบดังกล่าวเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2542 และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม 116 ตอนที่ 63 ง วันที่ 10 สิงหาคม 2542 ระเบียบนี้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้แจ้งเวียนระเบียบนี้ให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งทราบและถือปฏิบัติ ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สลก.ที่ 0204/ว 130 ลงวันที่ 16 สิงหาคม 2542

กรมมหาดไทย เข้ามาแพร่หลายในประเทศไทย จึงได้มีการบัญญัติศัพท์ไทยขึ้นมาหลายคำ เริ่มตั้งแต่ “ประชารัฐ” ที่ ศาสตราจารย์ ดร.ชัยอนันต์ สมุทวณิช ใช้ หลังจากนั้นอาจารย์อมรา พงษ์พิชญ์ ได้ใช้คำว่า “ธรรมรัฐ” ในบทความทางวิชาการและต่อมาอาจารย์ธีรยุทธ บุญมี ได้ใช้คำนี้ในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์แนวคิดนี้ต่อสังคมในวงกว้าง ส่วนอนุกรรมการบัญญัติศัพท์ทางการบริหารของ ก.พ. ซึ่งมีศาสตราจารย์ ดร.ดิน ปรัชชยพฤทธิ์ ดร.พทยา สายหู คุณจ่านงค์ ทองประเสริฐ เป็นกรรมการ ได้บัญญัติคำว่า “สุประศาสนการ” แต่ไม่ค่อยเป็นที่นิยมใช้นัก อย่างไรก็ตาม คำว่า “ธรรมรัฐ” ก็มีข้อจำกัดเพราะเป็นคำที่ทำให้นึกถึงเฉพาะการบริหารกิจการในภาครัฐเท่านั้น ทั้งที่รากศัพท์เดิมของคำภาษาอังกฤษมีความหมายกว้าง รวมถึงการบริหารในภาครัฐ ภาคธุรกิจ เอกชนและภาคประชาชน จึงมีการบัญญัติศัพท์ใหม่ที่มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) โดย ม.ร.ว.จตุมงคล โสณกุล เรียกว่า “กรมมหาดไทย” ซึ่งขณะนี้มีคนนำมาใช้มากขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากเป็นแนวคิดใหม่ เมื่อรัฐบาลดำริที่จะนำแนวคิดเรื่องนี้มาใช้ในราชการไทย จึงได้ประกาศเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี โดยใช้คำว่า “ระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี” เพื่อให้คนทั่วไปเข้าใจความหมายได้ง่ายขึ้น ระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เกิดขึ้นจากความต้องการให้มีการบริหารจัดการของสังคมที่ดีเกิดขึ้น ทั้งในภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชน และแนวคิดนี้ได้มีการบัญญัติศัพท์ขึ้นมาหลายคำและศัพท์ที่มีผู้นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย ได้แก่ “กรมมหาดไทย” “ธรรมรัฐ” และ “ระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี” (สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน , 2546)

โดยสรุป ระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี นักวิชาการของไทยบัญญัติศัพท์เรียกใหม่ว่า กรมมหาดไทย จึงนิยมเรียกตลอดมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งรัฐบาลนำมาใช้ในราชการไทย จากวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2540 ซึ่งสาเหตุสำคัญประการหนึ่งเกิดขึ้นจากความบกพร่อง ความ

อ่อนแอ และหย่อนยานประสิทธิภาพของกลไกด้านการบริหารจัดการในระดับชาติ และระดับองค์กร ทั้งในภาครัฐและเอกชนรวมไปถึงการทุจริต และการกระทำผิดจริยธรรมในวิชาชีพ จากสาเหตุดังกล่าว หากไม่ได้รับการจัดการแก้ไข และป้องกันโดยด่วนแล้ว โอกาสการฟื้นตัวจากวิกฤตเศรษฐกิจของไทย อาจต้องใช้เวลาานกว่าที่จะควรเป็น ดังนั้นการแก้ไขปัญหาย่างยั่งยืนก็คือ การขจัดสาเหตุของปัญหาดังกล่าวข้างต้น โดยการนำธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการประเทศให้ปรากฏเป็นจริงในภาครัฐภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อสร้างให้บ้านเมืองและสังคมมีความสุขอย่างยั่งยืน

ความหมายของธรรมาภิบาล

ธรรมาภิบาล เริ่มนำมาใช้กันเมื่อประมาณ 10 กว่าปีที่ผ่านมาโดยปรากฏในรายงานของธนาคารโลกปี ค.ศ.1989 เมื่อแนวความคิดธรรมาภิบาลเข้ามาในประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ.2540 ได้มีสถาบันและนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่าธรรมาภิบาลไว้หลากหลายพอสรุปได้ดังนี้

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2541: 8) ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาล ว่า หมายถึง การจัดการบริหารประเทศที่ดีในทุกๆ ด้านและทุกๆ ระดับ ซึ่งรวมถึงการจัดการระบบองค์กรและกลไกของคณะรัฐมนตรี ส่วนราชการองค์กรของรัฐและรัฐบาลที่ไม่ใช่ส่วนราชการ การบริหารราชการส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น องค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาล (Private Sector Organizations) องค์กรของเอกชน ชมรมและสมาคมเพื่อกิจกรรมต่างๆ นิติบุคคลภาคเอกชนและภาคประชาสังคม (Civil Society) และการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2541 : 19-20 อ้างถึงใน สุจิตรา บุญยรัตนพนธ์, 2549 : 5) ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาล โดยมีความหมายหลายประการ เช่น

1. กระบวนการความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐ ภาคสังคม ภาคเอกชนและประชาชน โดยทั่วไปในการที่จะทำให้การบริหารราชการแผ่นดินดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้

2. การที่กลไกของรัฐทั้งทางการเมืองและการบริหารมีความแข็งแกร่ง มีประสิทธิภาพ สะอาด โปร่งใส รับผิดชอบหรือ

3. การบริหารหรือการปกครองที่ดี หรือการปกครอง หรือ การบริหารที่เป็นธรรม โดยจะมีองค์ประกอบ 3 ประการ ความโปร่งใส (Transparency) การตรวจสอบได้ (Accountability) และความมีประสิทธิภาพ (Efficiency)

สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน (2546 : 14-15) ได้รวบรวมความหมายของ ธรรมนูญฉบับ
ไว้หลายหน่วยงาน เช่น

1. หน่วยงานสังกัดองค์การสหประชาชาติ (UNDP : United Nation Development Program) ให้ความหมายของธรรมนูญฉบับ หมายถึง การใช้อำนาจทางการเมือง การบริหารและเศรษฐกิจในการดำเนินภารกิจ กิจกรรมต่าง ๆ ของประเทศในทุกระดับโดยมีกลไกกระบวนการสถาบันซึ่งประชาชนและกลุ่มต่าง ๆ สามารถแสดงออกถึงความต้องการผลประโยชน์ การใช้สิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย การประสานประนีประนอมความแตกต่างโดยผ่านกลไกกระบวนการและสถาบันเหล่านั้น (สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน , 2546 : 14-15)

2. ทิพาวดี เมฆสุวรรณ ได้ให้ความหมายของธรรมนูญฉบับว่าหมายถึง เรื่องที่ทุกสังคม ทุกประเทศไม่ว่าจะเป็นประเทศกำลังพัฒนาหรือพัฒนาแล้วต้องการให้เกิดขึ้น กรอบการบริหารจัดการขององค์การต่างๆ ในการบริหารระบบบริษัทก็จะเรียกว่า Corporate Good Governance ในราชการก็เรียกว่า Public Governance ซึ่งกรอบการบริหารจัดการนี้มีทั้งดีและไม่ดี ที่ดีเรียกว่า Good Governance ที่ไม่ดีเรียกว่า Bad Governance และรวมถึง การดำเนินการต่างๆ เพื่อให้สังคมของเราอยู่ได้อย่างสงบสุข ก็จะต้องให้ทุกระบวนการในการดำเนินการมีความยุติธรรม มีความโปร่งใส และมีส่วนร่วมและสุดท้ายประชาชนจะต้องมีความรู้สึกว่าได้รับการปฏิบัติอย่างชอบธรรม และได้มาตรฐานเดียวกัน ซึ่งนำไปสู่ความเชื่อถือ ศรัทธา ที่ประชาชนรู้สึกได้จริงๆ ต่อระบบการปกครองของผู้ที่ใช้อำนาจในแต่ละขณะ

3. ธนาคารโลก (World Bank) ให้ความหมายของธรรมนูญฉบับว่าหมายถึง ลักษณะและวิถีทางของการที่อำนาจได้ถูกใช้ในการจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเพื่อการพัฒนาธรรมนูญฉบับเป็นลักษณะและวิถีทางของการที่มีการใช้อำนาจทางการเมือง เพื่อจัดการงานของบ้านเมือง โดยเฉพาะการจัดการงานทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเพื่อการพัฒนา โดยนัยของธนาคารโลก เป็นการชี้ให้เห็นความสำคัญของการมีธรรมนูญฉบับเพื่อช่วยในการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งนี้รัฐบาลสามารถให้บริการที่มีประสิทธิภาพ มีระบบที่ยุติธรรม มีกระบวนการกฎหมายที่อิสระ ที่ทำให้มีการดำเนินการให้เป็นไปตามสัญญา อีกทั้งระบบราชการ ฝ่ายนิติบัญญัติ และสื่อที่มีความโปร่งใส รับผิดชอบและตรวจสอบได้

และนักวิชาการได้ให้ความหมายของ ธรรมนูญฉบับไว้หลากหลายความหมาย เช่น

ประเวศ วะสี (2541 : 4) ได้ให้ความหมายของธรรมนูญฉบับว่าหมายถึง รัฐธรรมนูญ คือ รัฐที่มีความถูกต้อง เป็นธรรม ซึ่งหมายถึงความถูกต้องเป็นธรรมใน 3 เรื่องใหญ่ ๆ คือ

1. การเมืองและระบบราชการที่โปร่งใสรับผิดชอบต่อสังคมถูกต้องตรวจสอบได้

2. ธุรกิจที่โปร่งใส ความเป็นประชาสังคม (Civil society) สามารถตรวจสอบภาครัฐ และภาคธุรกิจให้ตั้งอยู่ในความถูกต้องได้ดังนี้ ๑) ภาครัฐ ภาคสังคม ภาคเอกชน 2) สถาบันต่าง ๆ ของประเทศ และ 3) ระดับต่าง ๆ ของประเทศ คือ ชุมชน ประชาชน ภูมิภาคและระดับชาติให้มีลักษณะเป็นรัฐที่มีพลัง

ธีรยุทธ บุญมี (2541 : 17) ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาล ว่าหมายถึง การบริหาร การจัดการประเทศที่ดีในทุก ๆ ด้าน และทุก ๆ ระดับ การบริหารการจัดการที่ดีดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ ต่อเมื่อมีหลักคิดว่าทั้งประชาชน ข้าราชการบริหารประเทศเป็นหุ้นส่วน (Partnership) กันในการ กำหนดชะตากรรมประเทศ แต่การเป็นหุ้นส่วนไม่ใช่หลักประกันว่าจะเกิดธรรมรัฐหรือ Good Governance ยังต้องหมายถึง การมีกฎเกณฑ์กติกาที่จะให้เกิดความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ประสิทธิภาพ ความเป็นธรรมและการมีส่วนร่วมของสังคมในการกำหนดนโยบายบริหารตรวจสอบ ประเมินผลอย่างจริงจัง เป็นกระบวนการความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐ ภาคสังคม ภาคเอกชน และจากประชาชนทั่วไปในการที่จะทำให้การบริการราชการแผ่นดิน ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ โปร่งใส ยุติธรรม และตรวจสอบให้การบริหารประเทศที่ดี ควรเป็นความร่วมมือ แบบ สื่อสารสองทางระหว่างรัฐบาลประชาธิปไตยและฝ่ายสังคม เอกชน องค์กรที่มีไม่หน่วยรัฐ (NGOs) โดยเน้นการมีส่วนร่วม (Participation) ความโปร่งใสและตรวจสอบได้ การร่วมกันกำหนดนโยบาย (Shared Policy Marketing) และการจัดการตนเอง (Self - Management) ของภาคสังคมเพิ่มมากขึ้น เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและเป็นธรรมมากขึ้น

อนันท์ บันยารชุน (2541 : 52-59) ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาล ว่าหมายถึง ผลลัพธ์ของการจัดกิจกรรม ซึ่งบุคคลและสถาบันทั้งในภาครัฐและเอกชน มีผลประโยชน์ร่วมกันได้ กระทำลง ในหลายทาง มีลักษณะเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจนำไปสู่การ ผสมผสานผลประโยชน์ที่หลากหลายและขัดแย้งกันได้

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2542) ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาล ว่าหมายถึง เป็นลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการ และเครื่องมือที่จะก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่าง ภาครัฐกับประชาชนพลเมือง ทั้งในส่วนที่เป็นการดำเนินการในฐานะที่เป็นปัจเจกบุคคลและที่เป็น การดำเนินการในลักษณะสถาบัน เช่น พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ และสื่อมวลชน

ไพโรจน์ พรหมสาส์น (2544 : 24) ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาล ว่าหมายถึง การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี มีประสิทธิภาพโดยให้ประชาชน องค์กรเอกชน และสื่อมวลชนเข้ามา มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และติดตามผลการดำเนินงาน เป็นการบริหารที่มีความเสมอภาค เป็นธรรม โปร่งใสตรวจสอบได้ เพื่อนำไปสู่ความร่วมมืออย่างสร้างสรรค์จากทุกฝ่ายในการพัฒนาและแก้ไข ปัญหาความขัดแย้งในชาติ

วรัถิ์ท ธิ์ธนะเกษม (2542 : 11-17) ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาล ว่าหมายถึง การกำกับดูแลที่ดี หรือ การใช้สิทธิของความเป็นเจ้าของที่จะปกป้องดูแลผลประโยชน์ของตนเองโดยผ่านกลไกที่เกี่ยวข้องในการบริหาร โดยหัวใจที่สำคัญของธรรมาภิบาล (Good Governance) คือ ความโปร่งใส (Transparency) ความยุติธรรม (Fairness) และความรับผิดชอบในผลของการตัดสินใจ (Accountability)

นฤมล ทับจุมพล (2541 : 11-12) ในผลงานวิชาการเรื่อง “แนวคิดและวรรณกรรมว่าด้วย ธรรมรัฐแห่งชาติ” กล่าวไว้ว่า ธรรมรัฐ (Good Governance) เป็นแนวคิดของธนาคารโลกที่มีการแปลความหมายได้ในหลายลักษณะ โดยผู้ที่ขยายความธรรมรัฐให้สังคมได้เปิดพื้นที่ทางความคิด กล่าวถึงที่สำคัญได้แก่ ชีรยุทธ บุญมี ซึ่งได้ให้ความหมายของรัฐเป็นกระบวนการความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐ ภาคสังคม ภาคเอกชน และประชาชนโดยทั่วไป ในการที่จะทำให้การบริหารราชการแผ่นดินดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณธรรม โปร่งใส ยุติธรรมและตรวจสอบได้ และยังสามารถเสนอว่าธรรมรัฐแห่งชาติ เป็นยุทธศาสตร์ที่ถูกต้องในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของชาติ แนวทางที่ถูกคือ ทางสายกลาง คือการพึ่งพาตนเอง และเสริมปัญญาไทยใจสากล ธรรมรัฐแห่งชาติเป็นการเคลื่อนไหวอย่างมีพลังขององค์กรท้องถิ่น ประชาคม ชุมชน เพื่อเข้าใจปัญหาพึ่งพาตนเอง ช่วยตนเอง ปฏิรูปตนเอง ขณะเดียวกันก็เพื่อความเข้มแข็งที่จะตรวจสอบสิ่งที่ไม่ดีไม่งามได้อย่างจริงจัง รูปแบบธรรมรัฐแห่งชาติก็คือ การยกระดับกระบวนการความสัมพันธ์ความร่วมมือของส่วนต่างๆ ในสังคม อันได้แก่ ภาครัฐ ภาคสังคมและเอกชน สถาบันสำคัญๆ ของประเทศ คือ ชุมชน ประชาคม ภูมิภาคและระดับชาติ ในลักษณะเป็นรูปธรรม มีพลัง

ปรัชญา เวสารัชช (2542 อ้างถึงในสุจิตรา บุญรัตนพันธ์, 2549 : 21) ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาล ว่าหมายถึง การบริหารจัดการที่ดี ซึ่งหมายถึง กลไกการทำงานของหน่วยงานใดๆ ไม่ว่าจะเป็นรัฐบาล ระบบราชการ หรืออะไรก็ตามที่มีรูปแบบวิธีการบริหารจัดการที่ดี โดยพิจารณาถึง สามเรื่องหลักๆ ได้แก่ หลักการที่ดี วิธีการที่ดี และผลลัพธ์ที่ดีมีคุณภาพด้วย คือ จะต้องมีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผล เป็นธรรม โปร่งใส และมีความรับผิดชอบ เป็นการให้ความสำคัญกับภาครัฐและรัฐบาลเป็นด้านหลัก

อมรา พงศาพิชญ์ (2541 : 1-2) ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาล ว่าหมายถึง ธรรมาภิบาลที่ใช้คำว่า ธรรมราชฎ์นั้น มีบริบทที่เกี่ยวข้องไปถึงกลไกที่สมาชิกของสังคมในระดับต่างๆ ช่วยกันดูแลผลประโยชน์ของกันและกัน อันเป็นความหมายในเชิงนามธรรมที่สรุปรวบยอดได้ว่าเป็นการ(กำกับ) ดูแลผลประโยชน์ของส่วนรวมและการรักษาผลประโยชน์ซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกในสังคม โดยมีกฎกติกาที่ตกลงร่วมกัน ส่วนในความหมายรูปธรรมนั้น ธรรมราชฎ์คือกฎกติกาที่ตกลงร่วมกันว่าจะจะเป็นกฎเกณฑ์ที่จะใช้ในการดูแลผลประโยชน์ของส่วนรวม กฎกติกาขั้นต่ำมักประกอบด้วย

- 1.การทำงานอย่างมีหลักการและเหตุผล ตอบสนองความต้องการของสังคม มีความชอบธรรมและรับผิดชอบในผลของการตัดสินใจ (Accountability)
- 2.การทำงานอย่างโปร่งใสและสามารถคาดการณ์ได้ (Transparency and Predictability)
- 3.การมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องในการรับรู้ร่วมตัดสินใจและตรวจสอบ การจัดการและบริหารงาน (Participation)
- 4.การดำเนินงานที่ให้ความสำคัญกับหลักการประชาธิปไตยและความเสมอภาคเท่าเทียมกัน

จรรยาพร ธรณินทร์ (2552 : 227) ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาล ว่า ธรรมาภิบาล มาจาก คำว่า ธรรมะ+อภิบาล หมายถึง การปกครองด้วยคุณความดี ซื่อตรงต่อกัน มั่นคงในสัญญาที่มี สัญญาที่ว่าคือ กฎ กติกา มารยาท ที่ทำร่วมกัน ด้วยความเป็นธรรม โปร่งใส และต้องรับผิดชอบต่อสิ่งที่ทำ

ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ (2540 อ้างถึงในสุจิตร์ บุญยรัตนพันธ์, 2549 : 9-10) ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาล ว่าหมายถึง ธรรมรัฐ คือ การบริหารกิจการของบ้านเมืองด้วยความเป็นธรรม เคารพสิทธิของผู้คนพลเมืองอย่างเสมอกัน มีระบบตัวแทนประชาชนที่สะท้อนความคิดของผู้คน ได้อย่างเที่ยงตรงมีรัฐบาลที่ไม่ถืออำนาจเป็นธรรม แต่ใช้อำนาจอย่างที่ประชาชนจะตรวจสอบได้ ตัวรัฐบาลเองก็มีความเอื้ออาทรต่อผู้คนสามัญเป็นอาภรณ์ประดับตน ไม่ถูกรังแกด้วย การเอา ความเท็จมาให้และมีอวัยวะที่จะแสดงความรับผิดชอบ หารบริหารงานผิดพลาดหรือไร้ประสิทธิภาพ

โดยสรุป จากความหมายเกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีและธรรมาภิบาล (Good Governance) ที่นักวิชาการและหน่วยงานต่างๆแสดงความคิดเห็นไว้นั้น สรุปได้ว่าเป็นแนวทางในการจัดระเบียบ เพื่อให้สังคมของประเทศทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุขและตั้งอยู่ในความถูกต้องเป็นธรรมตามหลักพื้นฐาน การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี การบริหารงานของภาครัฐในทุกๆ ด้านโดยชอบธรรม และมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการใช้กระบวนการ การมีส่วนร่วมจากทุกส่วนของสังคม ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อให้ประเทศมีพื้นฐานประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง มีความชอบธรรมด้านกฎหมาย มีเสถียรภาพ มีโครงสร้างการบริหารที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้

หลักการของหลักธรรมาภิบาล

ธรรมาภิบาล ประกอบด้วยหลักการบริหารพื้นฐาน 6 ประการ แต่ละหลักจำเป็นจะต้องร่วมมือกันปฏิบัติทุกภาคในสังคมและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ภาคต่างๆ ในสังคม หมายถึงภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชน ดังได้กล่าวมาแล้ว หลักการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2542 ประกอบด้วยหลัก 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า โดยมีรายละเอียดดังนี้(สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน, 2546 : 24-35)

หลักที่ 1 หลักนิติธรรม หมายถึง การตรากฎหมายที่ถูกต้อง เป็นธรรม การบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย การกำหนดกฎ กติกาและการปฏิบัติตาม กฎ กติกาที่ตกลงกันไว้อย่างเคร่งครัด โดยคำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพ ความยุติธรรมของสมาชิก ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านั้น เพราะเมื่อระบบกฎหมายมีความซับซ้อนมากขึ้น คนในสังคมก็เริ่มมองว่ากฎหมายเป็นเรื่องที่เข้าใจยาก มีวิธีปฏิบัติที่สับสนและเกิดความระแวงว่าข้าราชการจะแสวงหาประโยชน์ในการดำเนินการโดยจะบังคับใช้กฎหมาย กฎ ระเบียบ เหล่านี้อย่างไม่เป็นธรรม ในเรื่องนี้ภาครัฐจะต้องมีการทบทวน ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้เข้าใจง่ายและมีการเผยแพร่ทำความเข้าใจเนื้อหาสาระของกฎหมายกับประชาชนให้ดี ให้ประชาชนเข้าใจว่าการตรา และบังคับใช้กฎหมาย อยู่บนพื้นฐานของเหตุผลและความจำเป็นจริงๆ มิฉะนั้นประชาชนจะต่อต้านไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่บังคับใช้ นอกจากเรื่องความเป็นธรรมแล้วจะต้องมีการปรับปรุงกระบวนการร่าง ออกกฎหมาย และการบังคับใช้กฎหมายให้มีความรัดกุม รวดเร็ว และเป็นธรรมด้วย

หลักที่ 2 หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม การส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเอง ไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัย ประจำชาติ ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยบรรณรักษ์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคมและส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริต จนเป็นนิสัยประจำชาติ ความถูกต้องดีงามเป็นเรื่องของศีลธรรม จริยธรรม วัฒนธรรมที่สังคมยอมรับว่าเป็นแบบอย่างที่ดีปฏิบัติเป็นเรื่องที่มีความละเอียดอ่อนและลึกซึ้งกว่าเรื่องกฎหมายหรือหลักนิติธรรมไปอีกระดับหนึ่ง ปัญหาในการบริหารปกครองของประเทศเราส่วน

หนึ่งก็เกิดจากการที่ผู้มีอำนาจตัดสินใจ หลายครั้งยังขาดจิตสำนึก ได้ใช้อำนาจบริหารที่มีไปเพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือเพราะความเกรงกลัวอิทธิพลที่บีบบังคับ

หลักที่ 3 หลักความโปร่งใส หมายถึง การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไก การทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส ประชาชนเข้าถึงข้อมูล ข่าวสารได้สะดวกและเข้าใจง่าย และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้ นอกจากนั้นการตัดสินใจและการปฏิบัติงานของภาครัฐต้องมีความโปร่งใส เปิดเผยให้สาธารณชน ตรวจสอบได้ เรื่องนี้เป็นประเด็นสำคัญในการจัดลินิกลงทุนที่เหมาะสมของภาคธุรกิจข้อมูลข่าวสารของภาครัฐ จะช่วยให้ภาคธุรกิจเอกชนและประชาชนตัดสินใจได้ถูกต้อง และประชาชนจะมีความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของภาครัฐมากขึ้นด้วยพระราชบัญญัติ ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ช่วยให้ประชาชนมีโอกาสกว้างขวางในการ ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่างๆ ของรัฐ ข่าวสารข้อมูลดังกล่าวจะช่วยให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นและใช้สิทธิทางการเมืองได้โดยถูกต้องกับความเป็นจริงอันเป็นการส่งเสริมให้มีความเป็นรัฐบาลโดยประชาชนมากยิ่งขึ้น

หลักที่ 4 หลักความมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่นๆ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์ พ.ศ. 2539 กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการรับฟังการแสดงความเห็นในปัญหาสำคัญของชาติที่มีข้อโต้แย้งหลายฝ่ายเพื่อเป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจของรัฐในการดำเนินงานอันมีผลกระทบต่อประชาชน และควรมีการสำรวจความเห็นของผู้รับบริการเพื่อปรับปรุงงานให้เกิดประโยชน์สูงขึ้น

หลักที่ 5 หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและกล้าที่จะยอมรับผลดีและเสียจากการกระทำของตน

หลักที่ 6 หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยตรงค์ให้คนไทยมีความประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่าสร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลกและรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน หลังจากเกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจ รัฐบาลได้เข้มงวดในการใช้งบประมาณอย่างประหยัดและทบทวนให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างหมุนเวียนและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ โดยการสร้างปลูกทดแทนใหม่

โดยสรุป หลักธรรมาภิบาลประกอบด้วยหลักการพื้นฐาน 6 หลัก คือ 1) หลักนิติธรรมคือหลักด้านกฎหมาย คุ่มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน 2) หลักคุณธรรม คือหลักด้านความประพฤติ การใช้ดุลยพินิจด้านความถูกต้องในศีลธรรม 3) หลักความโปร่งใส คือการตรวจสอบการปฏิบัติงาน พฤติกรรมเจ้าหน้าที่ของรัฐ 4) หลักการมีส่วนร่วม คือประชาชนสามารถมีส่วนร่วมทางการเมือง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีโอกาสแสดงความคิดเห็น 5) หลักสำนึกรับผิดชอบ คือมีความรับผิดชอบในผลงาน ปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ 6) หลักความคุ้มค่า คือการบริหารจัดการการใช้ทรัพยากร การประหยัด และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

ขอบเขตธรรมาภิบาลของ กศน.อำเภอบางสะพานน้อย

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล หมายถึง การนำหลักธรรมาภิบาล 6 หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า มาใช้ในการบริหารการปฏิบัติราชการ โดยบุคลากรของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการปฏิบัติราชการตามหลักธรรมาภิบาล ตามกรอบแนวคิดธรรมาภิบาลในสถานศึกษาของสถาบันการศึกษาและพัฒนาต่อเนื่องสิรินธร รายละเอียดดังต่อไปนี้ (สถาบันการศึกษาและพัฒนาต่อเนื่องสิรินธร, 2551 : 69-71)

1. หลักนิติธรรม หมายถึง มีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง กฎกติกา ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน โดยมีการเผยแพร่ให้ทุกคนรับทราบทั่วกัน มีการทบทวน ปรับปรุง คำสั่ง กฎกติกาที่ออกโดยศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย ให้เกิดความเป็นธรรมและทันต่อการเปลี่ยนแปลง ดำเนินการให้บุคลากรทุกคนศึกษาและปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ กฎกติกาในการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด ผู้บริหารต้องกำกับ ติดตาม ส่งเสริม ให้บุคลากรทุกคนปฏิบัติตามด้วย

2. หลักคุณธรรม หมายถึงการปฏิบัติงานโดยการยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ส่งเสริมให้บุคลากรยึดวินัยของครูเป็นหลักในการประพฤติปฏิบัติตน ผู้บริหารต้องบริหารด้วยความยุติธรรม มอบหมายหน้าที่เหมาะสมตามความรู้ความสามารถของบุคลากร ประเมินผลการปฏิบัติงานด้วยความยุติธรรม ส่งเสริมให้จัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความประพฤติที่ดีงาม มีความซื่อสัตย์สุจริต รักความสามัคคี มีระบบร้องเรียนให้บริการในสถานศึกษา

3. หลักความโปร่งใส หมายถึง สร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันในการปฏิบัติงาน สร้างเป็นวัฒนธรรมในองค์กร และให้ประชาชน เครือข่าย มีส่วนรับทราบการปฏิบัติงาน ระบุขั้นตอนการ

ให้บริการอย่างชัดเจน ใช้ระบบสารสนเทศในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารจัดให้มีการประชุมเพื่อแจ้งข้อมูลข่าวสารให้บุคลากรทราบตลอดและร่วมปรึกษาหารือเพื่อกำหนดแนวทางการปฏิบัติงาน มีการสำรวจความพึงพอใจ การประเมินโครงการ กิจกรรมต่างๆ และมีการสรุปรายงานผลด้วย

4. หลักความมีส่วนร่วม หมายถึง มีการสำรวจความต้องการในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยให้บุคลากรในองค์กรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผลประโยชน์ ร่วมมือกับเครือข่ายในการปฏิบัติงาน ใช้ภูมิปัญญาแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมให้บุคลากรมีการเรียนรู้กระบวนการปฏิบัติงานของเพื่อนร่วมงานโดยสามารถปฏิบัติงานแทนกันได้

5. หลักความรับผิดชอบ หมายถึง บุคลากรมีความรับผิดชอบปฏิบัติงานตามโครงสร้างและคำสั่งที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย สามารถปฏิบัติงานจนแล้วเสร็จ รายงานผลได้ทันระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ด้วยความถูกต้อง โดยไม่ต้องมีการทวงถาม ทั้งนี้ผู้บริหารต้องมีการกำกับติดตามงานที่มอบหมายไปแล้วด้วย เมื่อเกิดปัญหาจากการปฏิบัติงานทุกคนต้องร่วมกันรับผิดชอบ โดยเฉพาะผู้บริหารและผู้รับผิดชอบ

6. หลักความคุ้มค่า หมายถึง สร้างระบบการใช้และระบบควบคุมวัสดุ อุปกรณ์ อย่างประหยัด เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด หลังการใช้ต้องมีการตรวจสอบ ดูแล บำรุงรักษา ซ่อมแซมเมื่อชำรุดเสียหาย นำวัสดุใช้แล้วกลับมาใช้อีกครั้ง เช่น กระดาษ A4 กำหนดให้มีมาตรการประหยัดพลังงานและทรัพยากรในองค์กร ลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ใช้อินเทอร์เน็ตในการติดต่อสื่อสารแทนการใช้โทรศัพท์ โทรสาร

บทที่ 3

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอบางสะพานน้อย

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอบางสะพานน้อย ประกอบด้วยหลักธรรมาภิบาล 6 หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ของสถาบันการศึกษา และพัฒนาต่อเนื่องสืบเนื่อง สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นแนวทางในการบริหารครอบคลุมทุกกลุ่มงาน ตามบทบาทอำนาจหน้าที่ มีแนวปฏิบัติในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล รายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. หลักนิติธรรม ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีแนวทางการปฏิบัติในการบริหาร ดังนี้

1. เผยแพร่ความรู้เรื่องกฎหมาย ระเบียบของสถานศึกษาแก่บุคลากรของสถานศึกษา
2. สร้างจิตสำนึกแก่บุคลากรของสถานศึกษาในการใช้กฎระเบียบให้ถูกต้อง
3. สร้างความเข้าใจเรื่องกฎระเบียบให้เป็นแนวเดียวกัน

โดยศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีแนวปฏิบัติในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของหลักนิติธรรม ต่อไปนี้

แนวปฏิบัติตามหลักนิติธรรม	วิธีปฏิบัติในการบริหาร
<p>1. เผยแพร่ความรู้เรื่องกฎหมายระเบียบของสถานศึกษาแก่นักบุคลากรของสถานศึกษา</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. การประชุมจัดให้มีวาระเกี่ยวกับการใช้ระเบียบ / กฎหมาย / แนวทางปฏิบัติที่ต้องใช้ปฏิบัติงานประจำ ให้ทุกคนถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด 2. ให้มีกิจกรรมปฐมนิเทศนักศึกษาที่เข้าเรียนใหม่ในทุกภาคเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกฎระเบียบ แนวปฏิบัติต่างๆร่วมกันระหว่างสถานศึกษา ครู นักเรียน 3. จัดทำคู่มือนักศึกษาสำหรับแจกนักศึกษาเป็นรายบุคคล 4. ให้มีการประชาสัมพันธ์ การรับสมัครนักศึกษา ทางสื่อสารมวลชนประเภทต่างๆ เช่น วิทยุท้องถิ่น แผ่นป้าย แผ่นพับ 5. เข้าร่วมการประชุมประจำเดือนของอำเภอ 6. เข้าร่วมประชุมกับการประชุมภาคีการบริหารส่วนตำบลหรือมอบหมายครูเข้าประชุมแทน 7. มอบหมายครูเข้าประชุมหมู่บ้านของทุกตำบล 8. ให้มีการประชุมภายใน เช่น ประชุมประจำเดือน ประชุมแบ่งงานในการจัดทำกิจกรรม/ โครงการ 9. ให้จัดทำรายงานการประชุม เพื่อใช้เป็นหลักฐานของทางราชการ 10. แจงเวียนรายงานการประชุมให้ครูทุกท่านทราบ และถือปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้อง 11. ประชุมวางแผนจัดบุคลากรลงโครงสร้าง / จัดทำคำสั่งมอบหมายหน้าที่ตามโครงสร้าง 12. แจงเวียนคำสั่งให้ครูทุกคนทราบ และถือปฏิบัติตามคำสั่ง 13. จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา 14. ประชุมจัดทำระเบียบการวัดผล / ประกาศให้นักศึกษาทราบโดยทั่วกัน 15. การจัดทำประกาศของสถานศึกษากำหนดให้มีการแจ้งเวียนทราบและติดบอร์ดประชาสัมพันธ์

แนวปฏิบัติตามหลักนิติธรรม	วิธีปฏิบัติในการบริหาร
2. สร้างจิตสำนึกแก่บุคลากรของสถานศึกษาในการใช้กฎระเบียบให้ถูกต้อง	สร้างจิตสำนึกแก่บุคลากรของสถานศึกษาในการใช้กฎระเบียบให้ถูกต้อง
3. สร้างความเข้าใจเรื่องกฎระเบียบให้เป็นแนวเดียวกัน	1. สํารวจความพึงพอใจของผู้รับบริการ เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงขั้นตอนกระบวนการให้บริการ 2. การดำเนินงานกิจกรรม / โครงการต้องมีการประเมินและรายงานผล 3. ให้มีการประชุมพัฒนาองค์กร (OD) เมื่อสิ้นปีงบประมาณ เพื่อทบทวน พัฒนากระบวนการปฏิบัติงานของทุกกลุ่มงาน 4. ให้ทุกกลุ่มงาน / ทุกคน นำปัญหาอุปสรรคที่เกิดจากการปฏิบัติงานเข้าเสนอที่ประชุมประจำเดือนของสถานศึกษา เพื่อหาแนวทางการแก้ไข

2. หลักคุณธรรม ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีแนวทางในการบริหาร ดังนี้

1. กำหนดให้บุคลากรของสถานศึกษายึดหลักจรรยาบรรณของครูและระเบียบของสถานศึกษา
2. จัดให้มีระบบการร้องเรียนในการให้บริการของสถานศึกษา
3. ส่งเสริมให้มีการใช้คุณธรรมในการทำงานอย่างต่อเนื่อง
4. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความมีคุณธรรมให้แก่บุคลากรของสถานศึกษา
5. ร่วมกับเครือข่ายจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

โดยศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีแนวปฏิบัติในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของหลักคุณธรรม ต่อไปนี้

แนวปฏิบัติตามหลักคุณธรรม	วิธีปฏิบัติในการบริหาร
1. กำหนดให้บุคลากรของสถานศึกษายึดหลักจรรยาบรรณของครูและระเบียบของสถานศึกษา	1. กำหนดให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ต้องยึดจรรยาบรรณของครูอย่างเคร่งครัด 2. แจ้างแนวทางประพฤติ การปฏิบัติตัวแก่ครูใหม่ทุกคน โดยยึดแนวของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ)และจรรยาบรรณครู ของคุรุสภา
2. จัดให้มีระบบการร้องเรียนในการให้บริการของสถานศึกษา	1. จัดให้ทำกล่อง / ตู้ แสดงความคิดเห็น เสนอแนะ ร้องเรียนในทุก กศน.ตำบล กศน.อำเภอ และห้องสมุดประชาชนของอำเภอ 2. ผู้รับบริการสามารถพบผู้อำนวยการได้ทุกคนอย่างเสมอภาค
3. ส่งเสริมให้มีการใช้คุณธรรมในการทำงานอย่างต่อเนื่อง	1. นำเรื่องคุณธรรมเข้าเป็นวาระการประชุมประจำเดือนทุกเดือน 2. มีการคัดเตือนความประพฤติของครูเป็นรายบุคคล 3. ยกย่องชมเชยบุคลากรที่มีความประพฤติดี การปฏิบัติตัวเหมาะสม และเป็นแบบอย่างที่ดีในองค์กร
4. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความมีคุณธรรมให้แก่บุคลากรของสถานศึกษา	1. ส่งเสริมสนับสนุนให้ กศน.ตำบล 5 ตำบล จัดทำกิจกรรมด้านคุณธรรมอย่างน้อย 1 กิจกรรม 1 ตำบล 2. กำหนดให้จัดกิจกรรม สถานศึกษา 3D 3. มอบหมายให้มีการประชาสัมพันธ์ กิจกรรมด้านคุณธรรม ผ่านวิทยุชุมชน แผ่นป้าย ประชาสัมพันธ์ โบชัวร์ เว็บไซต์
5. ร่วมกับเครือข่ายจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	1. กำหนดนโยบายในการจัดกิจกรรม / โครงการที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม ให้หน่วยงานเครือข่ายมีส่วนร่วม เช่น เป็นประธานการเปิดกิจกรรม เป็นวิทยากร ส่งนักศึกษาเข้าร่วมกับเครือข่ายที่จัดกิจกรรม 2. สนับสนุน กศน.ตำบล เข้าร่วมกิจกรรมด้านคุณธรรมกับหน่วยงานเครือข่ายในระดับอำเภอ ตำบล หมู่บ้าน 3. จัดทำข้อตกลงร่วมกันกับเครือข่าย (MOU)

3. หลักความโปร่งใส ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ บางสะพานน้อย มีแนวทางในการบริหารตามหลักความโปร่งใส ดังต่อไปนี้

1. สำรวจความเห็นของประชาชนเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมด้านการศึกษาของสถานศึกษา
2. ส่งเสริมให้บุคลากรของสถานศึกษามีการปฏิบัติงานอย่างโปร่งใส
3. พัฒนาระบบสารสนเทศและระบบการจัดเก็บเอกสารให้สะดวกต่อการสืบค้นและเผยแพร่
4. จัดทำคู่มือปฏิบัติงาน โดยมีผังระบุขั้นตอนและระยะเวลาของการทำงาน
5. มีการนิเทศติดตามประเมินผลและการรายงานผลของการทำงาน

โดยศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ บางสะพานน้อย มีแนวปฏิบัติในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของหลักความโปร่งใส ต่อไปนี้

แนวปฏิบัติตามหลักความโปร่งใส	วิธีปฏิบัติในการบริหาร
1.สำรวจความเห็นของประชาชนเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมด้านการศึกษาของสถานศึกษา	<ol style="list-style-type: none"> 1. มอบหมายให้มีการสำรวจความต้องการก่อนวางแผนจัดกิจกรรมโครงการ 2. ให้นักศึกษา ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการสอนแบบบูรณาการ ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
2.ส่งเสริมให้บุคลากรของสถานศึกษามีการปฏิบัติงานอย่างโปร่งใส	<ol style="list-style-type: none"> 1. กำหนดให้ครู และนักเรียนร่วมวิเคราะห์เนื้อหาในรายวิชาที่ง่าย ให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ ร่วมกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ และวันเวลาในการส่งชิ้นงาน และแจ้งคะแนนเก็บกลางภาคเรียน 2. กำหนดเรื่อง ความโปร่งใส ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานเป็นวาระการประชุมประจำเดือน 3. มอบหมายและเน้นย้ำให้ครูร่วมประชุมหมู่บ้าน โดยยึดเป็นแนวทางปฏิบัติงานทุกตำบล 4. กำหนดให้มีการปฏิบัติงานตามคู่มือการปฏิบัติงาน และสามารถตรวจสอบได้

แนวปฏิบัติตามหลัก ความโปร่งใส	วิธีปฏิบัติในการบริหาร
	<ol style="list-style-type: none"> 5. มอบหมายครูจัดทำปฏิทินกิจกรรม แจ้งนักศึกษา ในทุกภาคเรียน 6. มอบหมายให้ กศน.ตำบล มีบอร์ด หรือป้ายประชาสัมพันธ์ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้นักศึกษาทราบ 7. มอบหมายให้จัดทำบอร์ด ของ กศน.อำเภอ หรือห้องสมุดประชาชน เพื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้นักศึกษา และประชาชนทราบ 8. ประชุมสัมมนาวางแผนในการจัดทำกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละภาคเรียน แล้วกำหนดให้ทุก กศน. ตำบล นำไปปฏิบัติ 9. ให้มี Website ของสถานศึกษา หรือห้องสมุดประชาชน เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษา ประชาชนเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารได้หลากหลายวิธี 10. ทุกสิ้นปีงบประมาณต้องสรุปผลการปฏิบัติงานเสนอต้นสังกัดและคณะกรรมการสถานศึกษา ทราบ 11. จัดทำรายงานการประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR) ทุกสิ้นปีงบประมาณ 12. จัดระบบการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารภายในและภายนอกสถานศึกษา
<p>3. พัฒนาระบบสารสนเทศและระบบการจัดเก็บเอกสารให้สะดวกต่อการสืบค้น และเผยแพร่</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดสร้างและพัฒนาเว็บไซต์ของสถานศึกษาและห้องสมุดประชาชนอำเภอ 2. มอบหมายหน้าที่ให้มีผู้รับผิดชอบพัฒนาเว็บไซต์ให้เป็นปัจจุบัน 3. พัฒนาห้องเก็บเอกสาร และจัดตู้เก็บเอกสารให้สะดวกต่อการใช้ 4. พัฒนาคู่มือเกี่ยวกับการจัดเก็บงานในคอมพิวเตอร์ให้เป็นระบบ เพื่อง่ายต่อการสืบค้น 5. นำโปรแกรมสำเร็จรูปเข้ามาใช้ในงาน เช่น งานทะเบียนนักศึกษา (Information Technology Window 4 : ITW4) งานห้องสมุด (Public Library Services Version 5 : PLS V.5) 6. ติดตั้งระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อให้บริการแก่นักศึกษา และประชาชน 7. จัดให้มีระบบดูแลบำรุงรักษาวัสดุ ครุภัณฑ์ 8. สนับสนุนครูเข้าอบรมเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

แนวปฏิบัติตามหลัก ความโปร่งใส	วิธีปฏิบัติในการบริหาร
4. จัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งมีแผนผังระบุขั้นตอน และระยะเวลาของงาน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประชุมวางแผน การเขียนคู่มือการปฏิบัติงาน 2. กำหนดให้ห้องสมุดประชาชนจัดทำป้าย วัน เวลา การให้บริการ 3. มอบหมายให้คิดป้ายขั้นตอนการบริการยืม-คืนหนังสือ และป้ายหมวดหมู่หนังสือ จุดให้บริการต่างๆ ใ้ได้อย่างชัดเจน 4. กำหนดให้ กศน. ตำบล ทุกตำบลมีตารางกิจกรรม วันเวลาการพบกลุ่ม ตารางสอบปลายภาค และอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษา ติดไว้ในบริเวณที่ให้ทุกคนเห็น โดยชัดเจน
5. มี การ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการรายงานผล ของการจัดกิจกรรม	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประชุมเพื่อหาแนวทางการนิเทศติดตาม ตรวจสอบประเมินผลการจัดกิจกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาต่อเนื่อง 2. มอบหมายหน้าที่เป็นคำสั่ง เรื่องการแต่งตั้งผู้นิเทศการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาต่อเนื่อง 3. ให้มีการสำรวจความพึงพอใจ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมโครงการ 4. ให้มีการประเมินผลการจัดกิจกรรมโครงการ 5. มีการสรุปรายงานผลการจัดกิจกรรมโครงการ 6. รายงานผลต่อต้นสังกัด และคณะกรรมการสถานศึกษา 7. นำผลจากการประเมินร่วมประชุมวิเคราะห์ข้อดี ข้อจำกัด ของกิจกรรมเพื่อร่วมวางแผนในปีงบประมาณถัดไป 8. ประชุมบุคลากรร่วมวิเคราะห์ห้องค์กร SWOT ในการวางแผน กำหนดเป็นกิจกรรมในโครงการปีต่อไป โดยการเชิญกรรมการสถานศึกษา ประชาชน ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านต่างๆในชุมชน ตัวแทนนักศึกษาร่วมประชุมด้วย หลังจากนั้นสรุปเป็นเอกสารรูปเล่มไว้เป็นข้อมูลสถานศึกษา

4. หลักความมีส่วนร่วม ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ บางสะพานน้อย มีแนวทางในการบริหารตามหลักความมีส่วนร่วมของธรรมาภิบาล ดังนี้

1. ส่งเสริมให้เครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา
2. ส่งเสริมสนับสนุนให้ กศน. ตำบล มีบทบาทในการจัดกิจกรรมการศึกษา

3. มุ่งเน้นให้บุคลากรของสถานศึกษาปฏิบัติงาน โดยใช้การมีส่วนร่วม โดยศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีแนวปฏิบัติในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของหลักความร่วมมือ ส่วนร่วม ต่อไปนี้

แนวปฏิบัติตามหลัก ความร่วมมือส่วนร่วม	วิธีปฏิบัติในการบริหาร
1. ส่งเสริมให้เครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา	1. จัดตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา 2. จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง 3. ประชุมเจ้าหน้าที่ร่วมวางแผนการออกคำสั่ง ระเบียบ แนวทางการปฏิบัติอื่นๆที่เป็นของสถานศึกษา ก่อนดำเนินการ เพื่อให้ทุกคนเสนอแนะความคิดเห็น
2. ส่งเสริมสนับสนุนให้ กศน. ตำบล มีบทบาทในการจัดกิจกรรมการศึกษา	1. ประชุม มอบหมายครูปฏิบัติงานใน กศน.ตำบล ตามความเหมาะสม 2. วางแผนการดำเนินงาน กศน.ตำบล โดยยึดคู่มือ กศน.ตำบลเป็นหลักในการปฏิบัติงาน 3. มอบหมายการแต่งตั้งคณะกรรมการ กศน.ตำบล ซึ่งมาจากประชาชน 4. ในการจัดทำแผนปฏิบัติการ แต่ละปีงบประมาณ กำหนดให้เสนอแผนระดับตำบล 5. สำรวจความคิดเห็น ความต้องการของประชาชนในการจัดกิจกรรมการศึกษา
3. มุ่งเน้นให้บุคลากรของสถานศึกษาปฏิบัติงาน โดยใช้การมีส่วนร่วม	1. ประชุม ติดตามผลจากครูในการเข้าร่วมประชุมหมู่บ้าน 2. มอบหมายให้ส่งรายงานการเข้าร่วมประชุมหมู่บ้าน 3. นำกระบวนการจัดการความรู้ KM (Knowledge Management) เข้ามาใช้ในองค์กร 4. กำหนดให้ประชุม ก่อนดำเนินการจัดกิจกรรมโครงการ เพื่อให้การมีส่วนร่วมเสนอแนะความคิดเห็นและวางแผนแบ่งความรับผิดชอบหน้าที่

แนวปฏิบัติตามหลัก ความมีส่วนร่วม	วิธีปฏิบัติในการบริหาร
3. มุ่งเน้นให้บุคลากรของสถานศึกษาปฏิบัติงานโดยใช้การมีส่วนร่วม	5. กำหนดให้ประชุมเมื่อดำเนินการจัดกิจกรรมเสร็จสิ้นเพื่อร่วมสรุปข้อดี ข้อจำกัดของกิจกรรม ในการหาแนวทางการแก้ไขครั้งต่อไป 6. จัดทำข้อตกลงร่วมกันระหว่าง กศน.อำเภอบางสะพานน้อยกับเครือข่าย

5. **หลักความรับผิดชอบ** ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีแนวทางในการบริหารตามหลักความรับผิดชอบของธรรมาภิบาล ดังนี้

1. ให้ผู้บริหารและบุคลากรของสถานศึกษามีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานและร่วมแก้ปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงาน
2. ส่งเสริมให้บุคลากรของสถานศึกษามีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย
3. สร้างขวัญและกำลังใจให้บุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความรู้ความสามารถและเต็มเวลา

โดยศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีแนวปฏิบัติในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของหลักความรับผิดชอบ ต่อไปนี้

แนวปฏิบัติตามหลัก ความรับผิดชอบ	วิธีปฏิบัติในการบริหาร
1. ให้ผู้บริหารและบุคลากรของสถานศึกษามีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานและร่วมแก้ปัญหา	1. มีการรับผิดชอบต่อข้อผิดพลาดที่เกิดจากการปฏิบัติงาน และพร้อมร่วมแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น 2. ให้คำแนะนำ แนวทางการปฏิบัติงานได้อย่างดี 3. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี 4. ใช้ EQ เข้ามาบริหารจัดการ 5. ยึดหลักธรรม เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา เป็นแนวทางในการบริหาร

แนวปฏิบัติตามหลัก ความรับผิดชอบ	วิธีปฏิบัติในการบริหาร
2. ส่งเสริมให้บุคลากรของสถานศึกษามีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย	1. ให้ทุกคนปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่มอบหมายให้อย่างเต็มเวลา เต็มความรู้ ความสามารถ 2. ให้ทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมส่วนรวมทุกครั้ง เช่น การร่วมงานวันสำคัญต่างๆ และหน่วยงานเครือข่ายเชิญร่วม 3. ในการประชุมประจำเดือน เน้นย้ำเรื่องความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน และรับผิดชอบต่อหน้าที่ 4. ให้ทุกคนมีการช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานในการปฏิบัติงาน
3. สร้างขวัญและกำลังใจให้บุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความรู้ความสามารถและเต็มเวลา	1. ประชุมสร้างข้อตกลงร่วมกัน เรื่องผลงานประกอบการประเมินเลื่อนเงินเดือนและการต่อสัญญาจ้าง 2. ประเมินผลการปฏิบัติงานตามผลงาน 3. ประชุมสร้างแรงจูงใจให้ทุกคนร่วมใจกันปฏิบัติงาน 4. ให้คำชมเชยผู้ได้บังคับบัญชาทุกครั้งที่มีโอกาสตามความเหมาะสม 5. เสนอชื่อผู้มีผลงานโดดเด่นเข้าแข่งขันการเลื่อนขึ้นเงินเดือน

6. หลักความคุ้มค่า ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีแนวทางในการบริหารตามหลักความคุ้มค่าของธรรมาภิบาล ดังนี้

1. สร้างจิตสำนึกให้บุคลากรของสถานศึกษาในการประหยัดพลังงานและใช้ทรัพยากรอื่นๆอย่างประหยัดและคุ้มค่า
2. ส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีใช้ประกอบการปฏิบัติงานเพื่อลดงบประมาณและเวลา
3. มีการวางแผนและกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงาน

โดยศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีแนวปฏิบัติในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของหลักความคุ้มค่าดังกล่าว ต่อไปนี้

แนวปฏิบัติตามหลัก ความคุ้มค่า	วิธีปฏิบัติในการบริหาร
1. สร้างจิตสำนึกให้บุคลากร ของสถานศึกษาในการ ประหยัดพลังงานและใช้ ทรัพยากรอื่นๆอย่างประหยัด และคุ้มค่า	<ol style="list-style-type: none"> 1. กำหนดมาตรการประหยัด ด้านพลังงาน วัสดุอุปกรณ์ ภายในองค์กร 2. แจ้งเวียนทุกคนทราบและถือปฏิบัติมาตรการประหยัดด้านพลังงาน วัสดุอุปกรณ์ 3. มอบหมายผู้ดูแล บำรุงดูแลรักษา ครุภัณฑ์ วัสดุและอุปกรณ์ 4. ประชุมวิเคราะห์ กรณีการประหยัดพลังงาน วัสดุอุปกรณ์ ไม่สำเร็จ ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ 5. เน้นย้ำเรื่องมาตรการประหยัดด้านพลังงาน วัสดุอุปกรณ์ ทุกครั้งในการประชุม 6. มอบหมายการทำสถิติเกอร์รณรงค์ การประหยัดพลังงาน 7. มอบหมายครูจัดทำโครงการประกวดค่าขวัญ การประหยัดพลังงาน
2. ส่งเสริมให้มีการใช้ เทคโนโลยีใช้ประกอบการ ปฏิบัติงานเพื่อลดงบประมาณ และเวลา	<ol style="list-style-type: none"> 1. ส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนมีความรู้ด้านการใช้คอมพิวเตอร์ 2. กำหนดให้บุคลากรทุกคนใช้ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ โทรศัพท์ โทรสาร อินเทอร์เน็ต ในการประสานงาน/สืบค้นข้อมูล 3. นำแนวทางการพัฒนาบุคลากรจากระบบฝึกอบรมในห้องเรียนเป็นระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือการอบรมทาง Internet มาใช้บ้างบางเรื่อง
3. มีการวางแผนและกำหนด เป้าหมายในการปฏิบัติงาน	<ol style="list-style-type: none"> 1. กำหนด ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ของสถานศึกษา 2. ให้จัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา ระยะปานกลาง 3 ปี 3. ให้จัดทำแผนปฏิบัติการทุกปีงบประมาณ 4. มีการสรุปรายงานผลการจัดกิจกรรม/โครงการ 5. มีการรายงานการประเมินตนเอง(SAR) 6. กำหนดให้ผู้รับผิดชอบโครงการวิเคราะห์วัตถุประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องกับตัวบ่งชี้ ของมาตรฐาน การประเมินคุณภาพการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

**กฎ ระเบียบ แนวปฏิบัติ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย**

1. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ. 2547
2. ข้อกำหนดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยข้อห้าม และข้อปฏิบัติของพนักงานราชการ
3. ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจ่ายเงินค่าตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ พ.ศ. 2550
4. พระราชกฤษฎีกาค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. 2526 (แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 7 พ.ศ. 2548)
5. ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ
6. ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจ่ายเงินค่าตอบแทนการสอบ พ.ศ. 2549
7. ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินรายได้สถานศึกษาของรัฐ ที่ไม่เป็นนิติบุคคล พ.ศ. 2546
8. คำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ 895/2551 เรื่อง หลักเกณฑ์การเบิกจ่ายเงินอุดหนุนของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
9. ระเบียบว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2539
10. ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการปฏิบัติของผู้เข้าสอบ พ.ศ. 2548
11. ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการปฏิบัติของผู้กำกับการสอบ พ.ศ. 2548
12. ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการพานักเรียนและนักศึกษาไปนอกสถานศึกษา
13. คำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ 489/2551 ลงวันที่ 21 เมษายน 2551 เรื่อง มอบอำนาจให้ผู้อำนวยการสถานศึกษา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ และผู้อำนวยการสถานศึกษา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต ปฏิบัติราชการแทน
14. คำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการที่ 1429/52 ลงวันที่ 15 ตุลาคม 2552 เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งมอบอำนาจ
15. มาตรการประหยัดงบประมาณรายจ่ายของสำนักงาน กศน.
16. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยงานสารบรรณ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2548
17. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
18. บันทึกข้อความ กลุ่มงานคลัง ฝ่ายตรวจจ่าย ที่ ศธ 0210.117/1283 ลงวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2552 เรื่อง การเบิกจ่ายเงินตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ ให้ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศรช.)

19. หนังสือสำนักงาน กศน. ที่ ศธ 0210.117/4514 ลงวันที่ 3 ธันวาคม 2552 เรื่อง ค่าใช้จ่าย ค่าบำรุง
สนามสอบ

20. คู่มือการดำเนินงาน กศน.ตำบล

บทที่ 4

แนวทางการประเมินผล การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอบางสะพานน้อย

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอบางสะพานน้อย มีแนวปฏิบัติในการบริหาร ทั้ง 6 หลักของธรรมาภิบาล และได้กำหนด แนวทางการประเมินการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามตัวชี้วัด ดังต่อไปนี้

แนวปฏิบัติตามหลักนิติธรรม	ตัวชี้วัด
1. เผยแพร่ความรู้เรื่องกฎหมาย ระเบียบของสถานศึกษาแก่บุคลากรของสถานศึกษา	1. จำนวนข้อแย้งหรือไม่เห็นด้วยกับกฎระเบียบของสถานศึกษา 2. จำนวนข้อร้องเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบหรือปฏิบัติอย่างไม่ถูกต้อง
2. สร้างจิตสำนึกแก่บุคลากรของสถานศึกษาในการใช้กฎระเบียบให้ถูกต้อง	จำนวนการลงโทษทางวินัยต่อบุคลากรที่ไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ
3. สร้างความเข้าใจเรื่องกฎระเบียบให้เป็นแนวเดียวกัน	จำนวนครั้งที่บุคลากรไม่ทราบหรือไม่เข้าใจกฎระเบียบ แนวทางการปฏิบัติงานที่สร้างความเข้าใจร่วมกันแล้ว

แนวปฏิบัติตามหลักคุณธรรม	ตัวชี้วัด
1. กำหนดให้บุคลากรของสถานศึกษายึดหลักจรรยาบรรณของครูและระเบียบของสถานศึกษา	1. จำนวนข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์เกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคลากรในสถานศึกษา 2. จำนวนการประพฤติผิดทางวินัยของบุคลากรในสถานศึกษา
2. จัดให้มีระบบการร้องเรียนในการให้บริการของสถานศึกษา	1. จำนวนข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์เกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคลากรในสถานศึกษา 2. จำนวนการประพฤติผิดทางวินัยของบุคลากรในสถานศึกษา
3. ส่งเสริมให้มีการใช้คุณธรรมในการทำงานอย่างต่อเนื่อง	1. จำนวนข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์เกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคลากรในสถานศึกษา 2. จำนวนการประพฤติผิดทางวินัยของบุคลากรในสถานศึกษา
4. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความมีคุณธรรมให้แก่บุคลากรของสถานศึกษา	1. จำนวนข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์เกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคลากรในสถานศึกษา 2. จำนวนการประพฤติผิดทางวินัยของบุคลากรในสถานศึกษา 3. จำนวนกิจกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมที่สถานศึกษาจัดให้ครูและนักศึกษา 4. ความพอใจของนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรม
5. ร่วมกับเครือข่ายจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	จำนวนกิจกรรมที่สถานศึกษาเข้าร่วมกับเครือข่ายในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

แนวปฏิบัติตามหลักความโปร่งใส	ตัวชี้วัด
1.สำรวจความเห็นของประชาชนเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมด้านการศึกษาของสถานศึกษา	ความพึงพอใจของนักศึกษาและประชาชนต่อกิจกรรมที่ได้รับจากสถานศึกษา
2.ส่งเสริมให้บุคลากรของสถานศึกษามีการปฏิบัติงานอย่างโปร่งใส	จำนวนข้อร้องเรียนของผู้รับบริการเกี่ยวกับความไม่ชัดเจนของขั้นตอนการให้บริการ
3. พัฒนาระบบสารสนเทศ ระบบการจัดเก็บเอกสารให้สะดวกต่อการสืบค้นและเผยแพร่	1. จำนวนครั้งในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร 2. จำนวนของรูปแบบการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร
4. จัดทำคู่มือปฏิบัติงานพร้อมทั้งบางงานต้องมีผังระบุขั้นตอนระยะเวลาของการทำงาน	1. จำนวนข้อร้องเรียนของบุคลากรภายในเกี่ยวกับความไม่ชัดเจนในกระบวนการปฏิบัติงานและการบริหารภายในสถานศึกษา 2. มีคู่มือการปฏิบัติงาน และติดประกาศขั้นตอนของการให้บริการไว้ในสถานศึกษา
5. มีการนิเทศติดตามประเมินผลและการรายงานผลของการจัดกิจกรรม	1. จำนวนครั้งของการนิเทศกิจกรรมของสถานศึกษา 2. จำนวนครั้งของการรายงานผลการจัดกิจกรรม

แนวปฏิบัติในการบริหารตามหลักความมีส่วนร่วม	ตัวชี้วัด
1. ส่งเสริมให้เครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา	1. จำนวนกิจกรรมที่ให้เครือข่ายมีส่วนร่วม 2. จำนวนผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีส่วนร่วมกิจกรรมของสถานศึกษา

แนวปฏิบัติในการบริหาร ตามหลักความมีส่วนร่วม	ตัวชี้วัด
2. ส่งเสริมสนับสนุนให้ กศน. ตำบล มีบทบาท ในการจัดกิจกรรมการศึกษา	จำนวนกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ กศน.ตำบล ปฏิบัติหรือร่วมปฏิบัติกับ กศน.อำเภอ
3. มุ่งเน้นให้บุคลากรของสถานศึกษาปฏิบัติงาน โดยใช้การมีส่วนร่วม	จำนวนข้อขัดแย้งหรือข้อกล่าวหาของ ผู้เกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบ เมื่อนำ แผนงาน/โครงการที่ผ่านกระบวนการมีส่วน ร่วม ไปปฏิบัติ

แนวปฏิบัติในการบริหาร ตามหลักความรับผิดชอบ	ตัวชี้วัด
1. ให้ผู้บริหารและบุคลากรของสถานศึกษามี ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานและร่วม แก้ปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงาน	จำนวนครั้งที่บุคลากรเข้าปรึกษาผู้อำนวยการ
2. ส่งเสริมให้บุคลากรของสถานศึกษามีความ รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย	1. จำนวนครั้งของงานที่ได้รับมอบหมายแล้วไม่ ปฏิบัติ 2. จำนวนครั้งของปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงาน แล้วผิดพลาด 3. จำนวนครั้งการส่งงาน สนง.กศน.จังหวัด ช้า กว่ากำหนด
3. สร้างขวัญและกำลังใจให้บุคลากรของ สถานศึกษาเพื่อสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน อย่างเต็มความรู้ความสามารถและเต็มเวลา	1. จำนวนครั้งของงานที่ได้รับมอบหมายแล้วไม่ ปฏิบัติ 2. จำนวนวันลา มาสาย ของครูในสถานศึกษา

แนวปฏิบัติในการบริหารตามหลักความคุ้มค่า	ตัวชี้วัด
1. สร้างจิตสำนึกให้บุคลากรของสถานศึกษาในการประหยัดพลังงานและใช้ทรัพยากรอื่นๆอย่างประหยัดและคุ้มค่า	1. มีมาตรการการประหยัดพลังงานและทรัพยากรอื่นๆใช้ในสถานศึกษา 2. อัตราค่าสาธารณูปโภคมีแนวโน้มลดลง
2. ส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีใช้ประกอบการปฏิบัติงานเพื่อลดงบประมาณและเวลา	1. อัตราค่าสาธารณูปโภคมีแนวโน้มลดลง 2. จำนวนครั้งของการใช้เทคโนโลยีในการประสานงานและการจัดส่งข้อมูลของสถานศึกษา
3. มีการวางแผนและกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงาน	1. มีแผนการปฏิบัติงานพร้อมเป้าหมายอย่างชัดเจน 2. ปฏิบัติงานได้เป้าหมายตามแผนที่กำหนดไว้

บทที่ 5

เกณฑ์การประเมิน

แนวปฏิบัติตาม หลักนิเทศกรรม	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมิน
1. เผยแพร่ความรู้ เรื่อง กฎหมาย ระเบียบของ สถานศึกษาแก่ บุคลากรของ สถานศึกษา	1. จำนวนข้อแย้งหรือไม่เห็น ด้วยกับกฎระเบียบของ สถานศึกษา	5 คะแนนหมายถึง ไม่มีข้อร้องเรียน 4 คะแนนหมายถึง มีข้อร้องเรียน 1 ข้อ 3 คะแนนหมายถึง มีข้อร้องเรียน 2 ข้อ
	2. จำนวนข้อร้องเรียนเกี่ยวกับ การปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎ ระเบียบหรือปฏิบัติอย่าง ไม่ถูกต้อง	2 คะแนนหมายถึง มีข้อร้องเรียน 3 ข้อ 1 คะแนนหมายถึง มีข้อร้องเรียน 4 ข้อ 0 คะแนนหมายถึง มีข้อร้องเรียน 5 ข้อขึ้นไป
2. สร้างจิตสำนึกแก่ บุคลากรของ สถานศึกษาในการ ใช้กฎระเบียบให้ ถูกต้อง	จำนวนการลงโทษทางวินัยต่อ บุคลากรที่ไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ	5 คะแนนหมายถึง ไม่มีการลงโทษ 4 คะแนนหมายถึง มีการลงโทษ 1 ครั้ง 3 คะแนนหมายถึง มีการลงโทษ 2 ครั้ง 2 คะแนนหมายถึง มีการลงโทษ 3 ครั้ง 1 คะแนนหมายถึง มีการลงโทษ 4 ครั้ง 0 คะแนนหมายถึง มีการลงโทษ 5 ครั้งขึ้นไป
3. สร้างความเข้าใจ เรื่องกฎระเบียบให้ เป็นแนวเดียวกัน	จำนวนครั้งที่บุคลากรไม่ทราบ หรือไม่เข้าใจกฎ ระเบียบ แนว ทางการปฏิบัติงานที่สร้างความ เข้าใจร่วมกันแล้ว	5 คะแนนหมายถึง ทราบทุกเรื่อง 4 คะแนนหมายถึง ไม่ทราบ 1 เรื่อง 3 คะแนนหมายถึง ไม่ทราบ 2 เรื่อง 2 คะแนนหมายถึง ไม่ทราบ 3 เรื่อง 1 คะแนนหมายถึง ไม่ทราบ 4 เรื่อง 0 คะแนนหมายถึง ไม่ทราบ 5 เรื่องขึ้นไป

แนวปฏิบัติตามหลัก คุณธรรม	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมิน
1. กำหนดให้บุคลากร ของสถานศึกษายึด หลักจรรยาบรรณของ ครูและระเบียบของ สถานศึกษา	1. จำนวนข้อร้องเรียน/ร้อง ทุกข์เกี่ยวกับพฤติกรรมของ บุคลากรในสถานศึกษา	5 คะแนนหมายถึง ไม่มีข้อร้องเรียนหรือการ ประพฤติดังกล่าว 4 คะแนนหมายถึง มีข้อร้องเรียนหรือการ ประพฤติดังกล่าว 1 เรื่อง 3 คะแนนหมายถึง มีข้อร้องเรียนหรือการ ประพฤติดังกล่าว 2 เรื่อง 2 คะแนนหมายถึง มีข้อร้องเรียนหรือการ ประพฤติดังกล่าว 3 เรื่อง 1 คะแนนหมายถึง มีข้อร้องเรียนหรือการ ประพฤติดังกล่าว 4 เรื่อง 0 คะแนนหมายถึง มีข้อร้องเรียนหรือการ ประพฤติดังกล่าว 5 เรื่องขึ้นไป
	2. จำนวนการประพฤติดัง กล่าวทางวินัยของบุคลากรใน สถานศึกษา	
2. จัดให้มีระบบการ ร้องเรียนในการ ให้บริการของ สถานศึกษา	1. จำนวนข้อร้องเรียน/ร้อง ทุกข์เกี่ยวกับพฤติกรรมของ บุคลากรในสถานศึกษา	5 คะแนนหมายถึง ไม่มีข้อร้องเรียนหรือการ ประพฤติดังกล่าว 4 คะแนนหมายถึง มีข้อร้องเรียนหรือการ ประพฤติดังกล่าว 1 เรื่อง 3 คะแนนหมายถึง มีข้อร้องเรียนหรือการ ประพฤติดังกล่าว 2 เรื่อง 2 คะแนนหมายถึง มีข้อร้องเรียนหรือการ ประพฤติดังกล่าว 3 เรื่อง 1 คะแนนหมายถึง มีข้อร้องเรียนหรือการ ประพฤติดังกล่าว 4 เรื่อง 0 คะแนนหมายถึง มีข้อร้องเรียนหรือการ ประพฤติดังกล่าว 5 เรื่องขึ้นไป
	2. จำนวนการประพฤติดัง กล่าวทางวินัยของบุคลากรใน สถานศึกษา	

แนวปฏิบัติตามหลัก คุณธรรม	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมิน
3. ส่งเสริมให้มีการใช้ คุณธรรมในการ ทำงานอย่างต่อเนื่อง	1. จำนวนข้อร้องเรียน/ร้อง ทุกข์เกี่ยวกับพฤติกรรมของ บุคลากรในสถานศึกษา	5 คะแนนหมายถึง ไม่มีข้อร้องเรียนหรือการ ประพฤติดังกล่าว 4 คะแนนหมายถึง มีข้อร้องเรียนหรือการ ประพฤติดังกล่าว 1 เรื่อง
	2. จำนวนการประพฤติดัง กล่าวทางวินัยของบุคลากรใน สถานศึกษา	3 คะแนนหมายถึง มีข้อร้องเรียนหรือการ ประพฤติดังกล่าว 2 เรื่อง 2 คะแนนหมายถึง มีข้อร้องเรียนหรือการ ประพฤติดังกล่าว 3 เรื่อง 1 คะแนนหมายถึง มีข้อร้องเรียนหรือการ ประพฤติดังกล่าว 4 เรื่อง 0 คะแนนหมายถึง มีข้อร้องเรียนหรือการ ประพฤติดังกล่าว 5 เรื่องขึ้นไป
4. จัดกิจกรรมที่ ส่งเสริมความมี คุณธรรมให้แก่ บุคลากรของ สถานศึกษา	1. จำนวนข้อร้องเรียน/ร้อง ทุกข์เกี่ยวกับพฤติกรรมของ บุคลากรในสถานศึกษา	5 คะแนนหมายถึง ไม่มีข้อร้องเรียนหรือการ ประพฤติดังกล่าว 4 คะแนนหมายถึง มีข้อร้องเรียนหรือการ ประพฤติดังกล่าว 1 เรื่อง
	2. จำนวนการประพฤติดัง กล่าวทางวินัยของบุคลากรใน สถานศึกษา	3 คะแนนหมายถึง มีข้อร้องเรียนหรือการ ประพฤติดังกล่าว 2 เรื่อง 2 คะแนนหมายถึง มีข้อร้องเรียนหรือการ ประพฤติดังกล่าว 3 เรื่อง
	3. จำนวนกิจกรรมด้าน คุณธรรมจริยธรรมที่ สถานศึกษาจัดให้ครูและ นักศึกษา	1 คะแนนหมายถึง มีข้อร้องเรียนหรือการ ประพฤติดังกล่าว 4 เรื่อง
	4. ความพึงพอใจของ นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรม ด้านคุณธรรมจริยธรรม	0 คะแนนหมายถึง มีข้อร้องเรียนหรือการ ประพฤติดังกล่าว 5 เรื่องขึ้นไป

แนวปฏิบัติตามหลัก คุณธรรม	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมิน
5. ร่วมกับเครือข่ายจัด กิจกรรมส่งเสริม คุณธรรมจริยธรรม	จำนวนครั้งที่สถานศึกษาเข้า ร่วมกับเครือข่ายในการ ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	5 คะแนนหมายถึง มีจำนวน 5 ครั้งขึ้นไป 4 คะแนนหมายถึง มีจำนวน 4 ครั้ง 3 คะแนนหมายถึง มีจำนวน 3 ครั้ง 2 คะแนนหมายถึง มีจำนวน 2 ครั้ง 1 คะแนนหมายถึง มีจำนวน 1 ครั้ง 0 คะแนนหมายถึง ไม่เข้าร่วม
แนวปฏิบัติตามหลัก ความโปร่งใส	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมิน
1.สำรวจความเห็น ของประชาชน เกี่ยวกับแนวทางการ จัดกิจกรรมด้าน การศึกษาของ สถานศึกษา	ความพึงพอใจของนักศึกษา และประชาชนต่อกิจกรรมที่ ได้รับจากสถานศึกษา	5 คะแนนหมายถึง มีความพึงพอใจระดับ มาก ที่สุด 4 คะแนนหมายถึง มีความพึงพอใจระดับ มาก 3 คะแนนหมายถึง มีความพึงพอใจระดับปาน กลาง 2 คะแนนหมายถึง มีความพึงพอใจระดับน้อย 1 คะแนนหมายถึง มีความพึงพอใจระดับ น้อย ที่สุด 0 คะแนนหมายถึง ไม่มีการสำรวจความพึง พอใจ
2.ส่งเสริมให้บุคลากร ของสถานศึกษามีการ ปฏิบัติงานอย่าง โปร่งใส	จำนวนข้อร้องเรียนของ ผู้รับบริการเกี่ยวกับความไม่ ชัดเจนของขั้นตอนการ ให้บริการ	5 คะแนนหมายถึง ไม่มีข้อร้องเรียน 4 คะแนนหมายถึง มีข้อร้องเรียน 1 ข้อ 3 คะแนนหมายถึง มีข้อร้องเรียน 2 ข้อ 2 คะแนนหมายถึง มีข้อร้องเรียน 3 ข้อ 1 คะแนนหมายถึง มีข้อร้องเรียน 4 ข้อ 0 คะแนนหมายถึง มีข้อร้องเรียน 5 ข้อขึ้นไป

แนวปฏิบัติตามหลัก ความโปร่งใส	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมิน
3. พัฒนาระบบสารสนเทศด้านระบบการจัดเก็บเอกสารให้สะดวกต่อการสืบค้นและการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร	1. จำนวนรูปแบบของการจัดเก็บเอกสาร	5 คะแนนหมายถึง มีรูปแบบการจัดเก็บ 5 อย่างขึ้นไป 4 คะแนนหมายถึง มีรูปแบบการจัดเก็บ 4 อย่าง 3 คะแนนหมายถึง มีรูปแบบการจัดเก็บ 3 อย่าง 2 คะแนนหมายถึง มีรูปแบบการจัดเก็บ 2 อย่าง 1 คะแนนหมายถึง มีรูปแบบการจัดเก็บ 1 อย่าง 0 คะแนนหมายถึง ไม่มีรูปแบบการจัดเก็บ
	2. จำนวนของรูปแบบการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร	5 คะแนนหมายถึง มีรูปแบบการเผยแพร่ 5 อย่างขึ้นไป 4 คะแนนหมายถึง มีรูปแบบการเผยแพร่ 4 อย่าง 3 คะแนนหมายถึง มีรูปแบบการเผยแพร่ 3 อย่าง 2 คะแนนหมายถึง มีรูปแบบการเผยแพร่ 2 อย่าง 1 คะแนนหมายถึง มีรูปแบบการเผยแพร่ 1 อย่าง 0 คะแนนหมายถึง ไม่มีรูปแบบการเผยแพร่
4. จัดทำคู่มือปฏิบัติงานพร้อมทั้งบางงานต้องมีผังระบุขั้นตอนระยะเวลาของการทำงาน	1. จำนวนข้อร้องเรียนของบุคลากรภายในเกี่ยวกับความไม่ชัดเจนในกระบวนการปฏิบัติงานและการบริหารภายในสถานศึกษา	5 คะแนนหมายถึง ไม่มีข้อร้องเรียน 4 คะแนนหมายถึง มีข้อร้องเรียน 1 ข้อ 3 คะแนนหมายถึง มีข้อร้องเรียน 2 ข้อ 2 คะแนนหมายถึง มีข้อร้องเรียน 3 ข้อ 1 คะแนนหมายถึง มีข้อร้องเรียน 4 ข้อ 0 คะแนนหมายถึง มีข้อร้องเรียน 5 ข้อขึ้นไป
5. มีการนิเทศติดตามประเมินผลและการรายงานผลของการจัดกิจกรรม	1. จำนวนครั้งของการนิเทศกิจกรรมของสถานศึกษา 2. จำนวนครั้งของการรายงานผลการจัดกิจกรรม	5 คะแนนหมายถึง มีจำนวนครั้งการนิเทศ/รายงานผลการจัดกิจกรรม 5 ครั้งขึ้นไป 4 คะแนนหมายถึง มีจำนวนครั้งการนิเทศ/รายงานผลการจัดกิจกรรม 4 ครั้ง

แนวปฏิบัติตามหลัก ความโปร่งใส	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมิน
		3 คะแนนหมายถึง มีจำนวนครั้งการนิเทศ/ รายงานผลการจัดกิจกรรม 3 ครั้ง 2 คะแนนหมายถึง มีจำนวนครั้งการนิเทศ/ รายงานผลการจัดกิจกรรม 2 ครั้ง 1 คะแนนหมายถึง มีจำนวนครั้งการนิเทศ/ รายงานผลการจัดกิจกรรม 1 ครั้ง 0 คะแนนหมายถึง ไม่มีการนิเทศ/รายงานผล การจัดกิจกรรมเลย
แนวปฏิบัติตามหลัก ความมีส่วนร่วม	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมิน
1. ส่งเสริมให้ เครือข่ายมีส่วนร่วม ในการจัดกิจกรรม ของสถานศึกษา	1. จำนวนกิจกรรมที่ให้ เครือข่ายมีส่วนร่วม 2. จำนวนเครือข่ายหรือผู้ที่ เกี่ยวข้องที่มีส่วนร่วมกับ กิจกรรมของสถานศึกษา	5 คะแนนหมายถึง มีจำนวนกิจกรรม 5 ครั้ง ขึ้นไป 4 คะแนนหมายถึง มีจำนวนกิจกรรม 4 ครั้ง 3 คะแนนหมายถึง มีจำนวนกิจกรรม 3 ครั้ง 2 คะแนนหมายถึง มีจำนวนกิจกรรม 2 ครั้ง 1 คะแนนหมายถึง มีจำนวนกิจกรรม 1 ครั้ง 0 คะแนนหมายถึง ไม่มีการนิเทศ/รายงานผล การจัดกิจกรรมเลย
2. ส่งเสริมสนับสนุน ให้ กศน. ตำบล มี บทบาทในการจัด กิจกรรมการศึกษา	จำนวนกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ กศน.ตำบล ปฏิบัติหรือร่วม ปฏิบัติกับ กศน.อำเภอ	5 คะแนนหมายถึง มีจำนวนกิจกรรม 5 ครั้ง ขึ้นไป 4 คะแนนหมายถึง มีจำนวนกิจกรรม 4 ครั้ง 3 คะแนนหมายถึง มีจำนวนกิจกรรม 3 ครั้ง 2 คะแนนหมายถึง มีจำนวนกิจกรรม 2 ครั้ง 1 คะแนนหมายถึง มีจำนวนกิจกรรม 1 ครั้ง 0 คะแนนหมายถึง ไม่มีการนิเทศ/รายงานผล การจัดกิจกรรมเลย

แนวปฏิบัติตามหลัก ความมีส่วนร่วม	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมิน
3. มุ่งเน้นให้บุคลากร ของสถานศึกษา ปฏิบัติงานโดยใช้การ มีส่วนร่วม	จำนวนข้อขัดแย้งหรือข้อ กล่าวหาของผู้เกี่ยวข้องหรือ ได้รับผลกระทบ เมื่อนำ แผนงาน/โครงการที่ผ่าน กระบวนการมีส่วนร่วมไป ปฏิบัติ	5 คะแนนหมายถึง ไม่มีข้อขัดแย้ง/ข้อกล่าวหา 4 คะแนนหมายถึง มีข้อขัดแย้ง/ข้อกล่าวหา 1 ครั้ง 3 คะแนนหมายถึง มีข้อขัดแย้ง/ข้อกล่าวหา 2 ครั้ง 2 คะแนนหมายถึง มีข้อขัดแย้ง/ข้อกล่าวหา 3 ครั้ง 1 คะแนนหมายถึง มีข้อขัดแย้ง/ข้อกล่าวหา 4 ครั้ง 0 คะแนนหมายถึง มีการลงโทษ 5 ครั้งขึ้นไป
แนวปฏิบัติตามหลัก ความรับผิดชอบ	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมิน
1. ให้ผู้บริหารและ บุคลากรของ สถานศึกษามีความ รับผิดชอบในการ ปฏิบัติงานและร่วม แก้ปัญหาที่เกิดจาก การปฏิบัติงาน	จำนวนครั้งที่บุคลากรเข้า ปรึกษาผู้อำนวยการ	5 คะแนนหมายถึง มีจำนวนครั้งที่ปรึกษา ผอ. 5 ครั้งขึ้นไป 4 คะแนนหมายถึง มีจำนวนครั้งที่ปรึกษา ผอ. 4 ครั้ง 3 คะแนนหมายถึง มีจำนวนครั้งที่ปรึกษา ผอ. 3 ครั้ง 2 คะแนนหมายถึง มีจำนวนครั้งที่ปรึกษา ผอ. 2 ครั้ง 1 คะแนนหมายถึง มีจำนวนครั้งที่ปรึกษา ผอ. 1 ครั้ง 0 คะแนนหมายถึง ไม่มีจำนวนครั้งที่ปรึกษา ผอ.เลย

แนวปฏิบัติตามหลัก ความรับผิดชอบ	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมิน
2. ส่งเสริมให้บุคลากร ของสถานศึกษามี ความรับผิดชอบใน งานที่ได้รับมอบหมาย	1. จำนวนครั้งของงานที่ ได้รับมอบหมายแล้วไม่ ปฏิบัติ	5 คะแนนหมายถึง ส่งงานตรงตามกำหนดทุก ครั้งและงานไม่มีข้อผิดพลาดเลย 4 คะแนนหมายถึง ส่งงานไม่ตรงตามกำหนด และงานมีข้อผิดพลาด 1 ครั้ง
	2. จำนวนครั้งของปัญหาที่ เกิดจากการปฏิบัติงานแล้วผิด พลาด	3 คะแนนหมายถึง ส่งงานไม่ตรงตามกำหนด และงานมีข้อผิดพลาด 2 ครั้ง 2 คะแนนหมายถึง ส่งงานไม่ตรงตามกำหนด และงานมีข้อผิดพลาด 3 ครั้ง
	3. จำนวนครั้งการส่งงาน สนง.กศน.จังหวัด ช้ากว่า กำหนด	1 คะแนนหมายถึง ส่งงานไม่ตรงตามกำหนด และงานมีข้อผิดพลาด 4 ครั้ง 0 คะแนนหมายถึง ส่งงานไม่ตรงตามกำหนด ทุกครั้งและงานมีข้อผิดพลาด 5 ครั้งขึ้นไป
3. สร้างขวัญและ กำลังใจให้บุคลากร ของสถานศึกษาเพื่อ สร้างแรงจูงใจในการ ปฏิบัติงานอย่างเต็ม ความรู้ความสามารถ และเต็มเวลา	1. จำนวนครั้งของงานที่ ได้รับมอบหมายแล้วไม่ ปฏิบัติ	5 คะแนนหมายถึง ส่งงานตรงตามกำหนดทุก ครั้ง 4 คะแนนหมายถึง ส่งงานไม่ตรงตามกำหนด 1 ครั้ง 3 คะแนนหมายถึง ส่งงานไม่ตรงตามกำหนด 2 ครั้ง 2 คะแนนหมายถึง ส่งงานไม่ตรงตามกำหนด 3 ครั้ง 1 คะแนนหมายถึง ส่งงานไม่ตรงตามกำหนด 4 ครั้ง 0 คะแนนหมายถึง ส่งงานไม่ตรงตามกำหนด 5 ครั้งขึ้นไป

แนวปฏิบัติตามหลัก ความรับผิดชอบ	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมิน
3. สร้างขวัญและกำลังใจให้บุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความรู้ความสามารถและเต็มเวลา	2. จำนวนวันลา มาสาย ของครูในสถานศึกษา	5 คะแนนหมายถึง ไม่มีวันลา มาสาย 4 คะแนนหมายถึง มีวันลา มาสาย 1 ครั้ง/คน เดือน 3 คะแนนหมายถึง มีวันลา มาสาย 2 ครั้ง/คน เดือน 2 คะแนนหมายถึง มีวันลา มาสาย 3 ครั้ง/คน เดือน 1 คะแนนหมายถึง มีวันลา มาสาย 4 ครั้ง/คน เดือน 0 คะแนนหมายถึง มีวันลา มาสาย 5 ครั้ง/คน เดือนขึ้นไป
แนวปฏิบัติตามหลัก ความคุ้มค่า	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมิน
1. สร้างจิตสำนึกให้บุคลากรของสถานศึกษาในการประหยัดพลังงานและใช้ทรัพยากรอื่นๆอย่างประหยัดและคุ้มค่า	1. มีมาตรการการประหยัดพลังงานและทรัพยากรอื่นๆใช้ในสถานศึกษา 2. อัตราค่าสาธารณูปโภคมีแนวโน้มลดลง	5 คะแนนหมายถึง มีมาตรการการประหยัด/ค่าสาธารณูปโภคลดลงหรือคงที่ 5 เดือนขึ้นไป 4 คะแนนหมายถึง มีมาตรการการประหยัด/ค่าสาธารณูปโภคลดลงหรือคงที่ 4 เดือนขึ้นไป 3 คะแนนหมายถึง มีมาตรการการประหยัด/ค่าสาธารณูปโภคลดลงหรือคงที่ 3 เดือน 2 คะแนนหมายถึง มีมาตรการการประหยัด/ค่าสาธารณูปโภคลดลงหรือคงที่ 2 เดือน 1 คะแนนหมายถึง มีมาตรการการประหยัด/ค่าสาธารณูปโภคลดลงหรือคงที่ 1 เดือน 0 คะแนนหมายถึง ไม่มีมาตรการการประหยัด/ค่าสาธารณูปโภคเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

แนวปฏิบัติตามหลัก ความคุ้มค่า	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมิน
2. ส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีใช้ประกอบการปฏิบัติงานเพื่อลดงบประมาณและเวลา	1. จำนวนครั้งของการใช้เทคโนโลยีในการประสานงานและการจัดส่งข้อมูลของสถานศึกษา	5 คะแนนหมายถึง มีจำนวนการใช้เทคโนโลยีในการประสานงาน 5 ครั้งขึ้นไป 4 คะแนนหมายถึง มีจำนวนการใช้เทคโนโลยีในการประสานงาน 4 ครั้ง 3 คะแนนหมายถึง มีจำนวนการใช้เทคโนโลยีในการประสานงาน 3 ครั้ง 2 คะแนนหมายถึง มีจำนวนการใช้เทคโนโลยีในการประสานงาน 2 ครั้ง 1 คะแนนหมายถึง มีจำนวนการใช้เทคโนโลยีในการประสานงาน 1 ครั้ง 0 คะแนนหมายถึง ไม่มีการใช้เทคโนโลยีในการประสานงานเลย
3. มีการวางแผนและกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงาน	1. มีแผนการปฏิบัติงานพร้อมเป้าหมายอย่างชัดเจน 2. ปฏิบัติงานได้เป้าหมายตามแผนที่กำหนดไว้	5 คะแนนหมายถึง มีแผนการปฏิบัติงาน/ปฏิบัติได้ตามเป้าหมาย 5 กิจกรรมขึ้นไป 4 คะแนนหมายถึง มีแผนการปฏิบัติงาน/ปฏิบัติได้ตามเป้าหมาย 4 กิจกรรม 3 คะแนนหมายถึง มีแผนการปฏิบัติงาน/ปฏิบัติได้ตามเป้าหมาย 3 กิจกรรม 2 คะแนนหมายถึง มีแผนการปฏิบัติงาน/ปฏิบัติได้ตามเป้าหมาย 2 กิจกรรม 1 คะแนนหมายถึง มีแผนการปฏิบัติงาน/ปฏิบัติได้ตามเป้าหมาย 1 กิจกรรม 0 คะแนนหมายถึง ไม่มีแผนการปฏิบัติงาน/ปฏิบัติไม่ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้เลย

เกณฑ์การประเมิน เกณฑ์การประเมินคุณภาพมี 5 ระดับ ได้แก่ ดีมาก ดี พอใช้
ควรปรับปรุง และต้องปรับปรุง

เกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การประเมินเป็นค่าคะแนน แบ่งระดับ ดังนี้

1 คะแนน	หมายความว่า	ต้องปรับปรุง
2 คะแนน	หมายความว่า	ควรปรับปรุง
3 คะแนน	หมายความว่า	พอใช้
4 คะแนน	หมายความว่า	ดี
5คะแนน	หมายความว่า	ดีมาก

คะแนนเฉลี่ย

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	0.00 - 1.50	หมายถึงระดับคุณภาพต้องปรับปรุง
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.51 - 2.50	หมายถึงระดับคุณภาพควรปรับปรุง
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	2.51 – 3.50	หมายถึงระดับคุณภาพพอใช้
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	3.51 – 4.50	หมายถึงระดับคุณภาพดี
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	4.51 - 5.00	หมายถึงระดับคุณภาพดีมาก

หลักฐาน ร่องรอย – ข้อมูล ประกอบการพิจารณาของตัวชี้วัด

หลักฐาน ร่องรอย ข้อมูลประกอบการพิจารณาของตัวชี้วัด

1. **หลักนิติธรรม** ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีแนวปฏิบัติในการบริหารตามหลักนิติธรรม 3 ข้อคือ

1. เผยแพร่ความรู้เรื่องกฎหมาย ระเบียบของสถานศึกษาแก่บุคลากรของสถานศึกษา
2. สร้างจิตสำนึกแก่บุคลากรของสถานศึกษาในการใช้กฎระเบียบให้ถูกต้อง
3. สร้างความเข้าใจเรื่องกฎระเบียบให้เป็นแนวเดียวกัน

และแนวปฏิบัติในการบริหารตามหลักนิติธรรมทั้ง 3 ข้อ มีหลักฐานที่ ร่องรอย ข้อมูลประกอบเกณฑ์ ในการพิจารณาตามตัวชี้วัด ดังต่อไปนี้

หลักฐาน ร่องรอย ข้อมูลประกอบการพิจารณา

1. วาระการประชุม/รายงานการประชุมเกี่ยวกับเรื่อง กฎหมาย ระเบียบและแนวปฏิบัติของสถานศึกษา

2. การจัดกิจกรรมการปฐมนิเทศ/กำหนดการ/รูปภาพของกิจกรรมการปฐมนิเทศ/รายงานผลการจัดกิจกรรม

3. มีเอกสาร/ป้าย/การรับสมัครนักศึกษา

4. หนังสือเชิญประชุมของอำเภอ/อบต.

5. กำหนดการประชุมของหมู่บ้านทุกตำบล/ร่องรอยการเข้าร่วมประชุม

6. เอกสารการแจ้งเวียนทราบข้อราชการให้บุคลากรของสถานศึกษาทราบ

7. วาระประชุม/รายงานการประชุมของคณะกรรมการสถานศึกษา กศน.อำเภอ บางสะพานน้อย

8. มีบอร์ดสำหรับการประชาสัมพันธ์

9. เอกสาร ตำราหนังสือ ของระเบียบกฎหมาย แนวปฏิบัติในการทำงานที่ใช้อยู่
ปัจจุบัน

2. **หลักคุณธรรม** ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีแนวทางในการบริหาร ดังนี้

1. กำหนดให้บุคลากรของสถานศึกษายึดหลักจรรยาบรรณของครูและระเบียบของสถานศึกษา

2. จัดให้มีระบบการร้องเรียนในการให้บริการของสถานศึกษา

3. ส่งเสริมให้มีการใช้คุณธรรมในการทำงานอย่างต่อเนื่อง

4. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความมีคุณธรรมให้แก่บุคลากรของสถานศึกษา

5. ร่วมกับเครือข่ายจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

และแนวปฏิบัติในการบริหารตามหลักคุณธรรมทั้ง 5 ข้อ มีหลักฐานที่ ร่องรอย ข้อมูลประกอบเกณฑ์ในการพิจารณาตามตัวชี้วัด ดังต่อไปนี้

หลักฐาน ร่องรอย ข้อมูลประกอบการพิจารณา

1. จรรยาบรรณครู ปี พ.ศ. 2539

2. รายงานการประชุม

3. สรุปผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2553

4. รูปแบบการประชาสัมพันธ์ เช่น เว็บไซต์ เอกสารแผ่นพับ

5. รูปถ่ายกิจกรรม

6. บันทึกข้อตกลง (MOU)

3. หลักความโปร่งใส ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีแนวทางในการบริหารตามหลักความโปร่งใส ดังต่อไปนี้

1. สำนวความเห็นของประชาชนเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมด้านการศึกษาของสถานศึกษา

2. ส่งเสริมให้บุคลากรของสถานศึกษามีการปฏิบัติงานอย่างโปร่งใส

3. พัฒนาระบบสารสนเทศและระบบการจัดเก็บเอกสารให้สะดวกต่อการสืบค้นและเผยแพร่

4. จัดทำคู่มือปฏิบัติงานพร้อมทั้งบางงานต้องมีผังระบุขั้นตอนระยะเวลาของการทำงาน

5. มีการนิเทศติดตามประเมินผลและการรายงานผลของการจัดกิจกรรม

และแนวปฏิบัติในการบริหารตามหลักความโปร่งใส ทั้ง 5 ข้อ มีหลักฐานที่ ร่องรอย ข้อมูลประกอบเกณฑ์ในการพิจารณาตามตัวชี้วัด ดังต่อไปนี้

หลักฐาน ร่องรอย ข้อมูลประกอบการพิจารณา

1. ร่องรอยการสำรวจความต้องการ เช่น แบบสำรวจ หรือ อื่นๆ แผน/ ผล การทำงาน

2. แผนการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ/คู่มือนักศึกษา

3. คู่มือการปฏิบัติงาน
4. บอร์ดประชาสัมพันธ์ของ กศน.อำเภอ กศน.ตำบล
5. เว็บไซต์ของ กศน.อำเภอ และ เว็บไซต์ของห้องสมุดประชาชน
6. คำสั่ง/รายงานการประชุม เกี่ยวกับเรื่องความโปร่งใสที่กำหนดไว้ในแนวทางการ

บริหาร

7. ซอฟต์แวร์โปรแกรมสำเร็จรูปของทะเบียนนักศึกษา งานห้องสมุดประชาชน
8. อินเทอร์เน็ต
9. ร่องรอยการส่งบุคลากรเข้าอบรมคอมพิวเตอร์โปรแกรมต่างๆ
- 10 รายงานการประเมินตนเอง
11. ป้ายหรือสิ่งที่แสดงวัน เวลา การให้บริการ
12. ป้ายหรือสิ่งที่แสดงถึงขั้นตอนการให้บริการ
12. ตารางการปฏิบัติของครู /ตารางการพบกลุ่ม/ตารางสอบ

4. หลักความมีส่วนร่วม ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ บางสะพานน้อย มีแนวทางในการบริหารตามหลักความมีส่วนร่วมของธรรมาภิบาล ดังนี้

1. ส่งเสริมให้เครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา
2. ส่งเสริมสนับสนุนให้ กศน. ตำบล มีบทบาทในการจัดกิจกรรมการศึกษา
3. มุ่งเน้นให้บุคลากรของสถานศึกษาปฏิบัติงานโดยใช้การมีส่วนร่วม

และแนวปฏิบัติในการบริหารตามหลักความมีส่วนร่วม ทั้ง 3 ข้อ มีหลักฐานที่ ร่องรอย ข้อมูล ประกอบเกณฑ์ในการพิจารณาตามตัวชี้วัด ดังต่อไปนี้

หลักฐาน ร่องรอย ข้อมูลประกอบการพิจารณา

1. คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา
2. รายงานการประชุม
3. คำสั่งแต่งตั้ง กศน.ตำบล หัวหน้า กศน.ตำบลและ คณะกรรมการ กศน.ตำบล
4. บันทึกข้อตกลง (MOU)

5. หลักความรับผิดชอบ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ บางสะพานน้อย มีแนวทางในการบริหารตามหลักความรับผิดชอบของธรรมาภิบาล ดังนี้

1. ให้ผู้บริหารและบุคลากรของสถานศึกษามีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานและ ร่วมแก้ปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงาน

2. ส่งเสริมให้บุคลากรของสถานศึกษามีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย

3. สร้างขวัญและกำลังใจให้บุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความรู้ความสามารถและเต็มเวลา

และแนวปฏิบัติในการบริหารตามหลักความมีรับผิดชอบ ทั้ง 3 ข้อ มีหลักฐานที่ ร่องรอย ข้อมูล ประกอบเกณฑ์ในการพิจารณาตามตัวชี้วัด ดังต่อไปนี้

หลักฐาน ร่องรอย ข้อมูลประกอบการพิจารณา

1. การสังเกต/สัมภาษณ์

2. รายงานการประชุม

6. หลักความคุ้มค่า ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ บางสะพานน้อย มีแนวทางในการบริหารตามหลักความคุ้มค่าของธรรมาภิบาล ดังนี้

1. สร้างจิตสำนึกให้บุคลากรของสถานศึกษาในการประหยัดพลังงานและใช้ทรัพยากรอื่น ๆ อย่างประหยัดและคุ้มค่า

2. ส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีใช้ประกอบการปฏิบัติงานเพื่อลดงบประมาณและเวลา

3. มีการวางแผนและกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงาน และแนวปฏิบัติในการบริหารตามหลักความมีรับผิดชอบ ทั้ง 3 ข้อ มีหลักฐานที่ ร่องรอย ข้อมูล ประกอบเกณฑ์ในการพิจารณาตามตัวชี้วัด ดังต่อไปนี้

หลักฐาน ร่องรอย ข้อมูลประกอบการพิจารณา

1. มาตรการการประหยัดพลังงานและวัสดุอุปกรณ์

2. รายงานการประชุม

3. กิจกรรมส่งเสริมการประหยัดพลังงาน

4. ร่องรอยการส่งงานทางอีเมล

5. มีปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ของสถานศึกษา

6. มีแผนพัฒนาสถานศึกษา

7. มีแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2554

8. มีรายงานการประเมินตนเองประจำปีงบประมาณ 2553

9. มีสรุปผลการดำเนินการประจำปีงบประมาณ 2553

10 รายงานค่าสาธารณูปโภคประจำเดือน

บรรณานุกรม

- จรวยพร ธรณินทร์. (2552). 12 **ไม้เด็ด** สูตรสำเร็จข้าราชการ. พิมพ์ครั้งที่1. กรุงเทพฯ: H.N.Group.
- ธีระยุทธ บุญมี. (2541). **สังคมเข้มแข็ง** ธรรมนูญแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สายธาร.
- นฤมล ทับจุมพล. (2541). **แนวคิดและกรรมการว่าด้วย ธรรมนูญแห่งชาติในเอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการเนื่อง ในโอกาสครบรอบ 20 ปี คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2542). **การสร้างธรรมาภิบาล (Good Governance) ในสังคมไทยในเอกสารการวิจัยส่วนบุคคลชมเชยในฐานะนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 41 ประจำปีการศึกษาพุทธศักราช 2541-2542.** กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- ประเวศ วะสี. (2541). **ยุทธศาสตร์ชาติเพื่อความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจสังคม และศีลธรรม.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ไพโรจน์ พรหมสาสน์. (2544). **การบริหารแบบประชาธิปไตย วารสาร นานาทัศนะว่าควรมีการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กึ่งกลางสำนักงาน ก.พ.
- วรภัทร โทชนะเกษม. (2542). **“การสร้าง Good Governance ในองค์กร”** วารสาร กสท. (ตุลาคม) รัฐธรรมนูญ.
- ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย. (2552). **สรุปผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ 2552.**
- สำนักงาน ก.พ., สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน, (2546). **ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง,หลักสูตรการบริหารงาน:การบริหารจัดการงานรัฐแนวใหม่.** พิมพ์ครั้งที่2. กรุงเทพฯ: บริษัทอาทิตย์โปรดักส์กรุ๊ปจำกัด.
- สุจิตรา บุญรัตน์พันธ์. (2549). **รายงานวิจัยเรื่องประชาชนและธรรมาภิบาล : การสำรวจทัศนคติของคนไทยในภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.** กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนาบริหารศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สถาบันการศึกษาและพัฒนาต่อเนื่องสิรินธร. (2550). **เอกสารประกอบการอบรม, ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารการศึกษานอกโรงเรียน ปีงบประมาณ 2550.** นครราชสีมา: มิตรภาพการพิมพ์. ประเทศไทย.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2540). **รายงานการศึกษารูปแบบและแนวทางการสร้างความเข้มแข็งขององค์กรบริหารส่วนตำบล.** กรุงเทพฯ: สถาบันงานวิจัยเพื่อการพัฒนา.
- อานันท์ ปันยารชุน. (2541). **“Good Governance ต้องปฏิบัติได้ ต้องเป็นรูปธรรมไม่ใช่สิ่งไว้แต่บูชา”** ปันถึงแวดล้อมในรัฐธรรมนูญแปลกแนวคิดสู่การปฏิบัติ : ม.ป.ท.

อมรา พงศาพิชญ์. (2541). **รัฐธรรมนูญและรัฐธรรมนูญ กับองค์การประชาสังคมเอกสารประกอบ.**
การประชุมทางวิชาการเนื่องในวาระครบรอบ 50 ปี คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

ภาคผนวก ง
แสดงรายละเอียดขั้นตอนและกระบวนการวิจัย

แสดงรายละเอียดขั้นตอนและกระบวนการวิจัย

กระบวนการขั้นตอนที่ 1

- ผลการสนทนากลุ่มเรื่องการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ผ่านมาของ กศน.อำเภอ บางสะพานน้อย กลุ่มครู บรรณารักษ์
- ผลการสนทนากลุ่มเรื่องการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ผ่านมาของ กศน.อำเภอ บางสะพานน้อย กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษา
- ผลการสนทนากลุ่มเรื่องการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ผ่านมาของ กศน.อำเภอ บางสะพานน้อย กลุ่มนักศึกษา กศน.อำเภอ บางสะพานน้อย
- สรุปผลการสนทนากลุ่มเรื่องการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ผ่านมาของ กศน.อำเภอ บางสะพานน้อย กลุ่มครู บรรณารักษ์ คณะกรรมการสถานศึกษาและนักศึกษา กศน.อำเภอ บางสะพานน้อย

กระบวนการขั้นตอนที่ 2

ขั้นการวางแผน

- ผลการสนทนากลุ่มเรื่องแนวปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล
- ผลการสนทนากลุ่มเรื่องวิธีปฏิบัติในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล
- ผลการสนทนากลุ่มเรื่องตัวชี้วัดของแนวทางการประเมินผลการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล

ขั้นการปฏิบัติตามแผน

- แผนการใช้คู่มือการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล
- ผลการใช้คู่มือการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล

ขั้นการตรวจสอบการปฏิบัติ

- ผลการประเมินการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามตัวชี้วัด
- ผลการสนทนากลุ่มเรื่องการประเมินผลการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล กลุ่มครู บรรณารักษ์ กศน.อำเภอ บางสะพานน้อย
- สรุปผลการสัมภาษณ์เรื่องการประเมินผลการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาและนักศึกษา กศน.อำเภอ บางสะพานน้อย

สรุปผลการสนทนากลุ่มเรื่องการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย

เมื่อวันที่ 27 เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2553 เวลา 09.00 น. ณ ห้องประชุมศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีครู บรรณารักษ์ ของ กศน.อำเภอบางสะพานน้อย เป็นผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม จำนวน 8 คน ดังนี้

1. นายสุวิจักขณ์ ลีประเสริฐศิลป์	ผู้ร่วมการสนทนา
2. นางสาวประไพศรี เพื่อนเพราะ	ผู้ร่วมการสนทนา
3. นายพิศณุ คงประจำ	ผู้ร่วมการสนทนา
4. นางสาวนิภาพร สุขเจริญ	ผู้ร่วมการสนทนา
5. นางฉวีวรรณ มณีบุญยัง	ผู้ร่วมการสนทนา
6. นายฉัฐวุฒิ รอดทรัพย์	ผู้ร่วมการสนทนา
7. นางสาวมุกิตา นันทจินดา	ผู้ร่วมการสนทนา
8. นางสาวพิศนภา ลาวิลัย	ผู้ร่วมการสนทนา
9. นางสาวสุทธิษา ประถมทอง	ผู้ช่วยผู้บันทึกข้อมูล/บันทึกเทป
10. นางขวัญใจ ปัญญชุนห์	ผู้บันทึกข้อมูล
11. นายศุภชัย หนักเมือง	ผู้ดำเนินการสนทนา

การสนทนากลุ่มครั้งนี้กำหนดประเด็นเรื่องการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล 6 หลักของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย เป็นข้อมูลที่ผ่านมาก่อนที่ผู้อำนวยการคนปัจจุบันจะมาปฏิบัติงาน ผู้ดำเนินการสนทนากล่าวทักทายแนะนำตัวและให้ผู้เข้าร่วมการสนทนาแนะนำตัวเอง สรุปผลการสนทนากลุ่มรายละเอียดดังนี้

ความหมายของธรรมาภิบาล : โดยทุกคนช่วยให้ความหมายไว้ดังนี้

1. ธรรมาภิบาลเป็นเรื่องเกี่ยวกับธรรมะ
2. ความโปร่งใส ใช้คุณธรรม ให้งานถูกต้องตามกฎหมาย ทำงานด้วยความคุ้มค่า
3. ไม่เฉพาะเจาะจง เฉพาะผู้อำนวยการ ใครคนใดคนหนึ่งต้องเป็น เรื่องของทุกคนในองค์กร ครูต้องมีหลักธรรมาภิบาล ความเข้มข้นแตกต่างกัน
4. ลักษณะของการใช้คุณธรรม จริยธรรม กับตนเอง เพื่อนร่วมงาน และกับงาน หรือใช้คำว่า ครองตน ครองคน ครองงาน
5. ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรมทุกคนต้องยึด โดยเฉพาะ ความเสมอภาค
6. หลักของการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในการบริหารงานหรือการทำงาน
7. เกณฑ์ที่ใช้ในการปกครอง ในสำนักงาน ต้องมีเกณฑ์ข้อกำหนดในการบริหารงานการทำงาน

ธรรมาภิบาลไม่ใช้การบริหารงานอย่างเฉียดต้องเป็นการปฏิบัติงานด้วย ประกอบด้วยหลัก 6 หลัก คือ

1. หลักธรรมาภิบาล เกี่ยวกับ กฎหมาย ระเบียบต่างๆ
2. หลักคุณธรรม เกี่ยวกับหลักที่ใช้ในการทำงาน เพื่อให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มากกว่าส่วนตน และยึดพรหมวิหาร 4 คือ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา
3. หลักความโปร่งใส เกี่ยวกับ การทำงานที่สามารถตรวจสอบได้ เปิดเผยรับทราบโดยทั่วกัน มีการประชาสัมพันธ์ ให้นักลกรในองค์กร ได้รับรู้ รับทราบ หรือบุคคล องค์กรภายนอก ได้รับรู้ด้วย
4. หลักความรับผิดชอบ เกี่ยวกับ ความรับผิดชอบในการทำงาน ทำให้เกิดคุณค่า คุณความดี ทำแล้วเกิดความผิดพลาดน้อย ไม่ผิดไปจากกฎหมาย
5. หลักความคุ้มค่า เกี่ยวกับ มุ่งเน้นความคุ้มค่าด้านงบประมาณ และเวลา ทำงานลงทุน ไปคุ้มค่าหรือไม่ และต้องรู้จักการบริหารเวลา
6. การมีส่วนร่วม เกี่ยวกับ เรื่องการมีส่วนร่วมเป็นเรื่องสำคัญ โดยหลักธรรมาภิบาล เราจะทำงานอะไรต้องมีผลกระทบต่อสังคม หรือชุมชน ดังนั้น ต้องใช้การมีส่วนร่วม ต้องมีการสอบถามความคิดเห็น ซึ่งความคิดเห็นสามารถทำได้หลายรูปแบบ เช่น แบบสอบถาม ซึ่งการมีส่วนร่วมประกอบด้วย 5 หลักการ คือ 1. ร่วมรับฟังพร้อมทั้งให้ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน 2. ร่วมตัดสินใจ 3. ร่วมปฏิบัติงาน 4. ร่วมตรวจสอบ/ประเมินผลกิจกรรม 5. ร่วมรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น และได้สนทนากัน ตามประเด็นคำถาม โดยได้ข้อมูลดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. หลักนิติธรรม

1.1 ที่ผ่านมามีการใช้ กฎ ระเบียบ แนวปฏิบัติต่างๆ ในการปฏิบัติงานหรือไม่และอย่างไร

ที่ผ่านมา กศน.อำเภอบางสะพานน้อยพยายามยึดระเบียบ แต่ส่วนใหญ่ไม่แม่นระเบียบไม่รู้ระเบียบ ไม่มีแนวทางในการทำงาน คู่มือประกอบไม่มีเลย เอกสารหนังสือที่เกี่ยวข้องกับระเบียบ มีบ้าง ไม่มีบ้าง ถ้ามีเก็บอยู่ที่เจ้าของเรื่อง เมื่อสอบถามไม่สามารถหาให้ได้ ทำให้ทำตามคำบอกโดยสอบถามจากเพื่อนร่วมงานที่เคยทำมาแล้ว หรือสอบถามเพื่อนอำเภอข้างเคียง ที่เคยทำไม่กล้าปรึกษาผู้อำนวยการ และไม่มีผู้อำนวยการให้ปรึกษา ขาดที่ปรึกษา

1.2 การใช้ กฎ ระเบียบ แนวปฏิบัติต่างๆ แล้วส่งผลต่อความสำเร็จของงานหรือไม่อย่างไร

การใช้กฎ ระเบียบ แนวปฏิบัติต่างๆ ถ้าใช้แล้วจะส่งผลสำเร็จของงาน แต่ที่ผ่านมารู้ระเบียบไม่จริง ไม่มีแนวทางในการทำงาน ทำให้งานเกิดการผิดพลาดบ่อยครั้งมาก ทำให้เสียเวลา ส่งเอกสารจากต้นสังกัดกลับมาแก้ไข ในกรณีที่มีการตีความระเบียบ กฎหมายไม่ตรงกัน สร้างความอึดอัด เบื่อหน่าย ซึ่งการยึดระเบียบไม่มีปัญหา แต่ปัญหาอยู่ที่เจ้าหน้าที่ ถ้าจะให้เกิดผลดีต้องมีตัวอย่างประกอบ

1.3 เมื่อเกิดปัญหาที่เกี่ยวข้องกับกฎ ระเบียบ แนวปฏิบัติต่างๆ ท่านทำอย่างไรหรือท่านมีวิธีแก้ปัญหอย่างไร

ในการปฏิบัติงาน เมื่อเกิดปัญหา ต้องการปรึกษาผู้อำนวยการต้องการหนังสือ ระเบียบ เอกสาร คำรา แนวทางการปฏิบัติ และการจัดเก็บที่เป็นระเบียบ สามารถสืบค้นได้ง่ายทุกคน และให้ทุกคนใช้แล้วอย่าทำลาย เก็บที่ให้เรียบร้อยด้วย

1.4 กศน.อำเภอบางสะพานน้อย มีการเผยแพร่กฎ ระเบียบ แนวปฏิบัติต่างๆ หรือไม่ อย่างไร และกฎ ระเบียบ แนวปฏิบัติต่างๆ นั้นเกี่ยวข้องกับใครบ้าง

การเผยแพร่กฎ ระเบียบ ให้แจ้งในการประชุมบ้าง แจ้งให้ทราบเป็นรายบุคคลบ้าง ถ้าเป็นนักศึกษาแจ้งให้ทราบด้วยวิธีการบอกหน้าห้องเรียน ช่วงเปิดภาคเรียนใหม่ๆ

2. หลักคุณธรรม

2.1 กศน.อำเภอบางสะพานน้อยมีการใช้หลักคุณธรรมหรือไม่อย่างไร

การใช้คุณธรรม จริยธรรม มีบ้าง ไม่มีบ้าง บางเรื่องบริหารตามใจตัวเอง

2.2 การปฏิบัติงานที่ผ่านมาท่านคิดว่าท่านได้รับความเป็นธรรมหรือไม่ อย่างไร

ไม่เป็นธรรม โดยใช้วิธีการข่มขู่เกี่ยวกับจะไม่ให้ผ่านการประเมิน ไม่ต่อสัญญา แต่ต้องอดทนยอมรับได้

2.3 มีกิจกรรมอะไรบ้างที่สร้างหรือส่งเสริมให้เกิดคุณธรรมใน กศน.อำเภอบางสะพานน้อย ได้บ้าง และกศน.อำเภอบางสะพานน้อย ได้จัดกิจกรรมเหล่านั้นบ้างหรือไม่เพราะอะไร

กิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม มีบ้างแต่เป็นกิจกรรม ให้กับนักศึกษาปีละไม่เกิน 1 ครั้ง สำหรับครูไม่มีเลย ซึ่งจะเป็นกิจกรรมการศึกษา ทักษะชีวิต พาไปเข้าวัด และค่ายต่อต้านยาเสพติด

3. หลักความโปร่งใส

3.1 เคยมีการสำรวจความพึงพอใจผู้รับบริการบ้างหรือไม่ อย่างไร

การสำรวจความพึงพอใจ และการประเมินผลโครงการทำบ้าง ไม่ทำบ้างแต่จะไม่ทำบ้างแต่จะไม่ทำมากกว่า ถ้าทำจะเป็นให้กลุ่มเข้าเช็ค แต่ไม่มีการแปรผล หรือรายงานผล

3.2 การทำงานมีการวางแผนหรือไม่ อย่างไร และเกี่ยวกับเรื่องอะไรบ้าง

การทำงานมีการวางแผน เช่น จัดทำเอกสารของงบประมาณ มีแผนปฏิบัติการ สำหรับการจัดโครงการกลุ่มครู ที่สนิทสนมกัน จะช่วยกันแบ่งงานกันไม่มีการประชุมมอบหมายงานไม่ออกคำสั่งแบ่งงาน รวมไปถึงไม่มีคำสั่งมอบหมายหน้าที่ ตามโครงสร้างงาน ของ กศน.อำเภอบางสะพานน้อย

3.3 เอกสารอะไรบ้าง ใน กศน.อำเภอบางสะพานน้อย ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนที่ผ่านมา มีเอกสารที่ท่านระบุไว้บ้างหรือไม่ อย่างไร

มีแผนปฏิบัติการ สำหรับการจัดโครงการกลุ่มครู ที่สนิทสนมกัน จะช่วยกันแบ่งงานกัน ไม่มี การประชุมมอบหมายงานไม่ออกคำสั่งแบ่งงาน รวมไปถึงไม่มีคำสั่งมอบหมายหน้าที่ตามโครงสร้าง งาน ของ กศน.อำเภอบางสะพานน้อย

3.4 กศน.อำเภอบางสะพานน้อย มีการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมบ้างหรือไม่ ถ้ามีใช้ วิธีการประชาสัมพันธ์อย่างไร กิจกรรมอะไรบ้าง

การประชาสัมพันธ์กิจกรรมโครงการ ใช้วิธีการลงพื้นที่ เพื่อแจ้งการจัดกิจกรรมให้ชาวบ้าน ให้ทราบในการเข้าร่วมกิจกรรม และกิจกรรมสำหรับภายในองค์กร มีการสื่อสารระหว่างบุคคลไม่ เข้าใจกัน และไม่ไปทางเดียวกัน พูดไม่ตรงกัน

3.5 มีระบบสารสนเทศหรือไม่อย่างไร และมีการจัดเก็บเอกสารเพื่อสะดวกต่อการสืบค้น และเผยแพร่แก่ผู้รับบริการหรือไม่อย่างไร

การจัดเก็บเอกสาร โดยต่างคนต่างเก็บ บางครั้งไม่ใส่แฟ้มเอกสารที่เป็นสำเนาหนังสือเวียน ที่ เป็นระเบียบ เกิดการสูญหาย บางครั้งเก็บใส่แฟ้มแล้วปลวกกัดกินสร้างปัญหาให้กับ กศน.อำเภอบาง สะพานน้อย สำหรับเอกสารที่สำคัญ เช่น ใบสมัครนักศึกษา เอกสารการเข้าเรียน การจบทะเบียน นักศึกษา การจัดใส่แฟ้มทำให้ต้องใช้แฟ้ม และตู้ใส่เอกสารมาก ห้องเก็บของไม่เพียงพอ ลำบากต่อ การค้นหาเอกสาร และที่ผ่านมามีครูบางคนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม แต่ได้ลาออกไปแล้ว โดยเรียก เก็บเงินนักศึกษา เป็นค่ากิจกรรม โดยสถานศึกษาไม่ได้สั่งการใดๆ

4. หลักการมีส่วนร่วม

4.1 หลังจากมีคณะกรรมการสถานศึกษามีการประชุมบ้างหรือไม่ อย่างไร

เท่าที่จำได้ไม่มีการประชุม มีอยู่ครั้งหนึ่งที่เชิญคณะกรรมการสถานศึกษาประชุมหลังจากที่มี การจัดตั้งขึ้นครั้งแรก แต่คณะกรรมการมาไม่ถึงกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการทั้งหมดหลังจากนั้น ไม่มี เลย

4.2 กศน.อำเภอบางสะพานน้อย เปิดโอกาสให้เครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมหรือไม่ อย่างไร และให้บอกชื่อหน่วยงานที่มีส่วนร่วม

ให้โอกาสทุกคนได้มีส่วนร่วม โดยการเข้าร่วมประชุมเครือข่าย มีส่วนร่วมน้อย ส่วนใหญ่จะ ไปร่วมกิจกรรมกับเครือข่ายมากกว่า อาจเป็นเพราะพฤติกรรมของครูบางคน ไม่เหมาะสม เครือข่ายไม่ เชื่อถือ ครูลงพื้นที่น้อยการประชาสัมพันธ์ไม่ดีหลังจากมีคณะกรรมการแล้ว จำไม่ได้เลยว่ามี การ ประชุมหรือไม่ เนื่องจากวาระการประชุม และรายงานการประชุมไม่มี

4.3 ท่านมีส่วนร่วมในการจัดโครงการหรือกิจกรรม หรือไม่ อย่างไรถ้ามีส่วนร่วม เรื่องอะไรบ้าง

การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม หรือโครงการบุคลากรภายในบางคนที่สนิทสนมกันก็ให้ ความร่วมมือดี บางคนก็ไม่ให้ความร่วมมือ แต่กิจกรรมหรือโครงการนั้น ก็ดำเนินการได้เสร็จสิ้น

แต่เหนือยมาก การจัดกิจกรรมในแต่ละครั้งไม่มีการประชุมแบ่งงานช่วยกันทำงาน ที่ช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานเพราะคำร้องขอตามคำบอกขอให้ช่วย บางครั้งเอกเปรียบเพื่อนกินแรงเพื่อน

5. หลักความรับผิดชอบ

5.1 ท่านมีความรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายอย่างไร

ความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายนั้น เห็นความสำคัญ แต่ไม่คำนึงถึงกำหนดระยะเวลา ถ้างานด่วนจะทำให้ก่อน บางครั้งทำไม่ได้ตามแผนที่วางไว้

5.2 ถ้าเกิดปัญหาจากการปฏิบัติงานท่านมีแนวทางการแก้ปัญหาอย่างไร มีใครบ้างที่มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

ถ้ามีปัญหที่เกิดจากการทำงาน มีแนวทางในการแก้ปัญหา โดยให้เพื่อนร่วมงาน หรือเพื่อนใน กศน.อำเภอ โกล่เคียง หรือนำปัญหาเข้าปรึกษาผู้อำนวยการบ้างเป็นบางปัญหา หรือไม่ใช้วิธีการถามเจ้าหน้าที่ของ กศน.จังหวัด

5.3 ที่ผ่านมามีท่านได้รับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานอย่างไรและใครใน กศน.อำเภอบางสะพานน้อย มีส่วนให้ท่านมีกำลังใจบ้าง ด้วยวิธีการอย่างไร

สำหรับขวัญและกำลังใจ ได้รับเป็นบางโอกาส บางครั้งหมดกำลังใจ เพราะผู้อำนวยการจะประเมินออก กำลังใจที่ได้มาจากเพื่อนร่วมงาน โดยใช้คำพูดยกตัวอย่างให้ฟังในกรณีที่เคยกว่า

6. หลักความคุ้มค่า

6.1 ที่ผ่านมามี กศน.อำเภอบางสะพานน้อย มีการรณรงค์ด้านการประหยัดพลังงานและประหยัดทรัพยากรอื่นๆหรือไม่ อย่างไร

ในเรื่องของการรณรงค์ ด้านการประหยัดพลังงาน และทรัพยากรอื่นๆ ที่ผ่านมามีเน้นเรื่องการประหยัดไฟฟ้า และการโทรศัพท์ อื่นๆ ไม่มี

6.2 ท่านคิดว่าที่ผ่านมามีท่านปฏิบัติงานได้เต็มความรู้ เต็มความสามารถ และเต็มเวลา หรือไม่อย่างไร

บุคลากรยังทำงานไม่เต็มความรู้ ความสามารถและเต็มเวลาระยะแรกขณะเข้ามาทำงานใหม่ ๆ ตั้งใจทำงานดีระยะหลังรู้สึกเบื่อหน่ายทอดลอย เนื่องจากเปลี่ยนผู้อำนวยการบ่อยมาก บางปีก็ไม่มีผู้อำนวยการ มีแต่ผู้รักษาราชการแทน ต้องปรับตัวบ่อยมาก อีกประเด็นหนึ่งคือเงินเดือนคงที่ไม่ขึ้นเลยความรับผิดชอบมาก ลักษณะงานไม่มั่นคง

6.3 ในการจัดโครงการกิจกรรมต่างๆ ของ กศน.อำเภอบางสะพานน้อย มีการประเมินผลโครงการและรายงานผลหรือไม่อย่างไร

การจัดกิจกรรมหรือโครงการไม่มีการประเมินผล หรือวัดความพึงพอใจ เป็นการทำงานเชิงปริมาณ ครูทุกคนขาดความรู้ ความสามารถในการสร้างเครื่องมือ ในการจัดเก็บข้อมูล ทำให้ไม่มีข้อมูลในการพัฒนางานกิจกรรมโครงการให้ตรงกับความต้องการ

6.4 โครงการ กิจกรรมที่จัดไปแล้วคิดว่าเกิดประโยชน์กับกลุ่มเป้าหมายหรือไม่อย่างไร
กิจกรรมที่จัดเป็นลักษณะไปรยหว่านไม่ต่อเนื่องคิดว่าคงเป็นประโยชน์บ้างแต่คงไม่มากใน
เรื่องการให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนในกิจกรรม

สรุปผลการสนทนากลุ่มเรื่องการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย

เมื่อวันที่ 27 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2553 เวลา 09.00 น. ณ ห้องประชุมศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีคณะกรรมการสถานศึกษา ของ กศน. อำเภอบางสะพานน้อย เป็นผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม จำนวน 8 คน ดังนี้

1.นายอานนท์ ลิ้มประภานุกุลกิจ	ผู้ร่วมการสนทนา
2.นายนอม สุขเจริญ	ผู้ร่วมการสนทนา
3.นางพัฒนิกา เกตุแก้ว	ผู้ร่วมการสนทนา
4.นายสุดประสงค์ สุวรรณเลิศ	ผู้ร่วมการสนทนา
5.นางอำไพ เรืองวงศ์	ผู้ร่วมการสนทนา
6.นางสาวสุทธิษา ประถมทอง	ผู้ช่วยผู้บันทึกข้อมูล/บันทึกเทป
7.นางขวัญใจ ปัญญชุนท์	ผู้บันทึกข้อมูล
8.นายศุภชัย หนักเมือง	ผู้ดำเนินการสนทนา

การสนทนากลุ่มครั้งนี้กำหนดประเด็นเรื่องการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล 6 หลักของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย เป็นข้อมูลที่ผ่านมาก่อนที่ผู้อำนวยการคนปัจจุบันจะมาปฏิบัติงาน ผู้ดำเนินการสนทนากล่าวทักทายแนะนำตัวและให้ผู้เข้าร่วมการสนทนาแนะนำตัวเอง สรุปผลการสนทนากลุ่มรายละเอียดดังนี้

1.หลักนิติธรรม

1.1 ธรรมาภิบาลกับการปฏิบัติจริงของ กศน.อำเภอบางสะพานน้อย ปฏิบัติได้แค่ไหนอย่างไร

มีการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล เช่น ปฏิบัติตามกฎหมาย เช่น แต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา แต่ไม่ค่อยมีการเชิญประชุม แต่อาจมีแนวการปฏิบัติที่แตกต่างกันแต่ละยุคของผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา ได้ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ ตามวาระการประชุมที่เข้าร่วมประชุม

1.2 มีการแจ้งหรือเผยแพร่ให้ทราบเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาหรือไม่ อย่างไร ถ้ามีแจ้ง เผยแพร่ให้ทราบโดยวิธีใด

อาจจะมีการแจ้งให้ทราบบทบาทหน้าที่ของการเป็นคณะกรรมการให้ทราบ แต่เนื่องจากเวลานานแล้วจำไม่ได้

1.3 ท่านได้ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่มากน้อยเพียงใด หากไม่ได้ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ มีสาเหตุมาจากเรื่องใด

อาจจะไม่ได้อ่าน แต่ปฏิบัติเท่าที่รับแจ้งตามที่เข้าประชุม ตั้งกรรมการไว้เฉยๆไม่ให้บทบาทหน้าที่ตามที่กำหนด

2. หลักคุณธรรม

2.1 มีการจัดโครงการหรือกิจกรรมที่จะส่งเสริมคุณธรรมหรือไม่ และปฏิบัติอย่างไร

การใช้หลักคุณธรรม ของ กศน.อำเภอบางสะพานน้อย ต้องมีการใช้ ถ้าไม่มีไม่สามารถอยู่ได้ถึงทุกวันนี้ แต่ปล่อยไปตามเรื่องแล้วแต่บทบาทหน้าที่ของใคร ต่างคนต่างทำงาน ไม่มีกิจกรรมร่วมกับชุมชน ผู้บริหารไม่เข้าถึงชุมชน

2.2 การบริหารงานหรือการทำงาน ของ กศน.อำเภอบางสะพานน้อยมีการใช้หลักคุณธรรมหรือไม่อย่างไร

กศน.อำเภอบางสะพานน้อยมีการบริหารงานหรือการทำงานคงต้องมีการใช้หลักคุณธรรมบ้าง ถ้าไม่มีไม่สามารถอยู่ได้ถึงทุกวันนี้ แต่ปล่อยไปตามเรื่องแล้วแต่บทบาทหน้าที่ของใคร ต่างคนต่างทำงาน ไม่มีกิจกรรมร่วมกับชุมชน ผู้บริหารไม่เข้าถึงชุมชน

3. หลักความโปร่งใส

3.1 มีการเปิดโอกาสให้ท่านรับทราบข้อมูลการทำงานงบประมาณที่ได้รับหรือมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารหรือไม่ อย่างไร โดยวิธีใด

กศน.อำเภอบางสะพานน้อย เดิมมีการปิดตัว ไม่เปิดตัวสู่สังคม ทำงานเฉพาะส่วนมีการเชิญคณะกรรมการสถานศึกษา ประชุมบ้าง แต่น้อยมาก บางปีไม่มีเลย ถ้าเป็นไปได้ควรมีการประชุมไม่น้อยกว่า 6 ครั้ง ต่อปี เนื่องจากจะได้ข้อมูลอะไรหลายๆ อย่างจากกรรมการ เพราะกรรมการมาเป็นกรรมการ ด้วยความเต็มใจ ด้วยความสมัครใจ ไม่ได้บังคับเห็นความสำคัญของสถานศึกษา

3.2 ท่านมีความต้องการให้ กศน.อำเภอบางสะพานน้อย ใช้หลักความโปร่งใสอย่างไร

ต้องมีการเชิญคณะกรรมการสถานศึกษาประชุมบ้าง ถ้าเป็นไปได้ควรมีการประชุมไม่น้อยกว่า 6 ครั้ง ต่อปี

3.3 ได้กำหนดให้มีการประชุมบ้างหรือไม่อย่างไร และถ้ากำหนดกี่ครั้ง/ปี ถ้าไม่กำหนดเนื่องจากสาเหตุใด

ถ้าเป็นไปได้ควรมีการประชุมไม่น้อยกว่า 6 ครั้ง ต่อปี

4. หลักความมีส่วนร่วม

ท่านมีส่วนร่วมอย่างไรบ้างกับกิจกรรมของ กศน.อำเภอบางสะพานน้อย

คณะกรรมการสถานศึกษา มีส่วนร่วมแค่การเข้าประชุมเพียงอย่างเดียว ซึ่งตามศักยภาพแล้วกรรมการสามารถช่วยเหลือได้ตามบทบาทหน้าที่เดิม เช่น สามารถช่วยเหลือด้านอาคารสถานที่ การเรียนการสอน การประชาสัมพันธ์ และจัดหางบประมาณ การจัดกิจกรรมของ กศน.อำเภอบางสะพานน้อย

5. หลักความรับผิดชอบ

5.1 ท่านคิดว่าการเชิญท่านร่วมประชุมปรึกษาหารือเป็นปัญหาหรือไม่อย่างไร การเชิญประชุม ไม่ถือว่าเป็นการสร้างปัญหาอะไรให้ ยินดีและเต็มใจ เป็นการสร้างความเจริญให้กับหน่วยงาน และของอำเภอบางสะพานน้อย เป็นการสร้างสรรค์

5.2 กศน.อำเภอบางสะพานน้อยมีการปฏิบัติงานอย่างทุ่มเทและรับผิดชอบในภารกิจหรือไม่อย่างไร

กศน.อำเภอบางสะพานน้อย อาจจะทุ่มเทให้กับงานแต่ปิดตัวไม่เปิดตัวสู่สังคม และชุมชน

5.3 ท่านมีความรับผิดชอบอย่างไรกับงาน กศน.อำเภอบางสะพานน้อย การเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาตามที่ กศน.อำเภอบางสะพานน้อย เชิญเข้าร่วมประชุม

6. หลักความคุ้มค่า

กิจกรรมของ กศน.อำเภอบางสะพานน้อยมีความคุ้มค่าหรือไม่อย่างไร

ที่ผ่านมาไม่มีบทบาทอะไรเลยกับ กศน. ทำให้ไม่รับทราบ หรือมีข้อมูลใดๆ แต่กิจกรรมหรือหน่วยงานของ กศน. สร้างความคุ้มค่าให้กับทางจิตใจ ส่งเสริมให้ประชาชนมีสถานภาพที่ดีในสังคม สร้างความรู้ให้กับประชาชน

สรุปผลการสนทนากลุ่มเรื่องการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย

เมื่อวันที่ 27 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2553 เวลา 09.00 น. ณ ห้องประชุมศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีนักศึกษา กศน. ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย เป็นผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม จำนวน 9 คน และผู้จัดบันทึก ผู้ช่วยผู้จัดบันทึก/บันทึกเทป และผู้ดำเนินการสนทนา รวมทั้งหมด 12 คน รายละเอียดดังนี้

1. นางสาววันวิสาข์ จันทร์ทอง	ผู้ร่วมการสนทนา
2. นางสาวสายรุ้ง นพคุณ	ผู้ร่วมการสนทนา
3. นางสาวพัฒนร์วี สืบสาย	ผู้ร่วมการสนทนา
4. นางสาวสุทภาพร บันเทิง	ผู้ร่วมการสนทนา
5. นางสาวฐิตินันท์ รุ่งสว่าง	ผู้ร่วมการสนทนา
6. นายสมนึก ยี่ดยาว	ผู้ร่วมการสนทนา
7. นายพรนรินทร์ รัตนพิทักษ์	ผู้ร่วมการสนทนา
8. นางประณีต พุ่มศรี	ผู้ร่วมการสนทนา
9. นายกฤษณา กลิ่นน้อย	ผู้ร่วมการสนทนา
10. นางสาวสุทธิษา ประถมทอง	ผู้ช่วยผู้บันทึกข้อมูล/บันทึกเทป
11. นางขวัญใจ ปัญญาชนท์	ผู้บันทึกข้อมูล
12. นายศุภชัย หนักเมือง	ผู้ดำเนินการสนทนา

การสนทนากลุ่มครั้งนี้กำหนดประเด็นเรื่องการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล 6 หลักของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย เป็นข้อมูลที่ผ่านมาก่อนที่ผู้อำนวยการคนปัจจุบันจะมาปฏิบัติงาน ผู้ดำเนินการสนทนากล่าวทักทายแนะนำตัวและให้ผู้เข้าร่วมการสนทนาแนะนำตัวเอง สรุปผลการสนทนากลุ่มรายละเอียดดังนี้

หลักนิติธรรม

มีการแจ้งให้นักศึกษาทราบเกี่ยวกับ กฎ ระเบียบ แนวการปฏิบัติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องการเรียนให้ทราบหรือไม่ อย่างไร

มีการแจ้งให้ทราบเกี่ยวกับการแต่งกาย การเข้าเรียน มารยาทการเรียนในห้องเรียน ข้อตกลงสำหรับระเบียบอื่นไม่ทราบเลย แจ้ง โดยบอกด้วยวาจา หน้าห้องเวลาพบกลุ่มในช่วงเปิดเรียนใหม่ๆ และครูใช้ติดป้ายไว้หน้าศูนย์การเรียนชุมชน ไม่มีการแจกคู่มือกฎ ระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ไม่มีกิจกรรมการปฐมนิเทศ

หลักคุณธรรม

กิจกรรมอะไรบ้างที่ กศน.อำเภอบางสะพานน้อย จัดและทำให้นักศึกษามีคุณธรรม เป็นคนดี ของครอบครัว สังคมและประเทศชาติ

ไม่มีเลย มีกิจกรรมให้นักศึกษาน้อยมาก กิจกรรมที่จัดให้ก็ไม่ข้องกับคุณธรรม จริยธรรม รวมไปถึงไม่มีการเสริมขณะเข้าพบกลุ่ม

หลักความโปร่งใส

การเรียน กศน. ท่านทราบหรือไม่ว่า ในแต่ละภาคเรียนต้องเรียนวิชาอะไรบ้าง มีการกำหนด สอบปลายภาคเรียนช่วงใด ถ้าจะจะต้องปฏิบัติอย่างไร ถ้าทราบๆได้อย่างไร ถ้าไม่ทราบเนื่องจากสาเหตุใด

ทราบบ้างไม่ทราบบ้าง ครูให้งานอะไรก็ทำ แต่จะมีการแจ้งให้ทราบช่วงเปิดเรียนใหม่ๆ โดยบอกหน้าห้อง และติดป้ายกระดาน ไว้หน้าศูนย์การเรียนชุมชน โดยทราบว่าใช้เวลาเรียน 2 ปี ยกตัวอย่าง เช่น ภาคเรียนนี้เรียนวิชาพัฒนาสังคมและชุมชน และวิชาคณิตศาสตร์ ซึ่งนักศึกษา บางท่านก็ยังไม่ทราบ บางท่านทราบเพียงวิชาเดียว

หลักความมีส่วนร่วม

นักศึกษามีส่วนร่วมกับการปฏิบัติงานของ กศน.อำเภอบางสะพานน้อยหรือไม่ อย่างไร

มีน้อยมากนอกจากการมาพบกลุ่มส่วนใหญ่ ก็จะเป็นการพัฒนาศูนย์การเรียนชุมชน หรือ กศน.อำเภอบางสะพานน้อย โดยนักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นว่าการให้นักศึกษามีส่วนร่วม โดยเฉพาะ

นักศึกษาและครูมีการสร้างข้อตกลงร่วมกันหรือไม่อย่างไร

สำหรับการสร้างข้อตกลงร่วมกันนั้น มีแต่น้อย ส่วนใหญ่เป็นข้อตกลงเรื่องการแต่งกาย วัน เวลาการเข้าพบกลุ่ม มารยาทในห้องเรียน

หลักความรับผิดชอบ

นักศึกษามีความรับผิดชอบหรือเห็นความสำคัญกับงานที่ครูมอบหมายหรือไม่ อย่างไร

นักศึกษาเห็นความสำคัญบ้าง เนื่องจากมีคะแนนให้ แต่บางครั้งไม่มีเวลา ก็เกลียด ลืม และไม่ใส่ใจทำไร โดยเรียนบ้าง หยุดบ้าง บางครั้งภาคเรียนนี้เรียนภาคเรียนต่อไปหยุดเรียนไม่ได้เรียนอย่างต่อเนื่อง แต่ก็ทราบว่าถ้าขาดความรับผิดชอบจะส่งผลเสีย เช่น ไม่ได้เป้าหมายที่ตั้งไว้ งานไม่เสร็จตาม กำหนด เสียเวลาทำงานใหม่ และครูได้มอบหมายให้รับผิดชอบ เช่น การเข้าเรียน การทำโครงการ การเข้าร่วมโครงการ

หลักความคุ้มค่า

สื่อวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ รวมถึงหนังสือที่มีในศูนย์การเรียนรู้ที่นักเรียนเข้าพบกลุ่มมีพอเพียงแค่ไหน เคยใช้หรือไม่ อย่างไร

สื่อประกอบการเรียน ที่มีในศูนย์การเรียนรู้มีบ้าง แต่ไม่ได้ใช้เลย สื่อที่มี เช่น หนังสือแต่มีสภาพเก่า อาคารมีสภาพแวดล้อมไม่สวย ไม่น่าเรียน

นอกจากนี้แล้วคณะของนักศึกษาศูนย์ฯ กศน.อำเภอบางสะพานน้อยได้เสนอแนะตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ในแต่ละภาคเรียนให้พานักศึกษาเข้าวัดให้มากขึ้น เพื่อเพิ่มคุณธรรม จริยธรรม
2. พัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้ดูสวยงาม พัฒนาห้องน้ำให้สะอาด
3. ให้มีกิจกรรมการประกวดแข่งขัน
4. สื่อประกอบการเรียนให้มีหลายๆ สภาพดี หลากหลายรูปแบบ
5. ให้มีกิจกรรมการปฐมนิเทศ หรือปัจฉิมนิเทศ ให้กับนักศึกษา

สรุปการสนทนากลุ่มเรื่องการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของ กศน.อำเภอบางสะพานน้อย

จากการสนทนากลุ่มเมื่อวันที่ 27 เดือน พฤษภาคม พ.ศ.2553 มีผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มบุคลากรของ กศน.อำเภอบางสะพานน้อย จำนวน 8 คน กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษา 5 คน และกลุ่มนักศึกษาของกศน.อำเภอบางสะพานน้อย จำนวน 9 คน โดยแยกกลุ่มการสนทนาและจากการสนทนากลุ่มทั้ง 3 กลุ่มดังกล่าว สรุปได้ดังนี้

1.หลักนิติธรรม

การใช้หลักนิติธรรมในการบริหาร ควรจัดให้มีการเอกสาร หนังสือระเบียบกฎหมาย แนวทางในการปฏิบัติงาน โดยต้องมีผู้หรือชั้นในการจัดเก็บที่ทุกคนใช้ศึกษากันว่าอ้างอิงได้สะดวก เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ถ้ามีระเบียบใหม่ต้องมีการแจ้งเวียนให้บุคลากรทุกคนทราบถือปฏิบัติ แจ้งนำเข้าเป็นวาระการประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน ในการใช้ระเบียบผู้บริหารต้องสร้างความตระหนักให้บุคลากรทุกคนเห็นความสำคัญในการยึดระเบียบ กฎหมาย แนวทางในการปฏิบัติงาน เป็นสำคัญ เพื่อลดปัญหา รู้ถึงข้อดี ข้อจำกัดของการใช้หรือไม่ใช้ระเบียบในการปฏิบัติงาน และให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการเสนอแนะกระบวนการ วิธีปฏิบัติงานให้เป็นไปตาม ระเบียบกฎหมาย และแนวทางในการปฏิบัติ ของงานที่รับผิดชอบ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องมีการแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องทราบด้วย

2.หลักคุณธรรม

กิจกรรมที่เกี่ยวกับคุณธรรมมีเฉพาะที่ครูจัดให้กับนักศึกษาซึ่งเป็นรายศูนย์การเรียน ชุมชน ไม่มีกิจกรรมที่เป็นภาพรวมของ กศน.อำเภอ สำหรับของครูยังไม่มี แต่คาดว่าทั้งครูและนักศึกษาเป็นผู้มีคุณธรรมบ้าง ไม่มีบ้างถ้าไม่มีคงไม่สามารถดำรงอยู่ในสังคมได้ เพียงไม่มีการส่งเสริมให้ดียิ่งขึ้น

3.หลักความโปร่งใส

การใช้หลักความโปร่งใสใน กศน.อำเภอบางสะพานน้อย มีบ้างแต่เป็นส่วนน้อย เช่น เรื่องการสำรวจข้อมูลแต่ไม่มีการแปรผลและสรุปรายงาน การปฏิบัติงานไม่คำสั่งให้บุคลากรปฏิบัติงานตามโครงสร้างของ กศน.อำเภอบางสะพานน้อยที่เป็นลายลักษณ์อักษร รวมถึงการจัดกิจกรรมโครงการด้วย ระบบการจัดเก็บเอกสารยังมีปัญหาตั้งแต่เรื่องสถานที่ อุปกรณ์ที่ใช้เก็บมีจำนวนจำกัดที่มีอยู่ก็ไม่มีคุณภาพ เก่าและพุพัง ครูควรแจ้งข้อมูลเกี่ยวเนื่องกับกิจกรรมการเรียนให้นักศึกษาทราบมากขึ้น ขาดการประชาสัมพันธ์งานของ กศน.อำเภอ อยู่แบบปิดตัว การประชุมคณะกรรมการสถานศึกษามีบ้าง ไม่มีบ้างส่วนใหญ่ไม่เชิญประชุม

4.หลักความมีส่วนร่วม

การใช้หลักความมีส่วนร่วมค่อนข้างน้อยคือตั้งแต่การให้บุคลากรภายใน กศน.อำเภอ บางสะพานน้อย ไม่มีการร่วมประชุมวางแผนสรุปแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นเลยในการจัด กิจกรรมโครงการของ กศน.อำเภอ บางสะพานน้อย และยังไม่เปิดโอกาสให้เครือข่าย รวมถึง คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน

5.หลักความรับผิดชอบ

การมอบหมายงานทุกคนเห็นเห็นความสำคัญแต่ไม่ใส่ใจจากความรับผิดชอบเป็นบาง งานบางคนสร้างความเสียหายให้แก่ กศน.อำเภอ บางสะพานน้อย เนื่องจากไม่มีงานส่งให้ กศน. จังหวัด การบริหารงานไม่มีคุณภาพ กรณีมีปัญหาหรือไม่สามารถทำงานที่มอบหมายได้ทั้งงานนั้นเลย ไม่ปรึกษา ผู้อำนวยการ ครูมีความรับผิดชอบน้อยจึงส่งผลถึงนักศึกษาขาดการเข้มงวดไม่สร้าง จิตสำนึกให้นักศึกษามีความรับผิดชอบต่องานหรือกิจกรรมที่ครูมอบหมายให้ สำหรับการเชิญ คณะกรรมการสถานศึกษาประชุมบางท่านติดราชการและภารกิจไม่สามารถร่วมประชุมได้แต่ส่วน ใหญ่ กศน.อำเภอ บางสะพานน้อยไม่เชิญประชุม

6.หลักความคุ้มค่า

สภาพโดยทั่วไปขาดการบรรจงดีไม่มีมาตรการในการประหยัดพลังงานและวัสดุ อุปกรณ์ต่างๆภายในสำนักงาน ขาดความรู้ความสามารถในการดูแลวัสดุอุปกรณ์ หรือดูแลไม่ถูกต้อง สร้างความเสียหายและสิ้นเปลืองตามมาภายหลัง

สรุปผลการสนทนากลุ่มเรื่องแนวปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล

เมื่อวันที่ 25 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2553 เวลา 09.00 น. ณ ห้องประชุมศูนย์การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีครู บรรณารักษ์ ของ กศน.อำเภอ บางสะพานน้อย เป็นผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม จำนวน 8 คน ดังนี้

1. นายสุวิจักขณ์ ลีประเสริฐศิลป์	ผู้ร่วมการสนทนา
2. นางสาวประไพศรี เพื่อนเพราะ	ผู้ร่วมการสนทนา
3. นายพิศณุ คงประจำ	ผู้ร่วมการสนทนา
4. นางสาวนิภาพร สุขเจริญ	ผู้ร่วมการสนทนา
5. นางฉวีวรรณ มณีบุญยัง	ผู้ร่วมการสนทนา
6. นายฉัฐวุฒิ รอดทรัพย์	ผู้ร่วมการสนทนา
7. นางสาวมุกิตา นันทจินดา	ผู้ร่วมการสนทนา
8. นางสาวพิศนภา ลาวัลย์	ผู้ร่วมการสนทนา
9. นางสาวสุทธิษา ประถมทอง	ผู้บันทึกข้อมูล/บันทึกเทป
10. นางขวัญใจ ปัญญชุนท์	ผู้ดำเนินการสนทนา

การสนทนากลุ่มครั้งนี้กำหนดประเด็นเรื่องของแนวปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล 6 หลัก โดยใช้กรอบแนวคิดของธรรมาภิบาลในสถานศึกษาของสถาบันการศึกษาต่อเนื่องสิรินธร สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และได้สรุปผลการสนทนากลุ่มรายละเอียด ดังนี้

1. หลักนิติธรรม

1. เผยแพร่ความรู้ เรื่องกฎหมายระเบียบของสถานศึกษาแก่บุคลากรของสถานศึกษา
2. สร้างจิตสำนึกแก่บุคลากรของสถานศึกษา ในการใช้กฎระเบียบให้ถูกต้อง
3. ทบทวนเพื่อสร้างความเข้าใจ เรื่องระเบียบให้เป็นแนวทางเดียวกัน

2. หลักคุณธรรม

1. กำหนดให้บุคลากรของสถานศึกษา ยึดหลักจรรยาบรรณของครู และระเบียบวินัยของสถานศึกษา
2. จัดให้มีระบบการร้องเรียน ในการให้บริการของสถานศึกษา
3. ส่งเสริมให้มีการใช้คุณธรรมในการทำงานอย่างต่อเนื่อง
4. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความมีคุณธรรม ให้แก่บุคลากรของสถานศึกษา
5. ร่วมกับเครือข่ายจัดกิจกรรม ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม

3. หลักความโปร่งใส

1. ดำรงความคิดเห็น ของประชาชนเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมด้านการศึกษาของสถานศึกษา
2. ส่งเสริมให้บุคลากรของสถานศึกษา มีการปฏิบัติงานอย่างโปร่งใส
3. พัฒนาระบบสารสนเทศ และระบบจัดเก็บเอกสารให้สะดวกต่อการสืบค้น และเผยแพร่
4. จัดทำคู่มือปฏิบัติงาน พร้อมทั้งมีแผนผังระบุขั้นตอนของงาน
5. มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการปฏิบัติงาน

4. หลักการมีส่วนร่วม

1. ส่งเสริมให้เครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา
2. ส่งเสริมสนับสนุนให้ กศน.ตำบล มีบทบาทในการจัดกิจกรรม
3. มุ่งเน้นให้บุคลากรของสถานศึกษาปฏิบัติงานโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม

5. หลักความรับผิดชอบ

1. ให้ผู้บริหารและบุคลากรของสถานศึกษามีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานและร่วมแก้ปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงาน
2. ส่งเสริมให้บุคลากรของสถานศึกษามีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย
3. สร้างขวัญและกำลังใจให้บุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความรู้ความสามารถและเต็มเวลา

6. หลักความคุ้มค่า

1. สร้างจิตสำนึกให้บุคลากรของสถานศึกษาในการประหยัดพลังงานและใช้ทรัพยากรอื่นๆอย่างประหยัดและคุ้มค่า
2. ส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีใช้ประกอบการปฏิบัติงานเพื่อลดงบประมาณและเวลา
3. มีการวางแผนและกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงาน

สรุปผลการสนทนากลุ่มเรื่องวิธีปฏิบัติในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล

เมื่อวันที่ 25 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2553 เวลา 13.30 น. ณ ห้องประชุมศูนย์การศึกษา
นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีครู บรรณารักษ์ ของ กศน.อำเภอ
บางสะพานน้อยเป็นผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม จำนวน 8 คน ดังนี้

1. นายสุวิจักขณ์ ลีประเสริฐศิลป์	ผู้ร่วมการสนทนา
2. นางสาวประไพศรี เพื่อนเพราะ	ผู้ร่วมการสนทนา
3. นายพิศณุ คงประจำ	ผู้ร่วมการสนทนา
4. นางสาวนิภาพร สุขเจริญ	ผู้ร่วมการสนทนา
5. นางฉวีวรรณ มณีบุญยัง	ผู้ร่วมการสนทนา
6. นายฉัฐวุฒิ รอดทรัพย์	ผู้ร่วมการสนทนา
7. นางสาวมุกทิศา นันทจินดา	ผู้ร่วมการสนทนา
8. นางสาวพิศนภา ลาวัลย์	ผู้ร่วมการสนทนา
9. นางสาวสุทธิษา ประถมทอง	ผู้บันทึกข้อมูล/บันทึกเทป
10. นางขวัญใจ ปัญญชุนท์	ผู้ดำเนินการสนทนา

การสนทนากลุ่มครั้งนี้กำหนดประเด็นเรื่องวิธีปฏิบัติในการบริหารตามแนวปฏิบัติของหลัก
ธรรมาภิบาลในแต่ละหัวข้อ และสรุปผลการสนทนากลุ่ม รายละเอียดดังนี้

หลักนิติธรรม

1. เผยแพร่ความรู้เรื่องกฎหมายระเบียบของสถานศึกษาแก่บุคลากรในสถานศึกษา

วิธีปฏิบัติในการบริหารตามหลักนิติธรรม เรื่องการเผยแพร่ความรู้เรื่องกฎหมาย
ระเบียบของสถานศึกษาแก่บุคลากรในสถานศึกษาของศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีดังนี้

1. การประชุมจัดให้มีวาระเกี่ยวกับการใช้ระเบียบ / กฎหมาย / แนวทางปฏิบัติที่ต้อง
ใช้ปฏิบัติงานประจำ ให้ทุกคนถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด
2. ให้มีกิจกรรมปฐมนิเทศนักศึกษาที่เข้าเรียนใหม่ในทุกภาคเรียนเพื่อสร้างความ
เข้าใจเกี่ยวกับกฎระเบียบ แนวปฏิบัติต่างๆร่วมกันระหว่างสถานศึกษา ครู นักเรียน
3. จัดทำคู่มือนักศึกษาสำหรับแจกนักศึกษาเป็นรายบุคคล
4. ให้มีการประชาสัมพันธ์ การรับสมัครนักศึกษา ทางสื่อสารมวลชนประเภทต่างๆ
เช่น วิทยุท้องถิ่น แผ่นป้าย แผ่นพับ
5. เข้าร่วมการประชุมประจำเดือนของอำเภอ
6. เข้าร่วมประชุมกับการประชุมภาคีการบริหารส่วนตำบลหรือมอบหมายครูเข้า
ประชุมแทน

7. มอบหมายครูเข้าประชุมหมู่บ้านของทุกตำบล

8. ให้มีการประชุมภายใน เช่น ประชุมประจำเดือน ประชุมแบ่งงานในการจัดทำกิจกรรม/ โครงการ

9. ให้จัดทำรายงานการประชุม เพื่อใช้เป็นหลักฐานของทางราชการ

10. แจกเวียนรายงานการประชุมให้ครูทุกท่านทราบ และถือปฏิบัติ

ในส่วนที่เกี่ยวข้อง

1. ประชุมวางแผนจัดบุคลากรลงโครงสร้าง / จัดทำคำสั่งมอบหมายหน้าที่ตามโครงสร้าง

2. แจกเวียนคำสั่งให้ครูทุกคนทราบ และถือปฏิบัติตามคำสั่ง

13. จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา

14. ประชุมจัดทำระเบียบการวัดผล / ประกาศให้นักศึกษาทราบ โดยทั่วกัน

15. การจัดทำประกาศของสถานศึกษากำหนดให้มีการแจ้งเวียนทราบและติดบอร์ดประชาสัมพันธ์

2. สร้างจิตสำนึกแก่บุคลากรของสถานศึกษาในการใช้กฎระเบียบให้ถูกต้อง

วิธีปฏิบัติในการบริหารตามหลักนิติธรรม เรื่องการสร้างจิตสำนึกแก่บุคลากรของสถานศึกษาในการใช้กฎระเบียบให้ถูกต้อง ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีดังนี้

1. จัดหาให้มีเอกสาร ตำรา หนังสือ ที่เกี่ยวข้องกับกฎ ระเบียบ ที่ใช้ปฏิบัติงานในสถานศึกษา

2. การประชุมทุกครั้งมีการเน้นย้ำ เรื่องการใช้ กฎ ระเบียบ ในการปฏิบัติงาน และร่วมวิเคราะห์ถึงผลดี ผลเสีย ของการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของหน่วยงานที่กำหนดไว้ และต้องใช้อย่างเป็นธรรมไม่เลือกปฏิบัติกับผู้มาใช้บริการทุกคน

3. สนับสนุนครู เข้าประชุม / อบรมเกี่ยวกับ กฎ ระเบียบ แนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน

4. กำหนดให้มีการแนบ กฎ ระเบียบในการเสนองาน ที่อ้างอิงระเบียบ

3. สร้างความเข้าใจเรื่องกฎระเบียบให้เป็นแนวเดียวกัน

วิธีปฏิบัติในการบริหารตามหลักนิติธรรม เรื่องการสร้าง ความเข้าใจเรื่องกฎระเบียบให้เป็นแนวเดียวกันของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ บางสะพานน้อย มีดังนี้

1. สสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการ เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงขั้นตอนกระบวนการให้บริการ

2. การดำเนินงานกิจกรรม / โครงการต้องมีการประเมินและรายงานผล

3. ให้มีการประชุมพัฒนาองค์กร (OD) เมื่อสิ้นปีงบประมาณ

เพื่อทบทวนพัฒนากระบวนการปฏิบัติงานของทุกกลุ่มงาน

4. ให้ทุกกลุ่มงาน / ทุกคนนำปัญหาอุปสรรคที่เกิดจากการปฏิบัติงานเข้าเสนอที่ประชุมประจำเดือนของสถานศึกษา เพื่อหาแนวทางการแก้ไข

หลักคุณธรรม

1. กำหนดให้บุคลากรของสถานศึกษายึดหลักจรรยาบรรณของครูและระเบียบของสถานศึกษา

วิธีปฏิบัติในการบริหารตามหลักคุณธรรม เรื่องการกำหนดให้บุคลากรของสถานศึกษายึดหลักจรรยาบรรณของครูและระเบียบของสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีดังนี้

1. กำหนดให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ต้องยึดจรรยาบรรณของครูอย่างเคร่งครัด

2. แจกแนวทางการประพฤติ การปฏิบัติตัวแก่ครูใหม่ทุกคน โดยยึดแนวของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ) และจรรยาบรรณครูของคุรุสภา

2. จัดให้มีระบบการร้องเรียนในการให้บริการของสถานศึกษา

วิธีปฏิบัติในการบริหารตามหลักคุณธรรม เรื่องการจัดให้มีระบบการร้องเรียนในการให้บริการของสถานศึกษาของสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีดังนี้

1. จัดให้ทำกล่อง / ตู้ แสดงความคิดเห็น เสนอแนะ ร้องเรียนในทุก กศน.ตำบล กศน.อำเภอ และห้องสมุดประชาชนของอำเภอ

2. ผู้รับบริการสามารถพบผู้อำนวยการได้ทุกคนอย่างเสมอภาค

3. ส่งเสริมให้มีการใช้คุณธรรมในการทำงานอย่างต่อเนื่อง

วิธีปฏิบัติในการบริหารตามหลักคุณธรรม เรื่องการส่งเสริมให้มีการใช้คุณธรรมในการทำงานอย่างต่อเนื่องของสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีดังนี้

1. นำเรื่องคุณธรรมเข้าเป็นวาระการประชุมประจำเดือนทุกเดือน

2. มีการตักเตือนความประพฤติของครูเป็นรายบุคคล

3. ยกย่องชมเชยบุคลากรที่มีความประพฤติดี การปฏิบัติตัวเหมาะสม และเป็นแบบอย่างที่ดีในองค์กร

4. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความมีคุณธรรมให้แก่บุคลากรของสถานศึกษา

วิธีปฏิบัติในการบริหารตามหลักคุณธรรม เรื่องการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความมีคุณธรรมให้แก่บุคลากรของสถานศึกษาของสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีดังนี้

1. ส่งเสริมสนับสนุนให้ กศน.ตำบล 5 ตำบล จัดทำกิจกรรมด้านคุณธรรมอย่างน้อย 1 กิจกรรม 1 ตำบล

2. กำหนดให้จัดกิจกรรม สถานศึกษา 3 D

3. มอบหมายให้มีการประชาสัมพันธ์ กิจกรรมด้านคุณธรรม ผ่านวิทยุชุมชน แผ่นป้าย ประชาสัมพันธ์ โบชัวร์ เว็บไซต์

5. ร่วมกับเครือข่ายจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

วิธีปฏิบัติในการบริหารตามหลักคุณธรรม เรื่องการร่วมกับเครือข่ายจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีดังนี้

1. กำหนดนโยบายในการจัดกิจกรรม / โครงการที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม ให้หน่วยงานเครือข่ายมีส่วนร่วม เช่น เป็นประธานการเปิดกิจกรรม เป็นวิทยากร ส่งนักศึกษาเข้าร่วมกับเครือข่ายที่จัดกิจกรรม

2. สนับสนุน กศน.ตำบล เข้าร่วมกิจกรรมด้านคุณธรรมกับหน่วยงาน เครือข่ายในระดับอำเภอ ตำบล หมู่บ้าน

3. จัดทำข้อตกลงร่วมกันกับเครือข่าย (MOU)

หลักความโปร่งใส

1. **สำรวจความเห็นของประชาชนเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมด้านการศึกษาของสถานศึกษา**

วิธีปฏิบัติในการบริหารตามหลักความโปร่งใส เรื่องการสำรวจความเห็นของประชาชนเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมด้านการศึกษาของสถานศึกษาของสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีดังนี้

1. มอบหมายให้มีการสำรวจความต้องการก่อนวางแผนจัดกิจกรรมโครงการ

2. ให้นักศึกษา ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการสอนแบบบูรณาการ ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2. ส่งเสริมให้บุคลากรของสถานศึกษามีการปฏิบัติงานอย่างโปร่งใส

วิธีปฏิบัติในการบริหารตามหลักความโปร่งใส เรื่องการส่งเสริมให้บุคลากรของสถานศึกษามีการปฏิบัติงานอย่างโปร่งใสของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีดังนี้

1. กำหนดให้ครู และนักเรียนร่วมวิเคราะห์เนื้อหาในรายวิชาที่ง่าย นักเรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ ร่วมกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ และวันเวลาในการส่งชิ้นงาน และแจ้งคะแนนเก็บกลางภาคเรียน
2. กำหนดเรื่อง ความโปร่งใส ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานเป็นวาระการประชุมประจำเดือน
3. มอบหมายและเน้นย้ำให้ครูร่วมประชุมหมู่บ้าน โดยยึดเป็นแนวทางปฏิบัติงานทุกตำบล
4. กำหนดให้มีการปฏิบัติงานตามคู่มือการปฏิบัติงาน และสามารถตรวจสอบได้
5. มอบหมายครูจัดทำปฏิทินกิจกรรม แจ้งนักศึกษา ในทุกภาคเรียน
6. มอบหมายให้ กศน. ตำบล มีบอร์ด หรือป้ายประชาสัมพันธ์ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้นักศึกษาทราบ
7. มอบหมายให้จัดทำบอร์ด ของ กศน. อำเภอ หรือห้องสมุดประชาชน เพื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้นักศึกษา และประชาชนทราบ
8. ประชุมสัมมนาวางแผนในการจัดทำกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละภาคเรียนแล้วกำหนดให้ทุก กศน. ตำบล นำไปปฏิบัติ
9. ให้มีเว็บไซต์ของสถานศึกษาหรือห้องสมุดประชาชน เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษา ประชาชนเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารได้หลากหลายวิธี
10. ทุกสิ้นปีงบประมาณ ต้องสรุปผลการปฏิบัติงานเสนอต้นสังกัดและคณะกรรมการสถานศึกษา ทราบ
12. จัดทำรายงานการประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR) ทุกสิ้นปีงบประมาณ
13. จัดระบบการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารภายในและภายนอกสถานศึกษา

3. พัฒนาระบบสารสนเทศและระบบการจัดเก็บเอกสารให้สะดวกต่อการสืบค้น และเผยแพร่

วิธีปฏิบัติในการบริหารตามหลักความโปร่งใส เรื่องการพัฒนาระบบสารสนเทศและระบบการจัดเก็บเอกสารให้สะดวกต่อการสืบค้นและเผยแพร่ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีดังนี้

1. จัดสร้างและพัฒนาเว็บไซต์ของสถานศึกษาและห้องสมุดประชาชนอำเภอ
2. มอบหมายหน้าที่ให้มีผู้รับผิดชอบพัฒนาเว็บไซต์ให้เป็นปัจจุบัน
3. พัฒนาห้องเก็บเอกสาร และจัดตู้เก็บเอกสารให้สะดวกต่อการใช้
4. พัฒนาครูเกี่ยวกับการจัดเก็บงานในคอมพิวเตอร์ให้เป็นระบบ เพื่อถ่ายต่อการ

สืบค้น

5. นำโปรแกรมสำเร็จรูปเข้ามาใช้ในงาน เช่น งานทะเบียนนักศึกษา (Information Technology Window 4 : ITW4) งานห้องสมุด (Public Library Services Version 5 : PLS V.5)
6. ติดตั้งระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อให้บริการแก่นักศึกษา และประชาชน
7. จัดให้มีระบบดูแลบำรุงรักษาวัสดุ ครุภัณฑ์
8. สนับสนุนครูเข้าอบรมเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

4. จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานพร้อมทั้งมีแผนผังระบุขั้นตอน และระยะเวลาของงาน

วิธีปฏิบัติในการบริหารตามหลักความโปร่งใส เรื่องการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานพร้อมทั้งมีแผนผังระบุขั้นตอน และระยะเวลาของงาน ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีดังนี้

1. ประชุมวางแผน การเขียนคู่มือการปฏิบัติงาน
2. กำหนดให้ห้องสมุดประชาชนจัดทำป้าย วัน เวลา การให้บริการ
3. มอบหมายให้ติดป้ายขั้นตอนการบริการยืม-คืนหนังสือ และป้ายหมวดหมู่หนังสือ จุดให้บริการต่างๆ ใว้อย่างชัดเจน
4. กำหนดให้ กศน.ตำบล ทุกตำบลมีตารางกิจกรรม วันเวลาการพบกลุ่ม ตารางสอบ ปลายภาค และอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษา ติดไว้ในบริเวณที่ให้ทุกคนเห็น โดยชัดเจน

5. มีการนิเทศติดตามประเมินผลและการรายงานผลของการจัดกิจกรรม

วิธีปฏิบัติในการบริหารตามหลักความโปร่งใส เรื่องการนิเทศติดตามประเมินผล และการรายงานผลของการจัดกิจกรรมของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ บางสะพานน้อย มีดังนี้

1. ประชุมเพื่อหาแนวทางการนิเทศติดตาม ตรวจสอบประเมินผลการจัดกิจกรรม การศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาต่อเนื่อง
2. มอบหมายหน้าที่เป็นคำสั่ง เรื่องการแต่งตั้งผู้นิเทศการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาต่อเนื่อง
3. ให้มีการสำรวจความพึงพอใจ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมโครงการ
4. ให้มีการประเมินผลการจัดกิจกรรมโครงการ
5. มีการสรุปรายงานผลการจัดกิจกรรมโครงการ

6. รายงานผลต่อต้นสังกัด และคณะกรรมการสถานศึกษา

7. นำผลจากการประเมินร่วมประชุมวิเคราะห์ข้อดี ข้อจำกัด ของกิจกรรมเพื่อร่วมวางแผนในปีงบประมาณถัดไป

8. ประชุมบุคลากรร่วมวิเคราะห์องค์กร SWOT ในการวางแผนกำหนดเป็นกิจกรรมในโครงการปีต่อไป โดยการเชิญกรรมการสถานศึกษา ประชาชน ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านต่างๆ ในชุมชน ตัวแทนนักเรียนร่วมประชุมด้วย หลังจากนั้นสรุปเป็นเอกสารรูปเล่มไว้เป็นข้อมูลสถานศึกษา

4. หลักความมีส่วนร่วม

1. ส่งเสริมให้เครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา

วิธีปฏิบัติในการบริหารตามหลักความมีส่วนร่วม เรื่องการส่งเสริมให้เครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีดังนี้

1. จัดตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา
2. จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
3. ประชุมเจ้าหน้าที่ร่วมวางแผนการออกคำสั่ง ระเบียบ แนวทางการปฏิบัติอื่นๆ ที่เป็นของสถานศึกษาก่อนดำเนินการ เพื่อให้ทุกคนเสนอแนะความคิดเห็น

2. ส่งเสริมสนับสนุนให้ กศน. ตำบล มีบทบาทในการจัดกิจกรรมการศึกษา

วิธีปฏิบัติในการบริหารตามหลักความมีส่วนร่วม เรื่องการส่งเสริมสนับสนุนให้ กศน. ตำบล มีบทบาทในการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีดังนี้

1. ประชุม มอบหมายครูปฏิบัติงานใน กศน.ตำบล ตามความเหมาะสม
2. วางแผนการดำเนินงาน กศน.ตำบล โดยยึดคู่มือ กศน.ตำบลเป็นหลักในการปฏิบัติงาน
3. มอบหมายการแต่งตั้งคณะกรรมการ กศน.ตำบล ซึ่งมาจากประชาชน
4. ในการจัดทำแผนปฏิบัติการ แต่ละปีงบประมาณ กำหนดให้เสนอแผนระดับตำบล

5. สืบค้นความคิดเห็น ความต้องการของประชาชนในการจัดกิจกรรมการศึกษา

3. มุ่งเน้นให้บุคลากรของสถานศึกษาปฏิบัติงานโดยใช้การมีส่วนร่วม

วิธีปฏิบัติในการบริหารตามหลักความมีส่วนร่วม เรื่องการมุ่งเน้นให้บุคลากรของสถานศึกษาปฏิบัติงาน โดยใช้การมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีดังนี้

1. ประชุม ติดตามผลจากครูในการเข้าร่วมประชุมหมู่บ้าน
2. มอบหมายให้ส่งรายงานการเข้าร่วมประชุมหมู่บ้าน
3. นำกระบวนการจัดการความรู้ KM (Knowledge Management) เข้ามาใช้ในองค์กร
3. กำหนดให้ประชุม ก่อนดำเนินการจัดกิจกรรม โครงการเพื่อให้การมีส่วนร่วม เสนอแนะความคิดเห็นและวางแผนแบ่งความรับผิดชอบหน้าที่
4. กำหนดให้ประชุมเมื่อดำเนินการจัดกิจกรรมเสร็จสิ้นเพื่อร่วมสรุปข้อดี ข้อจำกัด ของกิจกรรม ในการหาแนวทางการแก้ไขครั้งต่อไป
5. จัดทำข้อตกลงร่วมกันระหว่าง กศน.อำเภอบางสะพานน้อยกับเครือข่าย

หลักความรับผิดชอบ

1. ให้ผู้บริหารและบุคลากรของสถานศึกษามีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานและร่วมแก้ปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงาน

วิธีปฏิบัติในการบริหารตามหลักความรับผิดชอบ เรื่องการให้ผู้บริหารและบุคลากรของสถานศึกษามีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานและร่วมแก้ปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงาน ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีดังนี้

1. มีการรับผิดชอบต่อข้อผิดพลาดที่เกิดจากการปฏิบัติงาน และพร้อมร่วมแก้ไข ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น
2. ให้คำแนะนำ แนวทางการปฏิบัติงานได้อย่างดี
3. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี
4. ใช้ EQ เข้ามาบริหารจัดการ
5. ยึดหลักธรรม เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา เป็นแนวทางในการบริหาร

2. ส่งเสริมให้บุคลากรของสถานศึกษามีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย

วิธีปฏิบัติในการบริหารตามหลักความรับผิดชอบเรื่องการส่งเสริมให้บุคลากรของสถานศึกษามีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีดังนี้

1. ให้ทุกคนปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่มอบหมายให้อย่างเต็มเวลา เต็มความรู้ ความสามารถ
2. ให้ทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมส่วนรวมทุกครั้ง เช่น การร่วมงานวันสำคัญต่างๆ และหน่วยงานเครือข่ายเชิญร่วม
3. ในการประชุมประจำเดือน เน้นย้ำเรื่องความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน และรับผิดชอบต่อหน้าที่

4. ให้ทุกคนมีการช่วยเหลือต่อเพื่อนร่วมงานในการปฏิบัติงาน

3. สร้างขวัญและกำลังใจให้บุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความรู้ความสามารถและเต็มเวลา

วิธีปฏิบัติในการบริหารตามหลักความรับผิดชอบเรื่องการสร้างขวัญและกำลังใจให้บุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความรู้ความสามารถและเต็มเวลาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีดังนี้

1. ประชุมสร้างข้อตกลงร่วมกัน เรื่องผลงานประกอบการประเมินเลื่อนเงินเดือนและการต่อสัญญาจ้าง

2. ประเมินผลการปฏิบัติงานตามผลงาน

3. ประชุมสร้างแรงจูงใจให้ทุกคนร่วมใจกันปฏิบัติงาน

4. ให้คำชมเชยผู้ได้บังคับบัญชาทุกครั้งที่มีโอกาสตามความเหมาะสม

5. เสนอชื่อผู้มีผลงาน โดดเด่นเข้าแข่งขันการเลื่อนขึ้นเงินเดือน

6. หลักความคุ้มค่า

1. สร้างจิตสำนึกให้บุคลากรของสถานศึกษาในการประหยัดพลังงานและใช้ทรัพยากรอื่น ๆ อย่างประหยัดและคุ้มค่า

วิธีปฏิบัติในการบริหารตามหลักความคุ้มค่าเรื่องการสร้างจิตสำนึกให้บุคลากรของสถานศึกษาในการประหยัดพลังงานและใช้ทรัพยากรอื่น ๆ อย่างประหยัดและคุ้มค่าของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีดังนี้

1. กำหนดมาตรการประหยัด ด้านพลังงาน วัสดุอุปกรณ์ ภายในองค์กร

2. แจ้งเวียนทุกคนทราบและถือปฏิบัติมาตรการประหยัดด้านพลังงาน วัสดุอุปกรณ์

3. มอบหมายผู้ดูแล บำรุงดูแลรักษา ครุภัณฑ์ วัสดุและอุปกรณ์

4. ประชุมวิเคราะห์ กรณีการประหยัดพลังงาน วัสดุอุปกรณ์ ไม่สำเร็จตามเป้าหมาย

ที่ตั้งไว้

5. เน้นย้ำเรื่องมาตรการประหยัดด้านพลังงาน วัสดุอุปกรณ์ ทุกครั้งในการประชุม

6. มอบหมายการทำสติกเกอร์ณรงค์ การประหยัดพลังงาน

7. มอบหมายครูจัดทำโครงการประกวดค่าขวัญ การประหยัดพลังงาน

2. ส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีใช้ประกอบการปฏิบัติงานเพื่อลดงบประมาณและเวลา

วิธีปฏิบัติในการบริหารตามหลักความคุ้มค่าเรื่องการส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีใช้ประกอบการปฏิบัติงานเพื่อลดงบประมาณและเวลาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีดังนี้

1. ส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนมีความรู้ด้านการใช้คอมพิวเตอร์
2. กำหนดให้บุคลากรทุกคนใช้ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ โทรศัพท์ โทรสาร อินเทอร์เน็ต ในการประสานงาน/สืบค้นข้อมูล
3. นำแนวทางการพัฒนาบุคลากรจากระบบฝึกอบรมในห้องเรียนเป็นระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือการอบรมทางอินเทอร์เน็ต มาใช้บ้างบางเรื่อง

3. มีการวางแผนและกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงาน

วิธีปฏิบัติในการบริหารตามหลักความคุ้มค่าเรื่อง การวางแผนและกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีดังนี้

1. กำหนด ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ของสถานศึกษา
2. ให้จัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา ระยะปานกลาง 3 ปี
3. ให้จัดทำแผนปฏิบัติการทุกปีงบประมาณ
4. มีการสรุปรายงานผลการจัดกิจกรรม/โครงการ
5. มีการรายงานการประเมินตนเอง(SAR)
6. กำหนดให้ผู้รับผิดชอบโครงการวิเคราะห์วัตถุประสงค์ของโครงการ ให้สอดคล้องกับตัวบ่งชี้ ของมาตรฐาน การประเมินคุณภาพการศึกษจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

สรุปผลการสนทนากลุ่มเรื่องตัวชี้วัดของแนวทางการประเมินผล

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล

เมื่อวันที่เดือน..... พ.ศ. 2553 เวลา 16.00 น. ณ ห้องประชุมศูนย์การศึกษา
นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีครู บรรณารักษ์ ของ กศน.อำเภอ
บางสะพานน้อย เป็นผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม จำนวน 8 คน ดังนี้

1. นายสุวิจักขณ์ ลีประเสริฐศิลป์	ผู้ร่วมการสนทนา
2. นางสาวประไพศรี เพื่อนเพราะ	ผู้ร่วมการสนทนา
3. นายพิศณุ คงประจำ	ผู้ร่วมการสนทนา
4. นางสาวนิภาพร สุขเจริญ	ผู้ร่วมการสนทนา
5. นางฉวีวรรณ มณีบุญยัง	ผู้ร่วมการสนทนา
6. นายณัฐวุฒิ รอดทรัพย์	ผู้ร่วมการสนทนา
7. นางสาวมุกิตา นันทจินดา	ผู้ร่วมการสนทนา
8. นางสาวพิศนภา ลาวัลย์	ผู้ร่วมการสนทนา
9. นางสาวสุทธิษา ประถมทอง	ผู้บันทึกข้อมูล/บันทึกเทป
10. นางขวัญใจ ปัญญะคุณห์	ผู้ดำเนินการสนทนา

การสนทนากลุ่มครั้งนี้กำหนดประเด็นเรื่องของตัวชี้วัดของแนวทางการประเมินผล
การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล 6 หลักและได้สรุปผลการสนทนากลุ่มรายละเอียดดังนี้

หลักนิติธรรม

1. เผยแพร่ความรู้เรื่องกฎหมาย ระเบียบของสถานศึกษาแก่บุคลากรของสถานศึกษา แนว
ทางการประเมินผลการบริหารตามหลักนิติธรรมมีตัวชี้วัด ดังนี้

1. จำนวนข้อแย้งหรือไม่เห็นด้วยกับกฎระเบียบของสถานศึกษา
2. จำนวนข้อร้องเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎ ระเบียบหรือปฏิบัติอย่าง
ไม่ถูกต้อง

2. สร้างจิตสำนึกแก่บุคลากรของสถานศึกษาในการใช้กฎระเบียบให้ถูกต้อง แนวทางการ
ประเมินผลการบริหารตามหลักนิติธรรมมีตัวชี้วัด ดังนี้

จำนวนการลงโทษทางวินัยต่อบุคลากรที่ไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ

3. สร้างความเข้าใจเรื่องกฎระเบียบให้เป็นแนวเดียวกัน แนวทางการประเมินผลการบริหาร
ตามหลักนิติธรรมมีตัวชี้วัด ดังนี้

จำนวนครั้งที่บุคลากรไม่ทราบหรือไม่เข้าใจกฎ ระเบียบ แนวทางการปฏิบัติงานที่
สร้างความเข้าใจร่วมกันแล้ว

หลักคุณธรรม

1. กำหนดให้บุคลากรของสถานศึกษายึดหลักจรรยาบรรณของครูและระเบียบของสถานศึกษา แนวทางการประเมินผลการบริหารตามหลักคุณธรรม มีตัวชี้วัด ดังนี้

1. จำนวนข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์เกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคลากรในสถานศึกษา
2. จำนวนการประพฤติดีทางวินัยของบุคลากรในสถานศึกษา

2. จัดให้มีระบบการร้องเรียนในการให้บริการของสถานศึกษา แนวทางการประเมินผลการบริหารตามหลักคุณธรรม มีตัวชี้วัด ดังนี้

1. จำนวนข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์เกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคลากรในสถานศึกษา
2. จำนวนการประพฤติดีทางวินัยของบุคลากรในสถานศึกษา

3. ส่งเสริมให้มีการใช้คุณธรรมในการทำงานอย่างต่อเนื่อง แนวทางการประเมินผลการบริหารตามหลักคุณธรรม มีตัวชี้วัด ดังนี้

1. จำนวนข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์เกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคลากรในสถานศึกษา
2. จำนวนการประพฤติดีทางวินัยของบุคลากรในสถานศึกษา

4. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความมีคุณธรรมให้แก่บุคลากรของสถานศึกษา แนวทางการประเมินผลการบริหารตามหลักคุณธรรม มีตัวชี้วัด ดังนี้

1. จำนวนข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์เกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคลากรในสถานศึกษา
2. จำนวนการประพฤติดีทางวินัยของบุคลากรในสถานศึกษา
3. จำนวนกิจกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมที่สถานศึกษาจัดให้ครูและนักศึกษา
4. ความพอใจของนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรม

5. ร่วมกับเครือข่ายจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม แนวทางการประเมินผลการบริหารตามหลักคุณธรรม มีตัวชี้วัด ดังนี้

จำนวนกิจกรรมที่สถานศึกษาเข้าร่วมกับเครือข่ายในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

หลักความโปร่งใส

1. สำรวจความเห็นของประชาชนเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมด้านการศึกษาของสถานศึกษา แนวทางการประเมินผลการบริหารตามหลักความโปร่งใส มีตัวชี้วัด ดังนี้

ความพึงพอใจของนักศึกษาและประชาชนต่อกิจกรรมที่ได้รับจากสถานศึกษา

2. ส่งเสริมให้บุคลากรของสถานศึกษามีการปฏิบัติงานอย่างโปร่งใส แนวทางการประเมินผลการบริหารตามหลักความโปร่งใส มีตัวชี้วัด ดังนี้

จำนวนข้อร้องเรียนของผู้รับบริการเกี่ยวกับความไม่ชัดเจนของขั้นตอนการให้บริการ

3. พัฒนาระบบสารสนเทศ ระบบการจัดเก็บเอกสารให้สะดวกต่อการสืบค้นและเผยแพร่
แนวทางการประเมินผลการบริหารตามหลักความโปร่งใส มีตัวชี้วัด ดังนี้

1. จำนวนครั้งในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร
2. จำนวนของรูปแบบการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร

4. จัดทำคู่มือปฏิบัติงานพร้อมทั้งบางงานต้องมีผังระบุขั้นตอนระยะเวลาของการทำงาน
แนวทางการประเมินผลการบริหารตามหลักความโปร่งใส มีตัวชี้วัด ดังนี้

1. จำนวนข้อร้องเรียนของบุคลากรภายในเกี่ยวกับความไม่ชัดเจนในกระบวนการปฏิบัติงานและการบริหารภายในสถานศึกษา
2. มีคู่มือการปฏิบัติงาน และติดประกาศขั้นตอนของการให้บริการไว้ในสถานศึกษา

5. มีการนิเทศติดตามประเมินผลและการรายงานผลของการจัดกิจกรรม
แนวทางการประเมินผลการบริหารตามหลักความโปร่งใส มีตัวชี้วัด ดังนี้

1. จำนวนครั้งของการนิเทศกิจกรรมของสถานศึกษา
2. จำนวนครั้งของการรายงานผลการจัดกิจกรรม

หลักความมีส่วนร่วม

1. ส่งเสริมให้เครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา
แนวทางการประเมินผลการบริหารตามหลักความมีส่วนร่วม มีตัวชี้วัด ดังนี้

1. จำนวนกิจกรรมที่ให้เครือข่ายมีส่วนร่วม
2. จำนวนผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีส่วนร่วมกิจกรรมของสถานศึกษา

2. ส่งเสริมสนับสนุนให้ กศน. ตำบล มีบทบาทในการจัดกิจกรรมการศึกษา
แนวทางการประเมินผลการบริหารตามหลักความมีส่วนร่วม มีตัวชี้วัด ดังนี้

จำนวนกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ กศน.ตำบล ปฏิบัติหรือร่วมปฏิบัติกับ กศน.อำเภอ

3. มุ่งเน้นให้บุคลากรของสถานศึกษาปฏิบัติงานโดยใช้การมีส่วนร่วม
แนวทางการประเมินผลการบริหารตามหลักความมีส่วนร่วม มีตัวชี้วัด ดังนี้

จำนวนข้อขัดแย้งหรือข้อกล่าวหาของผู้เกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบ เมื่อนำ
แผนงาน/โครงการที่ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมไปปฏิบัติ

หลักความรับผิดชอบ

1. ให้ผู้บริหารและบุคลากรของสถานศึกษามีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานและร่วม
แก้ปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงาน
แนวทางการประเมินผลการบริหารตามหลักความรับผิดชอบ มีตัวชี้วัด ดังนี้

จำนวนครั้งที่บุคลากรเข้าปรึกษาผู้อำนวยการ

2. ส่งเสริมให้บุคลากรของสถานศึกษามีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย แนวทางการประเมินผลการบริหารตามหลักความรับผิดชอบ มีตัวชี้วัด ดังนี้

1. จำนวนครั้งของงานที่ได้รับมอบหมายแล้ว ไม่ปฏิบัติ
2. จำนวนครั้งของปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงานแล้วผิดพลาด
3. จำนวนครั้งการส่งงาน สนง.กศน.จังหวัด ช้ากว่ากำหนด

3. สร้างขวัญและกำลังใจให้บุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความรู้ความสามารถและเต็มเวลา แนวทางการประเมินผลการบริหารตามหลักความรับผิดชอบ มีตัวชี้วัด ดังนี้

1. จำนวนครั้งของงานที่ได้รับมอบหมายแล้ว ไม่ปฏิบัติ
2. จำนวนวันลา มาสาย ของครูในสถานศึกษา

หลักความคุ้มค่า

1. สร้างจิตสำนึกให้บุคลากรของสถานศึกษาในการประหยัดพลังงานและใช้ทรัพยากรอื่นๆ อย่างประหยัดและคุ้มค่า แนวทางการประเมินผลการบริหารตามหลักความคุ้มค่า มีตัวชี้วัด ดังนี้

1. มีมาตรการการประหยัดพลังงานและทรัพยากรอื่นๆใช้ในสถานศึกษา
2. อัตราค่าสาธารณูปโภคมีแนวโน้มลดลง

2. ส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีใช้ประกอบการปฏิบัติงานเพื่อลดงบประมาณและเวลา แนวทางการประเมินผลการบริหารตามหลักความคุ้มค่า มีตัวชี้วัด ดังนี้

1. อัตราค่าสาธารณูปโภคมีแนวโน้มลดลง
2. จำนวนครั้งของการใช้เทคโนโลยีในการประสานงานและการจัดส่งข้อมูลของ

สถานศึกษา

3. มีการวางแผนและกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงาน แนวทางการประเมินผลการบริหารตามหลักความคุ้มค่า มีตัวชี้วัด ดังนี้

1. มีแผนการปฏิบัติงานพร้อมเป้าหมายอย่างชัดเจน
2. ปฏิบัติงานได้เป้าหมายตามแผนที่กำหนดไว้

**แผนการใช้คู่มือการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย**

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย ใช้หลักธรรมาภิบาล 6 หลัก ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ดังนั้นเพื่อให้การทดลองการใช้คู่มือการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีความชัดเจนจึงกำหนดแผนการใช้คู่มือการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. หลักนิติธรรม ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีแผนในการบริหาร ดังนี้

1.1 แผนการใช้หลักนิติธรรมในเรื่องของการเผยแพร่ความรู้เรื่องกฎหมาย ระเบียบของสถานศึกษาแก่บุคลากรของสถานศึกษา มีแผนการใช้ดังต่อไปนี้

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา
1. การประชุมจัดให้มีวาระเกี่ยวกับการใช้ระเบียบ / กฎหมาย / แนวทางปฏิบัติที่ต้องใช้ปฏิบัติงานประจำ ให้ทุกคนถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด	วันจันทร์ของทุกสัปดาห์
2. ให้มีกิจกรรมปฐมนิเทศนักศึกษาที่เข้าเรียนใหม่ในทุกภาคเรียนเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกฎระเบียบ แนวปฏิบัติต่างๆร่วมกันระหว่างสถานศึกษาครู นักเรียน	พย.2553
3. จัดทำคู่มือนักศึกษาสำหรับแจกนักศึกษาเป็นรายบุคคล	พย. 2553
4. ให้มีการประชาสัมพันธ์ การรับสมัครนักศึกษา ทางสื่อสารมวลชนประเภทต่างๆ เช่น วิทยุท้องถิ่น แผ่นป้าย แผ่นพับ	1-30 ตค.2553
5. เข้าร่วมการประชุมประจำเดือนของอำเภอ	ตค.2553
6. เข้าร่วมประชุมกับการประชุมภาคีการบริหารส่วนตำบลหรือมอบหมายครูเข้าประชุมแทน	ตค.2553
7. ให้มีการประชุมภายใน เช่น ประชุมประจำเดือน ประชุมแบ่งงานในการจัดทำกิจกรรม/ โครงการ	ตค.2553-กพ.2554
8. ให้จัดทำรายงานการประชุม เพื่อใช้เป็นหลักฐานของทางราชการ	กย.2553 -กพ.2554

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา
9. แจกเวียนรายงานการประชุมให้ครูทุกท่านทราบ และถือปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้อง	กย.2553 - กพ.2554
10. ประชุมวางแผนจัดบุคลากรลงโครงสร้าง / จัดทำคำสั่งมอบหมายหน้าที่ตามโครงสร้าง	ตค.2553
11. แจกเวียนคำสั่งให้ครูทุกคนทราบ และถือปฏิบัติตามคำสั่ง	กย.2553-กพ.2554
12. จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา	ธค.2553
13. ประชุมจัดทำระเบียบการวัดผล / ประกาศให้นักศึกษาทราบ โดยทั่วกัน	กย.53
14. การจัดทำป้ายประกาศของสถานศึกษา/กศน.ตำบล/ห้องสมุด และแจ้งเวียนระเบียบ แนวปฏิบัติให้ทราบและถือปฏิบัติ	กย.2553

1.2 แผนการใช้หลักนิติธรรมในเรื่องของการสร้างจิตสำนึกแก่บุคลากรของสถานศึกษาในการใช้กฎระเบียบให้ถูกต้อง มีแผนการใช้ดังต่อไปนี้

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา
1. จัดหาให้มีเอกสาร ตำรา หนังสือ ที่เกี่ยวข้องกับกฎ ระเบียบ ที่ใช้ปฏิบัติงานในสถานศึกษา	พย.-ธค.53
2.การประชุมทุกครั้งมีการเน้นย้ำ เรื่องการใช้ กฎ ระเบียบ ในการปฏิบัติงาน และร่วมวิเคราะห์ถึงผลดี ผลเสีย ของการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของหน่วยงานที่กำหนดไว้ และต้องใช้อย่างเป็นธรรมไม่เลือกปฏิบัติกับผู้ใช้บริการทุกคน	
3. สนับสนุนครู เข้าประชุม / อบรมเกี่ยวกับ กฎ ระเบียบ แนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน	พย.-ธค.53
4. กำหนดให้มีการแนบ กฎ ระเบียบในการเสนองาน ที่อ้างอิงระเบียบ	กย.2553-กพ.2554

1.3 แผนการใช้หลักนิติธรรมในเรื่องของการสร้างความเข้าใจเรื่องกฎระเบียบให้เป็นแนวเดียวกัน มีแผนการใช้ดังต่อไปนี้

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา
1. สํารวจความพึงพอใจของผู้รับบริการ เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงขั้นตอนกระบวนการให้บริการ	กย.53
2. การดำเนินงานกิจกรรม / โครงการต้องมีการประเมินและรายงานผล	กย.2553 -กพ.2554
3. ให้มีการประชุมพัฒนาองค์กร (OD) เมื่อสิ้นปีงบประมาณ เพื่อทบทวนพัฒนากระบวนการปฏิบัติงานของทุกกลุ่มงาน	พย.53
4. ให้ทุกกลุ่มงาน / ทุกคน นำปัญหาอุปสรรคที่เกิดจากการปฏิบัติงานเข้าเสนอที่ประชุมประจำเดือนของสถานศึกษา เพื่อหาแนวทางการแก้ไข	กย.2553-กพ.2554

2. **หลักคุณธรรม** ศูนย์การศึกษาอนุระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีแผนในการบริหารตามหลักคุณธรรม ดังนี้

2.1 แผนการใช้หลักคุณธรรมในเรื่องของการกำหนดให้บุคลากรของสถานศึกษา ยึดหลักจรรยาบรรณของครูและระเบียบของสถานศึกษา มีแผนการใช้ดังต่อไปนี้

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา
1. กำหนดให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ต้องยึดจรรยาบรรณของครูอย่างเคร่งครัด	กย.2553
2. แจ้งแนวทางการประพฤติ การปฏิบัติตัวแก่ครู ทุกคน โดยยึดแนวของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ)และ จรรยาบรรณครู ของคุรุสภา	กย.2553
3. มอบหมายให้ครูสร้างความตระหนักเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์หรือคุณธรรม 9 ประการให้นักศึกษาทราบและปฏิบัติ	กย.2553

2.2 แผนการใช้หลักคุณธรรมในเรื่องของการจัดให้มีระบบการร้องเรียนในการให้บริการของสถานศึกษา มีแผนการใช้ดังต่อไปนี้

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา
1. จัดให้ทำกล่อง / ตู้ แสดงความคิดเห็นเสนอแนะ ร้องเรียนในทุก กศน. ตำบล กศน.อำเภอ และห้องสมุดประชาชนของอำเภอ	พย-ธค 2553
2. ผู้รับบริการสามารถพบผู้อำนวยการได้ทุกคนอย่างเสมอภาค	กย.2553-กพ.2554

2.3 แผนการใช้หลักคุณธรรมในเรื่องของการส่งเสริมให้มีการใช้คุณธรรมในการทำงานอย่างต่อเนื่อง มีแผนการใช้ดังต่อไปนี้

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา
1. นำเรื่องคุณธรรมเข้าเป็นวาระการประชุมประจำเดือนทุกเดือน	กย.2553-กพ.2554
2. มีการตักเตือนความประพฤติของครูเป็นรายบุคคล	กย.2553-กพ.2554
3. ยกย่องชมเชยบุคลากรที่มีความประพฤติดี การปฏิบัติตัวเหมาะสม และเป็นแบบอย่างที่ดีในองค์กร	กย.2553-กพ.2554

2.4 แผนการใช้หลักคุณธรรมในเรื่องของการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความมีคุณธรรมให้แก่บุคลากรของสถานศึกษา มีแผนการใช้ดังต่อไปนี้

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา
1. ส่งเสริมสนับสนุนให้ กศน.ตำบล 5 ตำบล จัดทำกิจกรรมด้านคุณธรรมอย่างน้อย 1 กิจกรรม 1 ตำบล	ตค.2553-กพ.2554
2. กำหนดให้จัดกิจกรรม สถานศึกษา 3 D	ตค.2553-กพ.2554
3. มอบหมายให้มีการประชาสัมพันธ์ กิจกรรมด้านคุณธรรม ผ่านวิทยุชุมชน แผ่นป้าย ประชาสัมพันธ์ โบชัวร์ เว็บไซต์	กย.2553-กพ.2554

2.5 แผนการใช้หลักคุณธรรมในเรื่องของการร่วมกับเครือข่ายจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม มีแผนการใช้ดังต่อไปนี้

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา
1. กำหนดนโยบายในการจัดกิจกรรม / โครงการที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม ให้หน่วยงานเครือข่ายมีส่วนร่วม เช่น เป็นประธานการเปิดกิจกรรม เป็นวิทยากร ส่งนักศึกษาเข้าร่วมกับเครือข่ายที่จัดกิจกรรม	ตค.2553-กพ.2554
2. สนับสนุน กศน.ตำบล เข้าร่วมกิจกรรมด้านคุณธรรมกับหน่วยงานเครือข่ายในระดับอำเภอ ตำบล หมู่บ้าน	ตค.2553-กพ.2554
3. จัดทำข้อตกลงร่วมกันกับเครือข่าย (MOU)	ตค.2553-กพ.2554

3. **หลักความโปร่งใส** ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ บางสะพานน้อย มีแผนในการบริหารตามหลักความโปร่งใส ดังนี้

3.1 แผนการใช้หลักความโปร่งใสในเรื่องของการสำรวจความเห็นของประชาชน เกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมด้านการศึกษาของสถานศึกษา มีแผนการใช้ดังต่อไปนี้

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา
1. มอบหมายให้มีการสำรวจความต้องการก่อนวางแผนจัดกิจกรรมโครงการ	กย.- ตค.2553
2. ให้นักศึกษา ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการสอนแบบ บูรณาการ ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	พย.2553

3.2 แผนการใช้หลักความโปร่งใสในเรื่องของการส่งเสริมให้บุคลากรของ สถานศึกษามีการปฏิบัติงานอย่างโปร่งใส มีแผนการใช้ดังต่อไปนี้

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา
1. กำหนดให้ครู และนักศึกษาร่วมวิเคราะห์เนื้อหาในรายวิชาที่ง่าย นักศึกษาสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ ร่วมกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ และ ระยะเวลาในการส่งชิ้นงาน และแจ้งคะแนนเก็บกลางภาคเรียน	พย.2553
2. มอบหมายและเน้นย้ำให้ครูร่วมประชุมหมู่บ้าน โดยยึดเป็นแนวทาง ปฏิบัติงานทุกตำบล	กย.2553- กพ.2554
3. กำหนดให้มีการปฏิบัติงานตามคู่มือการปฏิบัติงาน และสามารถ ตรวจสอบได้	กย.2553- กพ.2554
4. มอบหมายครูจัดทำปฏิทินกิจกรรม แจ้งนักศึกษา ในทุกภาคเรียน	พย.2553
5. มอบหมายให้ กศน.ตำบล มีบอร์ด หรือป้ายประชาสัมพันธ์ เพื่อเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารให้นักศึกษาทราบ	กย.2553-กพ.2554
6. มอบหมายให้จัดทำบอร์ด ของ กศน.อำเภอ หรือห้องสมุดประชาชนเพื่อ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้นักศึกษา และประชาชนทราบ	กย.2553-กพ.2554
7. ประชุมสัมมนาวางแผนในการจัดทำกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละ ภาคเรียน แล้วกำหนดให้ทุก กศน. ตำบล นำไปปฏิบัติ	พย.2553

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา
9. ให้มีเว็บไซต์ของสถานศึกษา หรือห้องสมุดประชาชน เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษา ประชาชนเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารได้หลากหลายวิธี	กย.2553-กพ.2554
10. ทุกสิ้นปีงบประมาณต้องสรุปผลการปฏิบัติงานเสนอต้นสังกัดและคณะกรรมการสถานศึกษา ทราบ	กย.2553
11. จัดทำรายงานการประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR) ทุกสิ้นปีงบประมาณ	กย.2553

3.3 แผนการใช้หลักความโปร่งใสในเรื่องของการพัฒนาระบบสารสนเทศและระบบการจัดเก็บเอกสารให้สะดวกต่อการสืบค้นและเผยแพร่ มีแผนการใช้ดังต่อไปนี้

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา
1. มอบหมายหน้าที่ให้ผู้รับผิดชอบพัฒนาเว็บไซต์ให้เป็นปัจจุบัน	กย.2553-กพ.2554
2. พัฒนาห้องเก็บเอกสาร และจัดตู้เก็บเอกสารให้สะดวกต่อการใช้	กย.2553-กพ.2554
3. พัฒนาคู่มือเกี่ยวกับการจัดเก็บงานในคอมพิวเตอร์ให้เป็นระบบ เพื่อง่ายต่อการสืบค้น	กย.2553-กพ.2554
4. นำโปรแกรมสำเร็จรูปเข้ามาใช้ในงาน เช่น งานทะเบียนนักศึกษา (Information Technology Window 4 : ITW4) งานห้องสมุด (Public Library Services Version 5 : PLS V.5)	กย.2553-กพ.2554
5. ติดตั้งระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อให้บริการแก่นักศึกษา และประชาชน	กย.2553-กพ.2554
6. จัดให้มีระบบดูแลบำรุงรักษาวัสดุ ครุภัณฑ์	กย.2553-กพ.2554
7. สนับสนุนครูเข้าอบรมเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์	กย.2553

3.4 แผนการใช้หลักความโปร่งใสในเรื่องของการจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน โดยมีผังระบุขั้นตอนและระยะเวลาของการทำงาน มีแผนการใช้ดังต่อไปนี้

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา
1. จัดทำคู่มือการทำงาน	กย.2553-กพ.2554

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา
2. กำหนดให้ห้องสมุดประชาชนจัดทำป้าย วัน เวลา การให้บริการ	พย.2553
3. มอบหมายให้ติดป้ายขั้นตอนการบริการยืม-คืนหนังสือ และป้ายหมวดหมู่หนังสือ จุดให้บริการต่างๆ ใว้อย่างชัดเจน	พย.2553
4. กำหนดให้ กศน.ตำบล ทุกตำบลมีตารางกิจกรรม วันเวลาการพบกลุ่ม ตารางสอบปลายภาค และอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษา ติดไว้บริเวณที่ให้ทุกคนเห็น โดยชัดเจน	

3.5 แผนการใช้หลักความโปร่งใสในเรื่องของการมีการนิเทศติดตามประเมินผลและการรายงานผลของการจัดกิจกรรม มีแผนการใช้ดังต่อไปนี้

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา
1. ประชุมเพื่อหาแนวทางการนิเทศติดตาม ตรวจสอบประเมินผลการจัดกิจกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาต่อเนื่อง	พย.2554
2. มอบหมายหน้าที่เป็นคำสั่ง เรื่องการแต่งตั้งผู้นิเทศการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาต่อเนื่อง	ตค.2553
3. ให้มีการประเมินผลการจัดกิจกรรมโครงการ	กย.2553-กพ.2554
4. มีการสรุปรายงานผลการจัดกิจกรรมโครงการ	กย.2553-กพ.2554
5. รายงานผลต่อต้านสังกัด และคณะกรรมการสถานศึกษา	กย.2553
6. นำผลจากการประเมินร่วมประชุมวิเคราะห์ข้อดี ข้อจำกัด ของกิจกรรม เพื่อร่วมวางแผนในปีงบประมาณถัดไป	กย.2553
7. ประชุมบุคลากรร่วมวิเคราะห์องค์กร SWOT ในการวางแผนกำหนดเป็นกิจกรรมในโครงการปีต่อไป โดยการเชิญกรรมการสถานศึกษา ประชาชน ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านต่างๆ ในชุมชน ตัวแทนนักเรียนร่วมประชุมด้วย หลังจากนั้นสรุปเป็นเอกสารรูปเล่มไว้เป็นข้อมูลสถานศึกษา	กย.2553

4. หลักความมีส่วนร่วม ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ บางสะพานน้อย มีแผนในการบริหารตามหลักความมีส่วนร่วม ดังนี้

4.1 แผนการใช้หลักความมีส่วนร่วมในเรื่องของการส่งเสริมให้เครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา มีแผนการใช้ดังต่อไปนี้

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา
1. จัดตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา	23 มี.ย.2553
2. จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	ตค.2553
3. ประชุมเจ้าหน้าที่ร่วมวางแผนการออกคำสั่งแนวทางการปฏิบัติที่เป็นของสถานศึกษาก่อนดำเนินการ เพื่อให้ทุกคนเสนอแนะความคิดเห็น	

4.2 แผนการใช้หลักความมีส่วนร่วมในเรื่องของการส่งเสริมสนับสนุนให้ กศน.ตำบล มีบทบาทในการจัดกิจกรรมการศึกษา มีแผนการใช้ดังต่อไปนี้

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา
1. ประชุม มอบหมายครูปฏิบัติงานใน กศน.ตำบล ตามความเหมาะสม	กย.2553-กพ.2554
2. วางแผนการดำเนินงาน กศน.ตำบล โดยยึดคู่มือ กศน.ตำบลเป็นหลักในการปฏิบัติงาน	
3. มอบหมายการแต่งตั้งคณะกรรมการ กศน.ตำบล ซึ่งมาจากประชาชน	พ.ย. 2553
4. ในการจัดทำแผนปฏิบัติการ แต่ละปีงบประมาณ กำหนดให้เสนอแผนระดับตำบล	ตค.2553
5. สำรวจความคิดเห็น ความต้องการของประชาชนในการจัดกิจกรรมการศึกษา	กย.-ตค.2553

4.3 แผนการใช้หลักความมีส่วนร่วมในเรื่องของการมุ่งเน้นให้บุคลากรของสถานศึกษาปฏิบัติงานโดยใช้การมีส่วนร่วม มีแผนการใช้ดังต่อไปนี้

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา
1. ติดตามผลจากครูในการเข้าร่วมประชุมหมู่บ้าน	กย.2553-กพ.2554
2. มอบหมายให้ส่งรายงานการเข้าร่วมประชุมหมู่บ้าน	กย.2553-กพ.2554
3. นำกระบวนการจัดการความรู้ KM (Knowledge Management) เข้ามาใช้ในองค์กร	กย.2553-กพ.2554
4. กำหนดให้ประชุม ก่อนดำเนินการจัดกิจกรรมโครงการ เพื่อให้การมีส่วนร่วมเสนอแนะความคิดเห็นและวางแผนแบ่งความรับผิดชอบหน้าที่	กย.2553-กพ.2554

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา
5. กำหนดให้ประชุมเมื่อดำเนินการจัดกิจกรรมเสร็จสิ้นเพื่อร่วมสรุป ข้อดี ข้อจำกัดของกิจกรรม ในการหาแนวทางการแก้ไขครั้งต่อไป	กย.2553- กพ.2554
6. จัดทำข้อตกลงร่วมกันระหว่าง กศน.อำเภอ บางสะพานน้อยกับเครือข่าย	

5. **หลักความรับผิดชอบ** ศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ บางสะพานน้อย มีแผนในการบริหารตามหลักความรับผิดชอบ ดังนี้

5.1 แผนการใช้หลักความรับผิดชอบในเรื่องของการให้ผู้บริหารและบุคลากรของสถานศึกษาที่มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานและร่วมแก้ปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงาน มีแผนการใช้ดังต่อไปนี้

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา
1. มีการรับผิดชอบกับข้อผิดพลาดที่เกิดจากการปฏิบัติงาน และพร้อมร่วมแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้น	กย.2553-กพ.2554
2. ให้คำแนะนำ แนวทางการปฏิบัติงานได้อย่างดี	กย.2553-กพ.2554
3. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	
4. ใช้ EQ เข้ามาบริหารจัดการ	กย.2553-กพ.2554
5. ยึดหลักธรรม เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา เป็นแนวทางในการบริหาร	กย.2553-กพ.2554

5.2 แผนการใช้หลักความรับผิดชอบในเรื่องของการส่งเสริมให้บุคลากรของสถานศึกษาที่มีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย มีแผนการใช้ดังต่อไปนี้

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา
1. ให้ทุกคนปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่มอบหมายให้อย่างเต็มเวลา เต็มความรู้ความสามารถ	กย.2553-กพ.2554
2. ให้ทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมส่วนรวมทุกครั้ง เช่น การร่วมงานวันสำคัญต่างๆ และหน่วยงานเครือข่ายเชิญร่วม	กย.2553-กพ.2554

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา
3. ในการประชุมประจำเดือน เน้นย้ำเรื่องความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน และรับผิดชอบต่อหน้าที่	กย.2553-กพ.2554
4. ให้ทุกคนมีการช่วยเหลือต่อเพื่อนร่วมงานในการปฏิบัติงาน	กย.2553-กพ.2554

5.3 แผนการใช้หลักความรับผิดชอบต่อในเรื่องของการสร้างขวัญและกำลังใจให้บุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความรู้ความสามารถและเต็มเวลามีแผนการใช้ดังต่อไปนี้

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา
1. ประชุมสร้างข้อตกลงร่วมกัน เรื่องผลงานประกอบการประเมินเดือนเงินเดือนและการต่อสัญญาจ้าง	ตค.2553
2. ประเมินผลการปฏิบัติงานตามผลงาน	กย.2553
3. สร้างแรงจูงใจให้ทุกคนร่วมใจกันปฏิบัติงาน	กย.2553-กพ.2554
4. ให้คำชมเชยผู้ได้บังคับบัญชาทุกครั้งที่มีโอกาสตามความเหมาะสม	กย.2553-กพ.2554
5. เสนอชื่อผู้มีผลงาน โดดเด่นเข้าแข่งขันการเลื่อนขั้นเงินเดือน	กย.2553-กพ.2554

6. **หลักความคุ้มค่า** ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ บางสะพานน้อย มีแนวทางในการบริหารตามหลักความคุ้มค่า ดังนี้

6.1 แผนการใช้หลักความรับผิดชอบต่อในเรื่องของการสร้างจิตสำนึกให้บุคลากรของสถานศึกษาในการประหยัดพลังงานและใช้ทรัพยากรอื่นๆอย่างประหยัดและคุ้มค่า มีแผนการใช้ดังต่อไปนี้

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา
1. กำหนดมาตรการประหยัด ด้านพลังงาน วัสดุอุปกรณ์ ภายในองค์กร	กย.2553
2. แจกเวียนทุกคนทราบและถือปฏิบัติมาตรการประหยัดด้านพลังงาน วัสดุอุปกรณ์	กย.2553-กพ.2554
3. มอบหมายผู้ดูแล บำรุงดูแลรักษา ครุภัณฑ์ วัสดุและอุปกรณ์	กย.2553-กพ.2554
4. ประชุมวิเคราะห์ กรณีการประหยัดพลังงาน วัสดุอุปกรณ์ ไม่สำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้	กย.2553-กพ.2554

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา
5. เน้นย้ำเรื่องมาตรการประหยัดด้านพลังงาน วัสดุอุปกรณ์ ทุกครั้งในการประชุม	กย.2553-กพ.2554
6. มอบหมายการทำสถิติเกอร์รณรงค์ การประหยัดพลังงาน	กย.2553
7. มอบหมายครูจัดทำโครงการประกวดคำขวัญ การประหยัดพลังงาน	พย.2553

6.2 แผนการใช้หลักความรับผิดชอบในเรื่องของการส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีใช้ประกอบการปฏิบัติงานเพื่อลดงบประมาณและเวลามีแผนการใช้ดังต่อไปนี้

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา
1. ส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนมีความรู้ด้านการใช้คอมพิวเตอร์	กย.2553-กพ.2554
2. กำหนดให้บุคลากรทุกคนใช้ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ โทรศัพท์ โทรสาร อินเทอร์เน็ต ในการประสานงาน/สืบค้นข้อมูล	กย.2553-กพ.2554
3. นำแนวทางการพัฒนาบุคลากรจากระบบฝึกอบรมในห้องเรียนเป็นระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือการอบรมทาง Internet มาใช้บ้างบางเรื่อง	กย.2553-กพ.2554

6.3 แผนการใช้หลักความรับผิดชอบในเรื่องของมีการวางแผนและกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงาน มีแผนการใช้ดังต่อไปนี้

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา
1. กำหนด ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ของสถานศึกษา	กย.ตค 2553
2. ให้จัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา ระยะปานกลาง 3 ปี	กย.ตค 2553
3. ให้จัดทำแผนปฏิบัติการทุกปีงบประมาณ	ตค.2553
4. มีการสรุปรายงานผลการจัดกิจกรรม/โครงการ	กย.2553
5. มีการรายงานการประเมินตนเอง(SAR)	กย.2553
6. กำหนดให้ผู้รับผิดชอบโครงการวิเคราะห์วัตถุประสงค์ของโครงการ ให้สอดคล้องกับตัวบ่งชี้ ของมาตรฐาน การประเมินคุณภาพการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	ตค.2553

**ผลการใช้คู่มือการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย**

จากการวางแผนปฏิบัติการการใช้คู่มือการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย ระยะเวลา 6 เดือน ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2553 – 28 กุมภาพันธ์ 2554 ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีผลการปฏิบัติงานสืบเนื่องจากการใช้คู่มือการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. หลักนิธธรรม ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีผลในการบริหาร ดังนี้

1.1 ผลการใช้หลักนิธธรรมในเรื่องของการเผยแพร่ความรู้เรื่องกฎหมาย ระเบียบของสถานศึกษาแก่บุคลากรของสถานศึกษา มีผลการใช้ดังต่อไปนี้

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา	ผลการปฏิบัติ
1. การประชุมจัดให้มีวาระเกี่ยวกับการใช้ระเบียบ / กฎหมาย / แนวทางปฏิบัติที่ต้องใช้ปฏิบัติงาน ประจำ ให้ทุกคนถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด	วันจันทร์ ของ ทุก สัปดาห์	มีการประชุมเกี่ยวกับการใช้ระเบียบ / กฎหมาย / แนวทางปฏิบัติในการปฏิบัติงาน จำนวน 11 ครั้ง ทำให้บุคลากรมีความรู้เกี่ยวกับระเบียบกฎหมาย แนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับงานมากกว่าเดิมจากการนำหัวข้อที่เกี่ยวข้องข้องแจ้งให้ทราบ และเริ่มตระหนัก ศึกษา ค้นคว้า เรียนรู้ เพิ่มขึ้นยังสามารถทราบวาระระเบียบ กฎหมาย หรือแนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับงานของตนเองต้อง อ้างอิงระเบียบกฎหมายใด อยู่ในหนังสือระเบียบกฎหมายเล่มไหน

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา	ผลการปฏิบัติ
2. ให้มีกิจกรรมปฐมนิเทศนักศึกษาที่เข้าเรียนใหม่ในทุกภาคเรียนเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกฎระเบียบ แนวปฏิบัติต่างๆร่วมกันระหว่างสถานศึกษา ครู นักเรียน	22 พย. 2553	จัดกิจกรรมการปฐมนิเทศ 1 ครั้ง ในภาคเรียนที่ 2/2553 โดยมีนายอำเภอ บางสะพานน้อยเป็นประธานพิธีเปิด จัดที่หอประชุมของที่ว่าการอำเภอ บางสะพานน้อย โดยมีคณะครู กศน. อำเภอ บางสะพานน้อยทุกคนเป็นวิทยากร นักศึกษาเข้าร่วม 50 คน และจากการสำรวจความคิดเห็นทราบว่า กิจกรรมนี้ดีสมควรจัดต่อไปและในการเข้าสมัครเรียน กศน. รับทราบข้อมูลโดยวิธีเพื่อนบอกเพื่อนชักชวนให้มาเรียน
3. จัดทำคู่มือนักศึกษาสำหรับแจกนักศึกษาเป็นรายบุคคล	2-4 และ 22 พย. 2553	มอบหมายให้ผู้รับผิดชอบโครงการ แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำคู่มือการเรียน กศน สำหรับแจกนักศึกษาในวันปฐมนิเทศและจัดทำคู่มือนักศึกษาสำหรับแจกให้เป็นคู่มือประกอบการเรียนปกติของ กศน. ทุกตำบลโดยส่วนหนึ่งใช้งบประมาณทางราชการอีกส่วนหนึ่งใช้เงินของนักศึกษาในการนำไปถ่ายสำเนาเพิ่มเติมเอง
4. ให้มีการประชาสัมพันธ์ การรับสมัครนักศึกษาทางสื่อสารมวลชนประเภทต่างๆ เช่น วิทยุท้องถิ่น แผ่นป้าย แผ่นพับ	1-30 ตค. 2553	จัดทำป้ายไว้นิวติดหน้า กศน. อำเภอ บางสะพานน้อย พร้อมทั้งพิมพ์ข้อความใส่กระดาษ A4 ติดในที่ชุมชนหรือสถานที่ที่ประชาชนใช้บริการเป็นจำนวนมาก เช่น

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา	ผลการปฏิบัติ
		ที่ทำการไปรษณีย์ / แจกตามหมู่บ้าน และส่งให้สถานีวิทยุชุมชนช่วยประชาสัมพันธ์
5. เข้าร่วมการประชุมประจำเดือนของอำเภอ	ตค.2553	วันที่ 5 ตค.2553 ผู้อำนวยการเข้าประชุมประจำเดือนกับอำเภอ บางสะพานน้อย โดยนำเรื่องการประชาสัมพันธ์การรับสมัครนักศึกษาใหม่ภาคเรียนที่ 2/2553ชี้แจงระเบียบคุณสมบัติของผู้สมัครเรียน กศน. ลักษณะการเรียน การสอบ การจบ การศึกษาของทุกระดับ ในวาระอื่นๆ ของการประชุม
6. เข้าร่วมประชุมกับการประชุมภาคีการบริหาร ส่วนตำบลหรือมอบหมายครูเข้าประชุมแทน	ตค.2553	วันที่ 5 ตุลาคม 2553 ผู้อำนวยการเข้าประชุมที่ อบต. ช้างแรก เพื่อประชาสัมพันธ์การรับสมัครนักศึกษาใหม่ภาคเรียนที่ 2/2553ชี้แจงระเบียบ คุณสมบัติของผู้สมัครเรียน กศน. ลักษณะการเรียน การสอบ การจบ การศึกษาของทุกระดับ โดยแจ้งเพิ่มเติมในวาระอื่นๆของการประชุม
7. ให้มีการประชุมภายใน เช่น ประชุม ประจำเดือน ประชุมแบ่งงานในการจัดทำ กิจกรรม/ โครงการ	ตค.2553- กพ.2554	ประชุมประจำเดือนประชุมทุกเดือน เกี่ยวกับข้อราชการที่รับทราบจากการประชุมที่ สนง.กศน.จังหวัด เพื่อแจ้งให้บุคลากรของ กศน.อำเภอทราบโดยทั่วกัน และสำหรับการประชุมเพื่อเตรียมการ การจัดกิจกรรมโครงการ

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา	ผลการปฏิบัติ
		จัดจำนวน 8 ครั้ง เพื่อแบ่งความรับผิดชอบและจัดทำกำหนดการของกิจกรรมโครงการ ผู้รับผิดชอบมีความรับผิดชอบต่องานที่รับมอบหมายได้
8. ให้จัดทำรายงานการประชุม เพื่อใช้เป็นหลักฐานของทางราชการ	กย.2553 - กพ.2554	ทุกครั้งที่มีการประชุมมีผู้บันทึกการประชุมและจัดทำรายงานการประชุมเสนอผู้อำนวยการเห็นชอบแล้วเวียนให้บุคลากรทุกคนทราบและถือปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยมีการจัดทำรายงานการประชุมทั้งหมด 13 ครั้ง
9. แจ้งเวียนรายงานการประชุมให้ครูทุกคนทราบ และถือปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้อง	กย.2553 - กพ.2554	เจ้าหน้าที่ธุรการแจ้งเวียนรายงานการประชุมให้บุคลากรทุกคนทราบและถือปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้องมีการแจ้งเวียนรายงานการประชุมให้ทุกทราบจำนวน 13 ครั้ง
10. ประชุมวางแผนจัดบุคลากรลงโครงสร้าง / จัดทำคำสั่งมอบหมายหน้าที่ตามโครงสร้าง	ตค.2553	มีการประชุม 1 ครั้ง เนื่องจากมีครูลาออก 1 คน เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างต่อเนื่องได้แต่งตั้งผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนในหน้าที่การเงินและบัญชี
11. แจ้งเวียนคำสั่งให้ครูทุกคนทราบ และถือปฏิบัติตามคำสั่ง	กย.2553- กพ.2554	มีการแจ้งเวียนคำสั่งของ กศน.อำเภอ บางสะพานน้อย จำนวน 29 ครั้ง เพื่อให้ผู้รับผิดชอบงานรับทราบพร้อมปฏิบัติตามคำสั่ง มีการปฏิบัติตามคำสั่งได้และรู้บทบาทหน้าที่ของตัวเอง
12. จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา	ธค.2553	มีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา 1 ครั้ง

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา	ผลการปฏิบัติ
		เพื่อให้ข้อคิดเห็นเรื่องการจัดหาหนังสือเรียนประจำภาคเรียนที่ 2/2553 และเห็นชอบกับสรุปผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2553 แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2554 รายงานการประเมินตนเอง ประจำปีงบประมาณ 2553 ที่ประชุมเห็นชอบกับเรื่องในวาระเพื่อพิจารณาทุกเรื่อง
13. ประชุมจัดทำระเบียบการวัดผล / ประกาศให้นักศึกษาทราบ โดยทั่วกัน	กย.53	ประชุม 1 ครั้งเมื่อวันที่ 30 กย.2553 เพื่อร่วมตกลงในการแบ่งค่าน้ำหนักของคะแนนเก็บระหว่างภาคเรียน 60 คะแนนเพื่อให้ครูสามารถแบ่งคะแนนตามงานที่มอบหมายนักศึกษา และครูมีการแจ้งรายละเอียดของคะแนนเก็บ 60คะแนนให้นักศึกษาทราบ
14. การจัดทำป้ายประกาศของสถานศึกษา/กศน. ตำบล/ห้องสมุด และแจ้งเวียนระเบียบ แนวปฏิบัติให้ทราบและถือปฏิบัติ	กย.2553	เดิมมีบอร์ดของ กศน.อำเภอ และห้องสมุด ส่วนกศน.กศน.ตำบล ให้จัดทำเพิ่มเติม ซึ่งบอร์ดดังกล่าว ใช้สำหรับประชาสัมพันธ์เรื่องของหน่วยงานที่ส่งขอความอนุเคราะห์ประชาสัมพันธ์ และเรื่องที่ กศน.อำเภอ กศน.ตำบลและห้องสมุด ต้องการแจ้งให้นักศึกษาทราบโดยทั่วกัน เช่น ตารางการพบกลุ่ม การปฏิบัติของครู ตารางสอบปลายภาค ประกาศผลสอบ

1.2 ผลการใช้หลักนิติธรรมในเรื่องของการสร้างจิตสำนึกแก่บุคลากรของสถานศึกษาในการใช้กฎระเบียบให้ถูกต้อง มีผลการใช้ดังต่อไปนี้

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา	ผลการปฏิบัติ
1. จัดหาให้มีเอกสาร ตำรา หนังสือ ที่เกี่ยวข้องกัฏกฎระเบียบ ที่ใช้ปฏิบัติงานในสถานศึกษา	29 พย.- ธค.53	จัดหา รวบรวมเอกสารเกี่ยวกับระเบียบ กฎหมาย แนวปฏิบัติ งานด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาต่อเนื่อง การประกันคุณภาพ การเงิน บัญชี พัสดุ โดยมีผู้/ชั้นจัดเก็บ พร้อมติดป้ายชื่อเพื่อสะดวกต่อการค้นหา
2.การประชุมทุกครั้งมีการเน้นย้ำ เรื่องการใช้กฎระเบียบ ในการปฏิบัติงาน และร่วมวิเคราะห์ถึงผลดี ผลเสีย ของการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของหน่วยงานที่กำหนดไว้ และต้องใช้อย่างเป็นธรรมเนียม ไม่เลือกปฏิบัติกับผู้มาใช้บริการทุกคน		ประชุมเน้นย้ำ เรื่อง การใช้กฎระเบียบ ในการปฏิบัติงาน และร่วมวิเคราะห์ถึงผลดี ผลเสีย ของการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของหน่วยงานที่กำหนดไว้ และต้องใช้ อย่างเป็นธรรมเนียมไม่เลือกปฏิบัติกับผู้มาใช้บริการทุกคน จำนวน 8 ครั้ง โดยจำนวนครั้งของงานผิดพลาดน้อยลง อาจเป็นเพราะทุกคนทราบ ระเบียบ กฎหมาย แนวปฏิบัติใน งานของตัวเองและทุกคนเริ่มตระหนักถึงผลดี ผลเสีย ถ้าไม่ปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย แนวปฏิบัติ เช่นจะไม่ผ่านการประเมิน ในการต่อสัญญาจ้างของพนักงานราชการและปฏิบัติงานตามคำสั่ง มากขึ้นกว่าเดิม

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา	ผลการปฏิบัติ
3. สนับสนุนครู เข้าร่วมประชุม / อบรมเกี่ยวกับ กฎระเบียบ แนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน	2-4 พย.53 3 ธค.53 และ8 ธค.53	ส่งครูเข้าร่วมอบรมประชุม จำนวน 3 ครั้ง คือเรื่องการจัดทำแผนการสอนแบบบูรณาการ คู่มือครู คู่มือ นักศึกษา แนวทางการปฏิบัติงาน ปีงบประมาณ 2554 และการจัดซื้อ จัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ครูมีความรู้ สามารถเข้าใจงานที่รับผิดชอบได้
4. กำหนดให้มีการแนบ กฎ ระเบียบในการเสนองาน ที่อ้างอิงระเบียบ	กย.2553- กพ.2554	เมื่อสอบถามถึงระเบียบที่อ้างอิง ผู้รับผิดชอบงานสามารถตอบได้ คั้นหาระเบียบพบ และรู้ว่าระเบียบที่อ้างอิงอยู่ตรงไหนของในเล่ม โดยการติดคั่นไว้ที่หนังสือเอกสารของระเบียบ

1.3 ผลการใช้หลักนิติธรรมในเรื่องของการสร้างความเข้าใจเรื่องกฎระเบียบให้เป็นแนวเดียวกัน มีผลการใช้ดังต่อไปนี้

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา	ผลการปฏิบัติ
1. สสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการ เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงขั้นตอนกระบวนการให้บริการ	กย.53	ในการจัดกิจกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาต่อเนื่องมีการสำรวจความพึงพอใจผลปรากฏว่า ภาพรวมความพึงพอใจการจัดกิจกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาต่อเนื่องอยู่ในเกณฑ์ดี

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา	ผลการปฏิบัติ
2. การดำเนินงานกิจกรรม / โครงการต้องมีการประเมินและรายงานผล	กย.2553 -กพ.2554	มีการรายงานผลเมื่อจัดกิจกรรมเสร็จสิ้นแล้ว รายงานผลการจัดทุกต้นเดือนและสิ้นปีงบประมาณให้สนง.กศน.จังหวัดทราบโดยรายงานตามแบบที่กำหนดให้ พร้อมทั้งประเมินผลการจัดกิจกรรมด้วย โดยผลการจัดกิจกรรมภาพรวมออกมาอยู่ในเกณฑ์ดี
3. ให้มีการประชุมพัฒนาองค์กร (OD) เมื่อสิ้นปีงบประมาณ เพื่อทบทวน พัฒนาระบบงานการปฏิบัติงานของทุกกลุ่มงาน	12-13 พย. 53	ไม่ได้ดำเนินการจัดประชุมลักษณะ OD แต่ร่วมพูดคุยถึงปัญหาของงานและปัญหาของนิสิตของผู้ร่วมงานและของตนเองโดยเพื่อนเป็นผู้วิจารณ์ที่ผ่านมาเพื่อใช้ข้อมูลมาพัฒนาการทำงานให้ทุกคนปรับปรุงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น
4. ให้ทุกกลุ่มงาน / ทุกคน นำปัญหาอุปสรรคที่เกิดจากการปฏิบัติงานเข้าเสนอที่ประชุมประจำเดือนของสถานศึกษา เพื่อหาแนวทางการแก้ไข	กย.2553- กพ.2554	ครูและผู้อำนวยการนำปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงานมาแจ้งในที่ประชุม เช่นการไม่ส่งงานตามที่มอบหมาย เพราะอะไรให้ชี้แจง การทำงานไม่เป็นไปตามแผน ปัญหาที่เกิดจากกิจกรรมที่ปฏิบัติ ปัญหาการพบกลุ่ม ให้ทุกคนช่วยนำเสนอแนวทางการแก้ไข หรือผู้อำนวยการช่วยชี้แนะแนวทางการแก้ไขร่วมกัน

2. หลักคุณธรรม ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีผลในการบริหารตามหลักคุณธรรม ดังนี้

2.1 ผลการใช้หลักคุณธรรมในเรื่องของการกำหนดให้บุคลากรของสถานศึกษายึดหลักจรรยาบรรณของครูและระเบียบของสถานศึกษา มีผลการใช้ดังต่อไปนี้

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา	ผลการปฏิบัติ
1. กำหนดให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ต้องยึดจรรยาบรรณของครูอย่างเคร่งครัด		แจ้งเวียนจรรยาบรรณครู ปี พ.ศ. 2539 จำนวน 9 ข้อ พร้อมทั้งจัดทำป้ายไว้นิเวศน์ไว้บริเวณที่เห็นได้อย่างชัดเจน
2. แจ้งแนวทางการประพฤติ การปฏิบัติตัวแก่ครูทุกคน โดยยึดแนวของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.)และ จรรยาบรรณครู ของคุรุสภา		เนื่องจากที่ผ่านมาไม่ครูเข้าใจใหม่จึงต้องเปลี่ยนเป็นครูทุกคน และใช้จรรยาบรรณครู ปี พ.ศ.2539 จำนวน 9 ข้อ พร้อมทั้งแจ้งให้ยึดวินัยของข้าราชการครู(ก.ค.ศ.) ด้วย
3. มอบหมายให้ครูสร้างความตระหนักเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์หรือคุณธรรม 9 ประการให้นักศึกษาทราบและปฏิบัติ	กย.2553	มีการประเมินนักศึกษาหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2544 เรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และนักศึกษาหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2551 เรื่องคุณธรรม 9 ประการ ภาคเรียนละ 1 ครั้ง ครูจัดพิมพ์คุณธรรม 9 ประการติดไว้ที่ กสน.ตำบลด้วย

2.2 ผลการใช้หลักคุณธรรมในเรื่องของการจัดให้มีระบบการร้องเรียนในการให้บริการของสถานศึกษา มีผลการใช้ดังต่อไปนี้

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา	ผลการปฏิบัติ
1. จัดให้ทำกล่อง / ตู้ แสดงความคิดเห็นเสนอแนะ ร้องเรียนในทุก กศน.ตำบล กศน.อำเภอ และ ห้องสมุดประชาชนของอำเภอ	พย-ธค 2553	ครู กศน.ตำบล บรรณรักษ์ ห้องสมุด กศน.อำเภอ จัดทำ กล่อง เพื่อให้ นักศึกษา ประชาชนผู้ใช้บริการได้เสนอ ความคิดเห็นพร้อมถ่ายรูป นำเสนอ ถ้ามีผู้ความคิดเห็นครู และบรรณรักษ์ สรุปรายงาน ผู้อำนวยการเพื่อทราบพร้อมหา แนวทางการแก้ไข
2. ผู้รับบริการสามารถพบผู้อำนวยการได้ทุกคน อย่างเสมอภาค	กย.2553- กพ.2554	ที่ผ่านมาผู้รับบริการมีน้อยมาก ที่เข้าพบจะใช้วิธีโทรศัพท์แจ้ง ข้อปรึกษา หรือพบกันโดย บังเอิญแล้วแจ้งให้ทราบ ส่วน ใหญ่เกี่ยวกับเรื่อง เรียนจบ แล้วแต่ไม่ได้หลักฐาน

2.3 ผลการใช้หลักคุณธรรมในเรื่องของการส่งเสริมให้มีการใช้คุณธรรมในการ
ทำงานอย่างต่อเนื่อง มีผลการใช้ดังต่อไปนี้

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา	ผลการปฏิบัติ
1. นำเรื่องคุณธรรมเข้าเป็นวาระการประชุม ประจำเดือนทุกเดือน	กย.2553- กพ.2554	ประชุมที่นำประเด็นเกี่ยวกับ คุณธรรมเป็นวาระด้วยนั้น จำนวน 5 ครั้ง และจะเป็นวาระ อื่นๆเนื่องจากเน้นเรื่องงาน ประจำอาจเป็นเพราะว่าความ ประพฤติกของบุคลากรไม่มีเสื่อม เสีย

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา	ผลการปฏิบัติ
2. มีการตักเตือนความประพฤติของครูเป็นรายบุคคล	กย.2553- กพ.2554	ช่วงทดลองการใช้คู่มือความประพฤติเกี่ยวกับคุณธรรมของบุคลากรไม่มีเสื่อมเสีย อาจเป็นเพราะว่าจำนวนของบุคลากรมีน้อย
3. ขกย่องชมเชยบุคลากรที่มีความประพฤติดี การปฏิบัติตัวเหมาะสม และเป็นแบบอย่างที่ดีในองค์กร	กย.2553- กพ.2554	ช่วงทดลองการใช้คู่มือความประพฤติของบุคลากรดีเสมอ กันไม่มีโดดเด่น ส่วนใหญ่ยกย่องชมเชยด้านการทำางานมากกว่าความประพฤติ เพราะความประพฤติไม่มีเสื่อมเสียจนทำให้องค์กรและตนเองเสียหาย

2.4 ผลการใช้หลักคุณธรรมในเรื่องของการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความมีคุณธรรมให้แก่บุคลากรของสถานศึกษา มีผลการใช้ดังต่อไปนี้

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา	ผลการปฏิบัติ
1. ส่งเสริมสนับสนุนให้ กศน.ตำบล 5 ตำบล จัดทำกิจกรรมด้านคุณธรรมอย่างน้อย 1 กิจกรรม 1 ตำบล	ตค.2553- กพ.2554	จัดโครงการ ปีนโตคนละเถาเข้าวัดทำบุญ โดยให้ครูและตัวแทนนักศึกษามีส่วนร่วมในการทำบุญวันพระใหญ่ ที่วัดภายในอำเภอบางสะพานน้อย
2. กำหนดให้จัดกิจกรรม สถานศึกษา 3 D	ตค.2553- กพ.2554	สถานศึกษา 3D Dที่1 Democracy คือยึดมั่นประชาธิปไตย Dที่2 Decency คือมีคุณธรรมยึดมั่นในความเป็นไทย Dที่ 3 Drug Free คือห่างไกลยาเสพติด ในช่วง 6 เดือนของการทดลองใช้คู่มือเป็นเวลาทำกิจกรรม 3D

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา	ผลการปฏิบัติ
		จัดเสร็จสิ้นแล้วเพียงแต่มีการบูรณาการกับกิจกรรมการเรียนการสอน และ จัด เป็น กิจกรรม การศึกษาต่อเนื่อง
3. มอบหมายให้มีการประชาสัมพันธ์ กิจกรรม ด้านคุณธรรม ผ่านวิทยุชุมชน แผ่นป้าย ประชาสัมพันธ์ โบชัวร์ เว็บไซต์	กย.2553- กพ.2554	โครงการ / กิจกรรม ด้านคุณธรรม ที่ปฏิบัติแล้วจะประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์ของสำนัก กศน.เว็บไซต์ของ กศน. อำเภอบางสะพานน้อย สำหรับวิทยุชุมชน และ แผ่นป้ายประชาสัมพันธ์ไม่ได้ใช้เป็นวิธีการประชาสัมพันธ์ของโครงการ กิจกรรมที่ยังไม่ได้ลงมือปฏิบัติ

2.5 ผลการใช้หลักคุณธรรมในเรื่องของการร่วมกับเครือข่ายจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม มีผลการใช้ดังต่อไปนี้

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา	ผลการปฏิบัติ
1. กำหนดนโยบายในการจัดกิจกรรม / โครงการที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม ให้หน่วยงานเครือข่ายมีส่วนร่วม เช่น เป็นประธานการเปิดกิจกรรม เป็นวิทยากร ส่งนักศึกษาเข้าร่วมกับเครือข่ายที่จัดกิจกรรม	23 ตค. 5ชค 2553 และ ตค.2553-กพ. 2554	ให้นักศึกษา กศน. มีส่วนในกิจกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรมของเครือข่ายที่จัด และ กศน. อำเภอบางสะพานน้อยจัดเอง เช่น กิจกรรมเทิดพระเกียรติวันพ่อแห่งชาติ โดยร่วมกับ อบต. 5 อบต. และ ของอำเภอบางสะพานน้อย

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา	ผลการปฏิบัติ
		และจัดกิจกรรมป็นโตคนละเถา เข้าวัดทำบุญในวันพระใหญ่ที่ วัดในอำเภอบางสะพานน้อย โดยมีครูและนักศึกษาเข้าร่วม
2. สนับสนุน กศน.ตำบล เข้าร่วมกิจกรรมด้าน คุณธรรมกับหน่วยงาน เครือข่ายในระดับอำเภอ ตำบล หมู่บ้าน	23 ตค. 5ชค 2553 และ ตค.2553-กพ. 2554	ให้นักศึกษา กศน. มีส่วนใน กิจกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรม ของเครือข่ายที่จัด และ กศน. อำเภอบางสะพานน้อยจัดเอง เช่น กิจกรรมเทิดพระเกียรติวัน พ่อแห่งชาติ โดยร่วมกับ อบต. 5 อบต. และของอำเภอบาง สะพานน้อย และจัดกิจกรรม ป็นโตคนละเถาเข้าวัดทำบุญใน วันพระใหญ่ที่วัดในอำเภอบาง สะพานน้อย โดยมีครูและ นักศึกษาเข้าร่วม
3. จัดทำข้อตกลงร่วมกันกับเครือข่าย (MOU)		การจัดทำข้อตกลงร่วมกันกับ เครือข่ายได้มีการจัดทำไว้แล้ว และ 6 เดือนที่ทดลองใช้คู่มือไม่ มีการจัดทำข้อตกลง

3. หลักความโปร่งใส ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ
บางสะพานน้อย มีผลในการบริหารตามหลักความโปร่งใส ดังนี้

3.1 ผลการใช้หลักความโปร่งใสในเรื่องของการสำรวจความเห็นของประชาชน
เกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมด้านการศึกษาของสถานศึกษา มีผลการใช้ดังต่อไปนี้

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา	ผลการปฏิบัติ
1. มอบหมายให้มีการสำรวจความต้องการก่อนวางแผนจัดกิจกรรมโครงการ	กย.- ตค.2553	เดือนกันยายน เป็นเดือนปลายปีงบประมาณ2553 เดือนตุลาคมเป็นต้นปีงบประมาณ 2554 กศน. อำเภอลำปางและ กศน.ตำบล ต้องวางแผนจัดกิจกรรม ดังนั้นครูเข้าร่วมประชุมหมู่บ้านทุกคนเพื่อนำความต้องการของกิจกรรมที่จะให้ กศน. ช่วยส่งเสริมสนับสนุนแล้วนำมาจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2554 ของ กศน.ตำบล และ กศน.อำเภอบางสะพานน้อย
2. ให้นักศึกษา ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการสอนแบบบูรณาการ ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	พย.2553	การจัดทำแผนการสอนแบบบูรณาการภาคเรียนที่2 ปีการศึกษา 2553 ของหลักสูตร กศน. ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของ กศน. อำเภอบางสะพานน้อยยังไม่มีเมื่อนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน เบื้องต้นมีการนำแผนดังกล่าวให้นักศึกษา กศน. ร่วมพิจารณาถึงความยากง่ายของหน่วยการเรียนรู้ก่อนที่ครูจะนำแผนไปจัดกิจกรรมให้กับนักศึกษา

3.2 ผลการใช้หลักความโปร่งใสในเรื่องของการส่งเสริมให้บุคลากรของสถานศึกษา มีการปฏิบัติงานอย่างโปร่งใส มีผลการใช้ดังต่อไปนี้

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา	ผลการปฏิบัติ
1. กำหนดให้ครู และนักศึกษาร่วมวิเคราะห์เนื้อหาในรายวิชาที่ง่าย นักศึกษาสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ ร่วมกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ และวันเวลาในการส่งชิ้นงาน และแจ้งคะแนนเก็บกลางภาคเรียน	พย.2553	หลังจากครูร่วมจัดทำแผนการเรียนแบบบูรณาการเสร็จแล้วในส่วนที่เป็นหน่วยการเรียนรู้ที่ง่ายครูนำไปแจ้งให้นักศึกษาวิเคราะห์ว่าง่ายจริงหรือไม่ ถ้าง่ายจริงครูสามารถนำไปใช้ได้ โดยเป็นหน่วยที่ให้นักศึกษาไปเรียนรู้ด้วยตนเอง (กรด.)
2. มอบหมายและเน้นย้ำให้ครูร่วมประชุมหมู่บ้านโดยยึดเป็นแนวทางปฏิบัติงานทุกตำบล	กย.2553- กพ.2554	ปัจจุบันงาน กศน.เน้นเรื่องการทำงานในระดับตำบลดังนั้นครูต้องเข้าร่วมประชุมหมู่บ้าน และบันทึกการประชุมไว้ในสมุดแผนผลการปฏิบัติงานของทุกคน
3. กำหนดให้มีการปฏิบัติงานตามคู่มือการปฏิบัติงาน และสามารถตรวจสอบได้	กย.2553- กพ.2554	ได้จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานโดยแสดงรายละเอียดและขั้นตอนของงานไว้ ซึ่งส่วนหนึ่งใช้ประกอบเป็นเอกสารการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และใช้สำหรับให้บุคลากรศึกษาศึกษางานกรณีเปลี่ยนงาน ทำให้ทุกคนเรียนรู้งาน
4. มอบหมายครูจัดทำปฏิทินกิจกรรม แจ้งนักศึกษา ในทุกภาคเรียน	พย.2553	ครูทำตารางการทำงานของครู ตารางการพบกลุ่ม กลุ่มรายละเอียดการเรียนตลอด

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา	ผลการปฏิบัติ
		ภาคเรียน ดิดไว้ที่ กศน.ตำบล และจัดทำไว้ในคู่มือนักศึกษา
5. มอบหมายให้ กศน.ตำบล มีบอร์ด หรือป้ายประชาสัมพันธ์ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้นักศึกษาทราบ	กย.2553- กพ.2554	กศน.ตำบล จัดทำบอร์ดและมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลบ้าง เช่น ตารางสอบ แต่ระยะเวลา6 เดือน ยังไม่มีการประกาศผลสอบปลายภาคให้นักศึกษาทราบ ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องดำเนินการในปลายภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ต่อไป
6. มอบหมายให้จัดทำบอร์ด ของ กศน.อำเภอ หรือห้องสมุดประชาชนเพื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้นักศึกษา และประชาชนทราบ	กย.2553- กพ.2554	เดิมก่อนการทดลองใช้คู่มือ กศน.อำเภอมีบอร์ดประชาสัมพันธ์อยู่ก่อนแล้วและใช้ร่วมกันกับห้องสมุดประชาชนอำเภอ แต่ไม่ค่อยได้ใช้ให้เป็นประโยชน์ ทุกครั้งที่มีเรื่องขอความอนุเคราะห์จากหน่วยงานต่างๆ ในการประชาสัมพันธ์จึงใช้บอร์ดที่มีอยู่ติดเอกสารในการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเพราะเป็นบริเวณที่ทุกคนเห็นได้ง่ายอยู่ด้านของอาคารห้องสมุดประชาชน
7. ประชุมสัมมนาวางแผนในการจัดทำกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละภาคเรียน แล้วกำหนดให้ทุก กศน. ตำบล นำไปปฏิบัติ	2-4 พย.2553	สนง.กศน.จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้จัดโครงการอบรมการจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการคือแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของภาคเรียนที่2/2553ทั้งระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา	ผลการปฏิบัติ
		หลังจากนั้นให้ครู กศน. ตำบลนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของตำบล
9. ให้มีเว็บไซต์ของสถานศึกษา หรือห้องสมุดประชาชน เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษา ประชาชนเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารได้หลากหลายวิธี	กย.2553- กพ.2554	ขณะนี้ กศน.อำเภอและห้องสมุดประชาชนอำเภอบางสะพานน้อยจัดทำเว็บไซต์เรียบร้อยแล้วและจัดให้ผู้ดูแลเว็บไซต์ ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของ กศน.อำเภอ กศน.ตำบลและกิจกรรมของห้องสมุดประชาชน โดยต่อไปกำลังจะประกาศผลสอบปลายภาคทุกภาคเรียนทางเว็บไซต์ด้วย
10. ทุกสิ้นปีงบประมาณ ต้องสรุปผลการปฏิบัติงานเสนอต้นสังกัดและคณะกรรมการสถานศึกษา ทราบ	กย.2553	สิ้นปีงบประมาณ 2553 ที่ผ่านมานี้ กศน.อำเภอได้ดำเนินการสรุปผลการดำเนินงานแล้ว และได้ นำสรุปผลการดำเนินงานดังกล่าวแจ้งต่อคณะกรรมการสถานศึกษา ในคราวการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา วันที่ 7 ธค. 2553 เพื่อทราบและรายงาน สนง.กศน.จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
11. จัดทำรายงานการประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR) ทุกสิ้นปีงบประมาณ	กย.2553	กศน.อำเภอได้จัดทำรายงานการประเมินตนเองเสร็จเรียบร้อยแล้วและส่ง สนง.กศน.จังหวัด เมื่อวันที่ 5 กย. 2553 หลังจากนั้นได้นำแจ้งให้คณะกรรมการสถานศึกษาทราบ

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา	ผลการปฏิบัติ
		เมื่อคราวประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา เมื่อวันที่ 7 กย.2553 และจัดส่งให้คณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา อีก จำนวน 6 เล่ม

3.3 ผลการใช้หลักความโปร่งใสในเรื่องของการพัฒนาระบบสารสนเทศและระบบการจัดเก็บเอกสารให้สะดวกต่อการสืบค้นและเผยแพร่ มีผลการใช้ดังต่อไปนี้

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา	ผลการปฏิบัติ
1. มอบหมายหน้าที่ให้มีผู้รับผิดชอบพัฒนาเว็บไซต์ให้เป็นปัจจุบัน	กย.2553- กพ.2554	ตาม คำสั่ง กศน. อำเภอบางสะพานน้อย ที่ 12 / 2552 ได้มอบหมายให้ นายณัฐวุฒิ รอดทรัพย์ หัวหน้า กศน.ตำบลไชยราช เป็นผู้รับผิดชอบ ดูแลเว็บไซต์ประชาสัมพันธ์กิจกรรมบนเว็บไซต์ แล้วพิมพ์เอกสารบนหน้าเว็บไซต์นำเสนอผู้อำนวยการและจัดเก็บใส่แฟ้ม
2. พัฒนาห้องเก็บเอกสาร และจัดตู้เก็บเอกสารให้สะดวกต่อการใช้	กย.2553- กพ.2554	ปรับปรุงห้องเก็บเอกสาร โดยเฉพาะห้องที่ใช้เก็บทะเบียนนักศึกษา ซึ่งใช้เก็บตู้ใส่แฟ้มเอกสาร วัสดุสำนักงาน ตลอดจนสิ่งของต่างๆของสำนักงาน จัดหาตู้ใส่เอกสารเพิ่มเติม จำหน่ายตู้เก่าออก

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา	ผลการปฏิบัติ
		เนื่องจากปลวกทำลายเอกสารคู่มือ มากมาย ภายในจัดหาตู้ใส่ เอกสารและแฟ้มเอกสารจนเป็น ระเบียบพร้อมติดป้ายชื่อประเภท ของเอกสารเพื่อสะดวกต่อการ ค้นคว้าและหยิบใช้ และประชุม แจ้งบุคลากรให้ทราบโดยทั่วกัน ทุกคน
3. พัฒนาครูเกี่ยวกับการจัดเก็บงานใน คอมพิวเตอร์ให้เป็นระบบ เพื่อง่ายต่อการสืบค้น	กย.2553- กพ.2554	อธิบายให้ครูทราบเป็นรายบุคคลที่ ยังไม่สามารถจัดเก็บเอกสารใน คอมพิวเตอร์และให้ครูที่มีความรู้ ช่วยแนะนำครูที่ยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจในระบบการจัดเก็บ เอกสารในคอมพิวเตอร์
4. นำโปรแกรมสำเร็จรูปเข้ามาใช้ในงาน เช่น งาน ทะเบียนนักศึกษา (Information Technology Window 4 : ITW4) งานห้องสมุด (Public Library Services Version 5 : PLS V.5)	กย.2553- กพ.2554	งาน การ ศึกษา พื้นฐาน และ ห้องสมุดมีการใช้โปรแกรมในการ ลงทะเบียนนักศึกษาและ ลงทะเบียนหนังสือใน คอมพิวเตอร์อยู่แล้วแต่มีการ พัฒนาเวอร์ชันให้สูงขึ้น ง่ายและ สะดวกกว่าเดิม
5. ติดตั้งระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อให้บริการแก่ นักศึกษา และประชาชน	กย.2553- กพ.2554	มีการให้บริการอินเทอร์เน็ตที่ ห้องสมุดประชาชนอำเภอ จำนวน 6 เครื่อง เดิมมีการใช้อินเทอร์เน็ต ระบบดาวเทียมอยู่ซึ่งเป็น อินเทอร์เน็ตความเร็วต่ำมาก และ ได้เปลี่ยนมาเป็น

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา	ผลการปฏิบัติ
		อินเทอร์เน็ตของ ทริปเปิลที บอร์ด แบรน ความเร็วสูงซึ่แพ็คเกต ความเร็ว 5 Mb และต่อมาได้รับ งบประมาณเพิ่มเติมให้จัดซื้อชุด คอมพิวเตอร์อีก จำนวน 6 ชุด สำหรับ กศน.ตำบลและเปิดให้ใช้ บริการ อินเทอร์เน็ตให้กับ ประชาชนด้วย
6. จัดให้มีระบบดูแลบำรุงรักษาวัสดุ ครุภัณฑ์	กย.2553- กพ.2554	ผู้ใดใช้วัสดุ ครุภัณฑ์อะไร รับผิดชอบดูแล จัดเก็บซ่อมบำรุง
7. สนับสนุนครูเข้าอบรมเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์	กย.2553	จัดอบรมการใช้โปรแกรม SPSS เพื่อช่วยในการแปรผลข้อมูลซึ่งจัด ที่ อุทยาน วิทยาศาสตร์ พระจอมเกล้าฯ ใช้ค่าสถิติเบื้องต้น เช่น ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน เพื่อนำมาใช้ในการ สรุปผลการดำเนินงานประจำปี งบประมาณ 2553

3.4 ผลการใช้หลักความโปร่งใสในเรื่องของการจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน โดยมีผังระบุ
ขั้นตอนและระยะเวลาของการปฏิบัติงาน มีผลการใช้ดังต่อไปนี้

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา	ผลการปฏิบัติ
1. จัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน	กย.2553- กพ.2554	กศน.อำเภอมีคู่มือการ ปฏิบัติงาน โดยให้ผู้รับผิดชอบ งานเป็นผู้เขียนขึ้นแล้วรวบรวม เป็นเล่มซึ่งรายละเอียดขั้นตอน การปฏิบัติงาน

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา	ผลการปฏิบัติ
2. กำหนดให้ห้องสมุดประชาชนจัดทำป้าย วัน เวลา การให้บริการ	พ.ย.2553	จัดทำป้ายแสดงวัน เวลา การให้บริการ ของ ห้องสมุดประชาชนไว้ที่กระจกประตูทางเข้าออก
3. มอบหมายให้ติดป้ายขั้นตอนการบริการยืม-คืน หนังสือ และป้ายหมวดหมู่หนังสือ จุดให้บริการต่างๆ ใ้ได้อย่างชัดเจน	พ.ย.2553	มีป้ายแสดงหมวดหมู่ของหนังสือ ป้ายขั้นตอนการยืม-คืนหนังสือพร้อมระยะเวลาในแต่ละขั้นตอนติดไว้ให้เห็นอย่างชัดเจน
4. กำหนดให้ กศน.ตำบล ทุกตำบลมีตารางกิจกรรม วันเวลาการพบกลุ่ม ตารางสอบปลายภาค และอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษา ติดไว้ในบริเวณที่ให้ทุกคนเห็นโดยชัดเจน		ครู กศน.ตำบล ได้ทำตารางการพบกลุ่ม ตารางสอบติดตามถึง ตารางการปฏิบัติงานไว้ที่ กศน.ตำบลทุกตำบล และต่อไปจะต้องให้มีการประกาศผลสอบติดไว้เพื่อแจ้งให้ทราบด้วย

3.5 ผลการใช้หลักความโปร่งใสในเรื่องของการมีการนิเทศติดตามประเมินผลและการรายงานผลของการจัดกิจกรรม มีผลการใช้ดังต่อไปนี้

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา	ผลการปฏิบัติ
1. ประชุมเพื่อหาแนวทางการนิเทศติดตามตรวจสอบประเมินผลการจัดกิจกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาต่อเนื่อง	พ.ย.2554	มีแผนการนิเทศและผู้นิเทศโดยให้ผู้อำนวยการรับผิดชอบการนิเทศการศึกษาขั้นพื้นฐาน น.ส. ประไพศรี เพื่อนเพราะ ครูอาสาสมัคร กศน.เป็นพนักงานราชการ รับผิดชอบการนิเทศงานการศึกษาต่อเนื่อง

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา	ผลการปฏิบัติ
2. มอบหมายหน้าที่เป็นคำสั่ง เรื่องการแต่งตั้งผู้ นิเทศการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาต่อเนื่อง	ตค.2553	มีคำสั่งแต่งตั้งผู้นิเทศตามคำสั่ง กศน.อำเภอบางสะพานน้อย ที่ 10/2552 ให้มีผู้รับผิดชอบ การนิเทศและปัจจุบันยังใช้ คำสั่งอยู่ แต่เนื่องจากกรรมการ 1 ท่านได้ลาออกจากงานจึง เหลือกรรมการเพียง 2 ท่านจึง ประชุมเมื่อวันที่ 24 พย.2553 ทำ แผนการนิเทศได้มอบหมายให้ มีผู้นิเทศเท่าที่เหลืออยู่ 2 ท่าน คือ ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอ บางสะพานน้อย เป็นผู้นิเทศ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และน.ส. ประไพศรี เพื่อนเพราะ ครู อาสาสมัคร กศน. เป็นผู้นิเทศ การศึกษาต่อเนื่อง
3. ให้มีการประเมินผลการจัดกิจกรรมโครงการ	กย.2553- กพ.2554	ในการจัดกิจกรรมโครงการทุก กิจกรรมมีการประเมินผล โครงการ ได้รวบรวมผลการ ประเมินไว้ในสรุปผลการ ดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2553 และสำหรับกิจกรรมของ ต ค . 2553-ก พ . 2554 มี ก า ร ประเมินผลกิจกรรมไว้เป็นราย กิจกรรม

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา	ผลการปฏิบัติ
4. มีการสรุปรายงานผลการจัดกิจกรรมโครงการ	กย.2553- กพ.2554	ในการจัดกิจกรรมโครงการทุกกิจกรรมมีการประเมินผลโครงการ ได้รวบรวมผลการประเมินไว้ในสรุปผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2553 และสำหรับกิจกรรมของ ต.ค. 2553-ก.พ. 2554 มีการประเมินผลกิจกรรมไว้เป็นรายกิจกรรม เมื่อดำเนินการประเมินผลแล้วสรุปผลการประเมินพร้อมรายงานผู้อำนวยการ กศน.อำเภอ พร้อมทั้งรายงานต้นสังกัดเมื่อสิ้นปีงบประมาณ
5. รายงานผลต่อต้นสังกัด และคณะกรรมการสถานศึกษา	กย.2553	เมื่อดำเนินการจัดกิจกรรมเสร็จสิ้นแล้วผู้รับผิดชอบสรุปผลการจัดเบื้องต้นเป็นเชิงปริมาณ รายงานผู้อำนวยการและต้นสังกัด และเมื่อสิ้นปีงบประมาณ มีการสรุปเป็นรายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ รายงานต้นสังกัดอีกครั้งพร้อมทั้งรายงานให้คณะกรรมการสถานศึกษาทราบปีงบประมาณที่ผ่านมาได้นำเสนอให้คณะกรรมการสถานศึกษาทราบเมื่อคราวการประชุมในวันที่ 7 ธันวาคม 2553

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา	ผลการปฏิบัติ
6. นำผลจากการประเมินร่วมประชุมวิเคราะห์ข้อดี ข้อจำกัด ของกิจกรรมเพื่อร่วมวางแผนในปีงบประมาณถัดไป	กย.2553	ไม่ได้ดำเนินการ
7. ประชุมบุคลากรร่วมวิเคราะห์ห้องค์กร SWOT ในการวางแผนกำหนดเป็นกิจกรรมในโครงการปีต่อไป โดยการเชิญกรรมการสถานศึกษา ประชาชน ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านต่างๆในชุมชน ตัวแทนนักเรียนร่วมประชุมด้วย หลังจากนั้นสรุปเป็นเอกสารรูปเล่มไว้เป็นข้อมูลสถานศึกษา	กย.2553	วิเคราะห์ห้องค์กรเฉพาะบุคลากรภายในแต่ไม่ได้มีการเชิญกรรมการสถานศึกษา ประชาชน ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านต่างๆในชุมชน ตัวแทนนักเรียนร่วมประชุมด้วย โดยผลการวิเคราะห์จะปรากฏในรายงานการประเมินตนเอง ประจำปีงบประมาณ2553

4. หลักความมีส่วนร่วม ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ บางสะพานน้อย มีผลในการบริหารตามหลักความมีส่วนร่วม ดังนี้

4.1 ผลการใช้หลักความมีส่วนร่วมในเรื่องของการส่งเสริมให้เครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา มีผลการใช้ดังต่อไปนี้

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา	ผลการปฏิบัติ
1. จัดตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา	23 มิย.2553	มีการจัดตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาอยู่ก่อนแล้วและได้เสนอชื่อกรรมการใหม่แทนกรรมการบางท่านเนื่องจากเชิญประชุมแล้วไม่เคยมาประชุมเลย เพราะบ้านอยู่ไกล จึงขอมติที่ประชุมคัดเลือกใหม่ตามระเบียบคณะกรรมการ

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา	ผลการปฏิบัติ
		สถานศึกษา และขอแต่งตั้งเป็น คำสั่งของ สนง.กศน.จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ และได้คำสั่ง ดังกล่าวเมื่อเดือนธันวาคม 2553
2. จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	ตค.2553	ป ร ะ ชุ ม ค ณะ ก ร ร ม ก า ร สถานศึกษาเมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2553
3. ประชุมเจ้าหน้าที่ร่วมวางแผนการออกคำสั่ง แนวทางการปฏิบัติที่เป็นของสถานศึกษาก่อน ดำเนินการ เพื่อให้ทุกคนเสนอแนะความคิดเห็น		มีการประชุม จำนวน 4 ครั้งทุก ครั้งเป็นแนวทางการปฏิบัติที่ เป็นของสถานศึกษาทุกครั้ง แต่ บุคลากรปฏิบัติตามบ้างไม่ ปฏิบัติตามบ้าง เรื่องที่ไม่ปฏิบัติ จะเป็นการส่งงานไม่เป็นไปตาม กำหนดเวลาต้องมีการทวงถาม บางครั้งต้องบังคับให้ส่ง

4.2 ผลการใช้หลักความมีส่วนร่วมในเรื่องของการส่งเสริมสนับสนุนให้ กศน.ตำบล
มีบทบาทในการจัดกิจกรรมการศึกษา มีผลการใช้ดังต่อไปนี้

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา	ผลการปฏิบัติ
1. ประชุม มอบหมายครูปฏิบัติงานใน กศน.ตำบล ตามความเหมาะสม	กย.2553- กพ.2554	ป ร ะ ชุ ม จ ำน วน 2 ค ร ั้ง ไ ด้ มอบหมายให้ครูปฏิบัติงานใน กศน.ตำบลสัปดาห์ละ3-4 วัน
2. วางแผนการดำเนินงาน กศน.ตำบล โดยยึดคู่มือ กศน.ตำบลเป็นหลักในการปฏิบัติงาน		ค รุ ม ี ค ู ม ี อ ก า ร ค ำ เ น ิน ง า น ของกศน. ตำบลทุกคนโดยคู่มือ ดังกล่าวจัดทำโดย สนง.กศน. ให้ กศน.ตำบลทั่วประเทศใช้ยึด

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา	ผลการปฏิบัติ
		เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานนระดับตำบล
3.มอบหมายการแต่งตั้งคณะกรรมการ กศน.ตำบลซึ่งมาจากประชาชน	พย. 2553	ส่งรายชื่อ กศน.ตำบล หัวหน้า กศน.ตำบล และคณะกรรมการ กศน.ตำบลให้ สนง.กศน.จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อดำเนินการแต่งตั้งตามแนวปฏิบัติการดำเนินงาน กศน.ตำบล โดยได้รับคำสั่งเมื่อเดือนธันวาคม 2553
4.ในการจัดทำแผนปฏิบัติการ แต่ละปีงบประมาณ กำหนดให้เสนอแผนระดับตำบล	ตค.2553	ประชุมครู กศน.ตำบล เพื่อแจ้งงบประมาณที่ได้รับปีงบประมาณ 2554 งบดำเนินงานเป็นงบล้ำข้าม ตำบลละ 75,000 บาท จำนวน 5 ตำบล มาดำเนินการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่งปีเน้นเรื่องอาชีพอย่างเดียว โดยให้ กศน.ตำบลวางแผนการใช้งบประมาณเป็นรายตำบลแล้วเสนอ กศน.อำเภอ เพื่อรวบรวมเป็นแผนของ กศน.อำเภอ เพื่อเสนอให้ ผอ.กศน.จังหวัดทราบ
5.สำรวจความคิดเห็น ความต้องการของประชาชนในการจัดกิจกรรมการศึกษา	กย.-ตค.2553	เดือนกันยายนและเดือนตุลาคมครูเข้าร่วมประชุมหมู่บ้านเพื่อฟังความคิดเห็น ในความต้องการให้ กศน.ส่งเสริม

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา	ผลการปฏิบัติ
		สนับสนุนกิจกรรมเพิ่มเติม เพื่อนำมาวางแผนการใช้งานประมาณปีงบประมาณ 2554

4.3 ผลการใช้หลักความมีส่วนร่วมในเรื่องของการมุ่งเน้นให้บุคลากรของสถานศึกษาปฏิบัติงานโดยใช้การมีส่วนร่วม มีผลการใช้ดังต่อไปนี้

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา	ผลการปฏิบัติ
1. ติดตามผลจากครูในการเข้าร่วมประชุมหมู่บ้าน	กย.2553- กพ.2554	ครูจัดทำรายงานการประชุมลงในสมุดแผนผลการปฏิบัติงานของตนเอง
2. มอบหมายให้ส่งรายงานการเข้าร่วมประชุมหมู่บ้าน	กย.2553- กพ.2554	ครูนำเสนอแผนผลที่บันทึกการประชุมเสนอให้ผู้อำนวยการทราบ เดือนละ 1 ครั้ง
3. นำกระบวนการจัดการความรู้ KM (Knowledge Management) เข้ามาใช้ในองค์กร	กย.2553- กพ.2554	ส่วนใหญ่จะใช้การประชุมเพื่อแจ้งเรื่องและข้อราชการที่ทุกคนไปเข้าร่วมประชุมอบรม มาเล่าสู่กันฟัง
4. กำหนดให้ประชุม ก่อนดำเนินการจัดกิจกรรมโครงการ เพื่อให้การมีส่วนร่วมเสนอแนะความคิดเห็นและวางแผนแบ่งความรับผิดชอบหน้าที่	กย.2553- กพ.2554	การอบรมการสอนภาษาอังกฤษสำหรับครู อบรมการจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ กิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษา ก่อนจัดมีการประชุมเพื่อเตรียมความพร้อมและแบ่งความรับผิดชอบพร้อมทั้งฟังข้อเสนอแนะเพิ่มจาก

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา	ผลการปฏิบัติ
		ทุกคนในส่วนยังบกพร่องจากกิจกรรมที่ผ่านมา
5. กำหนดให้ประชุมเมื่อดำเนินการจัดกิจกรรมเสร็จสิ้นเพื่อร่วมสรุป ข้อดี ข้อจำกัดของกิจกรรมในการหาแนวทางการแก้ไขครั้งต่อไป	กย.2553- กพ.2554	ประชุม 1 ครั้งในเรื่องของกิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษา ในวันที่ 19 มค. 2553
6. จัดทำข้อตกลงร่วมกันระหว่าง กศน.อำเภอ บางสะพานน้อยกับเครือข่าย		ไม่มีการจัดทำข้อตกลงร่วมกันเพิ่มเติมจากเดิมที่มีอยู่แต่ให้เน้นนโยบายกับผู้รับผิดชอบให้วางแผนจัดทำข้อตกลงร่วมกันกับเครือข่ายเพิ่มเติม

5. **หลักความรับผิดชอบ** ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ บางสะพานน้อย มีผลในการบริหารตามหลักความรับผิดชอบ ดังนี้

5.1 ผลการใช้หลักความรับผิดชอบในเรื่องของการให้ผู้บริหารและบุคลากรของสถานศึกษามีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานและร่วมแก้ปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงาน มีผลการใช้ดังต่อไปนี้

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา	ผลการปฏิบัติ
1. มีความรับผิดชอบต่อข้อผิดพลาดที่เกิดจากการปฏิบัติงาน และพร้อมร่วมแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้น	กย.2553- กพ.2554	ปัญหาที่เกิดขึ้นมักจะเป็นเอกสารการเบิกจ่ายเงินงบประมาณสามารถแก้ไขได้ การส่งงานล่าช้าบ้าง
2. ให้คำแนะนำ แนวทางการปฏิบัติงานได้อย่างดี	กย.2553- กพ.2554	การวางแผนการปฏิบัติงานกิจกรรม โครงการแนะนำให้ผู้รับผิดชอบคิดและวางแผนให้ครบวงจรการทำงานตั้งแต่เริ่มต้นถึงเสร็จสิ้นกิจกรรม

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา	ผลการปฏิบัติ
		โดยเขียนเป็นสคริปการทำงาน ใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร โดยจะประชุมร่วมกันวางแผน เสนอแนะเป็นรายบุคคล
3. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี		ผู้อำนวยการ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้ครูเห็น เช่น การแต่งกาย การอุทิศเวลา การปฏิบัติงาน
4. ใช้ EQ เข้ามาบริหารจัดการ	กย.2553- กพ.2554	ผู้อำนวยการ ใช้ EQ ในการทำงานกับลูกน้อง แต่บางครั้งก็มีใช้อารมณ์บ้าง
5. ยึดหลักธรรม เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา เป็นแนวทางในการบริหาร	กย.2553- กพ.2554	การทำงานร่วมกับลูกน้อง อยู่กันแบบพี่น้อง ให้ความเป็นกันเอง ร่วมแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น บางครั้งก็ต้องเข้มงวดว่ากล่าวตักเตือนบ้าง

5.2 ผลการใช้หลักความรับผิดชอบในเรื่องของการส่งเสริมให้บุคลากรของสถานศึกษามีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย มีผลการใช้ดังต่อไปนี้

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา	ผลการปฏิบัติ
1. ให้ทุกคนปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่มอบหมายให้ อย่างเต็มเวลา เต็มความรู้ ความสามารถ	กย.2553- กพ.2554	พยายามกระตุ้นให้ครูมีจิตสำนึกในการทำงานฐานะที่เป็นครู และทำงานให้สมกับวุฒิปริญญาตรี อย่าทำงานเฉื่อยชา ศึกษา ระเบียบ แนวทางการทำงานให้มากขึ้น

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา	ผลการปฏิบัติ
2. ให้ทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมส่วนรวมทุกครั้ง เช่น การร่วมงานวันสำคัญต่างๆ และหน่วยงานเครือข่ายเชิญร่วม	กย.2553- กพ.2554	ผู้อำนวยการ ครูและบุคลากรให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญ เช่น 23 ตค. วันปิยมหาราช 5 ธค. วันเฉลิมพระชนมพรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชมหาราช โดยร่วมกับอำเภอ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น
3. ในการประชุมประจำเดือน เน้นย้ำเรื่องความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน และรับผิดชอบต่อหน้าที่	กย.2553- กพ.2554	การประชุมส่วนใหญ่ประเด็นที่พูดคุยกันจะเป็นเรื่องการเน้นย้ำเรื่องความรับผิดชอบการทำงาน
4. ให้ทุกคนมีการช่วยเหลือต่อเพื่อนร่วมงานในการปฏิบัติงาน	กย.2553- กพ.2554	ครูทุกคนช่วยเหลือกันในการทำงาน เช่นการจัดกิจกรรมให้จัดทำคำสั่งแบ่งงาน ความรับผิดชอบ

5.3 ผลการใช้หลักความรับผิดชอบต่อในเรื่องของการสร้างขวัญและกำลังใจให้บุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความรู้ความสามารถและเต็มเวลาที่มีผลการใช้ดังต่อไปนี้

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา	ผลการปฏิบัติ
1. ประชุมสร้างข้อตกลงร่วมกัน เรื่องผลงาน ประกอบการประชุมประเมินเลื่อนเงินเดือนและการต่อสัญญาจ้าง	ตค.2553	ประชุม 1 ครั้งเมื่อวันที่ 1 ธค. 2553 ให้ทำคำรับรองการปฏิบัติราชการระหว่างผู้อำนวยการกับครูทุกคน

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา	ผลการปฏิบัติ
		เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานและประกอบกรประเมินเดือนเงินเดือน
2. ประเมินผลการปฏิบัติงานตามผลงาน	กย.2553	เดือนกันยายน 2553 ได้ประเมินต่อสัญญาจ้างครูโดยใช้แบบกรประเมินของ พนักงานราชการ โดยประเมินปีงบประมาณละ 1 ครั้งและแจ้งผลคะแนนให้ สนง.กสน. จังหวัดดำเนินการจัดทำคำสั่งต่อสัญญาจ้างต่อไป
3. สร้างแรงจูงใจให้ทุกคนร่วมใจกันปฏิบัติงาน	กย.2553- กพ.2554	สร้างแรงจูงใจด้วยการชมเชยในการทำงานสำเร็จด้วยวาจาเป็นรายบุคคลและชมเชยในที่ประชุมด้วย
4. ให้คำชมเชยผู้ได้บังคับบัญชาทุกครั้งที่มีโอกาสตามความเหมาะสม	กย.2553- กพ.2554	ชมเชยครูด้วยวาจาในการประชุมและการพูดคุยกันเวลาปกติทั่วไป เช่นชมเชยครูในการประชุม ครั้งที่ 1/2554 วันที่ 2 ธค.2553 วาระที่ 4 ข้อ1-2
5. เสนอชื่อผู้มีผลงานโดดเด่นเข้าแข่งขันการเลื่อนขั้นเงินเดือน	กย.2553- กพ.2554	การปฏิบัติงานของครูที่เป็นพนักงานราชการมีผลงานน้อยยังไม่โดดเด่นเท่ากับอีก7อำเภอ

6. **หลักความคุ้มค่า** ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย มีผลในการบริหารตามหลักความคุ้มค่า ดังนี้

6.1 ผลการใช้หลักความรับผิดชอบในเรื่องของการสร้างจิตสำนึกให้บุคลากรของสถานศึกษาในการประหยัดพลังงานและใช้ทรัพยากรอื่นๆอย่างประหยัดและคุ้มค่า มีผลการใช้ดังต่อไปนี้

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา	ผลการปฏิบัติ
1. กำหนดมาตรการประหยัด ด้านพลังงาน วัสดุอุปกรณ์ ภายในองค์กร	กย.2553	ประชุมระดมความคิดกำหนดแนวทางในการประหยัดพลังงาน วัสดุอุปกรณ์ โดยประชุมเมื่อวันที่ 26 พย. 2553 ประชุมที่ศูนย์รีสอร์ท อ.แก่งกระเจาน จ.เพชรบุรี
2. แจกเวียนทุกคนทราบและถือปฏิบัติมาตรการประหยัดด้านพลังงาน วัสดุอุปกรณ์	กย.2553- กพ.2554	กำหนดมาตรการในการประหยัดพลังงานแล้วแจกเวียนให้ทุกคนทราบและถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด และนำมาเป็นประเด็นพูดคุยกัน ในการประชุมประจำเดือนถึงค่าใช้จ่ายของค่าสาธารณูปโภคลดลงหรือเพิ่มขึ้นแล้วช่วยกันแนวทางการแก้ไขต่อไป
3. มอบหมายผู้ดูแล บำรุงดูแลรักษา ครุภัณฑ์ วัสดุและอุปกรณ์	กย.2553- กพ.2554	มอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบดูแล เช่น อาคารสถานศึกษา เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องปริ้นเตอร์ หมึกปริ้นเตอร์ โดยมอบหมายเป็นคำสั่งและวาจาเป็นมติที่ประชุม ควบคุมได้บ้างแต่ยังได้ผลไม่ดีเท่าที่ควร
4. ประชุมวิเคราะห์ กรณีการประหยัดพลังงาน วัสดุอุปกรณ์ ไม่สำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้	กย.2553- กพ.2554	กำหนดมาตรการในการประหยัดพลังงานแล้วแจกเวียนให้ทุกคนทราบและถือปฏิบัติ

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา	ผลการปฏิบัติ
		โดยเคร่งครัด และนำมาเป็นประเด็นพูดคุยกันในการประชุมประจำเดือนถึงค่าใช้จ่ายของค่าสาธารณูปโภคลดลงหรือเพิ่มขึ้นแล้วช่วยกันแนวทางการแก้ไขต่อไป
5. เน้นย้ำเรื่องมาตรการประหยัดด้านพลังงาน วัสดุอุปกรณ์ ทุกครั้งในการประชุม	กย.2553- กพ.2554	มอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบดูแล เช่น อาคารสถานศึกษา เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องปริ้นเตอร์ หมึกปริ้นเตอร์ โดยมอบหมายเป็นคำสั่งและวาจาเป็นมติที่ประชุม ควบคุมได้บ้างแต่ยังได้ผลไม่ดีเท่าที่ควร
6. มอบหมายการทำสติกเกอร์รณรงค์ การประหยัดพลังงาน	กย.2553	พิมพ์ข้อความประหยัดพลังงานติดไว้ที่บริเวณปลั๊กไฟฟ้า สวิตซ์ไฟฟ้า ภายในสำนักงาน
7. มอบหมายครูจัดทำโครงการประกวดคำขวัญ การประหยัดพลังงาน	พย.2553	ยังไม่ได้ดำเนินการ

6.2 ผลการใช้หลักความรับผิดชอบในเรื่องของการส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีใช้ประกอบการปฏิบัติงานเพื่อลดงบประมาณและเวลามีผลการใช้ดังต่อไปนี้

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา	ผลการปฏิบัติ
1. ส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนมีความรู้ด้านการใช้คอมพิวเตอร์	กย.2553- กพ.2554	ครูทุกคนมีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์เบื้องต้นอยู่แล้ว เพียงแต่ให้ทุกคนมี Email Address และเรียนรู้วิธีการส่ง-รับ mail

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา	ผลการปฏิบัติ
2. กำหนดให้บุคลากรทุกคนใช้ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ โทรศัพท์ โทรสาร อินเทอร์เน็ต ในการประสานงาน/สืบค้นข้อมูล	กย.2553- กพ.2554	ใช้วิธีการส่งเอกสารทางmail เป็นทางเลือกแรก วิธีรองคือส่งทางโทรสารและส่งฉบับจริงทางไปรษณีย์ตามไป พร้อมทั้งประสานงานทางโทรศัพท์แทนการเดินทางไปติดต่อ สืบค้นข้อมูลทาง Internet
3. นำแนวทางการพัฒนาบุคลากรจากระบบฝึกอบรมในห้องเรียนเป็นระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือการอบรมทาง Internet มาใช้บ้างบางเรื่อง	กย.2553- กพ.2554	ไม่มีการอบรมทาง Internet ในช่วงเวลาที่ทดลองใช้คู่มือ

6.3 ผลการใช้หลักความรับผิดชอบในเรื่องของการมีการวางแผนและกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงาน มีผลการใช้ดังต่อไปนี้

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา	ผลการปฏิบัติ
1. กำหนด ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ของสถานศึกษา	กย.ตค 2553	มี ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ อยู่ก่อนแล้ว เพียงแต่ปรับตามข้อเสนอแนะของ สมศ. และปรับให้เข้ากับบริบทของ กศน. อำเภอ บางสะพานน้อย ปีงบประมาณ 2554 ซึ่งปรากฏอยู่ที่สรุปผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2553 รายงานการประเมินตนเอง ประจำปีงบประมาณ 2553 แผนปฏิบัติการประจำปี

วิธีปฏิบัติในการบริหาร	ระยะเวลา	ผลการปฏิบัติ
		งบประมาณ 2554 และทำแผ่นไว้นิวติดไว้ที่ กศน.อำเภอ กศน.ตำบล
2. ให้จัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา ระยะปานกลาง 3 ปี	กย.ตค 2553	มีแผนพัฒนาสถานศึกษา ระยะ3 ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2552-2554 และยังไม่มีการปรับปรุง แต่มีแผนพัฒนาสถานศึกษาตามข้อเสนอแนะของ สมศ.
3. ให้จัดทำแผนปฏิบัติการทุกปีงบประมาณ	ตค.2553	มีแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ 2554
4. มีการสรุปรายงานผลการจัดกิจกรรม/โครงการ	กย.2553	จัดทำสรุปผลการดำเนินงานสิ้นปีงบประมาณ 2553
5. มีการรายงานการประเมินตนเอง(SAR)	กย.2553	จัดทำรายงานการประเมินตนเอง
6. กำหนดให้ผู้รับผิดชอบโครงการวิเคราะห์วัตถุประสงค์ของโครงการ ให้สอดคล้องกับตัวบ่งชี้ ของมาตรฐาน การประเมินคุณภาพการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	ตค.2553	ต้นปีงบประมาณ 2554 มีการวางแผนการจัดกิจกรรมโครงการและรวบรวมเป็นแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ 2554 และในการกำหนดวัตถุประสงค์ของกิจกรรมโครงการต้องให้สอดคล้องกับตัวบ่งชี้ ของมาตรฐานของการประเมินคุณภาพการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยโดยให้วงเล็บตัวบ่งชี้ มาตรฐานไว้หลังข้อความของวัตถุประสงค์ทุกข้อ

ผลการประเมิน การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย

จากการประเมินผลการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามแนวทางการประเมินผลของตัวชี้วัดในแต่ละหลักของการบริหารของธรรมาภิบาลในระยะเวลา 6 เดือน ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2553 – วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2554 นั้น มีผลการประเมินดังต่อไปนี้

แนวปฏิบัติตามหลัก นิติธรรม	ตัวชี้วัด	ผลการประเมิน
1. เผยแพร่ความรู้ เรื่องกฎหมาย ระเบียบของ สถานศึกษาแก่ บุคลากรของ สถานศึกษา	1. จำนวนข้อแย้งหรือไม่เห็น ด้วยกับกฎระเบียบของ สถานศึกษา 2. จำนวนข้อร้องเรียน เกี่ยวกับการปฏิบัติไม่ถูกต้อง ตามกฎระเบียบหรือปฏิบัติ อย่างไม่ถูกต้อง	ไม่มีข้อขัดแย้งหรือไม่เห็นด้วยกับกฎระเบียบ ของสถานศึกษาและไม่มีข้อร้องเรียนเกี่ยวกับ การปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายหรือ ปฏิบัติอย่างไม่ถูกต้อง
2. สร้างจิตสำนึกแก่ บุคลากรของ สถานศึกษาในการ ใช้กฎระเบียบให้ ถูกต้อง	จำนวนการลงโทษทางวินัย ต่อบุคลากรที่ไม่ปฏิบัติตาม กฎระเบียบ	ไม่มีการลงโทษทางวินัยต่อบุคลากรที่ไม่ ปฏิบัติตามกฎระเบียบเลย
3. สร้างความเข้าใจ เรื่องกฎระเบียบให้ เป็นแนวเดียวกัน	จำนวนครั้งที่บุคลากรไม่ ทราบหรือไม่เข้าใจกฎ ระเบียบแนวทางการ ปฏิบัติงานที่สร้างความเข้าใจ ร่วมกันแล้ว	ไม่มีบุคลากรที่ไม่ทราบหรือไม่เข้าใจกฎ ระเบียบแนวทางการปฏิบัติงานที่สร้าง ความเข้าใจร่วมกันแล้ว

แนวปฏิบัติตามหลัก คุณธรรม	ตัวชี้วัด	ผลการประเมิน
1. กำหนดให้บุคลากรของสถานศึกษายึดหลักจรรยาบรรณของครูและระเบียบของสถานศึกษา	1. จำนวนข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์เกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคลากรในสถานศึกษา 2. จำนวนการประพฤติผิดทางวินัยของบุคลากรในสถานศึกษา	ไม่มีข้อร้องเรียนหรือร้องทุกข์เกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคลากรในสถานศึกษาและไม่มีการประพฤติผิดทางวินัยของบุคลากรในสถานศึกษา
2. จัดให้มีระบบการร้องเรียนในการให้บริการของสถานศึกษา	1. จำนวนข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์เกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคลากรในสถานศึกษา 2. จำนวนการประพฤติผิดทางวินัยของบุคลากรในสถานศึกษา	ไม่มีการข้อร้องเรียนหรือร้องทุกข์เกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคลากรในสถานศึกษาและไม่มีการประพฤติผิดทางวินัยของบุคลากรในสถานศึกษา
3. ส่งเสริมให้มีการใช้คุณธรรมในการทำงานอย่างต่อเนื่อง	1. จำนวนข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์เกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคลากรในสถานศึกษา 2. จำนวนการประพฤติผิดทางวินัยของบุคลากรในสถานศึกษา	ไม่มีการข้อร้องเรียนหรือร้องทุกข์เกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคลากรในสถานศึกษาและไม่มีการประพฤติผิดทางวินัยของบุคลากรในสถานศึกษา

แนวปฏิบัติตามหลัก คุณธรรม	ตัวชี้วัด	ผลการประเมิน
4. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความมีคุณธรรมให้แก่บุคลากรของสถานศึกษา	1. จำนวนข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์เกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคลากรในสถานศึกษา	ไม่มีการร้องเรียนหรือร้องทุกข์เกี่ยวกับพฤติกรรมและไม่มี การประพฤติดังกล่าวทางวินัยของบุคลากรในสถานศึกษา
	2. จำนวนการประพฤติดังกล่าวทางวินัยของบุคลากรในสถานศึกษา	
	3. จำนวนกิจกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมที่สถานศึกษาจัดให้ครูและนักศึกษา	สถานศึกษามีการส่งเสริมให้มีกิจกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมให้กับครูและนักศึกษา จำนวน 2 กิจกรรมแต่สามารถจัดได้ 1 กิจกรรม
	4. ความพอใจของนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรม	ยังไม่ได้มีการสรุปผลความพึงพอใจเนื่องจากกิจกรรมยังไม่เสร็จสิ้น
5. ร่วมกับเครือข่ายจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	จำนวนกิจกรรมที่สถานศึกษาเข้าร่วมกับเครือข่ายในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	กิจกรรมที่สถานศึกษาเข้าร่วมกับเครือข่ายในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม จำนวน 4 กิจกรรม

แนวปฏิบัติตามหลัก ความโปร่งใส	ตัวชี้วัด	ผลการประเมิน
1. สำรวจความเห็นของประชาชนเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมด้านการศึกษาของสถานศึกษา	ความพึงพอใจของนักศึกษาและประชาชนต่อกิจกรรมที่ได้รับจากสถานศึกษา	นักศึกษาและประชาชนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมที่ได้รับจากสถานศึกษา

แนวปฏิบัติตามหลัก ความโปร่งใส	ตัวชี้วัด	ผลการประเมิน
2. ส่งเสริมให้ บุคลากรของ สถานศึกษามีการ ปฏิบัติงานอย่าง โปร่งใส	จำนวนข้อร้องเรียนของ ผู้รับบริการเกี่ยวกับความไม่ ชัดเจนของขั้นตอนการ ให้บริการ	ไม่มีเรื่องร้องเรียนของผู้รับบริการเกี่ยวกับ ความไม่ชัดเจนของขั้นตอนการให้บริการ
3. พัฒนาระบบ สารสนเทศด้าน ระบบการจัดเก็บ เอกสารให้สะดวก ต่อการสืบค้นและ การเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร	1. จำนวนรูปแบบของการ จัดเก็บเอกสาร	มีรูปแบบของการจัดเก็บเอกสารให้สะดวก ต่อการสืบค้น 2 อย่าง
	2. จำนวนของรูปแบบ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร	มีรูปแบบการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารใน องค์กรมากเกินกว่าเกณฑ์ที่กำหนดและมี รูปแบบการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารหลายวิธี
4. จัดทำคู่มือ ปฏิบัติงานพร้อมทั้ง บางงานต้องมีผัง ระบุขั้นตอน ระยะเวลาของการ ทำงาน	จำนวนข้อร้องเรียนของ บุคลากรภายในเกี่ยวกับความ ไม่ชัดเจนในกระบวนการ ปฏิบัติงานและการบริหาร ภายในสถานศึกษา	ไม่มีการร้องเรียนของบุคลากรภายใน เกี่ยวกับความไม่ชัดเจนในกระบวนการ ปฏิบัติงานและการบริหารภายในสถานศึกษา
5. มีการนิเทศ ติดตามประเมินผล และการรายงานผล ของการจัดกิจกรรม	1. จำนวนครั้งของการนิเทศ กิจกรรมของสถานศึกษา 2. จำนวนครั้งของการ รายงานผลการจัดกิจกรรม	มีการนิเทศกิจกรรมของสถานศึกษา และมีการรายงานผลการจัดกิจกรรมทุก กิจกรรม

แนวปฏิบัติตามหลัก ความมีส่วนร่วม	ตัวชี้วัด	ผลการประเมิน
1. ส่งเสริมให้ เครือข่ายมีส่วนร่วม ในการจัดกิจกรรม ของสถานศึกษา	1. จำนวนกิจกรรมที่ให้ เครือข่ายมีส่วนร่วมกับ สถานศึกษา	มีกิจกรรมที่ให้เครือข่ายและผู้ที่เกี่ยวข้องมี ส่วนร่วมตามเกณฑ์ที่กำหนด
	2. จำนวนเครือข่ายหรือผู้ ที่เกี่ยวข้องที่มีส่วนร่วม กับกิจกรรมของสถานศึกษา	เครือข่ายหรือผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม กับกิจกรรมของสถานศึกษาตามเกณฑ์ที่กำหนด
2. ส่งเสริม สนับสนุนให้ กศน. ตำบล มีบทบาทใน การจัดกิจกรรม การศึกษา	จำนวนกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ กศน.ตำบล ปฏิบัติหรือร่วม ปฏิบัติกับ กศน.อำเภอ	มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ กศน.ตำบล ปฏิบัติ หรือร่วมปฏิบัติกับ กศน.อำเภอตามเกณฑ์ที่ กำหนด
3. มุ่งเน้นให้ บุคลากรของ สถานศึกษา ปฏิบัติงานโดยใช้ การมีส่วนร่วม	จำนวนข้อขัดแย้งหรือข้อ กล่าวหาของผู้เกี่ยวข้องหรือ ได้รับผลกระทบ เมื่อนำ แผนงาน/โครงการที่ผ่าน กระบวนการมีส่วนร่วมไป ปฏิบัติ	ไม่มีข้อขัดแย้งหรือข้อกล่าวหาของ ผู้เกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบ เมื่อนำ แผนงาน/โครงการที่ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม ไปปฏิบัติ

แนวปฏิบัติตามหลัก ความรับผิดชอบ	ตัวชี้วัด	ผลการประเมิน
1. ให้ผู้บริหารและ บุคลากรของ สถานศึกษามีความ รับผิดชอบในการ ปฏิบัติงานและร่วม แก้ปัญหาที่เกิดจาก การปฏิบัติงาน	จำนวนครั้งที่บุคลากรเข้า ปรึกษาผู้อำนวยการ	บุคลากรเข้าปรึกษาผู้อำนวยการตลอดเวลา มากเกินกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

แนวปฏิบัติตามหลัก ความรับผิดชอบ	ตัวชี้วัด	ผลการประเมิน
2. ส่งเสริมให้ บุคลากรของ สถานศึกษามีความ รับผิดชอบในงานที่ ได้รับมอบหมาย	1. จำนวนครั้งของงานที่ ได้รับมอบหมายแล้วไม่ ปฏิบัติ	มีงานที่ได้รับมอบหมายแล้วไม่ปฏิบัติ
	2. จำนวนครั้งของปัญหาที่ เกิดจากการปฏิบัติงานผิด พลาด	ไม่มีปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงาน ผิดพลาด
	3. จำนวนครั้งการส่งงาน สนง.กศน.จังหวัด ช้ากว่า กำหนด	ไม่มีการส่งงาน สนง.กศน.จังหวัด ช้ากว่า กำหนด
3. สร้างขวัญและ กำลังใจให้บุคลากร ของสถานศึกษาเพื่อ สร้างแรงจูงใจใน การปฏิบัติงานอย่าง เต็ม ความรู้ ความสามารถและ เต็มเวลา	1. จำนวนครั้งของงานที่ ได้รับมอบหมายแล้วไม่ ปฏิบัติ	มีงานที่ได้รับมอบหมายแล้วไม่ปฏิบัติ
	2. จำนวนวันลา มาสาย ของ ครูในสถานศึกษา	ไม่มีวันลา มาสาย ของครูในสถานศึกษา

แนวปฏิบัติตามหลัก ความคุ้มค่า	ตัวชี้วัด	ผลการประเมิน
1. สร้างจิตสำนึกให้ บุคลากรของ สถานศึกษาในการ ประหยัดพลังงาน และใช้ทรัพยากร อื่นๆอย่างประหยัด และคุ้มค่า	1. มีมาตรการการประหยัด พลังงานและทรัพยากรอื่นๆ ใช้ในสถานศึกษา 2. อัตราค่าสาธารณูปโภคมี แนวโน้มลดลง	มีมาตรการการประหยัดพลังงานและ ทรัพยากรอื่นๆใช้ในสถานศึกษาและมีอัตรา ค่าสาธารณูปโภคมีแนวโน้มลดลง

แนวปฏิบัติตามหลัก ความคุ้มค่า	ตัวชี้วัด	ผลการประเมิน
2. ส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีใช้ประกอบการปฏิบัติงานเพื่อลดงบประมาณและเวลา	จำนวนครั้งของการใช้เทคโนโลยีในการประสานงานและการจัดส่งข้อมูลของสถานศึกษา	มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อประสานงานและการจัดส่งข้อมูลของสถานศึกษาเกินเกณฑ์ที่กำหนด
3. มีการวางแผนและกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงาน	1. มีแผนการปฏิบัติงานพร้อมเป้าหมายอย่างชัดเจน 2. ปฏิบัติงานได้เป้าหมายตามแผนที่กำหนดไว้	สถานศึกษามีแผนการปฏิบัติงานอย่างชัดเจนและปฏิบัติงานได้เป้าหมายตามแผนที่กำหนดไว้

สรุปผลการสนทนากลุ่มบุคลากรของ กศน.อำเภอบางสะพานน้อย จำนวน 8 คน
เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2554 เวลา 15.00 น. ณ ห้องประชุม กศน.อำเภอบางสะพานน้อย

เรื่องการประเมินผลการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล จากการใช้คู่มือการบริหารตามหลัก
ธรรมาภิบาล ของ กศน.อำเภอบางสะพานน้อย ระยะเวลา 6 เดือน ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2553 – วันที่
28 กุมภาพันธ์ 2554 นั้น มีผลการประเมินที่ได้จากการสนทนากลุ่ม ดังต่อไปนี้

1. หลักนิติธรรม

1.1 มีการใช้ กฎ ระเบียบ แนวปฏิบัติต่างๆ ในการปฏิบัติงานอะไรบ้างและอย่างไร
สถานศึกษามีการใช้ กฎ ระเบียบ แนวปฏิบัติต่างๆที่ใช้ในการปฏิบัติงานอยู่เป็นประจำอย่างต่อเนื่อง
ดังนี้คือ

- 1) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ. 2547
- 2) ข้อกำหนดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยข้อห้าม และข้อ
ปฏิบัติของพนักงานราชการ
- 3) ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจ่ายเงินค่าตอบแทนการปฏิบัติงาน
นอกเวลาราชการ พ.ศ. 2550
- 4) พระราชกฤษฎีกาค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. 2526 (แก้ไข
เพิ่มเติมถึงฉบับที่ 7 พ.ศ. 2548)
- 5) ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายในการเดินทางไป
ราชการ
- 6) ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจ่ายเงินค่าตอบแทนการสอบ
พ.ศ. 2549
- 7) ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินรายได้สถานศึกษาของรัฐ ที่ไม่เป็น
นิติบุคคล พ.ศ. 2546
- 8) คำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ 895/2551 เรื่อง หลักเกณฑ์
การเบิกจ่ายเงินอุดหนุนของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
- 9) ระเบียบว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)
พ.ศ. 2539
- 10) ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการปฏิบัติของผู้เข้าสอบ
พ.ศ. 2548

- 11) ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการปฏิบัติของผู้กำกับการสอบ พ.ศ. 2548
- 12) ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการพานักเรียนและนักศึกษา ไปนอกสถานศึกษา
- 13) คำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ 489/2551 ลงวันที่ 21 เมษายน 2551 เรื่อง มอบอำนาจให้ผู้อำนวยการสถานศึกษา ศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษา ตามอัยศาสตร์อำเภอ และผู้อำนวยการสถานศึกษา ศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัยศาสตร์ เขต ปฏิบัติราชการแทน
- 14) คำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการที่ 1429/52 ลงวันที่ 15 ตุลาคม 2552 เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งมอบอำนาจ
- 15) มาตรการประหยัดงบประมาณรายจ่ายของสำนักงาน กศน.
- 16) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยงานสารบรรณ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2548
- 17) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไข เพิ่มเติม
- 18) บันทึกข้อความ กลุ่มงานคลัง ฝ่ายตรวจจ่าย ที่ ศช 0210.117/1283 ลง วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2552 เรื่อง การเบิกจ่ายเงินตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ ให้ครูศูนย์ การเรียนชุมชน (ศรช.)
- 19) หนังสือสำนักงาน กศน. ที่ ศช 0210.117/4514 ลงวันที่ 3 ธันวาคม 2552 เรื่อง ค่าใช้จ่าย ค่าบำรุงสนามสอบ
- 20) คู่มือการดำเนินงาน กศน.ตำบล
- ตามระเบียบดังกล่าวข้างต้นทั้งหมดใช้ประกอบในการปฏิบัติงานด้านการเงิน บัญชี พัสดุ งานการศึกษาขั้นพื้นฐาน งานการศึกษาต่อเนื่อง งานการศึกษาตามอัยศาสตร์ งานบุคลากร งาน แผนงาน และงานภาคีเครือข่าย ซึ่งขั้นตอนการดำเนินงานทุกขั้นตอนต้องศึกษาระเบียบตั้งแต่การ วางแผน การปฏิบัติงาน การรายงานผล เพื่อให้งานถูกต้องตามระเบียบแนวทางที่กำหนดไว้และเกิด ประสิทธิภาพและประสิทธิผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรมที่ตั้งไว้

1.2 การใช้ กฎ ระเบียบ แนวปฏิบัติต่างๆ แล้วส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของงานอะไรบ้าง
อย่างไร

จากการใช้หลักนิตรกรรมเมื่อมีการใช้ กฎ ระเบียบ แนวปฏิบัติต่างๆแล้วส่งผลกระทบต่อ ความสำเร็จของงานคือ

- 1) การส่งเอกสารการเบิกจ่ายด้านการเงินมีความถูกต้องมากขึ้น
- 2) การปฏิบัติงานใช้เวลารวดเร็วตรงตามกำหนดเวลาที่กำหนดมากขึ้น
- 3) มีแนวทางการปฏิบัติงาน การปฏิบัติงานมีความชัดเจนมาก
- 4) มีระบบในการปฏิบัติงาน และระบบการให้บริการ
- 5) มีผู้ใช้บริการมากขึ้นในกรณีของห้องสมุดประชาชน

จากการใช้ กฎ ระเบียบ แนวปฏิบัติต่างๆแล้วส่งผลต่อความสำเร็จของงานแล้ว
องค์กรไม่มีการลงโทษทางวินัยต่อบุคลากรที่ไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ

1.3 เมื่อเกิดปัญหาที่เกี่ยวข้องกับกฎ ระเบียบ แนวปฏิบัติต่างๆ ท่านได้ทำอะไรหรือ
ท่านมีวิธีแก้ปัญหายังไร มีผลอย่างไรเกิดขึ้นบ้าง

เมื่อเกิดปัญหาในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับกฎ ระเบียบ แนวปฏิบัติต่างๆมีการ
แก้ไขหลายวิธีเช่น

- 1) ปรีกษาเพื่อนร่วมงานใน กศน.อำเภอบางสะพานน้อยที่เคยปฏิบัติงานมา
ก่อน หรือมีประสบการณ์มากกว่า
- 2) ปรีกษาผู้อำนวยการ
- 3) ปรีกษาเพื่อนร่วมงาน กศน. อำเภอที่สนิทสนมกัน
- 4) ปรีกษาผู้ปฏิบัติงานของ สำนักงาน กศน. จังหวัดประจวบคีรีขันธ์หรือ
ผู้ปฏิบัติงานของ สำนักงาน กศน.จังหวัดอื่นๆที่สนิทกันเป็นพิเศษ

5) ค้นคว้าจากเอกสาร หนังสือเกี่ยวกับระเบียบที่เกี่ยวข้อง
จากวิธีการแก้ปัญหที่เกิดจากการปฏิบัติงานที่หลากหลายวิธีมีผลเกิดขึ้นคือ

- 1) มีแนวทางการปฏิบัติงาน
- 2) สร้างความมั่นใจในการปฏิบัติงานว่ามีความถูกต้อง
- 3) งานถูกต้อง ไม่ผิดพลาดซ้ำอีก หรือผิดน้อยครั้งลง
- 4) การปฏิบัติงานรวดเร็วขึ้นสามารถจัดส่งงานได้ตามเวลาที่กำหนด
- 5) สร้างประสบการณ์ให้กับผู้ปฏิบัติงาน
- 6) ไม่มีการลงโทษทางวินัยต่อบุคลากรที่ไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ

1.4 กศน.อำเภอบางสะพานน้อย มีวิธีการเผยแพร่กฎ ระเบียบ แนวปฏิบัติต่างๆ
อย่างไร และมีผลดีกับองค์กรและตัวเองอย่างไร

กศน.อำเภอบางสะพานน้อย มีวิธีการเผยแพร่กฎ ระเบียบ แนวปฏิบัติต่างๆ
ทั้งภายในและภายนอกองค์กร ดังต่อไปนี้

- 1) ประชุมสร้างความเข้าใจให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

- 2) ใช้การแจ้งเวียนกฎ ระเบียบ แนวปฏิบัติต่างๆให้ทราบโดยทั่วกัน โดยกำหนดแบบฟอร์มให้ผู้รับทราบลงลายมือทราบด้วย
- 3) สำเนาเอกสารแจกให้ผู้รับผิดชอบ
- 4) จัดทำบอร์ดประชาสัมพันธ์ที่ กศน.อำเภอ กศน.ตำบล และห้องสมุดประชาชนอำเภอบางสะพานน้อย
- 5) ขอความอนุเคราะห์สถานีวิทยุชุมชน
- 6) จัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน
- 7) เชิญคณะกรรมการสถานศึกษาประชุม
- 8) ร่วมกิจกรรมกับเครือข่าย
- 9) ป้ายไวนิว
- 10) แผ่นพับ
- 11) หนังสือราชการขอความอนุเคราะห์หน่วยงาน
- 12) ประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์ กศน.อำเภอบางสะพานน้อย สำนักงาน กศน.

จากการที่ กศน.อำเภอบางสะพานน้อย มีการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายวิธีดังกล่าวข้างต้น มีผลดีกับองค์กรและตัวเอง คือไม่มีการขัดแย้งหรือไม่เห็นด้วยกับกฎระเบียบของสถานศึกษา และไม่มีข้อร้องเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎ ระเบียบหรือปฏิบัติอย่างไม่ถูกต้อง โดยไม่มีบุคลากรที่ไม่ทราบหรือไม่เข้าใจกฎ ระเบียบ แนวทางการปฏิบัติงานที่สร้างความเข้าใจร่วมกันแล้ว เครือข่ายเข้าใจบทบาทภารกิจของ กศน.อำเภอและให้ความร่วมมือรวมทั้งของความร่วมมือด้วย ส่งผลให้การปฏิบัติงานในพื้นที่ราบรื่นประสบผลสำเร็จได้

1.5 ผลดีและผลเสียที่เกิดจากการใช้หลักนิติธรรมในการบริหารงานของ กศน.อำเภอ บางสะพานน้อยมีอะไร และอย่างไร

จากการใช้หลักนิติธรรมในการบริหารงานของ กศน.อำเภอบางสะพานน้อย มีผลดี และเกิดประโยชน์กับองค์กร บุคลากร รวมถึงชุมชนเครือข่าย ดังนี้

- 1) บุคลากรของ กศน.อำเภอบางสะพานน้อยไม่มีการขัดแย้ง ไม่มีข้อร้องเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎ ระเบียบหรือปฏิบัติอย่างไม่ถูกต้อง
- 2) บุคลากรของ กศน.อำเภอบางสะพานน้อยไม่มีการถูกลงโทษทางวินัยเนื่องจากการไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ
- 3) บุคลากรของ กศน.อำเภอบางสะพานน้อยทราบและเข้าใจกฎ ระเบียบ แนวทางการปฏิบัติงานเนื่องจากองค์กรมีการสร้างความเข้าใจร่วมกัน

4) บุคลากรของ กศน.อำเภอบางสะพานน้อยมีการปฏิบัติงานที่ถูกต้องตาม กฎระเบียบส่งผลให้ภาพพจน์ขององค์กรดีขึ้น

และจากการใช้หลักนิติธรรมในการบริหารงานของ กศน.อำเภอบางสะพานน้อย เกิดผลดีขึ้นแต่ยังมีข้อจำกัดบ้างคือในการปฏิบัติงานบางครั้งบางงานสร้างความล่าช้าในการปฏิบัติ ตามขั้นตอนทุกขั้นตอน หรือบางเรื่องที่ไม่มีกฎหมาย ระเบียบ ที่เป็นลายลักษณ์อักษรกำหนดไว้ เพียงแต่เป็นแนวที่ใช้ในการปฏิบัติสืบต่อเนื่องมาอย่างยาวนานของเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานและไม่ ยอมรับการเปลี่ยนแปลงหรือไม่มีการเปลี่ยนแปลงแนวปฏิบัติให้เหมาะสมกับสภาพสังคมเศรษฐกิจ ปัจจุบัน ทำให้มีผลกระทบกับงานที่ปฏิบัติภายใน กศน.อำเภอ

2. หลักคุณธรรม

2.1 หลักคุณธรรมใดที่ท่านใช้ในการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบ และมีผลเป็นอย่างไร ต่อตนเอง และองค์กร

หลักคุณธรรมที่บุคลากรของ กศน.อำเภอบางสะพานน้อยใช้ในการปฏิบัติงานที่ รับผิดชอบ คือ

- 1) จรรยาบรรณของครู เป็นสิ่งที่ครูสมควรต้องใช้ในการประพฤติปฏิบัติตัว
- 2) ความขยันหมั่นเพียร
- 3) เสียสละเวลาให้กับราชการ
- 4) ความซื่อสัตย์สุจริตในหน้าที่
- 5) ความเอื้ออาทรต่อเพื่อนร่วมงาน

เมื่อบุคลากรมีและใช้คุณธรรมดังกล่าวในหน้าที่ที่รับผิดชอบแล้วมีผลต่อตนเอง และ องค์กร คือ

- 1) สร้างความสามัคคี ความร่วมมือร่วมใจ เกิดขึ้นในองค์กร
- 2) นักศึกษาให้ความร่วมมือกับครูของ กศน.อำเภอบางสะพานน้อย
- 3) ชุมชนเครือข่ายภาคราชการภาครัฐให้ความร่วมมือกับ กศน.อำเภอ บางสะพานน้อย

- 4) กศน.อำเภอบางสะพานน้อย ไม่มีเรื่องเสื่อมเสียชื่อเสียง
- 5) ครูเข้าถึงนักศึกษาเป็นรายบุคคลได้ มีความสนิทสนมกับนักศึกษา
- 6) สร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กร
- 7) ไม่มีข้อร้องเรียนหรือร้องทุกข์เกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคลากรใน สถานศึกษา

- 8) ไม่มีการประพฤติผิดทางวินัยของบุคลากรในสถานศึกษา

2.2 หลักคุณธรรมใดบ้างของบุคคลในองค์กรที่ช่วยให้องค์กรประสบความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร

หลักคุณธรรมที่บุคลากรประพฤติแล้วช่วยให้องค์กรประสบความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร คือ

- 1) จรรยาบรรณของครู
- 2) ใช้หลักเกียติธรรม หรือหลักของศาสนาที่ตนเองนับถือเข้าร่วมด้วย คิดดีทำดีพูดดี ทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว

2.3 หลักคุณธรรมใดบ้างที่บุคลากรในองค์กรยังขาดอยู่ และท่านคิดว่าควรจะทำอย่างไร

หลักคุณธรรมที่บุคลากรในองค์กรมีอยู่แล้ว แต่ยังมีน้อยและควรจะพัฒนาให้เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่องเพื่อให้งานประสบผลสำเร็จพร้อมทั้งไม่ทำลายชื่อเสียงองค์กรส่งเสริมให้องค์กรและตนเองให้มีความเจริญรุ่งเรืองต่อไปอีกคือ การพัฒนาด้านจรรยาบรรณของครูเกี่ยวกับ การพัฒนาตนเองทั้งในด้านวิชาชีพ ด้านบุคลิกภาพและวิสัยทัศน์ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิชาการ เศรษฐกิจ สังคมและการเมืองอยู่เสมอ เนื่องจากสังคมและวิทยาการมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ดังนั้นครูในฐานะผู้พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จึงต้องพัฒนาตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงในอนาคต ซึ่งครู กศน.อำเภอบางสะพานน้อย ยังต้องมีการพัฒนาเพิ่มเติมอีก ซึ่งขึ้นอยู่กับความเหมาะสมด้านงบประมาณ ความสำคัญและความจำเป็นเร่งด่วน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- 1) ใส่ใจศึกษาค้นคว้า ริเริ่มสร้างสรรค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับวิชาชีพอยู่เสมอ
- 2) หาความรู้จากเอกสาร ตำรา และสื่อต่างๆ อยู่เสมอ
- 3) จัดทำและเผยแพร่ความรู้ผ่านสื่อต่างๆ ตามโอกาส
- 4) เข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา หรือฟังการบรรยาย หรืออภิปรายทางวิชาการ
- 5) มีการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ประกอบการเรียนการสอน
- 6) ติดตามข่าวสารเหตุการณ์บ้านเมือง เศรษฐกิจ สังคม อยู่เสมอ
- 7) วางแผนพัฒนาตนเองและพัฒนางาน
- 8) การแสดงออกทางกาย กริยา วาจา อย่างสง่างาม เหมาะสมกับกาลเทศะ
- 9) รักษาสุขภาพและปรับปรุงบุคลิกภาพอยู่เสมอ
- 10) มีความเชื่อมั่นในตนเอง

11) การแต่งกายต้องสะอาดเหมาะสมกับกาลเทศะและทันสมัย

12) มีความกระตือรือร้น ใฝ่ต่อความรู้ลึกของสังคม

สำหรับคุณธรรมอื่นๆผู้บริหารระดับ กศน.อำเภอ หรือสำนักงาน กศน.จังหวัด โดยเฉพาะ กศน.อำเภอ ควรเน้นย้ำในการประชุมอย่างสม่ำเสมอ และควรจัดกิจกรรม โครงการการอบรมที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรม ศีลธรรมอันดีงามให้ครู โดยเฉพาะ ซึ่งที่ผ่านมามีแต่กิจกรรมด้านคุณธรรมของนักศึกษาเท่านั้น ดังนั้นจึงสมควรส่งเสริมกิจกรรมด้านคุณธรรมให้ครูอย่างต่อเนื่อง

3. หลักความโปร่งใส

3.1 การดำเนินงานขององค์กรมีความโปร่งใสในเรื่องอะไรบ้าง และอย่างไร

กศน.อำเภอบางสะพานน้อยมีการดำเนินงานเกี่ยวกับความโปร่งใสในเรื่อง บุคลากร งบประมาณและการปฏิบัติงาน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) งานการเงิน มีการแบ่งงานตามโครงสร้างของ กศน.อำเภอบางสะพานน้อย โดยการออกคำสั่งให้มีผู้รับผิดชอบ

2) งบประมาณที่ได้รับ การวางแผนการใช้งบประมาณ โดยมีแผนปฏิบัติการประจำปีทั้งของ กศน.ตำบล (สรช.เดิม) และของ กศน.อำเภอบางสะพานน้อย มีระบบควบคุมงบประมาณ

3) การจัดซื้อจัดจ้างของงานพัสดุ

4) การติดตามงานโดยการนิเทศ การประเมินโครงการ

3.2 ท่านเห็นว่าบุคลากรควรมีการปรับปรุงหรือพัฒนาในเรื่องความโปร่งใสขององค์กรในเรื่องใดบ้างและอย่างไร

ความโปร่งใสขององค์กรที่ควรมีการปรับปรุงหรือพัฒนาให้ดีขึ้น คือ

1) ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนหรือปัจจุบันปรับฐานะจากลูกจ้างชั่วคราวเป็นพนักงานราชการเปลี่ยนตำแหน่งเป็น ครู กศน.ตำบล และได้มีการเปลี่ยนหลักสูตรจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 โดยต้องแจ้งให้นักศึกษารายละเอียดของแนวทางการเรียนการสอนหลักสูตรซึ่งครูต้องมีความโปร่งใสเรื่องกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต เพราะเป็นส่วนหนึ่งของการจบหลักสูตรในแต่ละระดับของหลักสูตร

2) การจัดซื้อวัสดุกรรมการตรวจรับควรต้องมีระบบการตรวจรับให้ดีขึ้น

3) การจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องควรมีการนิเทศติดตามการปฏิบัติให้จริงจังเพื่อป้องกันการเบิกจ่ายไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้

4) การประเมินผลการจัดกิจกรรมต้องคำนึงถึงผลการประเมินนำผลมาปรับกระบวนการให้ดีขึ้นโดยการต้องประเมินจริงๆไม่ใช่ผู้รับผิดชอบเป็นผู้ประเมินเอง

3.3 ท่านคิดว่าการบริหารงานตามหลักความโปร่งใสมีข้อดีและข้อเสียอย่างไรต่อบุคคลและองค์กร

การปฏิบัติงานที่ใช้ความโปร่งใสเป็นหลักมีข้อดีดังต่อไปนี้

- 1) บุคลากรทุกคนปฏิบัติงานด้วยสบายใจ เข้าใจกันไม่มีการร้องเรียนของบุคลากรภายในเกี่ยวกับความไม่ชัดเจนในกระบวนการปฏิบัติงานและการบริหารภายในสถานศึกษา
- 2) สร้างความชัดเจนให้กับตัวเอง เครือข่ายและประชาชนรวมถึงนักศึกษา
- 3) ง่ายต่อการตรวจสอบ
- 4) งานถูกต้องตาม กฎ ระเบียบและแนวปฏิบัติที่หน่วยงานกำหนดไว้
- 5) ทำให้เกิดการทุจริตในการปฏิบัติงานยากขึ้น
- 6) ทุกคนทุกฝ่ายรับทราบข้อมูลโดยไม่มีเรื่องร้องเรียนของผู้รับบริการเกี่ยวกับความไม่ชัดเจนของขั้นตอน การให้บริการมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในองค์กรหลายวิธี

และสำหรับข้อเสียหรือข้อจำกัดของการใช้หลักความโปร่งใสในการปฏิบัติงานอาจมีบ้างแต่น้อยมากเช่น สร้างความกดดันให้แก่ผู้ปฏิบัติ ทำงานยากขึ้น

4. หลักความมีส่วนร่วม

4.1 ท่านมีส่วนร่วมในการคิด ตัดสินใจ วางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมประเมินผล และร่วมรับประโยชน์ในเรื่องใดบ้าง และอย่างไร

บุคลากรของ กศน.อำเภอบางสะพานน้อยมีส่วนร่วมในคิด ตัดสินใจ วางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมประเมินผล และร่วมรับประโยชน์ ในเรื่องดังต่อไปนี้

1) การวางแผนการจัดกิจกรรม ทั้งการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาต่อเนื่อง โดยการร่วมจัดทำแผนการสอนแบบบูรณาการและการสำรวจข้อมูลความต้องการของชุมชน และนำผลมาวางแผนกิจกรรม

2) การใช้งบประมาณในการจัดกิจกรรม โดยการทำแผนปฏิบัติการระดับตำบล

3) กระบวนการจัดกิจกรรม โดยการออกคำสั่งผู้รับผิดชอบงานแล้วประชุมสร้างข้อตกลงร่วมกัน โดยเน้นการทำงานเป็นทีม

4) เป็นผู้ประเมินผลการจัดกิจกรรมแล้วนำเสนอผลการจัดกิจกรรม

5) ได้รับผลตอบแทนโดยการได้ต่อสัญญาจ้างหรือเลื่อนขึ้นเงินเดือน

4.2 ท่านเห็นว่าการบริหาร โดยยึดการมีส่วนร่วมขององค์กรควรมีการปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใด และอย่างไร

จากจำนวนครั้งของการประชุมภายในองค์กรเองและการให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ กศน.อำเภอบางสะพานน้อย มีการใช้หลักการมีส่วนร่วมสูงและมีความโดดเด่น แต่

ควรมีการปรับปรุงแก้ไขในเรื่อง ให้ทุกคนเสนอแนะความคิดเห็นในการประชุม โดยใช้เวทีการประชุมวิพากษ์วิจารณ์การทำงานภายในองค์กรไม่ควรวิพากษ์วิจารณ์นอกห้องประชุมซึ่งจะไม่เกิดการพัฒนาที่ถูกต้อง

4.3 องค์กรได้เปิดโอกาสให้ภาคส่วนใดเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาบ้าง และอย่างไร

กศน.อำเภอบางสะพานน้อยได้รับความร่วมมือจากองค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ตำบลและเทศบาลตำบลโดยมีส่วนร่วมในการให้การสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง กิจกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน พร้อมทั้งให้ใช้อาคารสถานที่ซึ่งเป็นที่พบกลุ่มหรือที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษา กศน. สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 กลุ่มสตรี กลุ่มแม่บ้านในอำเภอบางสะพานน้อยมีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรม และให้การสนับสนุนด้านวิทยากร ของ กศน.อำเภอบางสะพานน้อย

4.4 ข้อดีและข้อเสียที่เกิดจากการบริหารแบบมีส่วนร่วมมีอะไรบ้าง และอย่างไร

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของ กศน.อำเภอบางสะพานน้อยมีข้อดีหลายประการคือ

- 1) ความสามัคคีของหน่วยงานภายในอำเภอ
- 2) ได้กิจกรรมที่หลากหลายเนื่องจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน
- 3) การทำงานประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ง่ายขึ้น
- 4) ลดการที่ซ้ำซ้อน
- 5) ประหยัดงบประมาณ
- 6) ระดมพลังงานสมอง ได้แนวทางการปฏิบัติงานที่หลากหลายวิธีการ
- 7) ลดการทำงานที่หนักแต่ฝ่ายเดียวเป็นการร่วมมือของบุคคลหลายฝ่าย

สำหรับข้อเสียของการทำงานแบบมีส่วนร่วมนั้นมีผลเสียเช่น ผู้ที่ได้รับมอบหมายงานแล้วไม่มีความรับผิดชอบอาจทำให้งานเสียหายได้ มีการเกี่ยงงาน เกิดการโต้เถียง บางครั้งอาจจะเกิดเหตุการณ์ทะเลาะวิวาทขึ้นเนื่องจากความคิดเห็นไม่ตรงกัน และไม่ยอมรับความคิดเห็นทำให้ไม่ให้ความร่วมมือกับเพื่อนร่วมงานด้วย

5. หลักความรับผิดชอบ

5.1 ท่านเห็นว่าบุคลากรขององค์กรมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายมากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด

บุคลากรของ กศน.อำเภอบางสะพานน้อย เมื่อได้รับมอบหมายงานแล้วมีความรับผิดชอบพอสมควร บางคนมีการจัดเก็บเอกสารไม่เป็นระบบเอกสารที่มอบหมายไป เกิดการ

5.2 ปัญหาที่ท่านพบและมีสาเหตุมาจากการขาดความรับผิดชอบ โดยเอกสารเกิดการสูญหายผลที่ตามมาเลยไม่ได้ปฏิบัติและไม่ได้จัดส่งได้ตรงตามเวลาที่กำหนด ซึ่งสภาพปัจจุบันงานที่ครู ศรช. มีมากขึ้น ความชัดเจนของงานน้อยลงและความไม่แน่นอนในสถานะภาพความมั่นคงในตำแหน่งหน้าที่การงาน เงินเดือนน้อยและเงินเดือนไม่ขึ้นเนื่องจากเป็นลูกจ้างชั่วคราว ภารกิจที่รับผิดชอบไม่มีความถนัด ประสบการณ์น้อยจึงสร้างความเบื่อหน่ายไม่มีความกระตือรือร้นหรือไม่มีความพยายามในการค้นหาแนวทางการจัดกิจกรรมใหม่ๆที่สร้างสรรค์ ทุกอย่างทำตามหน้าที่ให้พออยู่ได้หรือเกณฑ์การปฏิบัติงานเพียงแค่ผ่านการประเมินต่อสัญญาจ้างในปีงบประมาณถัดไป และน่าจะเกี่ยวกับความรู้ความสารถของผู้บริหารที่จะเข้ามาบริหารจัดการเพื่อการกำชับเข้มงวดกวดขันและการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานกับของครูด้วยส่วนหนึ่งรับผิดชอบของบุคลากร และองค์กรมีอะไรบ้างและอย่างไร

จากการขาดความรับผิดชอบของบุคลากรปัญหาที่เกิดขึ้นกับ กศน.อำเภอ บางสะพานน้อย คือ

- 1) เอกสารสูญหาย ไม่มีระบบในการการจัดเก็บเอกสาร
- 2) งานล่าช้า งานไม่สามารถส่งได้ตามระยะเวลาที่กำหนด
- 3) ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในเชิงคุณภาพ งานที่ออกมาไม่มีคุณภาพเนื่องมีการเร่งรีบในการดำเนินการ
- 4) ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในเชิงปริมาณมีความผิดพลาดเรื่องข้อมูลเนื่องจากข้อมูลไม่ตรงกับความเป็นจริงหรือไม่มีการตรวจสอบข้อมูลด้านตัวเลขก่อนรายงาน
- 5) งานไม่สำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้
- 6) ขาดความเชื่อถือของผู้รับบริการ
- 7) องค์กรเสียชื่อเสียง

5.3 ท่านคิดว่าองค์กรของท่านเป็นองค์กรที่ยึดหลักความรับผิดชอบในเรื่องใดบ้างและอย่างไร

กศน.อำเภอ บางสะพานน้อย ยึดหลักความรับผิดชอบในเรื่อง ดังต่อไปนี้ เนื่องจากความรับผิดชอบดังกล่าวทั้งหมดหมายถึงความสำเร็จของการทำงานในภาพรวมของ กศน. อำเภอ บางสะพานน้อย อาจจะปฏิบัติได้ไม่เต็มที่แต่บุคลากรทุกคนต้องมีจิตสำนึกและต้องคำนึงถึงให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

- 1) กำหนดเวลาในการส่งงาน
- 2) ข้อมูลในการรายงาน
- 3) การจัดกิจกรรมโครงการ
- 4) การมาปฏิบัติราชการ

- 5) งานที่ได้รับมอบหมาย
- 6) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 7) การร่วมกิจกรรมกับภาคีเครือข่าย
- 8) การเข้าร่วมประชุมภายในและภายนอกองค์กร
- 9) การติดต่อประสานงาน
- 10) เอกสารที่ใช้ประกอบในการเบิกจ่าย
- 11) ระยะเวลาที่ใช้ในการเบิกจ่ายหลังจากจัดกิจกรรมโครงการแล้วหรือหลังจากรับใบส่งของของการจัดซื้อจัดจ้าง

6. หลักความคุ้มค่า

6.1 ท่านยึดหลักความคุ้มค่าในเรื่องใดบ้าง และอย่างไร

บุคลากรของ กศน.อำเภอบางสะพานน้อย ยึดหลัก เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการประหยัดหรือความคุ้มค่าในเรื่องดังต่อไปนี้ เช่น ช่วยประหยัดไฟฟ้า ประหยัดน้ำ ประหยัดพลังงาน ประหยัดงบประมาณ เช่น ใช้วัสดุอุปกรณ์สำนักงาน วัสดุคอมพิวเตอร์และวัสดุอื่นๆ ที่ใช้ในสำนักงานอย่างประหยัด

6.2 ท่านเห็นว่าบุคลากรในองค์กรยึดหลักความคุ้มค่าในเรื่องใดบ้าง และอย่างไร

บุคลากรของ กศน.อำเภอบางสะพานน้อย ทุกคนยึดหลักความคุ้มค่าในเรื่องดังต่อไปนี้

- 1) การประหยัดพลังงาน โดยกำหนดมาตรการในการประหยัดพลังงานร่วมกัน ทุกคนต้องมีจิตสำนึกในการประหยัด ปฏิบัติตามมาตรการในการประหยัดพลังงานให้ได้
- 2) กำหนดวิธีการลดค่าใช้จ่ายในการซื้อวัสดุอุปกรณ์สำนักงาน วัสดุคอมพิวเตอร์และวัสดุอื่นๆ ที่ใช้ในสำนักงาน คำนึงถึงความคุ้มค่าในการใช้วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ในสำนักงาน ใช้เทคโนโลยีเข้ามามีส่วนในการติดต่อประสานงานมากขึ้นเพื่อช่วยลดค่าใช้จ่ายแทนการเดินทางไปประสานงาน

6.3 ท่านคิดว่าองค์กรของท่านได้ยึดหลักความคุ้มค่าทั่วทั้งองค์กรในเรื่องใดบ้าง และอย่างไร

กศน.อำเภอบางสะพานน้อย ยึดหลักความคุ้มค่าในเรื่องดังต่อไปนี้

- 1) การประหยัดพลังงานโดยมีการวางมาตรการในการประหยัดพลังงานร่วมกัน
- 2) การประหยัดงบประมาณ ด้วยการกำหนดวิธีการลดค่าใช้จ่ายในการซื้อวัสดุอุปกรณ์สำนักงาน วัสดุคอมพิวเตอร์และวัสดุอื่นๆ ที่ใช้ในสำนักงาน ใช้เทคโนโลยีเข้ามามีส่วนในการติดต่อประสานงานมากขึ้นเพื่อช่วยลดค่าใช้จ่ายแทนการเดินทางไปประสานงาน

สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง คือ คณะกรรมการสถานศึกษาและนักศึกษา ของ กศน.อำเภอ บางสะพานน้อย

เรื่องการประเมินผลการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล จากการใช้คู่มือการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของ กศน.อำเภอบางสะพานน้อย ระยะเวลา 6 เดือน ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2553 – วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2554 มีผู้ให้สัมภาษณ์แบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่ 1 คณะกรรมการสถานศึกษา กศน.อำเภอบางสะพานน้อย กลุ่มที่ 2 นักศึกษา กศน.อำเภอบางสะพานน้อย รายละเอียดดังนี้

กลุ่มที่ 1 คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 5 คน ดังรายชื่อต่อไปนี้

- 1.นายอานนท์ ลิมประภาณุกุลกิจ
- 2.นางพัฒนิดา เกตุแก้ว
- 3.นางอำไพ เรืองวงศ์
- 4.นางลำพิ่ง เรืองพริ้ม
- 5.นางประภาศรี วชิรศิริ

มีผลการประเมินที่ได้จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 5 คนรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.หลักนิติธรรม

1) การใช้หลักนิติธรรม(กฎหมาย ระเบียบหรือแนวปฏิบัติ) ของ กศน.อำเภอ บางสะพานน้อยส่งผลดีหรือไม่อย่างไร

ในการที่ กศน.อำเภอบางสะพานน้อย ได้ใช้หลักนิติธรรมที่เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบหรือแนวปฏิบัติในการบริหารงานเกิดผลดี เพราะการดำเนินงานภายในองค์กรอยู่ในกรอบที่ถูกต้องและส่งผลดีต่อการบริหารจัดการ

2) คณะกรรมการสถานศึกษามีวิธีหรือแนวทางการใช้หลักนิติธรรม(กฎหมาย ระเบียบหรือแนวปฏิบัติ)ใน กศน.อำเภอบางสะพานน้อยอย่างไรบ้าง

คณะกรรมการสถานศึกษา กศน.อำเภอบางสะพานน้อยใช้การประชุม หน้าที่ของ คณะกรรมการสถานศึกษาที่กำหนดไว้ในการใช้หลักนิติธรรม

3) ท่านคิดว่า กศน.อำเภอบางสะพานน้อย จะมีการเผยแพร่กฎหมาย ระเบียบหรือแนวปฏิบัติให้เครือข่ายทราบได้อย่างไรบ้าง และมีผลดีหรือไม่อย่างไร

การเผยแพร่กฎหมาย ระเบียบหรือแนวปฏิบัติให้เครือข่ายทราบ โดยการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายวิธี เช่น จัดทำคู่มือ ที่เกี่ยวข้องกั้บระเบียบ กฎหมายหรือแนวปฏิบัติใน

เรื่องที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่ต้องการเผยแพร่ การจัดกิจกรรมให้เครือข่ายทราบข้อมูลของ กศน. การเข้าร่วมกิจกรรมกับเครือข่าย การนำข้อมูลลงเว็บไซต์ของหน่วยงานและการจัดทำหนังสือแจ้งเวียน

ในการเผยแพร่กฎหมายระเบียบหรือแนวปฏิบัติให้เครือข่ายทราบมีผลดีเนื่องจากเครือข่ายมีความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของ กศน. การบริหารงานโปร่งใสตรวจสอบได้ สร้างแนวทางการปฏิบัติให้เป็นไปในแนวเดียวกันและสร้างความร่วมมือได้อย่างดี

2. หลักคุณธรรม

1) การใช้หลักคุณธรรมในการปฏิบัติงานแล้วมีผลดีเกิดขึ้นกับตัวเององค์กรและชุมชนอย่างไรบ้าง

การใช้คุณธรรมในการปฏิบัติงานเกิดผลดีซึ่งแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 ต่อตนเอง เมื่อครูมีความประพฤติหรือแนวปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสมกับความเป็นครูทำให้ผู้อื่นยอมรับนับถือ อยู่ในชุมชนสังคมได้อย่างมีความสุข

กลุ่มที่ 2 ต่อองค์กร ในองค์กรมีครูดีที่มีความประพฤติหรือแนวปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสมกับความเป็นครูทำให้ผู้อื่นยอมรับนับถือ ทำให้องค์กรไม่เสียชื่อเสียง สังคมยอมรับองค์กร

กลุ่มที่ 3 ต่อชุมชน โดยสร้างความเชื่อมั่น ความเสมอภาคให้กับชุมชน

2) ท่านต้องการให้ กศน.อำเภอบางสะพานน้อยมีการใช้หลักคุณธรรมในการปฏิบัติงานอย่างไร

ต้องการให้ใช้หลักคุณธรรมทุกๆด้านในการปฏิบัติงาน

3. หลักความโปร่งใส

1) กศน.อำเภอบางสะพานน้อยมีการใช้หลักความโปร่งใสในการบริหารงานแล้วมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างไรบ้าง

ความเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ชัดเจนคือ องค์กรได้รับการยอมรับจากหน่วยราชการ ประชาชนชุมชนภายในอำเภอบางสะพานน้อย

2) การใช้หลักความโปร่งใสในการปฏิบัติงานแล้วมีผลดีเกิดขึ้นกับตัวเององค์กรและชุมชนอย่างไรบ้าง

โดยทำให้มีความน่าเชื่อถือการยอมรับจากทุกภาคส่วนราชการเกิดขึ้นกับตัวเององค์กรและชุมชนทั้งหมด

4. หลักความมีส่วนร่วม

1) ท่านต้องการมีส่วนร่วมกับ กศน.อำเภอบางสะพานน้อยหรือให้เครือข่ายมีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง

สำหรับคณะกรรมการสถานศึกษาและเครือข่ายมีความต้องการการมีส่วนร่วมที่เป็นกิจกรรมของ กศน.อำเภอบางสะพานน้อย

2) การให้เครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมหรือเข้าไปมีส่วนร่วมกับเครือข่ายมีผลดีผลเสียอย่างไรบ้าง

การมีส่วนร่วมทั้งให้เครือข่ายมีส่วนร่วมหรือไปมีส่วนร่วมกับเครือข่ายย่อมมีผลดีเกิดขึ้นทั้งสองฝ่ายซึ่งเป็นการสร้างความสำเร็จได้ง่ายขึ้น ประหยัดงบประมาณและทรัพยากร

5. หลักความรับผิดชอบ

คณะกรรมการสถานศึกษามีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่แล้วมีผลดีผลเสียอย่างไรบ้างทั้งตนเองและ กศน.อำเภอบางสะพานน้อย

ผลดีคือช่วยให้งานราชการประสบผลสำเร็จ ทราบบทบาทหน้าที่ของ กศน.อำเภอเสนอแนะแนวทางรวมทั้งกระบวนการทำงานให้ กศน.อำเภอบางสะพานน้อย และช่วยกันตรวจสอบการทำงานให้ถูกต้องได้

ผลเสียคือด้วยภาระหน้าที่งานประจำมากไม่สามารถเข้าร่วมประชุมได้ทุกครั้งอาจส่งผลด้านการให้ความคิดเห็นต่อการทำงาน

6. หลักความคุ้มค่า

ท่านต้องการให้ กศน.อำเภอบางสะพานน้อยมีการปฏิบัติงานในสังคมชุมชนอย่างคุ้มค่าอย่างไร

กศน.อำเภอบางสะพานน้อยต้องให้ความมือกับหน่วยงานราชการและชุมชน

กลุ่มที่ 2 นักศึกษา กศน.อำเภอบางสะพานน้อย จำนวน 17 คน ดังรายชื่อต่อไปนี้

1. นายสมศักดิ์ เหมทานนท์
2. นายมานพ ถ้ำแก้ว
3. นางสาววรรณิศา ครองทรัพย์
4. นางสาวศศิธร นาคเตี้ย
5. นางสาวนงลักษณ์ หมั่นคลัง
6. นางสาววารี ช่วยเชื้อ
7. นางสาวพิกุล ช่วยเชื้อ
8. นายบุญญฤทธิ์ ทรายแก้ว
9. นางสาวอรสา หาญกล้า
10. นางสาวศศิณา ร่มศรี

11. นางสาวสร้อยสุดา ลิ่มทุติเนตร

12. นางสาวรุ่งนภา น้อยยาง

13. นางศรีนวล แซ่ลิ่ม

14. นายณัฐพล ศิริโยธา

15. นายรัฐพล อุปสิทธิ์

16. นางสาวหนึ่งฤทัย เชื้อชาอ่อม

17. นายพงษ์คณัย ชันทอง

มีผลการประเมินที่ได้จากการสัมภาษณ์นักศึกษา กศน.อำเภอบางสะพานน้อย จำนวน 17 คนรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. หลักนิติธรรม

1) ครูแจ้งระเบียบหรือแนวปฏิบัติต่างๆที่เกี่ยวข้องกับ นศ.ให้ทราบแล้วเกิดผลดีอย่างไร

มีความเข้าใจในด้านการศึกษาตลอดจนถึงการเรียนจบ มีการเตรียมความพร้อมในการเรียน สามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ รู้วิธีในการปฏิบัติตนอย่างไรที่ถูกต้อง

2) นศ.ไม่รู้อะไรที่เกี่ยวข้องกับตัวเองเลย คิดว่าจะมีผลอย่างไรเกิดขึ้นบ้าง
การไม่รู้อะไรที่เกี่ยวข้องกับตนเองเลยจะมีผลทำให้เรียนไม่จบ เป็นคนขาดระเบียบไม่มีวินัยต่อตนเองและส่วนรวม ปฏิบัติตนไม่ถูกต้อง

3) เมื่อ เข้ามาเป็น นศ.กศน.แล้ว อยากรู้ระเบียบหรือแนวปฏิบัติอะไรบ้าง
ระเบียบที่นักศึกษา กศน.อำเภอบางสะพานน้อย ควรรู้เช่น เรียนอย่างไรหรือการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างไรแล้วจะทำให้จบหลักสูตร การแนะนำในการศึกษาต่อ ทำอย่างไรถึงจะเรียนดีขึ้น รวมถึงระเบียบการแต่งกายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษา กศน.ทั่วไป

2. หลักคุณธรรม

1) ภาคเรียนที่ผ่านมา(2/53) นศ. เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับคุณธรรมที่ กศน.อำเภอ บางสะพานน้อยจัดหรือกิจกรรมที่ครูพาเข้าร่วมกับหน่วยงานอื่นๆบ้างหรือไม่ ถ้าเข้าร่วมกิจกรรม ดังกล่าวมีอะไรบ้าง

ได้เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับคุณธรรม เช่น การแข่งขันกีฬา 5 ชั้นวา

2) กิจกรรมที่เกี่ยวกับคุณธรรมที่เข้าร่วมส่งผลดีต่อตนเอง สถานศึกษา สังคมชุมชน ประเทศชาติหรือไม่อย่างไร

เป็นการปลูกจิตสำนึกในการพัฒนาตนเองสร้างชื่อเสียงให้กับ กศน.อำเภอ บางสะพานน้อย สร้างความสามัคคีในชุมชนประเทศชาติเจริญ

3) กิจกรรมที่เกี่ยวกับคุณธรรม กศน.อำเภอบางสะพานน้อยควรจัดต่อไปหรือนำ นศ. ไปเข้าร่วมอีกหรือไม่อย่างไร

กิจกรรมที่เกี่ยวกับคุณธรรม กศน.อำเภอบางสะพานน้อยควรจัดต่อไปเป็นเพิ่มพูนความรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และควรเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดเวลาและพัฒนาจิตใจ

3. หลักความโปร่งใส

1) การแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนทุกๆด้าน เช่นการลงทะเบียน วิธีการเรียน วิธีการวัดผลประเมินผล เรียนอย่างไรให้จบ มีผลอย่างไรบ้าง ถ้าไม่รู้ข้อมูลดังกล่าวคาดว่าจะมีผลหรือไม่อย่างไร

การแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนทุกๆด้านมีผลคือ ทำให้เรียนจบเมื่อปฏิบัติตามที่ครูแจ้งให้ปฏิบัติ และถ้าไม่รู้ข้อมูลดังกล่าวจะมีผลทำให้เรียนไม่จบ

2) นศ.รู้ข้อมูลตามข้อที่ 1 ได้อย่างไร และถ้าจะให้ดีที่สุดจะมีวิธีใดบ้างในการให้ นศ. รู้ข้อมูลเกี่ยวกับการลงทะเบียน วิธีการเรียน วิธีการวัดผลประเมินผล เรียนอย่างไรให้จบหรือข้อมูลอื่นๆทุกเรื่อง

นักศึกษาารู้ได้โดยครูแจ้งให้ทราบ เข้าร่วมกิจกรรมการปฐมนิเทศ คู่มือนักศึกษา และวิธีที่ดีที่สุดที่ทำให้รู้ข้อมูลคือครูสำหรับคู่มือที่แจกให้บางครั้งไม่ได้อ่านหรือทำหาย

4. หลักความมีส่วนร่วม

1) การให้ นศ.เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของ กศน.อำเภอบางสะพานน้อย หรือ กศน.ตำบล มีผลดีหรือไม่อย่างไร

เมื่อนักศึกษา กศน.อำเภอบางสะพานน้อยเข้าร่วมกิจกรรมกับ กศน.อำเภอและ กศน.ตำบลมีผลดี คือสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประกอบอาชีพ เข้าเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น มีความสามัคคีช่วยเหลือเพื่อน นำความรู้ไปพัฒนาบ้านของตนเอง สร้างโอกาสหรือบทบาทให้กับนักศึกษา ได้แสดงออกเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง กศน.ตำบล ได้มีเพื่อนเพิ่มขึ้น

2) นศ.ต้องการมีส่วนร่วมอย่างไรกับ กศน.อำเภอบางสะพานน้อยและกศน.ตำบล
เสนอความคิดเห็นในการจัดกิจกรรม การเข้าร่วมกิจกรรมทุกกิจกรรมที่ กศน.อำเภอและ กศน.ตำบลจัดขึ้น

5. หลักความรับผิดชอบ

นศ.ต้องการความรับผิดชอบในเรื่องใดบ้างและรับผิดชอบอย่างไร

ต้องการความรับผิดชอบเกี่ยวกับด้านการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของ กศน.อำเภอและ กศน.ตำบลโดยการเป็นผู้ให้ข่าวสารกับชุมชน งานที่ครูมอบหมายให้การเข้าพบกลุ่มสร้างความ

พร้อมในการพบกลุ่ม การแต่งกายตามที่ตกลง ช่วยครูทำงานเกี่ยวกับห้องสมุดตำบล การเข้าร่วมกิจกรรมตามที่ครูขอความร่วมมือ

6. หลักความคุ้มค่า

นศ. มีวิธีการใช้หนังสือเรียนที่ได้รับแจกฟรีไปให้เกิดประโยชน์มากที่สุดอย่างไร

วิธีการใช้หนังสือเรียนที่ได้รับแจกฟรีไปให้เกิดประโยชน์มากที่สุดคือ อ่านให้มากที่สุดและเก็บรักษาให้ดีสำหรับให้รุ่นน้องๆ ใช้ต่อไปอีก

ภาคผนวก จ
คะแนนการประเมินตามเกณฑ์ตัวชี้วัดของการบริหารงาน
ของแนวปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล

คะแนนการประเมินตามเกณฑ์ตัวชี้วัดของการบริหารงานของแนวปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล

1. คะแนนการประเมินตามตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติตามหลักนิติธรรม

ตัวชี้วัด	คณะกรรมการ			คะแนนรวม	คะแนนเฉลี่ย
	1	2	3		
1.1 จำนวนข้อแย้งหรือไม่เห็นด้วยกับกฎระเบียบของสถานศึกษา	5	5	5	15	5
1.2 จำนวนข้อร้องเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายระเบียบหรือปฏิบัติอย่างไม่ถูกต้อง	5	5	5	15	5
2. จำนวนการลงโทษทางวินัยต่อบุคลากรที่ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ	5	5	5	15	5
3. จำนวนครั้งที่บุคลากรไม่ทราบหรือไม่เข้าใจกฎ ระเบียบ แนวทางการปฏิบัติงานที่สร้างความเข้าใจร่วมกันแล้ว	3	4	5	12	4
รวม					19
เฉลี่ย					4.75

2. คะแนนการประเมินตามตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติตามหลักคุณธรรม

ตัวชี้วัด	คณะกรรมการ			คะแนนรวม	คะแนนเฉลี่ย
	1	2	3		
1.1 จำนวนข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์เกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคลากรในสถานศึกษา	5	5	5	15	5
1.2 จำนวนการประพฤติผิดทางวินัยของบุคลากรในสถานศึกษา	5	5	5	15	5
2.1 จำนวนข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์เกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคลากรในสถานศึกษา	5	5	5	15	5
2.2 จำนวนการประพฤติผิดทางวินัยของบุคลากรในสถานศึกษา	5	5	5	15	5

ตัวชี้วัด	คณะกรรมการ			คะแนน รวม	คะแนน เฉลี่ย
	1	2	3		
3.1 จำนวนข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์เกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคลากรในสถานศึกษา	5	5	5	15	5
3.2 จำนวนการประพฤติดังกล่าวทางวินัยของบุคลากรในสถานศึกษา	5	5	5	15	5
4.1 จำนวนข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์เกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคลากรในสถานศึกษา	5	5	5	15	5
4.2 จำนวนการประพฤติดังกล่าวทางวินัยของบุคลากรในสถานศึกษา	5	5	5	15	5
4.3 จำนวนกิจกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมที่สถานศึกษาจัดให้ครูและนักศึกษา	2	2	2	6	2
4.4 ความพอใจของนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรม	4.5 4	4.5 4	4.5 4	13.62	4.54
5.จำนวนกิจกรรมที่สถานศึกษาเข้าร่วมกับเครือข่ายในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	4	4	4	12	4
รวม					50.54
เฉลี่ย					4.59

3. คะแนนการประเมินตามตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติตามหลักความโปร่งใส

ตัวชี้วัด	คณะกรรมการ			คะแนน รวม	คะแนน เฉลี่ย
	1	2	3		
1.ความพึงพอใจของนักศึกษาและประชาชนต่อกิจกรรมที่ได้รับจากสถานศึกษา	5	5	5	15	5
2.จำนวนข้อร้องเรียนของผู้รับบริการเกี่ยวกับความไม่ชัดเจนของขั้นตอนการให้บริการ	5	5	5	15	5
3.1 จำนวนรูปแบบของการจัดเก็บเอกสาร	2	2	2	6	2
3.2 จำนวนของรูปแบบ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร	5	5	5	15	5

ตัวชี้วัด	คณะกรรมการ			คะแนน รวม	คะแนน เฉลี่ย
	1	2	3		
4.จำนวนข้อร้องเรียนของบุคลากรภายในเกี่ยวกับความไม่ชัดเจนในกระบวนการปฏิบัติงานและการบริหารภายในสถานศึกษา	5	5	5	15	5
5.1 จำนวนครั้งของการนิเทศกิจกรรมของสถานศึกษา	4	4	4	16	4
5.2 จำนวนครั้งของการรายงานผลการจัดกิจกรรม	5	5	5	15	5
รวม					26
เฉลี่ย					3.71

4. คะแนนการประเมินตามตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติตามหลักการมีส่วนร่วม

ตัวชี้วัด	คณะกรรมการ			คะแนน รวม	คะแนน เฉลี่ย
	1	2	3		
1.1 จำนวนกิจกรรมที่ให้เครือข่ายมีส่วนร่วมด้วยสถานศึกษา	5	5	5	15	5
1.2 จำนวนเครือข่ายหรือผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีส่วนร่วมกับกิจกรรมของสถานศึกษา	5	5	5	15	5
2.จำนวนกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ กศน.ตำบล ปฏิบัติหรือร่วมปฏิบัติกับ กศน.อำเภอ	5	5	5	15	5
3. จำนวนข้อขัดแย้งหรือข้อกล่าวหาของผู้เกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบ เมื่อนำแผนงาน/โครงการที่ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมไปปฏิบัติ	5	5	5	15	5
รวม					20
เฉลี่ย					5.00

5. คะแนนการประเมินตามตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติตามหลักความรับผิดชอบ

ตัวชี้วัด	คณะกรรมการ			คะแนน รวม	คะแนน เฉลี่ย
	1	2	3		
1.จำนวนครั้งที่บุคลากรเข้าปรึกษาผู้อำนวยการ	5	5	5	15	5
2.1 จำนวนครั้งของงานที่ได้รับมอบหมายแล้วไม่ปฏิบัติ	3	3	3	9	3
2.2จำนวนครั้งของปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงานผิดพลาด	5	5	5	15	5
2.3. จำนวนครั้งการส่งงาน สนง.กศน.จังหวัด ช้ากว่ากำหนด	5	5	5	15	5
3.1 จำนวนครั้งของงานที่ได้รับมอบหมายแล้วไม่ปฏิบัติ	3	3	3	9	3
3.2. จำนวนวันลา มาสาย ของครูในสถานศึกษา	5	5	5	15	5
รวม					26
เฉลี่ย					4.33

6. คะแนนการประเมินตามตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติตามหลักความคุ้มค่า

ตัวชี้วัด	คณะกรรมการ			คะแนน รวม	คะแนน เฉลี่ย
	1	2	3		
1.1.มีมาตรการการประหยัดพลังงานและทรัพยากรอื่นๆใช้ในสถานศึกษา	5	4	4	13	4.33
1.2.อัตราค่าสาธารณูปโภคมีแนวโน้มลดลง	3	3	3	9	3
2.จำนวนครั้งของการใช้เทคโนโลยีในการประสานงานและการจัดส่งข้อมูลของสถานศึกษา	5	5	5	15	5
3.1. มีแผนการปฏิบัติงานพร้อมเป้าหมายอย่างชัดเจน	5	5	5	15	5
3.2. ปฏิบัติงานได้เป้าหมายตามแผนที่กำหนดไว้	5	5	5	15	5
รวม					22.33
เฉลี่ย					4.46

ภาคผนวก ฉ

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินตามเกณฑ์ตัวชี้วัดการบริหารงาน
ของแนวปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล

คำสั่งสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ที่ 79 /2553

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลการบริหารงาน
ตามเกณฑ์ตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล

ด้วยนางขวัญใจ ปัญญชุนท์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การวิจัยและพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางสะพานน้อย สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ในการนี้ เพื่อให้วิทยานิพนธ์มีคุณภาพและสำเร็จเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของวิทยานิพนธ์ที่ตั้งไว้ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลการบริหารงานตามเกณฑ์ตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล ดังต่อไปนี้

1. นายชนกร เกื้อกุล	รองผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัด
ประจวบคีรีขันธ์
2) นางสาวขวัญจิต ศรีจันทนากุล	ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอสามร้อยยอด
3) นางสาวสุธิกานต์ แยมนิล	ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอหัวหิน

มีหน้าที่ประเมินผลการบริหารงานตามเกณฑ์ตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลให้เป็นไปด้วยถูกต้องตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2553

สั่ง ณ วันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2553

เรื่องฤทธิ์ ชมพุดผ่อง

(นายเรื่องฤทธิ์ ชมพุดผ่อง)

ผู้อำนวยการ สำนักงาน กศน.จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ภาคผนวก ช
ความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมาย

แสดงความพึงพอใจการจัดการเรียนรู้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กศน.อำเภอบางสะพานน้อย

N = 80 คน

ด้านครูผู้สอน	\bar{X}	SD.	ระดับความคิดเห็น
1. ครูผู้สอนมีความรู้เกี่ยวกับวิชาที่สอน	4.05	.22	มาก
2. ครูมีความกระตือรือร้นในการสอน	4.75	.44	มากที่สุด
3. ครูมีการจัดเตรียมอุปกรณ์ สื่อการสอน ที่เหมาะสม	4.58	.50	มากที่สุด
4. ครูมีการทบทวนบทเรียนนอกเวลา	4.72	.45	มากที่สุด
5. ครูมีการทบทวนบทเรียนนอกเวลา	4.55	.50	มากที่สุด
6. ครูเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมและเอาใจ ใส่ผู้เรียนเป็นอย่างดี	4.58	.50	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	4.54	8.44	มากที่สุด

จากตาราง พบว่าผู้เข้าร่วมกิจกรรมการจัดการเรียนรู้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กศน.อำเภอ
บางสะพานน้อย มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมาก
ที่สุด เฉลี่ยเป็น 4.54 พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความคิดเห็นว่ ข้อ 2 ครูมีความ
กระตือรือร้นในการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.75 (สรุปผลการดำเนินงาน
ประจำปีงบประมาณ 2553 (2553:99))